

SXL. Cije.

M. o. 414
5

MAXIMILIANI STOLL
S. C. R. A. M. CONS. NOSOCOMII
S. S. TRINIT. PHYSICI ORDINARII,
ET PROF. PRAX. MEDICAE P. O.
PARS QUINTA
RATIONIS
MEDENDI
IN NOSOCOMIO PRACTICO
VINDOBONENSI.

VIENNAE AUSTRIAE
SUMTIBUS RUD. GRAEFFER
ET SOC. MDCCLXXXIX.

Stoll's Bibliothek
Hamburg

Staatl. Bibliothek
Bamberg

MAXIMILIANI STOLL,

MEDICINÆ CLINICÆ P. P. O. IN UNIVERSITATE
VINDOBONENSI,

PARS QUINTA
RATIONIS MEDENDI.

POST EJUS OBITUM

EDIDIT ET PRÆFATUS EST

JOSEPHUS EYEREL.

SECTIO I.

OBSERVATIONES MEDICÆ

ANNORUM 1774 & 1775.

HISTORIA

MORBI. I.

Die 27. Novemb.

Famulus sanus fuit perfecte. Ante quinque annos sæva pleuritide laboravit.

1774.
17. Nov.
Pleuritis.

Hodie mane horruit. Vesperi caluit. Somnus exiguus turbatus. Sitis, cephalalgia. Difficilis, dolensque respiratio, tussis exigua. Sputum croceum, dolor in latere dextro punctorius. Lingua alba. Conatus ad vomitum.

Die 28. Nov.

Mane venæ sectio.

A 3

Cru.

Cruſta phlogiſtica. Eadem omnia. Veſperi denuo

Venæ ſectio.

Nulla cruſta. Somnus ut pridie.

Die 29. Nov.

Mane vocatus deprehendi pulſum celeberrimum, non durum, æqualem. Dolor idem punctorius. Uti heri & nudiſ tertius. Dedi ſequentia:

℞. Specier. dialtheæ Fernelii.

— — — Herb. pector. āā unc. ij.

Flor. verbaſc.

— — Rhœad. āā Mj.

M. D. U.

℞. Aqu. flor. ſambuc. unc. vj.

Oxymell. ſimpl.

Syrup. fl. rhœad. āā unc. ij.

Nitri puri dr. ij.

Spiritus ſulph. per Camp. dr. j.

M. Sumat omni hora cochlear ordinarium ſuperbibendo duo vaſcula decocti pectoralis. Tempore intermedio bibat decoctum hordei tepide. Omni die veſperi clyſma emolliens. Item

℞. Flor. malv.

— — Altheæ āā ℥j.

D. U. Divid. in p. ij. Pro cataplaſmate ad latus dolens, & pectus.

Ve-

Vesperis fitis minor, pulsus ut antea, dolor idem. Tussis modica, & respiratio melior, sputum album, tenax, absque striis sanguineis. Somnus noctu turbatus ut antea.

Die 30. Nov.

Mane major fitis, respiratio paulo difficilior, quam heri vesperi. Dolor tamen mitior.

Vena secta.

Sanguis cum magna crusta.

Repetita priora.

Sputum album, tussis humidior, nullæ striæ. Sputum difficiliter solvitur, sed est copiosius, minus album. Dolor punctorius longe minor post venæ sectionem, & vagus. Urina minus ruffa a meridie, eneo-rema subsidens. Pulsus ut ante. Nox ut heri, aut forte paulo melior.

Die 1. Dec.

Mane dolor punctorius versus scapulam sentitur subinde, item juxta latus colli dextrum. Dolor non continuus, tamen paulo major quam heri vesperi, respiratio modo difficilior, sputum paucum & difficiliter. A meridie sputa crassa, cocta copiosiora, dolor mitior. Urina hucusque ruffa cum eneo-remate subsidente. Urina hodierna post IX horas incepit turbari absque sedimento.

Nota. Exacerbationes redeunt tempore matutino. Hodie epispastica ad pedes applicata. Bina clysmata emollientia, data aliâ mixtura, cum priorem respueret ob nimium, ut aiebat, acorem.

℞. Aquæ flor. sambuc. unc. viij.

Oxymel. simpl.

Syrup. flor. rhœad. āā unc. ij.

Nitri puri dr. ij.

M. Omni hora duo cochlearia ordinaria cum binis vasculis decocti.

Heri alvus copiosa, cocta prodiit. Vespero per horam fere pacate dormivit. Noctu vix aliquas convulsivas membrorum tractiones sensit, quæ tamen hucusque frequentiores fuere. Dormivisset, sed tussis modo frequentior, sputaque cocta, copiosioraque somnum turbarunt. Dolor punctorius non continuus, levior, & pectus oberrans.

Die 2. Dec.

Mane absque siti inventus. Pulsus mollior, quam hucusque, sputa copiosa, cocta. Dolor exiguus, vagus, renovata sunt epispastica, clysmata, cataplasma.

Item

Item vesperi incipiat sequenti mixtura
uti magis expectorante.

℞. Aquæ flor. sambuc. unc. vj.

Oxymel. simpl. unc. jv.

Nitri puri dr. ij.

M. D. U. Omni hora duo cochlearia
sumat.

Nota. 1) Notandus error eorum, qui
vesicantibus nimis mature utuntur.

2) Quis effectus vesicantium? Quando
adhibenda in pleuritide? Quandonam *metho-*
dus stimulans, quæ a quibusdam laudatur,
adhiberi potest.

3) Quid circa venæ sectionem obser-
vandum in pleuritide? Quare aliqui in qua-
vis fere pleuritide ad sextam, septimam imo
& decimam, aut plures etiam venæ sectio-
nes deveniunt?

4) Unde *desumenda* necessitas repeten-
di venæ sectionem, an ex dolore persisten-
te, an ex crusta? an in pertinaciori gra-
viorique pleuritide *maturior* usus vesican-
tium? An non potius contraindicatur.

5) Quæ tempora pleuritidem facilius
producunt? Quare in civitatibus atque adeo
in manibus medicorum graviores sunt pleu-
ritides? Verum quidem est: victus oppida-
norum minus simplex, sanguinem reddit acri-

orem, at, an non ipsa medicatio intempestive sedula, nimiae venæ sectiones, & abusus vesicantium potissima causa periculi & tardæ reconvalescentiæ est?

Ruri vidi & curavi multas gravissimas pleuritides, non inter rusticos solum, sed inter nobiles vino & carnibus victitantes, facili negotio duabus, ad summam tribus venæ sectionibus. Vidi regulariores crises, citamque reconvalescentiam, & frequentiorrem per *expectorationem* crisin; ubi e contra urbani nostri medici paucas per *expectorationem* crisin experiuntur, quod & ego in quodam nosocomio vidi. Attamen expectoratio *tutior* omni alia crisi est in pleuritide, & *Hippocrati* sæpius visa, etsi, uti notum, aliæ succedaneæ & subalternæ crises comitari aut subsequi *hanc principalem* soleant.

Die 3. Dec.

Somnus paulo melior, sputa copiosa. Hodie (dies septima morbi) uti & heri urina turbida fit, sedimentum rubellum imperfecte deponit. Multum & per vices hodie dormit. Nullus in quiescente dolor punctorius. Sputa glutinosa multa, item multa cocta prodeunt copiosissime. Heri & hodie
nul-

nulla sitis. Urina minus ruffa. Pulsus celerior naturali, at mollis. Appetit.

Die 4. Dec.

Nox minus quieta, sputum minus copiosum, valde glutinosum. Paulo major oppressio, pulsus celerior, quam pridie. Sitis denuo. Urina brevi turbatur, & depōnit sedimentum rubellum.

Die 5. Dec.

Nox quietior. Sputum facilius, copiosius, pulsus minus celer, quam hucusque. Hac nocte largus sudor. Urina ut heri. Pectus levius. Alvus mucosa.

Die 6. Dec.

Nox ut heri. Pulsus aut naturalis, vix celerior. Pectus leve. Nullus dolor. Urina paulo magis flava, quare in statu naturali.

Die 7. & 8. Dec.

Ut sexta Dec.

Die 9. Dec.

Somnus bonus, & appetitus.

Die 10 — 11. Dec.

Somnus bonus. Appetitus. Pectus leve, Sputa pauca, minus glutinosa.

Die 12. Dec.

Omnia bene se habent, multum his diebus dormit. Pulsus naturalis. Sumat cras sequens :

℞. Aquæ laxat. Vienn. unc. jv.

D. u. Sumat mane mediam partem, & post bihorium sumat reliquum.

Die 13 Dec.

Quinquies, aut sexies absque incommodo purgatus est. Et bene per omnia se habet.

Nota. In pleuritide duplex considerari status debet:

- 1) *Inflammatorius*, ubi cura mere antiphlogistica adhiberi debet.
- 2) *Status solutionis* pulsa jam inflammatione. Hoc in statu, si e. g. sputo solvi morbus incipiat, omnis generis *expectorantia* dari possunt, quæve leniter movent.

Hic status pleuritidis secundus, qui leniter moventia medicamenta requirit, convenit aliquo modo cum *peripneumonia notha* a materia viscida, uti in senibus, item in pueris per sæpe experimur.

HISTORIA MORBI II.

Die 30 Nov.

Puella decem annorum, anno ætatis 1774.
primo atrophica facta, curata est. Ante die 30 Nov.
quinque annos variolas paucas & boni Paralyfis.
moris habuit. At post illas innumeris circa
caput furunculis vexabatur. Achoribus sæpe
laboravit per vitam. Ante tres annos
ex morbillis æque convaluit. Ante tredecim
menses nulla cognita causa prægressa
debilitatem, spasmus in utroque crure que-
rebatur, brevi post frigus pedum, & insi-
stendi iisdem impotentiam sensit. Motus
& sensus, uti & nutritio debita in pedibus &
cruribus persistunt. At standi impotentiam,
& frigus conqueritur. Dolores colicos, te-
nesmumque frequentem experitur. Aestate
hac sæpius observati lumbrici. Appetit,
dormit. Habitus corporis plenus, & puella
ceteroquin vegeta. Per annum circiter
dorsum circa sui medium excrescere incipit.
Hac æstate per aliquot septimanas balneo
Badensi usa id lucrabatur, ut insistere tamen
pedibus, & juxta directionem mensæ am-
bulare possit.

R. Pulv.

℞. Pulv. cort. peruv.

Sem. fanton. āā. dr. ij.

Corallin.

Corn. cerv. ust. āā. dr. j.

Vitriol. mart. artif. scr. j.

Pulv. hier. pic.

— rad. jalapp. āā. dr. jβ.

M. Omni mane cochlear coff.
in melle.

℞. Aquæ serpilli dr. vj.

Spirit. serpilli,

— — lumbric. āā. unc. ijβ.

M. Ut crura, femora, lumbos
bene fricet. Item utatur balneo ex
lixivio cinerum, sulphure & sale ma-
rino, ac herba rutæ parato quotidie
per horam. Deinde crura fricet dato
spiritu.

Die 17 Dec.

Utitur præscripto pulvere quotidie. At
nimiam propinando dosin sex, septemque
sedes per diem puella habuit. Vermes nulli
a matre advertiebantur. Jussi, ut omni
quarta die medicamentum det. Balnea non
diligenter adhibita sunt. Nullam in cruribus
emendationem sentit.

Die

Die 15 Jan. 1775.

Juxta directionem mensæ & parietum diutius, facilius & sæpius ambulare potest. Si diutius sedeat, accedit tumor pedum circa malleolos, id quod etiam ante usum medicamentorum fuit. Utatur pulvere superius præscripto omni tertio die. Balneo uti non potest ob lignorum penuriam, quæ ad balnei calefactionem requiruntur. Bis per diem fumum baccarum juniperi admittat ad crura, & eadem fricet panno (*Flanel*), dein sequenti spiritu probe inungat & fricet crura, femora, lumbos.

℞. Aquæ serpill.

Spititus serpill. āā. unc. v.

— — salis ammon. dr. v.

M. D. U.

Nota. Opus esset, ut succussio electrica adhibeatur; at adplicandi occasio deest. Danda pariter forent gummi-resinosa, solventia, roborantia &c. nervina; sed parentum paupertas prohibet.

Die 14 Octobr. 1775.

Hodie mater puellam ad me adduxit sanam, & prompte incedere valentem, mihi-que gratias egit.

HISTORIA MORBI III.

Die 12 Dec.

Pleuritis.

Ferrarius 45 annorum, per omnem vitam frequentibus narium hæmorrhagiis obnoxius; potui deditus. Ab aliquot septimanis oppressio pectoris, tussis, & largum sputum.

Die 13 Dec.

Copiosa narium hæmorrhagia.

Die 15. Dec.

Vesperis horruit, dein æstuavit, cum respiratione difficili, sitique. Demum accedit dolor punctorius sub mamilla dextra. Tussis per vices ingens, potenter & sicca. Facta eadem vespera

Venæ sectio.

Crusta phlogistica. Nullus somnus.

Die 16 Dec.

Mane eadem omnia. Facta altera sectio venæ.

A meridie eadem omnia. Facta denuo venæ sectio.

Sanguis semper cum crusta. Somnus nullus, sitis, & valde magnus capitis dolor.

Die

Die 17 Dec.

Omnia, ut heri. A meridie larga diaphoresis per totum corpus. Nox, ut antea. Hucusque usus est

Decocto hordei cum oxymelle & nitro.
Speciebus de althea,
Unguento de althea ad latus.

Die 18 Dec.

Mane vocatus ægrotum inveni cum pulsu pleno, duro, citato, sitientem, capite valde dolente, tussis potenter per vices invadens, dolor fixus, & æque vehemens, ut antea. Lingua humida, materia obducta flavo-virescente. Sputa nulla; urinam videre non potui. Alvus aperta per clysteres. Facta est denuo

Venæ sectio.

Sanguis cum ingenti crusta flavo-virescente. More delirantis properanter & alta voce loquitur, suasi præter

emulsionem,

decocta emollientia &c.

balneum pedum ad vesperam.

Die 19 Dec.

Hodie sputa apparent partim glutinosa, partim cocta. Pulsus minus durus; tres per diem sedes laxæ; larga a meridie diaphoresis. Tussis per vices ingruit. Dolor

Stoll. R. M. P. V. B

pun-

punctorius non continuus; somnus noctu exiguus; ad auroram tamen obdormivit, & sequenti

Die 20 Dec.

Mane nulla, ut alias, exacerbatio animadvertatur. Alvus mollior hoc mane; sitis nulla. Dolor & tussis per vices ingruunt. Minor pectoris oppressio; pulsus celer, mollis; lingua mucosa & materia leviter flavescente obducta, minus tamen, quam nuper. Sputa copiosa mucosa ut plurimum, aliqua cocta, cum pauculo purulento. Urina minus ruffa cum eneoremate subsidente in globum collecto.

Nota. Aeger hucusque sumsit decoctum hordei cum oxymelle & nitro. Species de althea cum cataplasmate ad latus. Nitrum & oxymel omissum modo est, ne oborta fors diarrhæa expectorationem supprimat. Data sunt sequentia:

℞. Semin. melon.

— — cucum. āā. unc. ij.

— — papav. alb. unc. j.

F. l. a. cum aqua hordei libr. jv.
emulsio. Cui adde

Syrup. rhæad.

— — papav. alb. āā. unc. ij.

M. D. .U

℞. Sy-

℞. Syrup. de althea,
— — rhæad. aa. unc. iv.

Spirit. vitrioli dr. j.

M. D. U.

Sumat una hora cochlear ordina-
rium hujus fyrupi, & altera hora
vasculum emulsionis.

Hodie vesperi nullus dolor.

Nota. Vidi plures catarrhofos, de op-
pressione pectoris, dolore punctorio inter-
tussendum questos hisce diebus.

Pleuritis hujus temporis id peculiare
habet, atque a *pleuritide essentiali* aliquana-
tum differt.

1) In eo scilicet, quod ægroti linguam
habeant non siccam, sed humidam, viscidam,
materia flavescente obductam.

2) Quod sputa potissimum sint mucosa,
viscida potius, quam *cocta*. Ergo pulmo
simul & *inflammatus* & *glutinosus* est. Dis-
pulsa phlogosi emollientia & mere solventia
non nimis diu protrahenda, sed ea danda sunt,
quæ glutinosam materiam lenissime incidant,
& promota expectoratione eliminant. Hac
in specie pleuritidis repetita etiam lenia ca-
tarrthica circa finem morbi ad abstergendas
mucosas reliquias conveniunt.

Die 21 Dec.

Nox ob ingruentem tussim minus quies-
ta. Sputa ut heri, urina ut heri, sed cum
eneoremate suspenso. Mane circa sextam cir-
citer horam placidus somnus; pulsus liber,
naturali celerior; minor pectoris oppressio;
alvus semel, bona. Vegetior & hilarior ap-
parebat hodie. Respiratio, ut & loquela
minus præcipitata, magis producta, ac placi-
da apparet, levior. Sumat una hora vascu-
lum emulsi, altera hora duo vascula decocti
pectoralis, cum singulo misceat cochlear or-
dinarium syrupi heri præscripti.

Die 22 Dec.

Noctu somnus, sed aliquoties tussi inter-
ruptus; sitis nulla, nec capitis dolor; respi-
ratio bona; sputa partim glutinosa, partim
cocta; lingua humida, modice albescens.
Multum & æquabiliter per totum corpus
sudat, præcipue si dormiat, & a somno.
Pulsus paulo minus celer quam heri, æqua-
lis, liber. Medicamenta eadem, quæ heri,
sumat. Urina paulo minus ruffa, cum eneo-
remate suspenso; nullus dolor ad latus; al-
vus bona semel.

Die 23 Dec.

Noctu somnus bonus; pectus non op-
pressum; tussis minus molesta; sputa minus
te-

tenacia, partim glutinosa, partim cocta; nulla fitis; pulsus ut heri; nullus lateris dolor. Urina, post mediam noctem missa, sedimentum copiosum ex albo rubellum imperfecte deposuit. Vox rauca.

Nota. Urina ad finem diei septimæ mutata.

Sumat eadem, quæ heri.

Die 24 Dec.

Toto die bene se habuit. Vesperis autem leve frigus; tussis pauca; respiratio bona. Nox bona. Urina paulo coloratior, naturalis, absque sedimento.

Die. 25 Dec.

Tussis pauca; respiratio bona. Queritur pectus siccum, attamen non oppressum. Vox rauca; pulsus fere naturalis; fitis nulla; lingua bona; alvus libera. Non fitit. Sputa facilia, non copiosa, partim glutinosa, partim cocta; larga transpiratio.

℞. Hord. mund.

Herb. verbasc. & rhæad. āā. man. ij.

Glycyrrh. unc. jv.

C. C. D. U. Divis. in jv. part.

Singulam coq. per 1/4 hor. cum libr. jv.

aquæ. Omni bihorio duo vascula coff.

Singulo autem vasculo addatur cochl. ord. sequentis:

B 3

℞. Oxy.

℞. Oxymell. squillit.

Syrup. de hyosciam. āā. unc. jv.

Stibii diaphoret. non abl. dr. ij.

M. D. U.

Die 26 Dec.

Noctu somnus; urina citrina; sputum vix ullum; pulsus modice celerior hesterno. Quæritur dolorem pungentem sub scrobiculo cordis extrorsum, si paulo fortius tussitat. Flatus, borborygmi & lumborum dolor jam per duos, tresve dies; alvus facilis, bona, subinde glutinosa; fitis aliqua; pectus non oppressum; tussis rara admodum; lingua bona.

Die 27 Dec.

Vix ullus somnus; pulsus naturali celerior, mollis; fitis nulla; dolor punctorius ad scrobiculum nullus. Cetera omnia ut heri.

Nota. Indicatur lene purgans, quo gluten ad intestina delatum educatur.

Die 28, 29 Dec.

Omnia ut die 27 Dec.; urina tamen naturalis, aut fere naturalis.

Die 30 Dec.

Est decimus quartus morbi dies. Post decimum quartum diem purgatus est aqua laxat. Vienn. unc. jv. Sumat med. partem, & bihorio post sumat reliquam. Bene valet.

HI.

HISTORIA MORBI IV.

Dominus de H^{**}. A tribus fere annis Hypo-
chondriasis
vertigo, flatus, alvus dura, tubercula hæ-
morrhoidalia molestant. Subinde dolores
colici. Tremor crurum, & genua quasi
fracta subinde. Terrores repentini. An-
xietas, & ingens pusillanimitas. Si flatus
erumpant aliquot, cessat & pectoris con-
strictio & sensuum confusio, atque vertigo.
Hoc anno, quo officium censoris librorum
agit, gravius infestatur his incommodis: fla-
tus, & vertigo gravius incumbunt mane
ante sumptionem jentaculi; sumpto Caffè cum
cremore lactis, loco jentaculi melius habet;
ab hocce jentaculo id commodi etiam habet,
quod alvus inde facilius evadat. A spirituo-
sis pejus habet. Minus appetit per hos tres
annos, quam alias. Tranquille dormit. Cor-
pus plenum, succulentum, color sanus. Suasi
hirudines, motum, & abstinentiam a spiri-
tuosis. Item si subinde nulla alia ratione al-
vum reddere morigeram possit,umat mane
ante jentaculum cochlear tincturæ rhei aquo-
sæ. Tempore verno utatur herbis, equita-
tione & aura rurali.

HISTORIA MORBI V.

Die 20 Decemb.

Febris in-
flammati-
va.

Auriga quidem 30 annorum, quæreba-
tur de paroxysmo febrili omni vespera cum
frigore, & subsequente calore ingruente,
aliisque febrium symptomatibus stipata. Lin-
gua humida, modice viscida & albo flaves-
cens. Appetit. Somnus inquietus, tussit;
Pectus modice oppressum. Pulsus extra pa-
roxysmum celer.

Fiat venæ sectio in brachio.

Sanguis crustam *lætissime roseam* ut plu-
rimum, ab una tamen parte *modice phlo-
gisticam* habuit. Vesperi vix aliqua paro-
xysmi admonitio. Utitur sequenti potu.

℞. Rad. Gramin.

— tarax. aa unc. iij.

— glycyrrh. unc. ij.

C. C. D. U. divis. in p. iij. Singulam
coquat per horam cum M. jβ aquæ. Bibat
quater per diem duo vascula cum melle.

Eodem die, ut & duobus sequentibus
melius quoad omnia se habuit.

Nota. Dispositio febrilis inflammatoria,
probe dignoscenda, ne periculoso errore pro
intermittente quotidiana habeatur.

Die

Die 24. Decemb.

Heri & hodie circa matutinam horruit,
deinde æstuavit. Sitit. Lassitudo. Oppressio
pectoris. Pulsus celer. Lingua humida, &
crusta alba obducta.

Fiat venæ sectio & sumat sequentia

℞. Hord. mund.

Fol. Altheæ

— maluæ.

Flor. verbasc. āā Mij.

Glycyrrh. Unc. jv.

C. D. U. divis. in part. jv. Singulam co-
quat per $1/4$ horam cum Libr. jv. aquæ. Omni
hora vasculum. Singulo autem vasculo ad-
dat cochlear ordinarium sequentis.

℞. Syrup. de Symphyt.

Oxymell. simpl. āā unc. iv.

Nitri puri Dr. jβ.

M. D. U.

Die 26. Decemb.

Pulsus bonus, fitis tamen, minor pec-
toris oppressio. Pergat in usu priorum.

Die 28. Decemb.

Per omnia bene se habet. Pulsus len-
tus, aliqua tamen lassitudo.

HISTORIA MORBI VI.

Die 26. Decemb.

Morbilli.

Puella 15 mens. Ante quatuordecim dies scilicet (25. D.), vesperi caluit, oculi lachrimosi, tumidi. Sternutavit frequenter. Nox inquieta.

Die sequenti in facie primum morbilli. Post tres ab eruptione dies tussis accessit, difficilisque respiratio. Tussis, oppressio pectoris, fitis, calores manent hucusque; ab octo diebus diarrhoeam habet, moderatam tamen, ex quo tempore dentes canini prorumpere conantur. Salivatio continua, gingivæ tensæ, inflammatae. Os, lingua, labia pellicula alba glabra, nitidaque obducta, idque a tribus jam diebus.

℞. Succī sempervivi majoris unc, β

Syrup. violar. unc. iij.

Spiritus sulphur p. camp. gt. xij.

M. Pro inungendis gingivis, lingua, labiis.

℞. Radic. gramin. unc. iv.

glycyrrhiz unc. j.

C. C. D. U. fiat inde decoctum pro potu ordinario tepide exhibendo

℞.

℞. Aquæ flor. rhead.

— — sambuc. āā unc. ij.

Syrup. glycyrrh.

— — papav. alb. āā unc. β.

M. D. U. Omni hora cochlear ordinarium.

Die 27. Decemb.

Hac nocte minus frequenter tussitavit. Per duas horas quiete & uno tractu dormivit. Labiorum, linguæ crusta minus alba. Vegetior puella apparet. Copiosa salivatio. Semel per noctem alvum posuit boni caloris & consistentiæ, pergat in usu præscriptorum.

Die 7. Jan. 1775.

Bene se habet, excepta aliqua adhuc ruffi. Hucusque repetita priora sunt.

HISTORIA MORBI VII.

Die 11. Jan.

Fœmina bis feliciter peperit. Abortus. Mense Julio prioris anni, elapso nono mense graviditatis, prolem peperit mortuam. Historia autem hujus tertiæ graviditatis est sequens: usque ad quintum mensem hujus graviditatis, quo tempore motum prolis experiri solebat, vomitum patiebatur, si carnes comederet

deret, a quibus summopere abhorrebat inde a conceptione usque ad primum infantis motum, ita ut nequidem carniū odorem, dum forte macellum præteriret, ferre potuerit. Carnes assas non vomuit quidem, attamen non appetit. Farinosa aliaque & appetiit & retinuit. Hæc omnia etiam in primis duabus graviditatibus experiebatur. Statuto tempore, mense scilicet quinto motum infantis sentit quidem, sed debilem. Unde suasu mulierculæ venam brachii secat. Mox nullum penitus infantis motum experitur, & abdomen collabitur, attamen non penitus. Incipit languere fœmina, seque male habere, abjecti animi esse; horret subinde, cum intermixtis caloribus, sudat noctu, faciei color luridus, & anhelitus fœtens ab adstantibus observabatur. Retinuit tamen carnes comestas, ut & in aliis graviditatibus post quintum mensem. Exaucto nono mense post saltum patitur dolores parturientium, attamen fœtum adhuc retinet per octo dies, tandem absque doloribus dum ambulat, fœtum integrum, sed solito minorem, putridum & fœtentem enititur. Convaluit facile a partu; at inde menstrua omni altera septimana, aut tardius, irregulariter & parcissime fluebant.

San-

Sanguis fœtens & nigerrimus. Nihil aquo-
si, nihil albi in menstruis.

Quarta vice concepit cum iisdem ut
alias, incommòdis; post duos menses gra-
viditatis abortum patitur cum magna hæ-
morrhagia, longeque major in tribus aliis
partibus simul sumtis, per duos hosce gra-
viditatis menses colicos & ventriculi dolo-
res patiebatur, hunc autem abortum passa
est ante quindecim dies. Nunc ventriculus
dolet, caput obtusum. Debilis est, & valde
sudat noctu, sudor fœtidus.

℞. Sapon. venet. unc. β.

Extract. amaric.

Mass. pil. Ruff. $\overline{aa}$ dr. ij.

Sal. polychrest. dr. jβ.

Oxymell. squillit. q. f.

M. f. pill. gr. jv. S. ter de die quatuor
cum vasculo sequentis:

℞. Herb. salv.

— — Roris marin.

— — Abrotan. $\overline{aa}$ m. jβ.

C. D. U.

Nota. Tempore primorum mensium
graviditatis, quo vomitu solebat vexari, ap-
petiit summopere potum caffee cum cre-
more lactis, quo sæpius per diem usa est.
Similem vomitum & nauseam a carnibus pri-
mis

mis mensibus passa est Dom. de A*** & pariter optime se habuit a potu coffe. Alia Dom. de H*** vomitum & nauseam a carnibus semper in graviditate patitur; facile autem fert farinacea. Hæc præsens ægra affas carnes non vomuit, sed nec appetiit, bubulam vero elixam præprimis nauseavit, vomuitque.

Die 15. Jan.

Paulo minus sudat. Quater per diem a pilulis purgatur.

Die 2. Febr.

Die 20. Januarii menstrua redierunt debito scilicet tempore. Fluxere copiose per quatuor dies. Bene se habet, dormit, appetit, non est defatigata. Subinde adhuc sudat,

℞. Gummi ammon.

Extract. martis pomat.

— — gentian. aa dr. ijβ.

Mass. pill. Ruff. dr. jβ.

Ol. menth. gt. jv.

Therebinth. q. f.

M. f. pill. gr. jv. Bis de die pilulas quatuor. Tum

℞. Rad. gentian. dr. ij.

Cort. aurant. dr. j.

Vini rubri budensis libr. ij.

M.

Hora

Hora ante prandium & cœnam sumat
unc. ij.

HISTORIA MORBI VIII.

Die 9. Jan. 1775.

Mortuus est circa has dies quidam ho-
mo cœlebs, dives, corpulentus ex apople-
xia, cujus hîstoria sequens fuit: In audien-
tia apud Cæsarem apoplecticus cadit; defer-
tur domum, mox copiosæ venæ sectiones
factæ sunt. Crustæ in sanguine phlogisticæ,
statim applicata vesicantia, statim copiose
data est aqua laxativa. Aliquoties mens re-
diit. Primis diebus exacerbationes non ita
erant manifestæ. At die quarto aut quinto
manifestæ aderant exacerbationes, more fe-
brium continuarum remittentium. Exacer-
batio quotidiana cum comate, a quo exci-
tari nulla ratione potuit durante exacerba-
tione, cum pulsu summe febrili. Ergo ab
hoc die, quarto an quinto, dari cortex pe-
ruvianus cepit omni forma, dosi largissima;
nullus effectus. Urinæ hypostaticæ versus
diem decimum quartum nullam amplius hy-
postasin monstrarunt. Circa initium diei de-
cimæ quartæ mors. Qua ætate fuerit igno-
ro,

Mors apo-
plectica.

ro, puto tamen, me audivisse, fuisse quinquagenarium.

Novem vesicantia universim erant adplicata. Nonies vena secta. Bis sanguiifugæ ad tempora adplicatæ. Ultra centum vices hoc morbi tempore alvum posuit datis purgantibus ex aqua laxativa viennensi & nitro.

Plures hic fieri quæstiones possunt.

1) An in apoplexia sanguinea, quæ fors nihil aliud est, *quam inflammatio cerebri, uti pleuritis, sed quæ eas partes occupat, quæ ad peragendas sensuum functiones requiruntur*, an, inquam, bene vesicantia adplicentur, præcipue ad initium. Iis in hoc morbo *Baglivius* non favet. Puto ego, eadem æque certo nocere in hoc casu, sicut in omni morbo vere *inflammatorio* circa initium.

2) An purgans bene datur? Videtur purgantia æque male *hic* convenire, uti in omni alio morbo *vere inflammatorio*, e. g. pleuritide, peripneumonia, phrenitide.

3) An in omni accessione, sive exacerbatione, fieri venæ sectio debeat? Puto, contrarium, si enim debita sanguinis quantitas emissa sit, æque male ulterius vena secatur, quam in pleuritidis, singula exacerbatione id fieret.

4) An cortex bene datur in tali casu?
Respondeo: cortex exacerbationes a sanguine phlogistico ortas adeo non tollit, ut easdem etiam augeat. Pater id in sanguispuitis, exacerbationes patientibus.

HISTORIA MORBI IX.

Die 30. Dec.

Juvencula annorum 23. Ab annis ossa *Arthritis.* metacarpi & digiti præcipue, circa articulos tument, tument & ipsæ partes carnosæ. Digiti non possunt omnes extendi. Color affectarum partium naturalis. Manus difficulter movetur. Sique diutius manum teneat quietam, difficulter eandam postea movet. Primis annis dolores magnos in affectis partibus, præcipue in lecto sensat, at modo nullos. Tumor non aquosus, sed molli-ter elasticus. Si partes affectas diligenti motu exerceat, melius se habet. Idem vitium etiam in pedibus. Menstrua ordinata semper. Bona semper valetudine usa est. A balneis pedum manuumque sulphuratis melius habuit. A balneo totius corporis bu- densi pessime habuit quoad reliquam sanita- tem, etenim multum inde debilitabatur, etsi quoad pedes melius ad initium se ha-
Stoll. R. M. P. V. C *buit.*

buit. A decoctis sudoriferis, purgantibus in partibus affectis pejus habuit, simulque inde emaciebatur. Primis viis gaudet debilioribus & delicatioribus, ita, ut ab insolito, aut paulo duriori cibo, diarrhœam facile patitur. Suasi usum frictionum, balneorum, crurum, manuumque, item usum herbarum antiscorbuticarum. Disuasi evacuantia, omniaque, quæ debilitant. Utatur diæta nutriente. Pîsa, lentes, farinosa non fermentata non adhibeat. Habitationem humidam, qua per multos annos utitur, deserat. His omnibus adhibitis ea etiam in usum trahuntur, quæ solutioni scilicet humoribus, corpori roborando, & invigorando sanguini dicata sunt. Suasi & usum vini absynthitis, eorum memor, quæ *Baglivius* roborando ventriculo de cura chronicorum quorundam morborum ait fol. 66. operum omnium.

HISTORIA MORBI X.

Die 13. Decemb.

Colluvies
ferosa ad
ventricu-
lum.

Puella annorum 19. Sana semper fuit. Ante quinque menses quæsta est de amarore & glutinositate oris, ventriculi tumore & duritie. Appetiit tamen, dormivitque. Si-
tis

tis per intervalla, dolores capitis, mane præprimis a somno alvus tarda, omni altero die, difficilis. Menstrua plerumque ordinata. Aliquoties tempore inter menstrua intermedio fluor albus, moderatus tamen, observabatur. A quo tamen datis a medico pilulis curata fuit. Ante aliquot tempus menstrua eodem mense bis sat copiose fluxere. Nunc sunt satis ordinata. Crura ad malleolos interdum modice tument ab aliquot septimanis. Mane tument hypopia. Datis a quodam medico pilulis per epicrasin purgantibus, magnam aquosæ materiæ quantitatem deiecit, & diutius inde sat bene habuit. Id semper observatur, ut ad quodvis purgans copiosas & aquosas sedes habeat, indeque levamen sentiat. Corpus & facies turgidula, plenaque sæpe bene coloratur, subinde colore lurido valde. Semel dato emetico bene inde se habuit.

Nota. Constitutio corporis laxior esse videtur, prædominari serum, quod ad ventriculum subinde copiosius fertur, eundemque replet, relaxat. Colluviem hujus feri in glandulis succum gastricum & entericum secernentibus factam esse arbitror. Indicantur ea, quæ glandulas emungant; serum ad intestina & alvum determinant, simul-

que laxiorem corporis habitum reddunt stric-
torem.

HISTORIA MORBI XI.

Die 8. Jan.

Colica
a glutine.

Dom. de A** 26. circiter annorum. Ma-
ritata & semper sana fuit, nisi quod ante
duos annos dolorem ad regionem ventriculi
& hypochondrium sinistrum passa fuit, do-
lor erat *contorquens*, cum vomitu assump-
torum. Tumor simul in abdomine ortus
atque etiam locum mutavit, & per abdomi-
nis latus sinistrum hinc inde vagabatur. Al-
vus libera. Nulli calores, nulla fitis, do-
lor ad attactum major. Per hoc bienium
subinde rediit dolor hic ad ventriculum, sed
admodum mitis & absque vomitu. Menstrua
copiosa, omni tertia, subinde etiam omni
secunda septimana.

Nudius tertius motu idem dolor gravi-
ter infestat, cum vomitu assumptorum &
deinde etiam materiæ biliosæ.

Seçta mane vena est. Sanguis bonus.
Perseverante dolore, absque vomitu tamen,
nunquam plene intermittente, attamen re-
mittente, quique etsi ad dextrum etiam hy-
pochondrium excurrat subinde, locum tamen
suum

suum nunquam plene deserit, sed fixus manet: datum purgans lenissimum per epicrasin ex aqua laxativa Vienn. & syrupo de cichoreo cum rheo.

Ternas alvos posuit non liquidas, albas & levissime flavescentes. Levamen nullum.

Hodie (die 8. Jan.) omnia inveni vocatus, uti narratum supra est. Omnia ea symptomata adsunt, quæ ante biennium adfuere, si tumores illum vagos per abdomen excipias. Dolor exasperatur, si rudius attractetur ventriculus, item si se convertat in alterutrum latus, aut sese moveat. Nulla fitis. Nullus calor. Nullus capitis dolor. Urinæ turæidæ, biliosæ; dolor ventriculi major, dum mingit. Lumbi valde dolent. Pulsus mollis, naturali paulo celerior. Somnus nullus; lingua humida, appetitus.

℞. Empl. de galb. croc. Unc. j.

Ol. nuc. moschat. express. 3j.

Opii crudi gr. xij.

M. f. Scutum stomachic.

℞. Aqu. menth. Unc. v.

Spirit. menth. Dr. j.

Essent. Succin. Dr. β.

Syrup. menth.

Syrup. Diacod. ʒaa Unc. jβ.

Laud. liquid. Sydenh. Scr ij.

M. Omni bihorio duo cochlear. ordinaria.

Injecta fuere clysmata tria, jussu prioris medici. Jussi denuo dari clyσμα ex decocto furfurum, vitello ovi & oleo lini.

Post primam dosin dolor vix non totus evanuit. Ad vesperam nullus dolor. Urina facile prodiit. Sudavit a meridie. Pulsus naturali celerior. Sitis modica. Ab alio medico præscriptum sal absynthii non sulphurati ad dr. ij cum succo limonum in ipso actu effervescentiæ datum effecit graviolem vomitum.

Die 9. Jan

Nox bona & somnus. Mane circa quintam alvum compactam, copiosam, albam, five argillaceam odoris terribissimi habuit. Cum alvum deponeret dolor a scrobiculo cordis versus hypochondrium sinistrum & lumbos tendens recrudit, mitius tamen, & per intervalla remisit. Sitis. Larga transpiratio, & pruritus in facie tota, præprimis ad nasum (procul dubio ab opiat) urina flava, brevi turbida. Os siccum. Caput non dolet. Sumat pro potu ordinario tenuem emul

emulsionem seminum frigidorum, dein cataplasma ad latus dolentem. Item

℞. Aquæ laxat. Viennens. Unc. jv.

Cremor. tart. Dr. iij.

Sumat mediam partem illico, & alteram post bihorium.

Dum purgatur, copiose bibat infusum flor. sambuci cum cremore tartari. Item injectum clyisma. Vespere sumat paregoricum.

Nota. Ante duos annos cum illum tumorem haberet mobilem in abdomine, qui tamen plerumque in sinistro abdominis latere perstitit, pejus habuit a cibis carneis; melius a piscibus. Semel deposita alvo copiosissima, scybalis durissimis exiguis, quasi caprillo stercore consistente, sanabatur.

Nonies purgabatur. Sedes quatuor aut quinque copiosæ, compactæ, argillaceæ, reliquæ vero liquidæ intermixta alba sive argillacea. Ante ultimam sedem & etiam post illam dolor recrudit. Sumfit postmodum vesperi mixturam paregoricam. Sitis nulla, nullus capitis nec ventriculi dolor appetiit. Os non ficcum. Pulsus mollis & celer.

Nota. Ante duos annos a quodam medico curabatur sumptis jusculis copiosis cum

cremore tartari. Tunc autem a carnibus abstinere iussa, piscibus vescebatur, qui bene cesserunt. In anamnesi etiam hoc habet, quod durioribus cibis assumptis facile lien-teriam patiatur, & tempore sanitatis plenariae frequenter alvum albam, sive argilla-ream habeat. Ergo firmandæ primæ viæ, vappidæque bilis vitium corrigendum myrrha, & extractis amaricantibus diu assumendis.

Die 10. Jan.

Somnus interruptus, dolores aut nulli aut exigui. Mane bene se habuit; appetiit. Data sunt sequentia.

℞. Seri lactis tamarind. libr. jβ.

D. omni hora uncias quatuor sumat, cum decem guttis sequentis.

℞. Liqueur anod. m. Hoffm. dr. j.

Tincturæ succin. scr. j.

M. D. U.

Nullus per diem dolor; borborygmi multi, nulla sitis. Nullus capitis dolor. Pulsus naturaliter vix celerior. Larga transpiration. Binæ sedes flavæ, pultaceæ. Urina brevi turbata copiosum sedimentum furfuraceum deposuit, sed ipsa remansit turbida.

Sumat vesperi duo coclearia mixturæ paregoricæ. Ante somnum duæ sedes bene coloratæ, liquidiores.

Die

Die 11. Jan.

Nox præterita bona, nullus dolor, nullasitis. Urina ut heri. Appetit. Minus sudat hac nocte, quam prioribus.

℞. Seri lactis tamarindinat. lib. j.

Dosis pro die variis vicibus absumenda cum aliquot guttis liquoris anodin. min. Hoffmanni. Alvus unica liquidior, flava. Caput modice obtusum. Urina ut heri, attamen perfectius deposuit. Alvus ad noctem bona, consistentior.

Die 12. Jan.

Noctu somnus interruptus.

℞. Tinctur. rhei aquos. unc. jv.

Extract. amaric.

— — helen. aa dr. j.

Syrup. de absynth. unc. jβ.

Liquor. anod. min. Hoffm. gt. xxx.

M. Sumat mane & vesperi cochlear ordinarium.

Hodie alvus nulla.

Die 13. Jan.

Somnus noctu inquietus. Mane levissime horuit. Sitis, caput obtusum, os glutinosum, lingua ex albo flavescens, pulsus celerior, quam antea, urina hypostatica valde. Circa decimam ante meridiem alvus copiosa castanei coloris, melius se habuit, &

in latus sinistum cubare prima vice iterum potuit, quod hucusque ob dolorem ejusdem lateris non potuit. Appetiit. A meridie pulsus fere naturalis. Sitis exigua. Alvus adhuc ter posuit postmodum.

Die 14. Jan.

Noctu somnus modice turbatus. Mane fitis modica, pulsus paulo celerior, quam heri vesperti, appetiit. Alvum ante meridiem bis posuit, mollis, castanei coloris. A duodecima hora meridiana ad sextam usque extra lectam transegit. Tunc levissime horruit, quales horrores illa etiam in sanitate frequenter experitur. Bis vesperti alvus posita.

Die 15. Jan.

Noctu *dolor colicus*, nullus autem amplius dolor ventriculi, somnus aut nullus, aut valde exiguus. Urina cum dolore mittitur, sedimentosa est ut antea. Mane binæ sedes liquidæ, dolores mitiores. Nulla fitis, nullus dolor in capite. Lingua, quam hucusque sordidam vidi, hodie prima vice pura est. Appetit. Pulsus mollis, paulo celerior naturali.

Nota. Heri vesperti ira se commotam fuisse ait. Inde fors dolorum reditus. At fortassis dolor inferiora petens, ventriculus
non

non amplius affectus, lingua hodie pura denotant, materiæ biliosæ reliquias hucusque circa ventriculum stabulantes inferius promotas, & excretioni alvinæ proximas esse.

℞. Aquæ menth. unc. iij.

Spiritus menth.

Tinctur. succin. ʒa dr. β.

Syrup diac.

— — Menth. ʒa unc. jβ.

Laud. liquid. Sydenham. gt. xl.

M. Omni bihorio duo cochlearia. Cras autem sumat mane & vesperi medium cochlear mixturæ superius præscriptæ scilicet ex Tinctura rhei aquosa &c.

Die 16. Jan.

Noctu somnus bonus, & quietus. Mane dolores vix ulli, appetiit, diutius & facilius extra lectum fuit. Tres per diem sedes liquidæ. Urina cum sedimento semirubrô, copioso. Hodie graviter ira commota est. Vesperi levis horror.

Die 17. Jan.

Noctu dolores infimi ventris, nullus somnus. Mane dolor. Urina ut hucusque. Incipit hodie corticem sumere cum omni altera die redire dolor & gravius & cum horrore incipiat.

℞. Pulver. cort. peruv. dr. j.

Castor. gr. ij.

Laudan. puri gr. β.

M. D. U. & f. tales no. jv.

Hac die tres adhuc pulveres fumere potuit. Fuit extra lectum, facilius. Sitis nulla, nullus capitis dolor. Heri & hodie urinam difficulter & stranguriose misit.

Die 18. Jan.

Noctu somnus bonus. Subinde tamen subito excitabatur fors ob laudanum. Mane alvus semel liquida. Tumor ad abdominis latus sinistrum versus inguen durus ad levissimum attactum dolens. Dolores etsi mitiores, etiam alibi per abdomen. Vesperi non horruit, pulsus tamen celerior, dolores majores; inappetentia toto die. Sumsit hodie quinque drachmas corticis absque castoreo & laudano. Urina hodie pauca, sedimentosa ut antea.

Die 19. Jan.

Nox infomnis, dolores abdominis. Sitis nulla, nullus dolor capitis. Mane ante septimam prægressa leipothymia, sudoreque frigido alvus copiosa, compacta partim, partim liquida, coloris corticem referentibus. Urina copiosa, non mucosa amplius ad latera vitri, cum nubecula subsidente, & absque

que illo sedimento farfuraceo, albo, rubello-
que. Hora nona, prægressa denuo lipothy-
mia alvus ut mane. Dolor mitior. Pergit
in fumendo cortice, emulsione, & cata-
plasmate. Vesperi alvus cum scybalis duris
& glutine tenaci, multo, ceterum liquida.
Venter mollis. Urina ut mane. Hodie se-
mel assumptum corticem evomuit cum multo
glutine. Sumfit universim quinque drach-
mas.

Die 20. Jan.

Noctu somnus sed interruptus. Alvus
una alterave per noctem. Mane binæ sedes
liquidæ cum glutine multo, & scybalis. In
altera fede ex hisce binis integrum semen
melonum non decorticatum ipsemet vidi.
Constabat autem jam a mense Augusto me-
lones non comedisse. Durities modica in la-
tere dextro abdominis; in sinistro disparuit.

Nota. Abdomen ad mollem attactum
summopere dolet. Urina mane minus flava
cum exigua nubecula subsidente.

Per hosce dies nec sitis, nec dolor ca-
pitis. Vomuit semel corticem cum multo
glutine; os valde glutinosum. A meridie al-
vus quinquies posita, non copiosa, liquida
semper, at tum intermixtis scybalis & mul-
to glutine. Dolores hodie mitiores, quam
heri

heri & nudius tertius. Vesperi nullus paroxysmus, sed somnus placidus per $1\frac{1}{2}$ horam. Urina vespertina cum multo ad latera vitri muco, & cum sedimento subrubro. Hodie quatuor drachmæ corticis assumptæ. Sera vespera binæ adhuc aliæ sedes cum scybalis.

℞. Seri lactis tamarind. libr. jβ.

Liquor. terræ fol. tartari dr. j.

Syrup. de flaved. cort. aurant. unc. ij.

M. Omni hora vasculum.

Sumsit universim circiter libram hujus feri.

Nota. Plura hic notanda veniunt.

1) Colicam hanc esse a glutine valido, acrive.

2) Quæ distinctio ab alia colica, scilicet inflammatoria? Attactum æque parum fert.

3) Quæ subjecta huic colicæ magis obnoxia? Qui caseo, butyro, oleo, fumatis delectantur, qui male masticata deglutiunt, qui frequentes lenterias patiuntur.

4) Hæc Domina videtur habere hinc inde in faccos ampliata intestina, ubi scybala remoram faciunt, ibique tumores abdominis mentiuntur. Origo faccorum horum intestinalium fors sunt graviditates prægressæ, intestina premente utero; aut spasmi intesti-

norum, quos adhuc infans a vermibus aut undecunque passa est.

5) Doloris acuties, pulsus celer, at- tactus dolorem in abdomine contrectato excitans æque in hac *colica biliosa aut viscosa* est, uti in *inflammatoria*.

6) Purgans non juvat, etiam sæpe repetitum, ut videre est ex nostro casu. Nam & ante morbum purgante usa est. At vero *solventium longus usus* cum leniter purgantibus requiritur. Huc facit serum lactis tamarindinatum cum terra foliata tartari, addito fors exiguo stimulo. Emulsiones parum prodesse videntur. Nocent opiata, nisi doloris atrocitas ea exigat. Nocet per se venæ sectio.

Nota. Etiam datis largiter opiatis dolor tamen non penitus conticuit.

7) Juscula bubulina, mucilaginosæ etiam non indicantur.

Die 21. Jan.

Nox bona, somnus bonus. Mane tres sedes. Duæ primæ cum glutine multo & scybalis; tertia solum gluten, in speciem gelatinæ habuit. Heri & hodie urina est cum muco ad latera vitri & sedimento copioso subrubello. Dolores exigui. Pauca abdominis durities ad latus ejus sinistrum.

Cum

Cum dosi corticis magnam pituitæ copiam evomuit. Ad prandium panatellam sumfit cum pauxillo macis. Circa tertiam pomeridianam dolores redierunt, inde ad feram usque vesperam sexies alvum posuit, paucam quidem, at semper glutinosam, absque scybalis. Sumfit sequens:

℞. Seri lacti tamarind. libr. jβ.

Liquor. terræ fol. tartari dr. ij.

Syrup. de flaved. cort. aur. unc. ij.

M. D. U.

Sumfit toto hoc die paulo plus quam libram hujus feri. Sumfit mane & vesperi dosin corticis.

Die 22 Jan.

Nox sat bona; somnus bonus ter interruptus. Mane dosin corticis sumfit circa octavam; binæ sedes absque scybalis cum pauciore glutine magis dissoluto. Urina ut heri. Priori uti & hac nocte sudavit. Hodie sumit reliquam feri lactis superstitis partem. Abdomen molle, attactum facilius fert.

Nota. Per duos hosce dies de stranguaria, & dolore ex renibus versus inguina tendente sub mictu non est conquesta amplius. Conqueritur autem adhuc de dolore lumborum. Lingua, ut hucusque, ex alba flavescit. Os non glutinosum. Rara & exigua sitis.

fitis. Caput non dolet. Pulsus celerior naturali.

Notat *Baglivius*, dolores *nephriticos*, uti & *colicos* a *viscido* oriundos, quos & in hoc casu hucusque descripto adfuisse constat. Uri necessarium omnino est, colicam a *viscido* ortam rite ab *inflammatoria* distinguere, ita dolores *nephritici* ab inflammatione orti bene distingui debent ab iis, quos creat *viscidum*. Vide *Bagliv.* l. 5. de colica.

Dolores hodie vix ulli, & non nisi ad vesperam. Alvum circiter octies, aut nonies posuit, semper cum multa pituita ex albo flavescente. Vesperi binis vicibus pituitæ flavescentis & tremulæ magna frustra ejicit alvo. In omni alvo erant frustula quasi lactis coagulati.

Dolores, quos antea in regione ventriculi, dein paulo inferiores experiebatur, sentit modo longe inferius, & utrinque versus inguina, ita ut in dextro latere dolor se ad femur dextrum extenderit, illiusque motum reddiderit dolorificum. Sumsit hodie residuam feri lactis tamarindinati partem, cujus singulo vasculo aliquot guttas liquoris anod. min. Hoffm. cum æquali portione tincturæ succini instillavit, id quod huc-

Stoll, R. M. P. V.

D

usque

usque factitatum est. Iterum mane & vespere sumit dosin corticis, partim ad impediendum reditum, partim etiam, ut sensim labefactata intestina roborentur. Pro die sequenti sequentia præscripta sunt:

℞. Emplast. de galban. croc.

— — oxycroc. aa. unc. jβ.

Balsam. peruvian. q. s. ut malaxetur.

Imponat hoc emplastrum loco cataplas-
matis ad infimum abdomen.

℞. Seri lactis tamarind. libr. j.

Liquor. terræ fol. tartari dr. j.

Syrup. de flaved. cort. aurant. unc. j.

M. D. U.

Variis haustibus per diem absolvat.

Nota. Non assumat frigide, nam ab assumptis frigidis dolor recrudesceat, uti observavi.

℞. Syrup. diacod. unc. iij.

Laud. liquid. Sydenhami gutt. xv.

M. D. U.

Sumat omni nocte cubitum concedens duo cochlearia syrupi, & si mane dolores etiam sentiat, sumat pariter duo.

Ordo sumendi medicamenta sequens est: mane hora sexta corticem; octava panatellam; nona, decima, undecima serum lactis

lactis tamarindinatum, cum liquore anodyno & tinctura succini; duodecima panatellam; secunda & tertia serum lactis; quarta corticem; sexta panatellam; octava & nona vesperi serum lactis; decima ante somnum diacodium.

Die 23 Jan.

Somnus noctu bonus, subinde interruptus. Non sudavit noctu. Hac nocte rediere menstrua, post tres septimanas ab ultimis menstruis. Urina absque muco ad latera, sed cum multo sedimento; ut hucusque nulli hac noctu, nec mane dolores, nihilominus tamen etiam hodie mane sumsit duo cochlearia diacodii. Mane nulla alvus. Hodie appetitus bonus. Hodie ter alvum posuit cum pituita vitrea.

Nota. Se quondam curatam ab hoc morbo ait, multis aliis frustra adhibitis, solo tartari cremore, quem copiose in panatellis & jusculis sumsit, adposito insuper emplastro ex una emplastri de galbano & unciis duabus emplastri oxycrocei & sufficienti quantitate olei menthae malaxato. An etiam tunc pituitam vitream egresserit, ignoro, attamen probabile videtur.

Die 24 Jan.

Nox bona; attamen somnus interruptus, flatibus per noctem infestabatur. Nulli dolores; pulsus celerior naturali. Os non glutinosum, appetit; non fitit. Alvus mane valde copiosa cum pituita vitrea. Universum alvum quinquies posuit, parum pituitæ advertebatur; in una alvo quasi oleum supernatabat, cum tamen oleosa nulla, nec ore, nec ano, fuerint ingesta. Sumsit mane corticem, ante meridiem serum lactis residuum; a meridie vero sumsit cremorem tartari in jusculeo carniū floribus chamomillæ infuso. Reliquæ sedes ut plurimum aquosæ, spumosæ. Dolores exigui, & fere nulli, iique solum versus inguen dextrum.

Die 25 Jan.

Nox sat bona; somnus subinde interruptus; lingua pura; os non glutinosum. Appetit; non fitit. Nuper mane oleum supernatabat urinæ, globulos olei lini referens. Pridie clyisma oleosum injectum erat, at urinam in matulam misit, in quam antea alvus cum enemate oleoso missa est; hinc fors globuli oleosi. Aiebat autem, obiectas pingui pellicula urinas sæpius prodire, easque morbum instantem significare. Sumit mane & vesperti corticem, item circiter tres, aut
qua-

quatuor drachmas cremoris tartari variis per diem vicibus in juscule bubulino florum chamomillæ ; vesperi paregoricum. Hodie sexies, aut septies alvum liquidum absque glutine posuit.

Nota. Cum die nona Januarii sumeret purgans, durante purgantis operatione mitius habebat a colica, quam post ejus operationem: id quod jam *Sydenhamus* in colica biliosa observavit.

Dolor crudelis per vices ingruens, ita tamen, ut nunquam plene remittat. Ejulatus miserabilis, compressis dentibus, oculis protuberantibus se lamentabilem in modum contorquent. Levamen aliquod habent a cataplasmatibus abdomini adplicatis.

Baglivius ait, sæpe observari in iis, quibus obstructions sunt in primis viis cum maximo humorum apparatu crudorum in mesenterio, urinam diminute procedere, & aliquando supprimi: quia humorum ejusmodi in mesenterio hærentium causa, lymphæ cursus in lymphaticis viscerum vasis turbatur, & impeditur. Diuretica quantacunque & cujuscunque activitatis dederis, urinam non educes, imo magis supprimes; purgantia educendo mesenterii impuritates, pro modulo, quo tales educuntur impuritates,

urinæ quoque cursus aperitur, & ægri sanantur.

Die 26 Jan.

Nox bona; somnus bonus valde circa auroram; urina facilis & copiosissima. Mane cortex; bihorio post vasculum chiocoladæ. Dein alvus copiosa, mollis, non liquida, naturalis. Binis ante meridiem vicibus cremorem tartari sumsit in juscule chamomillae. Prandium sit panatella ex pane tosto, pulmentum ex pomis cum pauxillo cinamomi & vini rubri modico; hora post sumat vasculum caffèe; a meridie abstineat a cremore tartari; vesperi corticem, & demum paregoricum sumat. Optime se habet; nulli omnino dolores.

Nota. In sanitate comedere solet crudiores carnes, easque cito, & male masticas devorat. Hodie quater alvum posuit mollem, non pituitosam.

Die 29 Jan.

Somnus optimus. Appetit. Nullus dolor. Binæ sedes molles absque pituita. Per gat in usu corticis, cremoris & diacodii vespere sumendi. Adhibeat per menses aliquot frictions quotidianas abdominis. Media hora ante prandium & cenam sumat pauxillum vini amaricantis & medicati.

H I.

HISTORIA MORBI XII.

Die 17 Jan.

1775.

Hodie fecui cadaver hominis quinque-
genarii, robusti, quive ex pleuritide occu-
buit. En historiam:

Phrenitici
extispici-
cium.

Ante septem septimanas pleuritide la-
boravit, quæ rite & breviter curabatur, nec
enim gravis fuit. Fungebatur denuo sanus
munere aurigæ, uti ante.

Die 14 Januarii de dolore capitis quæ-
ritur, uti & die sequenti, attamen nondum
decubuit, sed adhuc aurigæ labores absol-
vit. Hac die versus meridiem M. j. vini
ebibit. Hora prima pomeridiana de immani
capitis dolore conquestus decumbit, mox
delirat, & toto corpore convellitur. Facta
statim venæ sectione crusta summe phlogi-
stica. Alius vocatus medicus senex vom-
icam pulmonis ex pleuritide, ut ajebat, mala
curata oriundam, ruptam modo esse pro-
nunciat, deditque flores arnicæ cum campho-
ra. Aeger exacto die circa primam, aut
secundam noctis horam moritur. Die deci-
ma septima ante meridiem cadaver fecui.
Pectus sanum ex toto, nisi levem pulmonis
adhæSIONem ad pleuram paulo infra mamil-

lam dextram excipias. Superficies cerebri tota superius, & in fundo calvariæ inflammata, attamen major & profundior inflammatio cerebri in ea parte, quæ fronti respondet, majorque adhuc inflammatio in cava frontis parte, quam dextra; aiebant adstantes ægrum delirantem, convulsūque constanter ad mortem fere usque elatis manibus frontem contrectasse.

HISTORIA MORBI XIII.

1775.

Die 31 Januarii.

Convulsio
capitis &
brachio-
rum.

Puer decem annorum. Mense Augusto anni prioris (1774) dolor capitis ad frontem & tota anteriori capitis parte; dolor hic continuus fuit, calores subito ascendentes, genarum rubores & sitis adfuit. Adplicabantur tunc matraccia herbis cephalicis spirituofo liquore irrorata. Inde major capitis dolor factus est, & tantus demum, ut attactum paulo rudiores ad verticem capitis ferre non potuerit, facta ad verticem levi percussione plana manu mox postmodum, cum jam convulsionibus laborabat, paroxysmus convulsivus excitabatur. Post aliquot septimanas alteruter locus sæpius per diem de-

delabente palpebra claudebatur, perque aliquot minuta prima clausus mansit. Dum antea capitis dolor urgeret, puer eum sensum habuit, ac si globus in capite modo in hoc, modo in illud latus capitis relaberetur, prout ipsemet caput modo in hanc, modo illam partem reclinarer. Hinc quidam medici hydropem capitis esse pronuntiarunt, & medicamenta ex junipero parata, præscripserunt. At post usum matractorum & diureticorum oculus, ut supra relatum est, claudi cæpit. Alius vocatus medicus præscripsit vesicans ad nucham: inde per unicum diem oculus non claudebatur; at die sequenti & pluribus post septimanis quotidie uterque oculus claudi cæpit sæpius per diem, & frequentius quam antea. Ergo idem medicus ad utrumque brachium curat vesicantia adponi, eaque aperta conservat. At inde brachia sæpius per diem convelli cæperunt, tandem post aliquod elapsum tempus etiam pedes & crura convellebantur sæpius per diem, & longo tempore distorti & convulsi remanserunt pedes, ita, ut decumbere continuo cogeretur, neque pedibus insistere posset. Convulsiones erant *dolorificæ* primis septimanis, & postmodum *absque dolore*.

Tempore convulsionum sui plenarie compos; vigeabant omnes sensus & loquela, cum paroxysmum præsentiret, statim ad sellam se posuit, donec abiret paroxysmus. Datus est cortex peruvianus absque ullo emolumento. Datae pilulae ex gummatis ferulaceis nervinis, antihysteriis &c., sed pejus inde habuit, & statim dejectum appetitum inde accepit. Rediit tandem usus pedum, id quod parentes magnetismo adscribebant. Nam Pater *Hell* & Dr. *Mesmer* eidem multos magnetes adplicuerunt, & usum cerevisiae prohibuerunt, interdicta severa diæta.

Manferunt ergo solummodo convulsionnes in brachiis & capite, quod concutiebatur tempore paroxysmi, & in omnem partem morabatur; oculi liberi perstiterunt.

Datum tandem mense Decembris prioris anni oleum animale Dippelii; at frequentior paroxysmus, & dejici appetitus cœpit, macrior evasit & pallidior.

Ante quatuordecim dies conquæri cœpit de ardore in pectore, & tussicula, quam tamen jam diu habuit, sed minus frequentem; guttur exsiccatum. Ante quinque dies de vertigine, dolore capitis ad vesperam, ardore conquærebatur. Sumsit decoctum
spe

specierum herb. pectoralium. At hodie (die 31 Jan. 1775.) vocatus sum. Majores ardores in pectore, subinde dolor punctorius in læva thoracis parte, respiratio brevis, difficilis; lingua alba, pectoris oppressio. Sitis, præcipue a meridie & noctu. Circa meridiem a pastu, & vesperi præcipue genæ rubebant *intensissimo rubore*, qualem ne quidem colore ullo facile imitaberis. Item a meridie facies summopere caluit; friguit tamen reliquum corpus, præcipue manus & pedes. Noctes inquietæ, & subinde anxietates subitanæ; calores subito ascendent, & *quasi suffocandus* esset statim, idque noctu in lecto existenti contigerit. Rubor, & quasi scintillatio a meridie. Facta est venæ sectio hodie (31 Jan.), crusta summe phlogistica, crassa, tenax, *labiis assurgentibus, & contracta*. Jussus decoctum specierum de althea cum flor. verbasci, rhœad, hibernæ.

Pulsus ante venæ sectionem inveni durum, celerem admodum, inæqualem, remittentem sæpius, & intermittentem.

Die 1 Febr.

Nox quietior; minor in pectore ardor; pulsus melior, attamen subinde remittens, & intermittens.

Die

Die 2 Febr.

Nox minus quieta; tussis sicca; subinde ad latus sinistrum juxta mamillam sinistram dolor punctorius; gravitas & oppressio paulo supra scrobiculum sinistrorsum; Pulsus æqualis, sat liber, celer; rubor genarum, præprimis genæ sinistrae; appetitus. Facta a meridie venæ sectione, crusta contracta, assurgentibus labiis, crassa, & ad modum, ut ante, libr. β. Deliquium repetitis vicibus post venæ sectionem passus est. Sumit quater per diem duo vascula de althea, cubitum petens sumit emulsum. Item

℞. Aquæ flor. rhœad.

— — sambuc. āā. unc. iij.

Syrup. capillor. vener.

— — glycyrhiz. āā. unc. ij.

M.

Omni bihorio duo cochlearia.

Nitrum studiose non addidi, ob nervos pueri debiles, nimiumque mobiles.

Nota. Vix una, alterave vice post venæ sectionem, & non nisi levissime convellebantur brachia.

Die 5 Febr.

Tussis sicca; nullus dolor punctorius, nisi si validius tussiat; melior respiratio; adhuc

huc tam oppressio supra scrobiculum, licet minor. Rarissimæ convulsiones.

Die 15 Febr.

Per duos dies nullæ convulsiones; nulla pectoris oppressio; nullus dolor punctorius: at ardor in parte medii thoracis, non continuus. Sitis adhuc perseverat, & a meridie friget. Calores subitos non amplius experitur. Pulsus fortis, celer, plenus, regularis; somnus sat bonus. Appetit. Hodie fauces habuit inflammatas. Utitur potu specierum de althea, emulsis, diæta excarni, & sequenti mixtura:

℞. Olei amygd. dulc. rec. unc. jβ.

Vitell. ovor. nro. ij.

Aquæ veronic. unc. jv.

Syrup. diacod. unc. j.

M.

Omni bihorio duo cochlearia ordinaria.

Nota. Facile rancescit hoc medicamento, hinc in loco non calido asservetur, & in pauca quantitate præscribatur.

Die 19 Febr.

Hodie vocatus sequentia deprehendi: nudius tertius mane dolor ad latus dextrum abdominis paulo supra marginem ossis ischii. Dolor hic punctorius est, & attactum non fert.

fert. Externe nil adparet. Exiguam plagam obtinet. Oppressio pectoris paulo major heri & hodie. Ad mamillam dextram dolores punctorii, non continui. In thoracis parte sinistra sensus rei intus se moventis, reptantisque. In medio pectore sensus impactæ cujusdam rei (als wenn etwas dort stecken bleibt) fitis toto tempore pomeridiano & frigus extremum eodem tempore. Somnus turbatus. Hodie & heri exiguus appetitus. Alvus libera. Heri ex integro convulsiones emanferunt, & universim rarissimæ sunt. Pulsus celer valde, intermittens & remittens, ac omni modo irregularis. Nuper (die 15 Febr.) pulsum inveni evolutum, fortem & magnum; hodie vero *contractum, durum*. Tussis sicca, frequentior.

R. Aquæ florum rhœad.

Oxymell. simpl. aa. unc. jv.

Nitri puri dr. j,

M.

Omni bihorio duo cochlearia ordinaria, emulsis utatur, & thee præscripto, ac diæta excarni.

Fiat venæ sectio in brachio dextro ad unc. vj.

Die

Die 19. Febr.

Hoc die secta vena crusta phlogistica contracta. A meridie bene se habuit; frigus pomeridianum non rediit, sitis ut ante. Respiratio melior, dolor supra os ischii dextrum minor. Nox paulo quietior.

Die 20. Febr.

Mane vocatus vidi pulsum adhuc inæqualem, at minus quam antea, leipothymiam aliquoties patiebatur. Ab assumpto oxymelle & nitro alvus bis mota est, & de ventriculo querebatur. Jussi ut hodie a medicamentis abstineat. Vesperi hujus diei omnia bene. Pulsus liber, plenus, æqualis, modice celer. Respiratio vix impedita. Appetitus. Modica tussis.

Die 21. Febr.

Hodie bibit decoctum graminis, scorzonerae, althææ & liquirit, quater de die duo vascula coffeana, cum duobus cochlearibus mixturæ superioris. Vesperi tussis minor, pulsus subinde intermittens. Appetit, sitis minor. Nullum a meridie frigus. Nullæ convulsiones.

Die 22. Febr.

Commode se habet.

Die

Die 23. Febr.

Hodie a meridie circa tertiam leipothy-
mias passus. Sitis longe major, deglutitio
paululum impedita. Fauces inflammatae,
earumque exsiccationem queritur, pungen-
tesque subinde in gutture dolores. Pulsus
sæpe intermittens, celerque. Ad mamil-
lam sinistram pungentes dolores attamen non
continuos, nec vchementes. Urina copio-
sissima, limpidissimæ aquæ instar, & frequen-
ter missa. Non friget. Largius perspirat.

Die 24. Febr.

Bene se habet. Sitis longe minor, fau-
ces meliores. Pulsus mollis, æqualis, na-
turali celerior, appetit, alvus semper bona
urina vesperi denuo copiosa, limpidissima.
Heri & hodie sequenti linctu utitur.

℞. Mucilagin. gummi tragacanth.

Aquæ rosarum extract.

Syrup. flor. rhœad.

— — de symphyt. — unc. ij.

M. D. U. Sæpius per horam cochlear
coffeanum lente deglutiat. Utitur decocto
graminis & mixtura sæpius descripta. Nu-
dius tertius levis mane convulsio rediit; ho-
die vero nullæ convulsiones.

Die

Die 25. Febr.

Sitis hodie non magna. Dolor lateris subinde remittit. Ad vesperam dolor capitis, non continuus. Nocte præcedente somnus bonus. Nullæ convulsiones.

Die 26. Febr.

Somnus sat bonus. Circa meridiem palpitatio cordis per aliquot minuta. Nullus dolor capitis. Sitis & dolor lateris, ut heri. Nullæ convulsiones. Hucusque semper aliqua adhuc faucium inflammatio. Fauces hodie minus rubent. Pulsus naturali paulo celerior, æqualis.

Nota. Ad anamnesin etiam sequentia pertinent: sæpius pugnis cedebatur a præceptore in caput & faciem. Habuit per duos fere menses fluxum materiæ purulentæ ex aure dextra, attamen parcum. Parentes suam chirurgi oleum olivarum & aquam tepidam aliquoties injecerunt. Inde fluxus cessavit. Post octo dies a cessante fluxu dolor ille capitis, qui morbo præsentis prælusit. Nunquam obnoxius fuit hæmorrhagiis narium. Sub usu corticis tussiculam acquisivit siccam, qua hucusque affligitur.

Die 27. Febr.

Somnus sat bonu. Bene omnino hodie se habuit, & mane uti & a meridie ali-

Stoll R. M. P. V. E

quid

quid tempus extra lectum transegit commodius quam unquam alias. Toto hoc tempore ab ultima venæ sectione in lecto fere semper fuit, quia extra lectum leipothymias nuper post venæ sectionem aliquoties passus fuit. Tussis per hosce dies non magna.

Præscripsi sequentia :

℞. Hb. Baccabungæ

Hederæ terrest.

Urtic.

Tarax aa m. j.

Contusas & conscissas infunde cum ℥ij. feri lactis. Dosis pro die.

Pro potu autem ordinario sumat decoctum graminis, scorzonæræ, althææ. Vesatur vegetabilibus copiosis, pomis *crudis, testisque*. Sumat quater per diem cochlear ordinarium mixturæ ex oxymelle & nitro.

Die 28. Febr.

Hodie fere tota die extra lectum fuit. Pectus fere semper a dolore liberum, pulsus minus celer, plenus, fortis.

Nota. Ad anamnesin etiam pertinet sequens: sub usu cucupharum & inunctionum spirituosorum in vertice capitis talem ibi loci teneritudinem acquisivit, ut locum illum (summus capitis vertex) exulceratum esse

da-

clamaret. At nihil poterat ab inſpicientibus detegi. Sensus iſte exulcerationis poſtmodum ceſſavit, & non rediit amplius niſi pectine aut manu rudius tangeretur, quo facto ſtatim paroxysmus convulſivus excitabatur.

Paroxysmum convulſivum uno alterove momento antea præſenſerat, ita, ut vix potuerit ſat cito ſedare aut decumbere, antequam veniſſet paroxysmus. Sensus paroxysmi venientis erat iſte, ac ſi ſcilicet globulus ſaltitando curreret ab infimo ventre verſus utrumque crus ad pedem uſque, inde ſurſum per dorſum ad utrumque brachium, inde per utramque genam ad oculos.

A tribus diebus nullum convulſionis veſtigium.

Die 9. Martii.

Hucusque nunquam penitus deſuit dolor lateris ſiniſtri thoracis, & faucium. A duobus diebus dolor paulo major, pulſus celer, duriuſculus, tenſuſque, at æqualis Siſis, genarum rubor. Hodie mane gravior pectoris oppreſſio, reſpiratio difficilis, dolor punctorius gravans, pungens, & urens. Secta vena in brachio ſiniſtro. Cruſta in ſanguine. Sumit decoctum radicum graminis, ſcorzoneræ, altheæ cum mixtura ſua

antiphlogistica & magna quantitate mucilaginis seminum cydoniorum & sacchari lactis : Omnia meliora post venæ sectionem.

Die 7. April.

Hucusque dolor mitis ad pectus, non continuus. Sputa habet ab aliquo tempore glutinosa & cocta. Aliquantum emaciatur. Nullæ prorsus convulsiones.

Die 12. April.

Nullæ prorsus convulsiones. Sitis naturali major. Dolor & convulsio pectoris sæpe, non continua, & vaga. Pulsus modice celer, subinde remittens, rarissime intermittens, sæpius celeritate inæqualis. Tussis & sputa aquosa, mucosa, & aliqua cocta. Pergit in usu diætæ vegetabilis, decocti & mucilaginis seminum cydoniorum cum saccharo, nulla pectoris siccitas, nullus ardor, nullæ puncturæ.

Die 24. April.

Macies minor, pectus levius, subinde penitus liberum habuit. Ab aliquot diebus omni vespere rigor ipsum invadit. Pulsus æqualis, celer, sat fortis.

Die 28. April.

Pectus bonum, subinde dolores vagi ad attactum aucti in musculis thoracis. Rigores cessarunt. Carnibus paucis vesci incepit

cœpit jam nuper. Sumit sequentibus diebus omni mane mediam libram lactis caprini recentis.

Per æstatem emaciabatur, autumno ineunte tumor pedum, summa macies, sputa copiosa, puulenta. Circa finem Octobris moritur.

HISTORIA MORBI XIV.

Die 31. Jan.

D. W*** 30 annorum, ante duodecim annos bis leve sputum sanguinis passus est. Sputum sanguinis. Dein acute laboravit, & uti videtur peripneumonice. Intra septem dies judicabatur. Per decem dein annos nullum sanguinis sputum. Omni anno semel, subinde etiam bis venam secuit. Amultis annis vita sedentaria. Ante duos annos circa finem quadragesimæ post aliquod exercitium vehementius sputum sanguineum ejecit, paucum & solummodo striatum. Facta tunc est venæ sectio, deinde eodem anno (1773) circa pentecosten rediit idem sputum sanguine striatum; facta etiam est venæ sectio; sex flascones aquæ Roitschianæ bibit. Elapsis duobus mensibus post usum aquarum catarhum accepit, exiguum quidem, tussicu-

culamque dein graviores circa medium Augusti, facta tunc est venæ sectio. Circa novam Septembris ob pulsum plenum facta venæ sectio denuo. Crusta in sanguine tunc deprehensa; tunc vero dolor punctorius de nocte ab hypochondrio utroque versus latus sinistrum thoracis, exiguus quidem, attamen qui ipsum prohiberet eidem sinistro lateri incumbere, sumserat autem ante hunc dolorem punctorium, corticem peruvianum per tres septimas omni die circiter drach. iij. Mense octobri ejusdem anni sputum sanguine striatum; facta venæ sectio tunc est; sanguis cum crusta. A mense autem Septembri incepit uti lichene islandico, utebatur ejus infuso, cui addebatur lac, quater per diem duo vascula. Die nativitatis Christi noctu prægressis antea animi ægritudinibus leipothymiam passus est. Nunquam conquestus est hucusque de hæmorrhoidali affectione, nisi quod alvo difficili, dolore lumborum non magno sæpius laboravit. Nunquam ardorem aut oppressionem in pectore sensit. At sæpius raucedinem & siccitatem in faucibus experiebatur. Ab multis annis; scilicet ab anno 1754 dolore vehementi capitis laboravit, non juvit venæ sectio, juvit autem tabaca ex herbis, proliciendo copio-

piofum mucum. Inde tamen subinde dolor per annum rediit, quem tamen eadem tabaca sustulit. Ab annis circiter tredecim sæpius pollutiones sibi manuſtupratione cauſavit. A ſemialtero anno abſtinuit. At paſſus eſt frequentes nocturnas pullutiones ex illo tempore hucusque. Anno 1774 circa novum annum ſputum mere ſanguineum, fluidemque ſanguinem rejecit non tuſſiendo ſed excreando, ac ſi a ſcrobiculo cordis præveniret. Facta eſt venæ ſectio. Circa finem ejusdem menſis eodem modo ſanguinem rejecit, tunc non eſt facta venæ ſectio. Sumpta frigida quantitate magna ſiſtitur ſanguinis ſputum, & ſecuta mane alvus copioſa.

Nota, quod poſt ſputum ſanguinis ſtatim binæ, etiam tres ſedes copioſæ ſequi ſemper ſoleant. Uſus eſt tunc ſaccharo lactis per octo dies. Toto Februario nullum ſanguinis ſputum, & ſat bene ſe habuit, optimuſque tunc appetitus.

Nota, hoc autem menſe copioſis pomis veſcebatur.

Circa 14. Mart. venæ ſectio præſervandi gratia. Poſt 3 aut 4 dies a venæ ſectione ſputum ſanguinis exiguum, uti fere ſemper exiguum eſſe ſolet. Sputum ſanguinis autem primo floridum, dein ſequentibus

diebus grumofum, nigrefcensque effe folet cum glutine mixto. Nulla pectoris oppreffio.

Initio Aprilis ob ophthalmiam facta in pede venæ fection. (Mense Martio & nunc fanguis cum crufta). Post duas a venæ fectione feptimanas fputa tenacia, viridescencia, fimul accessit raucedo post pastum.

Circa finem Aprilis post mixturam pectoralem fputum floridum, dein grumofum fumptis herbis pectoralibus fputa pauciora, meliora.

Initio Junii fputum floridum dein grumofum fumfit denuo thee pectorale.

Initio Julii valde exiguum, striatumque fanguinis fputum. Sumfit thee pectorale.

Initio Augufti iterum tenax fputum copiofumque, quod hucusque continuat. Hoc mense & fequenti, licet egregius commotiones fecerit, tamen bene fe habuit, non recordatur fputi fanguinei. Circa finem tamen Septembris tuffis, raucedo post pastum, & fputa magis tenacia. Major post cerevisiam raucedo. Tuffis mense Octobris major majorque. Sumptis expectorantiibus fortioribus raucedo mansit, & post octo dies exiguum fputum fanguinis prægreffa valida
tuf.

tussitatione. Alvus statim repetita copiosa-
que uti semper post sputum sanguinis.

Circa medium Decembrem sub actuali
tussi validiore striatum sanguine sputum, ite-
rumque alvus repetita copiosa statim a sputo.

Circa initium Januarii 1775 sputum san-
guinis copiosius paulo quam ante, sed tamen
exigua quantitate, non floridum, sed gru-
mosum, dein successit floridum & paulo co-
piosius, alvus secuta repetita copiosa.

Initio Februarii, cum valde exiguum
sputum sanguinis animadverteretur, denuo
cum alvo copiosa, repetitaque facta venæ
sectio est. Crusta phlogistica. Post sex dies
a venæ sectione sputum sanguinis exiguum,
grumosum, non floridum. Ante sputum san-
guinis alvum habuit difficilem.

Circa initium hujus mensis post venæ
sectionem sputa paulo tenaciora. A venæ
sectione lumborum dolor minor. Subinde
tamen puncturæ leves in pectore. Levis sub-
inde pectoris oppressio. Ab aliquo tempo-
re, ex quo medicamentis acidis, adstrin-
gentibusque utitur, sentit inter respirandum
sibilum strepentem a scrobiculo cordis & in-
ferius adhuc incipientem, & per pectus ascen-
dentem. Ceterum nulla sitis, nullus capitis

dolor, & rarissima ac exigua pectoris oppressio, nullus ardor in pectore, nulla siccitas pectoris, sed quandam tamen *imbecilitatem ac infirmitatem* (*Schwäche, Müdigkeit*) pectoris hoc anno sentire se ait. At tamen circa caput asperæ arteriæ *sensum siccitatis* se habere ait. Appetit, dormit.

Utitur a ioma Januarii 1775 speciebus de althea, flor. verbasci, rhœad. & glycyrrh. Sputa inde pauciora, minus tenacia, non amplius fusca. Mucosa cum paucis pure albo. Strepitus sibilans rarior, nec amplius a scrobiculo oriri, sed a medio pectore videtur. Utitur modo die 11. Febr. sequentibus:

℞. Specier. H. H. pectoral.

— — de althæa āā unc. ij.

Flor. verbasc.

— — rhœad. āā m. j.

Glycyrrhiz. unc. ij.

Nitri puri dr. iij.

M. D. U. Quater per diem duo vascula coffeana.

Nota. 1) Alvus aliquoties soluta, copiosaque statim post sanguinis sputum. Hinc spasticum quid *simul adesse* sub actuali sputo sanguinis videtur.

2) Alvus plerumque difficilis & sputa renaciora præcedere solent paulo ante sputum sanguinis.

3) Adstringentia, acidaque pectori sanguisputarum inimica.

4) Cortex nocuit huic homini.

5) Alvo plerumque adstricta laborat, melius habet, si libera alvus sit, eamque sibi conciliat comestis pomis copiosis, crudis & coctis.

6) A cerevisia male habuit, non autem ab illa, quam *Hornerbier* vocant, cui cremorem tartari admixtum esse dicunt.

7) Omni fere mense sanguinis sputum habebat priori anno. Hinc periodicum menstruumque sanguinis sputum.

8) Plerumque primo die floridum sanguinem ejecit, dein grumosum & magis fuscum, quod forte remansit extravasatum, dein tussiendo sensim ejectum fuit.

Die 1. Mart.

Hodie nullo prægresso symptomate peculiari sputum unum alterumve stria sanguinea striatum, inde mox alvus copiosa soluta est; id quod semper post sputum sanguinis fieri ipsi solet. Longe parcus erat hoc sanguinis sputum, quam nuperum; & nuperum minus, quam tertium abhinc. Alvus
fa-

facilis hucusque, ex quo scilicet copiose vegetabilibus & horæis utitur. Dolor lumborum mane, minor tamen, ac olim, & non continuus. Sputa pauca, flava, plerumque facilia, nullum in toto alias corpore incommodum, nisi quod cum sensum haberet subinde, quam quis ab aqua gelida epota habet, ubi aliquid frigidi descendere pectus ad hypochondrium sinistrum videtur.

Utatur modo herbis vernalibus cum ferro lactis, deinde omni mense circa 25. mensis diem curet sibi adplicari hirudines.

℞. Herb. beccabung.

— — Urtic.

— — Hederæ terr.

— — Chærifolii āā m. ij.

C. C. infunde cum libr. ij. feri lactis ferv. per horam colatura fortiter expressa detur usui.

Nota. Alvum semper apertam fervet, & si usu feri lactis & vegetabilium non emolliretur, sumat drachmam magnesiæ nitri.

Die 16. Mart.

Circa hos dies ad meridiem sputum striatum sanguine exiguo, atroque nullum in pectore incommodum nec ante, nec post sputum. Sputa pauca, glutinosa, aquosa, raro difficilia. Bene ceteroquin se habet. Ad

ves.

vesperam ejusdem diei hirudines ad anum adplicatur. Post sputum sanguinis non habuit consuetas illas alvi dejectiones.

Die 5. April.

Hodie screando sanguinis filum grumosum & nigrescens ejecit ; sequebatur tunc pauxillum floridi sanguinis.

Die sequenti denuo grumosi quid ejecit. At nec ante nec post sputum sanguinis ul- lum in pectore aut alibi incommodum sen- sit. Bene dormit, appetit. Lumbi non do- lent. Tussis rarior, sputa facilia, subin- de tamen tenacia albo flavescentia.

Nota. Videntur vascula quædam vari- cosa in pulmonibus esse, quæ rupta sangui- nem grumosum nigrumque in varicibus con- textum fundunt, dein subsequenter flori- dum emittunt.

Die 8. April.

Pulsus mollis, sed paulo celerior. Be- ne ceterum se habet.

℞. Tarax. rec. cum toto

Hederæ terrestr.

Chærefol. aa q. s.

Ut expr. Succ. unc. vj. cui adde feri la- ctis libr. iß. Mane duas tertias absu- mat, reliquum vesperi.

Die

Die 28. April.

Hirudines adplicatæ. Sanguis ad unc. decem detractus. Pectus liberum, non oppressum, sputa pauca, facilia, coloris mane modice flavescentis, at alias albicantis. Sumsit postmodum succum cochleariæ & nasturtii aquatici ad lentorem sputorum magis solvendum. Sputa pauca & usu harum antiscorbuticarum minus tenacia. At

die 2. Junii

leve sputum sanguinis floridi, striati pauci prægresso prævio calore totius corporis. Dedi tunc cremorem tartari quotidie ea dosi sumendum, ut alvus bis terve inde moveatur.

Die 4. Jan.

Facta etiam est venæ sectio in brachio ad unc. viij. Sanguis non phlogisticus bonusque. Facta ad alvum derivatione cogito adhibere fumos ad pulmonem roborandum admittendos.

Die 11. Junii.

Ab octo diebus circiter circa mediam duodecimam meridie debilitatem & quasi leve animi deliquium patitur. Vesperi prægressa levissima horroris admonitione facies excalescere incipit, absque siti, absque lassitudine, doloreque capitis. Hesternæ & hodiernæ nocte valde tussitavit, inquiete dormivit,

mivit, prægressa heri ad vesperam solito majori alterave accedente scilicet lassitudine genuum. Sputa copiosiora, alba, modice tenacia. Suasi, ut in sumendis succis pergat. Dein ut cremorem tartari *vesperi* sumat circa quartam & quintam aqua solutum cum saccharo per modum limonadæ. Fors enim illud levissimum animi deliquium a ventriculi affectione per cremorem tartari mane sumtum causata provenit. Manet eadem indicatio, scilicet solvere, versus alvum determinare, & demum fumo roborante pulmones firmare. Suasi præterea, ut ad prandium & cœnam jusculis medicatis, ex herbis scilicet utatur.

Nota. Has alterationes accessisse mirum non est ex eo, quia hoc tempore, quo frigus subito æstu excipiebatur, plurimi pleuritici, peripneumonici, febrientes, catarrhosi, rheumatici &c. deprehendantur.

Die 30. Junii.

Nupernas illas alterationes brevi post amisit, dextro lateri jam modo absque tussi incumbit, quod antea facere non potuit. Sputa per noctem pauciora, uti & de die, itemque tenuiora. Color sputorum per noctem flavescit, subinde modice virescit, per diem albescit, plerumque facile prodeunt sputa.

sputa. Strepitus & sibilus adest rarissime & tantum dum tussit, non autem inter respirandum.

Die 9. Julii.

Sputum leviter sanguine florido, non spumoso levi tussi ejectum circa meridiem & vesperi. Altero die exiguus sanguinis grumus tussi ejectus. Nulla alteratio. Respiratio bona. Nulla incommoda sensatio in pectore. Tussis rara, sputum paucum, tenue, & ut plurimum albescens. Pyramidum lusu absque noxa se sæpius exercet. Dedi illi præter usum cremoris tartari suffimigium roborans pulmonibus excipiendum. Suasi constans, sed moderatum corporis exercitium.

Nota. Sanguis per vasa tepida & relaxata prodiens fumum roborantem &c. exigit.

Die 21. Julii.

Hodie paululum striatum, non adeo floridum sanguinem rejecit. Sputa pauca, facilia, boni ut plurimi coloris. Nullum in thorace incommodum. Ante sputum sanguinis sputa per aliquot dies paulo solent esse copiosiora. Ad mammillam sinistram modicissimus dolor sentitur. Pergat in usu præscriptorum.

Die

Die 30. Aug.

Heri mane dolor lumborum, hodie sputum sanguinis primo floridi, dein obscuri, sed exiguum, absque ullo tamen thoracis incommodo. Intermisit usum fumi pulmonici, quem denuo serio inculcavi. Circa

Diem 10. Sept.

adplicantur hirudines. A medio Septembris utitur aquis Rohitschenfis, utetur aquis postea Stœcknizensis.

Die 17. Novemb.

Post initium Novembris sanguinis sputum adparuit exiguum. Pectus ceteroquin bonum. Sputa facilia, flava, viridia, utplurimum alba mucosa. Utitur decocto lichenis, verbasci, rhœad. & glycyrrhiz.

Die 1. Jan. 1776.

Circa 18. Nov. parum sanguinis, sputa pauca, mucosa, flava; pectus liberum. Circa initium Decembris dolor punctorius in hypochondrio sinistro. Facta venæ sectio in brachio. Sanguis vix vestigium crustæ in prima scutella exhibuit. Dolor minuebatur. Datum præterea unguentum de althea.

HISTORIA MORBI XV.

Die 11. Febr. 1775.

Peripneu-
monia bili-
osa.

Fœmina maritata annorum 39. Ante decem annos ultima vice peperit. Ante septemdecim annos gemellos peperit, levi-ter inter se cohærentes, ubi territa convul-siones patiebatur. Convulsiones hæ inci-piunt cum sensu frigoris in abdomine, quod frigus adscendere videtur ad guttur usque, ibi strangulatio, labiorum contorsio, mo-tusque inordinati brachiorum. Attamen sui compos sub paroxysmo, nulla oris spuma. Rediit sæpius paroxysmus postmodum, præ-cipue si motus animi, terror, ira, pudor & confusio præcessit. Frequentiores paro-xysmi tempore graviditatis.

Ante quinque annos hæmorrhagiam uteri passa est, non scio, ex qua caussa. In-de nulla posthac menstrua hucusque. Fre-quens tamen ad hoc tempus usque lumbo-rum dolor.

Ante quinque septimanas catarrhus cum siti, rigoribus frequentibus, lassitudine, do-lore capitis, & dolore sub tussi punctorio pectoris.

Die

Die 7. Febr.

Frigus validum versus mediam noctem
& omnia symptomata priora aucta.

Die 8. Febr.

Rigores frequentes, minores tamen per
diem; noctu uti pridie frigus magnum.

Die 9. Febr.

Paroxysmus convulsivus ordinarius,
qui tamen hucusque, ex quo non amplius
parere solet, rarus admodum fuit, & quem
ab anno non sensit. Noctu uti prioribus
diebus frigus per horam fere.

Die 10. Febr.

Circa meridiem venæ sectio, crusta me-
diocris in sanguine. Post venæ sectionem
sputum sanguinis floridum, non copiosum.
Noctu frigus paulo mitius & brevius.

Die 11. Febr.

Mane vocatus vidi capitis dolorem, si-
tim validam, linguam ex albo flavescentem,
& impuram, os amarum, tussim validam,
dolorem punctorium ad costas spurias late-
ris dextri & inferius, dolor lumborum mag-
nus, urina ardens, stranguriosa, urina re-
center missa biliosa fuit. Pulsus celer, non
durus, debilis, sputa mucosa, sanguine stria-
ta. Nullus somnus. Facies rubet.

℞. Hordei mund.

Fol. altheæ.

— malv.

Flor. verbasc.

— rhœad. āā m. j.

Glycyrrhiz unc. jβ.

C. D. U. Div. in p. ij. Bibat omni hora vasculum cum duobus cochl. ord. sequentis:

℞. Oxymell simpl.

Syrup. de althea.

— — rhœad. āā unc. iij.

Nitri puri dr. ij.

M. D. U.

Pro potu ordinario bibat decoctum dauti & radicis altheæ.

Detur quotidie clysma.

Die 12. Febr.

Nocte diem undecimum sequente minus frigus. Die sequenti circa meridiem lateris dextri dolor, qui non costas solum spurias, sed & partem abdominis dextram puniendo, urendoque atrociter infestabat, mitigatus est, brevique disparuit; a meridie diarrhœa copiosa, alvus liquida, flava, viridis, mucosa, subinde torminosa. Quinquies circiter amara & viridia vomuit. Noctu frigus emanfit. Ter per noctem alvum posuit eandem, quam anrea.

Die

Die 13. Febr.

Hodie mane sitim & dolorem capitis deprehendi uti nuper; respiratio difficilis, tussis, sputa partim mucosa, partim cocta, & sanguine striata. Urina non amplius ardet, colorisque est biliosi. Borborygmi, subinde tormina ventris. Exiguus lumborum dolor. Inter respirandum subinde strepitus in pectore auditur. Dolor capitis valde magnus.

Nota. Peripneumonia aut pleuroperipneumonia, quam *Tissotus* biliosam seu putridam appellat.

℞. Rad. Gramin.

— Scorzoner.

— Bardan. āā unc. iij.

Glycyrrhiz. unc. jβ.

D. U. div. in p. iij. Singula coquantur per 1/2 horam cum libr. vj. aquæ, omni hora vasculum tepide cum cochleare ordinario sequentis.

℞. Oxymell. simplic.

— — — squillit, āā unc. jv.

Spiritus sulphur. per camp. unc. β.

M. D. U.

Pulsus celer ut nuper, non durus, elatior. Facies minus rubet, magis flavescit.

Die 16. Febr.

Tussis ut ante; sputa pleraque cocta, copiosa, multa mucosa, tenacia; respiratio melior; sitis paulo minor; borborygmi, ter quaterve per diem alvum ponit. Nullus somnus. Capitis dolor ferme ut ante. Facies subinde flavescit, subinde vero rubet. Hæc ex relatione. Syrupum sumere recusavit, ex eo, quod contorsionem ventriculi & calores inde acquirat, ejusque aliquoties sputum statim evomit, os amarum. *Hæc ex relatione.*

℞. Spec. dialthea Fern. unc. vj.

Flor. verbasci m. ij.

D. U. d. in p. iij singulam per $\frac{1}{4}$ horæ coquat. Omni hora vasculum.

Pro potu ordinario bibat aut limonadam, aut decoctum rad. dauci & altheæ, adhibeat etiam pediluvia.

Die 20. Febr.

Dolor capitis, uti & sitis valde minuuntur. Os amarum. Tussis, sputa copiosa, partim mucosa, partim cocta.

℞. Spec. H. H. pectoral. libr. β.

Glycyrrhiz. unc. jβ.

D. U. Divis. in p. iij. Singulam coquat per $\frac{1}{4}$ horam cum libr. iij. aquæ. Omni biho-

bihorio duo vascula coffeana cum duobus cochlearibus ordin. sequentis.

℞. Oxymell. simpl.

— — — squillit.

Syrup. de Eryfimo aa unc. iij.

M. D. U.

Die 22. Febr.

Caput non dolet. Nulla sitis. Tussis rarior. Sputa ut nuper, at minus copiosa. Respiratio bona. Pulsus sanorum. Lingua adhuc alba, humida. Appetit, at sapor assumptorum amarus. Urina facilis, copiosa. Alvus semper hucusque diarrhœica, at cum levamine, quinquies per diem. Somnus. At omni alterno die a meridie incipit a lumbis vago tempore frigus magnum per 1 aut 2 horas, frigentque simul extrema. At nullus sub frigore dolor, nisi subinde puncturæ quasi subitanæ per verticem capitis, nullaque sitis, nullus post frigus calor. Pergat in usu priorum.

Nota. Pleuritis aut peripneumonia *biliosa*, mucosa, morbus hic primarius fuit, qui dispositionem inflammatoriam levem ad initium conjunctam habuit. Indicatio est

1) phlogosin tollere,

2) hac brevi sublata danda *incidentia & purgantia* per alvum, per urinam, & expectorationem.

Die 28. Febr.

Quoad omnia bene se habet, præter aliqua adhuc sputa, virium defectum, & levem subinde ardorem in abdomine.

R. Aquæ laxat. Viennens. unc. vj.

Cremor. tartar. dr. iij.

Aquæ cinnamon. f. v. dr. j.

Sumat cras mediam partem, & post duas dies reliquam.

R. Specier. H. H. pectoral. unc. iij.

Herb. salviæ.

— — hyssop. aa m. j.

Glycyrrh. unc. j.

C. C. D. divis. in part. ij. Quater de die duo vascula cum duobus cochlearibus sequentis :

R. Oxymellis simpl.

— — — squillit. aa unc. jv.

M. D. U.

His assumptis copiosæ efflorescentiæ prurientes, & quasi scabiosæ eruperunt in toto corpore. Datum decoctum est ex bardana, & lapathō &c. item purgans per epimerasin. Ceterum bene valet.

HISTORIA MORBI XVI.

Die 1. Febr.

Persona non maritata circiter 30 annorum. Coqua. Ab aliquot diebus de sequentibus conqueritur. Calores subitanei sæpius oriuntur. Sitit, attamen dum bibit, gustum aquæ, ut antea, non habet. Lingua modice alba. Rubor faciei. Noctu subito sæpe incalescit, fitque anxia, quasi repente suffocanda. Tussit jam diu. Dolor subinde in utroque thoracis latere. Dolor capitis; gravitas brachiorum, & quasi plenitudo ac turgur eorundem, uti & digitorum. Calores frequentes, subitanei cum intermixtis frigoribus. Pulsus fortis, durus, frequens. Facta venæ sectione crusta in sanguine. Bibat decoctum spec. dialtheæ.

Dispositio
phlogistica

Fœmina 45 annorum pinguicula otiose & laute vivens somnum habet inquietum, Noctu guttur circa caput asperæ arteriæ exciccatum queritur. decubitus in latere difficili, at facilis in dorsum. Pulsus celer, plenus, fiat venæ sectio.

HISTORIA MORBI XVII.

Die 14. Febr. 1775.

Dolor
rheumati-
cus.

Fœmina circiter 30 annorum. Annus est, ex quo peperit. Medio graviditatis tempore tumorem pedum accepit, album, vesperi detumentem, non dolentem. Peperit feliciter. Post tres a partu septimanas pleuritide laboravit. Inde a medico curata fuit. At ab illo tempore tumor pedum non albus, sed coloris partim cœrulei, partim rubrifuscessit cum dolore partium carnosarum æque ac articulationum. Tumor potissimum pedes occupat, usque supra malleolos; dolor vero & furas & articulationem pedum ac genua; item brachia & manus totas, præprimis tamen articulationes, cubiti, manuum, digitorum. Dolor non continuus, nisi in paucis locis. In lecto mitior, aut omnino nullus dolor. Fœmina robusti & sanguine pleni corporis, lactat hucusque vegetam prolem, simulque menstruis regularibus gaudet, absque incommodo prolis. Habet in utroque brachio tumores nucem moschatam æquantes quatuor aut tres; mobiles infra cutem, duriusculos & elasticos, non dolentes.

tes. Tumor non retinet vestigia prementis
digiti.

℞. Rad. tarax.

— — lapath. acuti aa unc. ij.

— — sarsaparill. unc. jβ.

— — saffrafras unc. β.

— — glycyrrhiz. unc. j.

C. C. D. U. div. in p. ij. Singulam
vesperi infundat cum aquæ fervid. libr. vj.
mane sequenti coquat ad remanentiam libr.
jv. & colet exprimendo. Quater per diem
duo vascula coffeana.

Adhibeat balneum brachiorum ex lixi-
vio cum sulphure cocto, & frictiones ante
ac post balnum.

Die 2. Junii.

Bene per omnia se habet, excepto tu-
more aliquo crurum hydropico, qui per
noctem disperet.

HISTORIA MORBI XVIII.

Die 19. Febr.

Dom. de K*** 37 annor. Heri mane Rheuma.
surgens dolorem accepit in coxa sinistra per
femur externum ad genu usque decurrens.
Non febricitat. Vir obesus, sedentarius,
carne admodum molli, laxaque. Per duos
fere

fere septimanas continuo sedet immotus, ob negotia litteraria urgentiora. Victus lautus, copiosus. Sæpius prioribus annis alterius coxæ dolores, uti & lumbaginem expertus non febrilem, curabatur magnesia nitri cum lapidibus caucrorum, & potu diaphoretico.

Indicatio est serum copiosum per vitam hisce diebus solito plus sedentariam & forte accedente mane perfrigeratione, collectam, vicaria evacuationa eliminare, alvo, urina, sudoribus.

℞. Magnesiæ alb. nitri scrup. ij.

Rhei electi gr. xv.

℞. Pulveres tales no. iv. Mane & vesp. peri unum sumet.

℞. Radic. bardan. unc. iv.

— — tarax.

Sarsaparill. āa unc. j.

Glycyrrhiz unc. ij.

Semin. fœnic. dulc. dr. iij.

M. D. U. Tertiam partem coquat cum libr. V. aquæ per hor. Quater per diem duo vascula *calide*.

℞. Empl. de galban. croc.

— — oxycroac. āa unc. jβ.

Extendatur super alutam magnitudine duarum palmarum; ad coxam adplicetur.

Die

Die 21. Febr.

Bene se habet per omnia. Aliquoties per diem alvum ponit. Rari & exigui vagique per femur & artus dolores. Repetat pulveres, & omni mane unum sumat, pergatque in usu decocti.

Die 30. Mart.

Bene per omnia se habuit, nulli post, hac dolores, At vero 30 Marti denuo dolores ibidem, vagi tamen & mitiores, quam nuper. Repetantur priora. Procuret sibi ceratum sericum anglicanum (Wachstaffer, englischer Taffet) & continuo nudo corpori ad lumbos & coxam adpositum portet.

HISTORIA MORBI XIX.

Die 21. Febr.

Monachus Capucinus 58 annorum; semper antea sanus; jam ultra viginti annos munere concionatoris fungitur. Anno 1765 convelli cepit os, & in latus sinistrum trahi; simul immobilitas crachii totius sinistri, sensus reliqui integri. Facta venæ sectione eaque repetita bene se habuit. Inde eo anno & sequenti frequentes externorum sensuum omnium abolitiones, quasi apoplexia tangendus, itemque convulsiones brachiorum

Colica

hæmorrhoidalis.

expe-

experiebatur. Sequentibus annis rariores expertus insultus est, eosque etiam redeuntes parvi fecit.

Anno 1771 gravius rediere, rediit aliquoties hæc sensuum obfuscatio, convulsiones brachiorum, item una alterave vice immobilitas manus, brachiique sinistri. S. V. aliquoties; denuo commode se habere cepit.

Ante septendecim menses medicus quidam, cui paroxysmos hos convulsivos conquereretur, præscripsit illi corticem cum marte. Per octo aut decem dies omnino bene se habuit. At postea somno carere cepit ita, ut integras noctes insomnes transigat. Sumfit opiata sæpius, at inde nullum prorsus somnum abquirat. Subinde liquor anodynus mineralis Hoffm. in aqua sumtus tribus consequentibus noctibus somnum conciliavit. At per sequentes dein noctes non profuit. Solet quotannis bis venam secare; semel hirudines adplicuit cum levamine omnium symptomatum; quotannis balneo badensi utitur, absque emolumento, sed nec notabile detrimentum patitur. Asam fœtutam, camphoram, castoreum, omnisque generis nervina hucusque sumfit, at absque emolumento, licet noxam inde notabilem non animadvertat.

Anno

Anno 1771 dum rediret immobilitas brachii sinistri, sensuum nihilominus reliquorum integritas adfuit. Sed ait, sibi visum esse, ac si tota calvaria, qua cerebrum continetur, sibi deesset, adeo nullus illius partis sensus adfuisse sibi dicebat. Modo queritur de flatuosis continuis eructationibus, de ascensu rei cujusdem a stomacho versus pectus medium, non dolorifico, sed quem verbis exprimere non potuit, Hæc autem symptomata ait sibi rariora esse, si colici dolores adsint, quos hoc anno sæpius prima vice experiri cepit. Dolores hi colici infimum abdomen versus inguina utrinque tendendo, occupant. Profunt enemata. Alvus fere semper dura, rara, difficilis, & globulis meris, duris, constans.

Pruritus circa anum, at nulla tubercula. Urina, noctu præcipue, frequens valde, limpidissima, instar aquæ, & copiosissima. Appetitus vegetus, pulsus fortis, plenus, tardus, æqualis. Genua fere semper fracta, lassaque. A purgantibus salinis non levatur. Imo potiones purgantes sæviores ipsi dolores post earum operationem faciunt. Per aliquot dies omni mane hanc colicam habet. Heri ab alio medico facta venæ sectio in brachio, a qua mitius habuit. Hodie

die potionem purgantem sumit. Quasi subito terrores queritur. De animi dejectione, quæ in hoc morbo adeo solennis est, interrogatus respondit, se non esse unquam melancholicum, sed in voluntatem Dei omnimodo resignatum (credo pietate sua insigni, & habituali illa resignatione in voluntatem Dei illum vincere, aut potius præpedire melancholiam, animique dejectionem huic morbo adeo familiarem.) Vertigo nulla, nullus capitis dolor, nullæ tensiones in nucha. Dolores colici vagi, scindentes, mane & vespere ante somnum. Nulli unquam lumborum dolores.

Indicationes sunt nervos ab humorum orgasmo concitados componere. Hinc conveniunt.

- 1) hirudines
- 2) alvum lubricantia, uti sunt tamarindi, serum lactis, pulpa cassiæ. Pruna, diæta vegetabilis, & magnesia alba nitri.
- 3) Omittat omnia aromatica, sic dicta nervina, purgantia, stimulantia.
- 4) Emulsa, serum lactis & copiosa vegetabilia.
- 5) In colica cataplasmata emollientia, clysmata.

Die

Die 23. Febr.

Nudius tertius potionem purgantem sumsit, at heri & hodie soliti dolores colici redierunt. Suasi herbas vernales cum sero lactis, quarum usum tamen aliquamdiu differt ob negotia earum usum prohibentia. Præscripsi tamen sequens emulsum

℞. Semin. melon.

— — cucum.

— — papaver alb. aa unc. β.

Amygdal. dulc. dr. ij.

f. l. a. emuls. libr. iij, cui adde

Syrup. papav. unc. j β.

Nitri puri dr. β.

M. D. U. Toto tempore vespertino & ante somnum variis haustibus absumat.

In anamnesi mihi retulit, quo tempore prima vice paralyfin manus & brachii sinistri passus est, omnes sensus & motus reliquos fuisse integros, & sub ipsa venæ sectione, secunda patella sanguine repleta, motum fuisse restitutum.

Die 3. Martii.

Hodie prima vice usus est sero lactis cum herbis vernalibus, at circa meridiem colici dolores primo ad infimum abdomen, dein circa umbilicum; alvus frequens, cruenta tenesmoidea. Vesperi vocatus adpli-

Stoll R. M. P. V.

G

cui

cui cataplasma ex speciebus emollientibus ad abdomem, clyisma emolliens, decoctum ex althæa, malva ex quo omni hora duo vascula bibenda erant.

Noctu dolores mitiores, alvus frequens aquosa & cruenta. Pulsus paulo naturali celerior, fitis. Post mediam noctem exiguus dolor, & somnus, ita tamen, ut omni hora surgat ad alvum ponendam.

Die 4. Martii.

Circa quintam mane nulli dolores. Rara alvus, sed adhuc aquosa & cruenta. Clyisma emolliens ex decocta althææ & oleo lini cum vitello ovi heri datum retinere non potuit. Dedi sequens.

℞. Semin. cucum.

— — melon.

— — Papaver. alb. $\overline{aa}$ unc. β .

f. l. a. emulsio cum libr. $j\beta$ aquæ communis, cui adde.

Syrup. diacod.

— — papav. alb. $\overline{aa}$ unc. ij .

M. bibat omni hora vasculum. Pro potu communi bibat decoctum althææ. Vesperi sumat paregoricum.

Nota. In doloribus colicis hesternis, antequam alvus cruenta sequeretur, frater apothecarius duo illi clysmata eccoprotica de-

dedit; at vix adplicari potuit ob sphincteris constrictionem & retrotractionem. Dolores aucti a tali clysmate. Profuisset potius enema oleosum. Adplicabuntur hirudines, ut primum haberi possunt.

Die 5. Martii.

Vespero heri sumsit unc. j. syrupi diacod. cum gt. viij liquoris anod. min. Hoffm. Somnus sat bonus; sedes per noctem binæ, leviter cruentæ. Sumsit hodie eandem emulsionem. Dolores nulli, nisi rarissime, iique leves. Hodie nulla alvus; appetit. Sumat vesperi hesternum paregoricum. Cras autem sumat sequens.

℞. Semin. melon.

— — amygdal. dulc. aa unc. β.

— — amarar. no. iv.

f. l. a. emulsio lib. ij. cui adde

Sachar. Thom. unc. j β.

Nitri puri scrup ij.

M. Dosis pro die, variis vicibus absumenda.

Die 6. Mart.

Sumpto quamvis paregorico tamen nullus somnus, nisi levissimus & paucus admodum. Mane dolores colici graves circa horam decimam ad tertiam usque pomeridianam circa umbilicum & supra annulum ab-

G a

do-

dominis finistrum. Tumor ibi loci exstabat magis, dolor subinde in ipsum femur per-
tingens, ex abdomine flatus conclusi & bor-
borygmi. Non sitit. Pulsus modice celerior,
fortis, tensus; caput non dolet. Sumfit se-
quentem mixturam, item hesternum emulsum.

℞. Aquæ menth. unc. iiij.

Olei amygdal. rec. & frigid. press.
ac vitello ovi subact. unc. iij.

Syrup. diacod.

— — menth. aa unc. j.

M.

Sumat' omni hora cochlearia duo, & bi-
bat; adplicetur cataplasma ad abdomen &
enema oleosum.

Nota. Enema retinere non potuit. Ves-
peri nulli dolores. Bis alvus pauca & san-
guine striata.

Die 7. Mart.

Somnus vix ullus. Nulli dolores. Spa-
stica contractio brachiorum exigua & semel
tantum. Mane borborygmi aliqui, flatusque
conclusi. Hinc inde doloris admonitio. Ante
meridiem urina cum sedimento albo rubel-
loque, farinaceo, furfuraceoque. Vesperuri-
na aquosa. Non sitit. Appetit. Pulsus bonus.
Repetitum emulsum. Repetita mixtura ad-
ditaque ei est tinctura succini dr. j.

Die

Die 8. Mart.

Somnus vix ullus. Omnia ut heri. Paulo tamen major doloris admonitio. Repetita mixtura, addita ei est dr. jß tincturæ succini, Heri & hodie alvus nulla. Detur clyσμα. Hodie præter mixturam sumsit omni hora vasculum decocti sequentis.

℞. Specier. dialth. Fern. unc. vj.

Fol. Altheæ.

Flor. verbasci āa m. j.

M. Manipulum pro mensur. j. aquæ per 1/4 horam coque.

Nota. Sequentia pertinent ad anamnesin. Medicus quidam ei olim præscripsit scilicet ob alvum obstructam, at inde anxietas sive levia amini deliquia (Uibelkeiten) item sensuum confusio, eructationes singultuosæ admodum frequentes & molestæ, & tremores artuum vigiliæque magis inde affligebant. Alius præscripsit aquas egranas, at pariter quoad omnia hæc pejus habuit. Avenæ sectionibus in pede pariter pejus habuit. Melius profuerunt venæ sectiones in brachio. Pilulæ ex camphora & nervinis præscriptæ ab alio quoad eructationes, tremores, sensuum confusiones profuerunt, nam hæc omnia aliquantum minuebantur, at vigiliæ permanferunt. Rotulæ ex casto-

reo, item liquor anodin. min. H. per tres quatuorve noctes vesperi sumpta profuerunt; sed ulterior usus nil profuit.

Opiata ipsa somnum non fecerunt, at mentem effecerunt serenam, & hilarem. A Caffee post prandium pejus non habuit, imo post eum somno pomeridiano uti potuit.

A prima hirudinum applicatione nil levaminis habuit. Post secundam applicationem earundam omnino quoad omnia bene se habuit. At balneo dein usus est; inde omnia rediere, exasperataque, magnusque artuum per intervalla tremor accessit.

In itinere, item in rusticatione bene per omnia se habuit.

Pilulæ ex sapone veneto & galbano ac massa pilularum Ruffi ob alvi segnitiam præscriptæ minuebant symptomata, at non vigiliæ.

Metum apoplexiæ habet ingentem, atque pusillanimitatem huic morbo famillia-rem sæpius patitur.

Ferme a tringintis annis herniam ventralem habet, paulo supra annulum sinistrum abdominis, quæ lente increvit, at bona ligatura utitur.

Habet itidem a totidem fere annis tumidum durumque testiculum, indolentem, utiturque suspensorio.

Heri & hodie subinde pruritus ad anum sentit. Urina ante meridiem crassa sedimentum posuit rubellum.

Die 9. Mart.

Somnus bonus; appetit. Flatus pauci, liberique. Urina mane ruffa. Utitur hodie solo decocto spec. dialth. fol. alth. & flor. verbasci omni hora vasculum. Cras serum lactis cum herbis incipiet.

Somnus bonus. Non est usus fero lactis, sed solo decocto. In tertium diem alvus nulla. Mane bene se habuit. A meridie assumpto supposito circa horam primam scybalum durum ejecit. At simul accessit dolor colicus. Datis binis oleosis enematibus secuta alvus, flatusque, & dolor evanuit circa quintam. Urina mane ruffa, vesperi *vere biliosa*, id est *minus transparens*, sed *levissime flocculenta & admodum flava*. Univerſim urinam paucam misit hodie, licet multum biberit. Dolor colicus fuit in loco hernioso. Abdomen ad attractum nullibi dolet. Alvus non fuit introtracta. Pulsus bonus, paulo tensus tamen tempore dolorum. Alvus ter mota.

Nota Urina nuper sedimentosa & hodierna biliosa; item mucus albus tenax nuper copiose per alvum egestus. Diæta pinguis & butyracea ostendunt junctam simul esse *colicam biliosam*. Hinc

℞ Seri lactis tamarindinat. libr. ij.

Liquor terræ fol. tart. dr. iij.

Syrup. menth. unc. jß

M. Omni hora vasculum tepide.

Sumat simul bis terve per diem drachnam cremoris tartari in juscule defæcato carni.

Sensit pruritum ad anum. Stria sanguinis in alvo. Urina hodie parca.

Die 10. Mart.

Somnus bonus. Hodie bis alvum posuit paucam, flavam, & modice mucosam. Frater laicus loco seri lactis tamarindinati heri præscripti dedit serum lactis cum oleo lini. Urina pauca, hodie mucum ad latera vitri exhibens, flocculenta & biliosa. Circa septimam vesperi dolor per intervalla rediit. Ardor circa anum. Hodie appetiit. Utitur decocto specierum dialheæ &c.

Die 11. Mart.

Noctu somnus interruptus. Sumsit heri a meridie, item hodie ante meridiem serum lactis tamarindinatum cum cremore tartari.

A meridie dolor colicus rediit. Ante dolores colicos alvum posuit paucam & semel. Dolor colicus clysmate oleoso sedatus, bisque inde alvum bonam posuit. Urina sanorum toto die. Appetitus.

Nox bona. Urina bona. Heri & hodie pruritus ad anum. Colica videtur esse composita, scilicet ex colica biliosa & hæmorrhoidali.

Die 14. Mart.

Die 12. & 13., scilicet heri, semper a meridie circa horam tertiam dolor colicus. Abdomen attactum fert. Borborygmi. Suasi heri, ut nullum prandium sumat. Nulli per hos dies remediis usus est. Dolores dato clysmate sopiuntur & cessant statim. Urina utplurimum modo sanorum instar, subinde tamen paulo magis ruffa. Somnus sat bonus. Hodie mane hirudines ad anum positæ; emanfit a meridie consueta colica. Hoc autem die omni hora sumsit vasculum jusculi bubulini cum cochleari ordinario olei lini; pro prandio nihil comedit. Somnus bonus. Ceterum semper appetit, non sitit, sapor non depravatus. Pulsus bonus. Alvus aperta, libera.

Die 15. Martii.

A meridie dolor colicus circa quartam pomeridianam. Sumsit oleum cum jusculo bubulino uti heri, at prandium comedit, contra, ac ego suaferam. Urina utplurimum sana, aliquoties tamen ruffa magis fuit, item subinde cum nubecula subsidente. Jussi, ut cras oleum lini cum jusculo bubulino sumat, prandio abstineat, & hora secunda pomeridiana sequentes pilulas accipiat.

℞. Massæ pilul. de cynogloss. dr. β.

F. pil. No. IX. Sumat pilulas tres pro dosi.

Alvum hodie ter posuit pultaceam, exiguum, sponte.

Indicatio est, spasmos oleosis & opio lenire. Aperta interim alvus per oleum fervetur. Causa videtur sita esse primo in turgore vasorum sanguiferorum intestina perreptantium, secundo in nimia irritabilitate nervorum abdominis.

Die 16. Mart.

Hodie mane urina semel magis flava naturali. Reliqua vero citrini coloris. Sumsit pilulas tres de cynoglossa hora secunda pomeridiana. Nullus dolor colicus, subinde exigua admonitio. Nocte sequente somnus bonus. Appetit. Non fitit. Alvus nulla.

Die

Die 17. Mart.

Urina matutina sedimentum ex albo rubellum & furfuraceum posuit, cum furfutibus hinc inde adhuc suspensis, muco lateribus vitri adhærente. Non est facta limpida. Postmodum, uti etiam a meridie, toto tempore urina citrina. Alvus nulla. Sumptæ pilulæ, dolor nullus. Exigua subinde admonitio. Hac vespere incipit sequentibus uti:

℞. Extract. flor. chamomill. scr. j.

— — cort. peruviani dr. β.

M. f. bolus, fiant autem tales No. VIII. Conspergantur pulvere florum chamomillæ. Mane & vesperi unum sumat.

Nota. Sunt, qui opium reprobant in gravioribus hypochondriacorum symptomatibus, interque hos est Cl. *Tralles*, magnus certe practicus. At pace clarissimi hujus viri dixerim, dari quædam symptomata, quæ unice opium exigant. Dejectus ventriculi & intestinorum tonus sæpissime jungitur malo hypochondriaco, quo in casu opium certe noceret. At quid in mali hypochondriaci statu faciendum, ubi appetitus viget, imo ubi voracitas adest, & omnia optimæ concoctionis signa palam sunt, quid inquam mihi

hi

hi tantopere timeam ab opio, etsi aliunde tantopere contraindicato?

In anamnesi relatum est, vigilias pertinaces nec opio vinci potuisse. Patet autem ratio, quia hæc vigiliæ (quas ab usu corticis cum marte inductas sibi esse ajebat) a plethora partium superiorum, capitisque fuere productæ, atque a rapidiore per encephalon sanguinis motu; fors alvus magis adstricta laboravit sub usu corticis, hinc plethora partium superiorum orta.

Die 18. Mart.

Nox præcedens bona, somnus per tres noctes valde bonus, absque insomniis, & tranquillus. Mane urina obscure flava, fere uti oleum lini. Toto die leves admonitiones subinde doloris colici, sed solum momentaneæ. Borborygmi. Ad vesperam urina straminei coloris. Noctu & mane per hos dies, quibus pilulas adhibuit opiatas, flatus *ανω* & *κατω* libere prodeunt.

Nota. Ad sublatam hirudinibus & nuperæ venæ sectione plethoram, opium, alias absque effectu datum, nunc & spasmos sopit & somnum blandum invitat. Convenit hoc cum observatione *Sydenhamiana*, ubi opium ob orgasmum humorum & plethoram effectu caruisse dicitur.

Die

Die 18. Mart.

Sumfit hucusque mane & vesperi holum ex extracto corticis & chamomil., vesperi sumit duas pilulas ex massa pilularum de cynoglossa. Urina sanorum, somnus plerumque bonus. Dolores nulli, subinde tamen levis admonitio. Alvus libera.

Tempore verno, aut incipiente æstate usus aquis spadanis. Septem lagenas cum lacte solummodo hausit; integre convaluit. Medio mensis Octobris ob pruritum frequentiore ad anum adplicuit hirudines. Nocte proxima somnus bonus, at noctibus subsequentibus somnus aut nullus, aut exiguus. Interdiu vero flatuosæ & sonoræ eructationes, uti olim. Sumere cœpit circa initium mensis novembris aquas Stæcknizenfes.

Maximas & frequentissimas eructationes flatuosas, borborygmosque experiebatur, circa horam quartam a meridie. Profuere aquæ Stæcknizenfes.

HISTORIA MORBI XX.

Die April.

Puella Bavara 13 annorum. Variolis & Plethora, morbillis rite olim defuncta. Sexto ætatis anno tussi convulsiva laboravit; vomuit tunc
sub

sub finem tussis ingentem mucī in globum collecti, & sperma ranarum referentis, ac in terra tremuli copiam. Ex illo tempore sæpius hucusque vena secta est, at vertigines, & spasmus ventriculi. Ante anni quadrantem tubercula hæmorrhoidalia apparuerunt, modiceque fluxerunt. Pruritus subinde ad anum, alvus tarda, omni secundo aut tertio die. Dolor lumborum, spinæ dorsi; tractiones nuchæ, occipitis, summaque per sæpe teneritudo in vertice capitis, ita, ut nequidem attactum fere possit. Ceterum tota superior calvaria sæpe dolet, sensumque nimiae teneritudinis facit. Vertigines mane præcipue, itemque vesperi, oculorum sive potius palpebrarum turgor. Facies plena, rubra; corpus plenum. Appetit, attamen subinde appetitus languet. Sitit subinde. Respiratio bona in quiete, at difficilis & cum cordis palpitatione in motu paulo majori. Motum moderatum absque ullo incommodo fert. Calidum cubiculum ferre non potest, vertiginosa enim fit, & quasi delirium & anxietates patitur. Turgor, manuum & digitorum, quos mane præcipue in pugnum contrahere non potest. Somnus turbatus insomniis terrificis, spasticæ brachiorum convulsiones, at leves, & subinde tantum.

tum. Dolor ventriculi mane, item si diu jejundet, & trihorio aut quadrihorio post pastum. Dolor *contorquens*, qui ipsam cogit, corpore antrorsum incurvato esse, quamdiu dolor affligit. Urinam large quidem mittit, bonamque, at diu expectare debet, donec prodeat, ita, ut quasi *tenesnum ad maturam* experiatur, at prodiens semel, inimpedite & absque dolore uno filo profluit. Nulli dolores colici.

Nota. Diæta vegetabilis. Serum lactis cum herbis. Venæ sectio, & demum serum lactis tamarindinatum cum nitro. Motus corporis frequens, at moderatus.

Die 20. April.

Quæ nuper suasi, neglecta penitus sunt. Nondum habuit unquam menstrua. Facta est hodie venæ sectio in brachio, sanguis cum crusta.

Die 26. April.

Ventriculus post venæ sectionem non dolet amplius. Modica tantum vertigo. Suasi usum herbarum & feri lactis.

HISTORIA MORBI XXI.

*Die 30. Mart.*Spasmi a
coitu.

Sacerdos 43 annorum, sanus antea, priori ætate per sex septemve septimanas una nocte quotidie ter quaterve coitum celebravit. Sensit deinde respirationem impeditiorem, & relegata concubina mansit debilitas crurum, & somnus interpolatus. A mense Decembri coitu abstinet. Circa finem Januarii affectio quædam peripneumonica ipsum ορδοσταδην tamen infestabat. Secta bis consequenter vena, sanguis cum crusta. Paucissimus inde hucusque somnus, debilitas & vaccillatio genuum, frigus manuum pedumque, quem calores mox excipiunt, vago more. Nunc frigore, nunc calores in lumbis, ventreque vago experitur. Non fitit. Emaciatur, præcipue ad lumbos. Urinam, nocte præcipue, copiosam admodum mittit, sanam & citrinam. Tractiones in nucha, & talis sensus, ac si gravissimum collare humeris portaret. Appetitus optimus, imo vorax. Subitaneæ pectoris oppressiones iterum disparentes. Sensus siccitatis subinde, & uredinis in pectore. Pulsus plenus, non durus, modice celer. Alvus quotidiana, caprina.

prina. Atra sæpe melancholia. Vir magnæ staturæ, habitus paulo ficcioris, robustique. Olim miles.

℞. Spec. de althea vulg. disp. nov. libr. β.
Flor. verbasco.

— rhœad. āā mj.

Coquat mj. cum ℥iij. per 1/4 hor. Quater per diem duo vascula assumendo cum vasculo lactis recentis.

℞. Cort. peruvian. pulv. scr. ij.

Limat. ferri non rubigin. gr. xv.

M. f. pulv. & d. talis No. XXIV.

Ter de die pulverem.

HISTORIA MORBI XXII.

Die 5. April.

Dom. F***, per quinque annos maritata, ter peperit. Mense Aprili prioris anni ultima vice peperit feliciter, sed secundinæ difficulter abivere. Toto exinde tempore menstrua regularia, sed subinde, præcipue per hos ultimos tres menses solito largiora, cum doloribus abdominis. Siccitas pectoris, & sensus exulcerationis in pectore, major minorve. Priori æstate sputa pauca sanguine striata ejecit. Dolor capitis ad frontem subinde atrox, item in occipite & nu-

Peripneumonia chronica.

Stoll. R. M. P. V.

H

cha.

cha. Tussicula plerumque sicca. Appetit, dormit. Os ficcum, de nocte præprimis; alvus omni biduo dura, pruritus ad anum. Ventriculi dolores, contorquentes subinde. Paroxysmi hysterici cum tremore artuum & suffocatione, doloreque ad claviculas tanto, ut attactum ferre non possit. Urina frequens, copiosa, aquosa. Sitis pauca. Continuum frigus in utroque genu; dolores lacerantes, itemque formicationes in cruribus per furas. Ante annum venæ sectio, & thee pectorale morbum mitigavit. Alvum ante annum faciliorem reddidit sumpta magnesia & sale polychresto; at inde frequentiores paroxysmi hysterici excitabantur. Menstrua boni coloris, per octo a menstruis dies mucus abit rubellus. Etiam ante tres menses aliquid sanguinis floridi screando rejecit. Ardor pectoris præcedebat sanguinis sputum. Modo sensum exulcerationis in pectore habet.

℞. Spec. dialth. vulg. d. n. unc. iij.

Flor. verbasco.

— rhœad. āā mj.

M. D. U. Mj. cum libr. ij. per $\frac{1}{4}$ horam ter de die duo vascula cum vasculo lactis rec.

℞.

R. Lapid. cancr. dr. iij.

Sapon. venet.

Rhei.

Magnet. nitri $\bar{a}a$ dr. j.

Sem. fœnicul. dulc. scr. j.

M. f. pulv. dandus in pyxide. Ter de die cochlear coffeanum, quando scilicet decoctum sumit.

Nota. Ab anno vino abstinet, cujus usus ardorem pectoris ipsi caussat.

Die 9. April.

Heri vesperi frigore totius corporis correpta, per aliquot horas postmodum caluit. Nox inquieta, & tremor convulsivus brachiorum, attamen absque suffocatione. Dolor capitis validus erat ad frontem. Per omnes graviditates fuit obnoxia paroxysmis hystericis. Musculi thoracis omnes ad tactum dolent, dolet pars media thoracis usque ad dorsum, scilicet mediastinum. Pulsus celer, fortis, plenus. Temperamentum non laxum, sed potius delicatum.

Ad anamnesin pertinet, quod sæpius terreatur, item quasi aqua frigida perfundatur, aut subito in sudores solvatur. Item tussicula ex irritatione ad caput asperæ arteriæ. Cras expectat menstrua.

Nora. Stimulus *excitans* paroxysmos hystericos videtur esse plethora pulmonum, aut difficilior sanguinis transitus per pulmones.

Ait guttas spirituosas ante annum ipsi datas profuisse. Profuisse item in affectione pectoris post primum sputum sanguinis species pectorales. Dedi magis ex doctrina juvantium, quam ex formata indicatione sequens:

℞. Essent. castor.

— — Succin. aa dr. ij.

Liquor. an. m. H. dr. β.

Laud. liq. Sydenh. gt. xx.

M. Mane & vesperi, item instante paroxysmo sumat guttas xx. in pauxillo aquæ.

Die 10. April.

A meridie oppressio pectoris & sensus rei in pectore circa medium sternum impaetæ (als wenn etwas in der Mitte der Brust stecken blieb) calores subitanei. Arteriarum in toto corpore pulsationes querebatur; vesperi friguit per aliquot horas, caluit postmodum. Toto tempore pomeridiano dolor capitis vehemens (als wenn das Gehirn zur Stirne heraus fallen wollte.) Nox minus quieta, suffocationem hystericam non est passa.

Die e

Die 11. April.

Die sequenti mane pauxillum sanguinis floridi rejecit. A meridie arteriarum validiores pulsationes in toto corpore persentiscere se aiebat, calores subito ascendentes; sensus rei in pulmonibus impactæ rediit, quæ a meridie tantum sentiebatut, non autem mane. Toto tempore sensus exulcerationis in pectore. Nullus ardor in pectore; ex quo decoctum althææ bibit, cessavit sensus siccitatis. Pulsus celer, fortis, tensus.

Hodie vesperi veniens ob affectum pectus, pulsumque tensum, durumque jussi venam secare, non obstantibus menstruis, quæ in crastinum circiter diem expectantur. Venæ sectionem jussi in pede fieri, si tamen sanguis in scutellis ex pede missus non apte excipi posset, asservarique, fiat venæ sectio in brachio.

Nota. Videtur esse plethora totius corporis, præcipue tamen pulmonum. Nam scemina sedentaria operi suo (Galanterienæherin) attente corpore antrorsum inclinato sedens coacervationi sanguinis in pectore facile anam dat. Thoraculum motum pulmonis præpediens; inde exiguæ inspirationes & expirationes; sanguis igitur per pulmones non bene expeditur, ibi aggeritur &c.

Videtur adesse nimia nervorum irritabilitas, caussa vero *excitans* plethora, fors phlogistica humorum diathesis.

Die 12. April.

Facta heri venæ sectione in pede. Sanguis in prima scutella cum crusta phlogistica, modice densa, at tenaci; in reliquis scutellis vix initium crustæ. Pectus statim liberius. Nox minus quieta, at hac ipsa nocte menstrua rediere. Hodie nullus capitis dolor, pectus liberius. Pulsus minus celer, minus tensus, attamen sat fortis & plenus. Hucusque semper modice tussitavit, dolorque pectoris augebatur sub tussi. Fœmina plerumque pallida, & modice macilenta. Frigus genarum & debilitas hodie augentur. Suasi, ut cubitum concedens libram emulsionis bibat quotidie.

Die 16. April.

Dolores capitis, item paroxysmi hysterici emanferunt penitus. Frigus genuum subinde tantum. Sensus exulcerationis exiguus, & solummodo subinde, spiratio facilis, & de nocte siccitas pectoris linguæve, velut lignum arefcentis. Menstrua & qualitate & quantitate bona fluxerunt. Sumat decoctum quater per diem, vespere cubitum concedens sumat emulsum.

No.

Nota. Ex quo vena secta est, sumit decoctum cum tantillo solum lactis. *Pulverem & guttas omittit.*

Die 20. April.

Die 16. Aprilis pectus magis affectum dolorque capitis, postquam mane exiverat. Die sequenti denuo bene se habuit. Die 18. denuo pectoris affectio major, dolor capitis ad frontem gravis admodum (als wenn das Gehirn herausfallen wollte) calores continui cum intermixtis horripilationibus. Sitis magna, lassitudo, frigus genuum, & ardor per fauces in os ascendens, siccaque lingua, præcipue noctu. Hodie mane sputum croceum, sensus exulcerationis perseverans, ardoris ex pectore sursum per fauces in os ascendentis. Pulsus modice celer, duriusculus. Fiat venæ sectio unc. x. in brachio lævo (versus latus sinistrum major pectoris affectio) pro potu ordinario utatur emulsione.

Die 21. April.

Sanguis cum crusta exigua phlogistica. Hodie tota die oppressionem pectoris majorem sentit, dolor capitis.

℞. Herb. heder. terr.

— chærefol. aa m. ij.

C. C. infunde cum feri lactis libr. jß. per momentum coque & fortiter exprime. Dosis pro die. Utatur simul emulsione, abstineat quantum fieri potest carnibus, utatur diæta vegetabili.

Die 23. April.

Heri & hodie bene per omnia se habuit, nisi a meridie versus vesperam, ubi per mediam horam leve frigus, dolor capitis, & oppressio aliqua pectoris, cum artuum tremore, at absque suffocatione invadit. Noctu os & lingua sicca. Tussis aliqua, sputa mucosa, pauca. Facies pallet.

Nota. Sub nuperis illis paroxysmis palpebræ oculorum rubebant & turgebant, visus confusus, & corpora obvolitantia. Sæpe contingit, ut sub ejusmodi paroxysmis hysterice oculi turgeant, rubeantque una cum naso rubente, atque turgente, quasi in coryza. Id in comitissa M** observavi. At hæc mea nasum sub paroxysmum immunem habuit.

Die 24. April.

Hodie vespere denuo per mediam horam riguit, absque subsequente calore. Sub rigore dolor capitis, & oppressio pectoris. Ceterum toto reliquo die commode se habuit.

Die

Die 25. April.

Hodie vesperi paroxysmus emanfit. Leves tamen interdiu leipothymias (Uibelkeiten) patitur, sub quibus urina frequens, & crySTALLINA mingitur.

Die 26. April.

Hodie mane sputum paucum croceum. A meridie dolor ventriculi, qui dein ad pectus usque ascendit, cum sensu oppressiois. Urina spastica aliquoties missa. Os ficcum.

Nota. An facta debita evacuatione, fractaque inflammatoria dispositione, nervina & absque stimulo roborantia dari non possent? Nam videntur per frequentes adeo paroxysmos fibræ musculares habitum contraxisse, ut facile vel per se, vel admoto levissimo stimulo inordinate sese contrahant, & paroxysmos producere pergant, uti fit e. g. in febris intermittente, ubi remota licet materia febrili, tamen febris ex mera consuetudine persistit. Quid igitur si nervinis, ipsoque opio suspenderentur paroxysmi, dum interea dato cortice fibræ roborantur, & datis antiphlogisticis diathesis phlogistica penitus corrigitur?

Die 1. Maii.

Per hosce dies sat commode habet, at tamen leves & momentanei paroxysmi sub-

inde per diem redeunt cum debilitate, & exulcerationis sensu in pectore, his redeuntibus urinam spasticam mittit. Sensus ardoris in faucibus. Noctes sat commodæ. Mane semper guttur aridum. Una alterave vice, præcedente exulcerationis sensu, mane exiguum sputum leviter croceum rejecit. Frigus genuum minus. Plerumque pectus sat liberum. Dolor capitis admodum raro & levis. At si motu corporis modice se exerceat, aut foras prodeat, statim de forti arteriarum omnium in corpore palpitatione, deque levibus animi deliquiis conqueritur. Cum de ventriculi gravitate a sero lactis conquesta esset, jussi, ut sæpe, sed semper exiguis portionibus id assumat, id quod profuit. Pulsus liber, bonus.

Die 17. Maii.

A septima Maii denuo carnibus vesci incepit. Per omnes hosce dies omnino bene se habuit. Nullum in pectore incommodum. Nullum frigus genuum. Attamen aliqua lassitudo, & sensus pulsationum in toto corpore, si corpus paulo magis exerceat e. g. ambulando foris. Die 12. Maii pectus denuo in medio oppressum cum modico ardoris sensu, item cum sensu *debilitatis in pectore*. Somnus profundus, capite mane obtu-

obtusio. Sensu plenitudinis ac turgoris in oculis. Caput non dolet, a meridie pectus magis oppressum. Ad diem 17. Maii usque hæc incommoda quotidie ægram afflixerunt. Hoc die (17. Maii) vena in brachio secta. Sanguis cum crusta phlogistica.

HISTORIA MORBI XXIII.

Die 14. April.

Fœmina circiter 54 annorum, lotrix. Peripneumonia chronica.
 A multis annis latere sinistro thoracis doluit per vices, præcipue in paulo profundiori inspiratione. Toto hyeme pectoris oppressionem, uredinem, gravitatem, punctorium dolorem quæstæ est, cum inappetentia, & lassitudine totius corporis absque tussi. Ante quatuor septimanas horruit, æstuavitque, & dolores punctorii in latere sinistro, vomitiones, conatusque inanes ad vomitum. Capitis dolor, os ficcum. Nulla fitis. Somnus nullus. Decubitus impossibilis in latus sinistrum, & cum sensu suffocationis. Secta ter vena in dextro brachio. Sanguis semper phlogisticus valde. Post quinque sexve dies circiter incipientia animi deliquia vix non quotidie redierunt; incipiunt a scrobiculo cordis. Eodem circiter tempore in ceperunt sudores nocturni circa jugulum & pec-

pectus copiosi, quamprimum dormire incipit. Non appetit, non fitit. Somnus interruptus. Si profundius inspiret, dolet latus sinistrum, sub costis nothis sinistris versus medium ejusdem lateris; dolet locus ad scrobiculum. Iidem dolores in iisdem locis sentiuntur, sub animi deliquiis. Hæ incipiunt a cordis scrobiculo cum sensu non explicabili verbis, ascendente per thoracem medium, dein per brachium utrumque cum sensu reptationis, aut formicationis, ad digitos usque. Sensus in toto pectore *exinanitionis* viscerumque ex tenui quasi filo (sic se ægre expressit) pendentium. Durat media sæpe die, subinde media nocte. Raro per diem integrum emanet. Paroxysmus hic fere semper fit cum palpitatione cordis. Alvus rara, tardiorque. Urina flava muco-saque. Os aut ficcum aut glutinosum. Semper decumbit in lecto ob nimiam, ut ait, defatigationem. Pulsus fortis, plenus, non durus. Vix naturali celerior. Per nuperas ternas venæ sectiones sanguis extractus unversim circiter ad unc. xxjv. Lotricis munere a multis annis fungitur. Galbano, castoreo, ipsoque opio, succino &c. usa est hucusque absque levamine. Quæ morbi idea? Quæ indicationes?

Die

Die 24. April.

Sumfit hucusque decoctum altheæ cum hederæ terrestri, oxymelle simplici & syrupo de althea. Paroxysmi longe leviores brevioresque. Urinam sæpe spasticam, id est, crystallinam mittit. Hodie venam in brachio sinistro secari jussi ad unc. xij. Ingens crusta phlogistica. Item data sunt sequentia.

℞. Spec. dialth. d. nov. libr. β.

D. U. Quater per diem duo vascula cum cochlearibus duobus sequentis:

℞. Oxymellis simpl.

Succi portulac. āā unc. vj.

Nitri puri dr. ij.

M. D. U.

Item bibat toto tempore pomeridiano libr. ij. emulsionis.

Nota. Est inflammatio, sive *peripneumonia vera, sed chronica*. Quales inflammationes veræ & *chronicæ* frequenter occurrunt. Spasmodum quasi hystericum excitat *diathesis phlogistica*. Quod non raro occurrit. Vide scēminam ad quintam Aprilis. Morbos convulsivos pituitæ ab omni retro ætate adscribunt plurimi, at ferme semper recentiores medici *phlegma frigidum* intellexerunt, etsi sæpius in censum veniat phlegma calidum veterum, sive *diathesis inflamm-*
ma-

matoria sanguinis. Ad inflammationem requiri spasmus fibrarum muscularium, certum videtur esse. Noctu & ad primum somnum non amplius sudat. Nocte venæ sectionem sequente somnus bonus, lateris sinistri affectio minor.

Nota. Si stimulus in morbis convulsivis sit a diathesi phlogistica, opium symptomata adeo non sopit, ut etiam insigniter augeat. Patet ex supra relatis.

Die 14 Maii.

Hodie audiivi ægram surgere, & sat commode se habere, symptomata pauca, levia & raro redire. Pergit in usu antiphlogisticorum.

HISTORIA MORBI XXIV.

Die 8. Junii.

Hysterica.

Puella 12 annorum transylvanica, variolis necdum laboravit, attamen morbillis primis jam annis. Ab octo annis non bona prorsus valetudine usa est. Ab anno conqueritur de dolore in vertice capitis, ubi attactum aut pectinem nequaquam ferre potest. Nullæ capitis efflorescentiæ; videbatur tamen ibi loci pars capillata tumere modice. Sæpius modici horrores, iique subitanei,

tanei, quasi ab affusa frigida per dorsum ascendunt, sæpius leipothymias, subito ascendentes calores patitur. Subinde vomit ingesta. Globum hystericum patitur, item palpitationes cordis, in motu corporis, genua fracta. Os siccum, sitis magna. Color plerumque pallidus cum maculis in genis intense rubra. Pulsus celer, fortis. Alvus sæpe dura. Appetit. Dormit, si modo dolor capitis, quem etiam in anteriora capitis parte frequentem experitur, somnum non prohibeat. Timida supra modum nonnunquam est, & melancholica. Jussi, ut faciat venæ sectio in brachio, & deinde ad me denuo redeat, sanguinemque secum deferat. Dolor ventriculi jam ab aliquot annis, præcipue mane, item post assumptam largiorem cœnam post copiosiora ingesta sæpe patitur lenteriam; sanguis eductus absque crusta, floridus. Datae sunt sequentes pilulæ.

℞. Extract. fumar. unc. β.

— — amaricant. dr. iij.

Massæ pilul. Ruffi. dr. j.

Syrup. de absynth. q. s.

M. f. pil. gr. jv. ter de die pilulas tres.

Die 15. Junii.

Omnia meliora, exiguis adhuc reliquiis remanentibus. At ab una alterave pilula
jam

jam purgatur. Alvus nigrescens. Appetitus bonus.

Nota. Sunt hic a mucoso humorum statu, crudo primarum viarum apparatu, laxitate partium *symptomata hysterica.*

Nota. Venæ sectio non fuisset necessaria. Aliis casibus, aliquo modo similibus deceptus, venæ sectionem imperavi.

Observationes variæ.

Apoplexia.

Capucinus 64 annorum, ante quinque menses apopleticus concidit. Facta in brachio venæ sectione sanguis cum crusta. Postero die rediit ad se. At contrahi primo unum, dein & alterum genu admodum dolorose incepit; affectione hac sensim evanescente, tamen sæpius de brachii sinistri (sinistrum genu magis, & omnium primo erat contractum, malo dextrum genu serius corripiente) pondere, convulsivis tractionibus, iisque dolorificis, de sensu modo frigoris, calente licet ad attractum manu, modo de sensu urentis caloris; item de vertigine, sed præprimis de inappetentia, & vomitione conquerebatur. Ante semialterum mensem levis admonitio apoplexiæ, vertigo scilicet gra-

gravior, frequentiores convulsiones. Secta vena, sanguis cum modica crusta. Modo conqueritur (d. 18. Maii 1775) de iisdem, brachii sinistri frigore, urente calore, subinde stupore, convulsione dolorifica, item de oculi sinistri debilitate, qua fit, ut diu aut fixe eodem oculo objectum aliquod intueri nequeat. Etiam modo de inappetentia conqueritur. Vir vino largiter, & sæpe extraneo fortiorique utens, chocoladam & potum coffe amans.

Vomituritiones & inappetentiæ, aut saltem solam inappetentiam a presso cerebro provenire dubium non est. Id quod probe notandum, ne stomachica sic dicta propinentur. Notandum, nervinis sic dictis, locum hic non esse.

Dom. de Z*** circa 30 circiter ætatis annum, corpore sano, ab aliquot annis sedentarius de frequenti ventriculi dolore querebatur, fercula esurialia ferre non potuit. Appetit nihilominus, multumque & avide comedebat. Solebat graviolem dolorem tollere sumpta tinctura rhei aquosa, cum liquore anod. m. Hoffm. Tandem ab omni penitus vino abstinere incepit. Inde dolor ventri-

Dolor ventriculi ab
stinencia
vini curatus.

Stoll. R. M. P. V.

I

CU-

culi nullus; appetitus vegetus persistit, & cibos omnis generis facillime concoquit.

Remedium
in tussi con-
vulsiva.

D. B*** mihi narravit, se tusses convulsivas in *morbi principio* facile curare dato sale ammoniaco, cum oxymelle simplici aut squillitico, inde vomitum, aut alvum, aut sudorem moveri. At si materies jam ad pulmones delata fuerit, morbusque diutius duraverit, frustanea ipsi omnia remedia fuisse. Dedit insuper subinde thee ex salvia glutinosa, floribus arnicæ &c.

De pleuriti-
ce, perip-
neumonia.

Hoc tempore die 11 Junii anni 1775, æstuate & calido, quod post diuturnum frigus subito ortum perseverat, grassantur pleuritides, peripneumoniæque sæpe breviter letales. Item rheumatismi, colluvies ferofæ, catarrhi &c. ut adeo verum deprehendatur effatum *Sydenhami* asserentis, pleuritidem regnare *tempore inter ver & æstatem medio* &c. quamvis & hyeme non paucae pleuritides sint. Ratio est, quia orto subito æstu, humores solvuntur, inque motum ducuntur, unde fit, ut pulmones, præcipue si accedente vespertina perfrigeratione vas-
cula

cula pulmonica constringantur, eorundem copia rapidius mota inundentur.

Grassantur etiam eodem tempore ex eadem causa *febres intermittentes*, quarum cura hæc est, ut scilicet in corpore modice plethorico venæ sectio fiat, cum in pessimas pleuritides aut peripneumanias alias abire soleant. Discussa phlogosi *solventia* & *leniter* ad alvum determinantia omnem absolvunt paginam, a quibus in corpore debili, ubi nullus inflammationis metus est, ultra quatuor paroxysmos rarissime febris perseverat, sæpe, excepto primo paroxysmo, reliqui paroxysmi absque frigore adoriuntur. Decoctum graminis cum oxymelle, & sale medio leniter purgante optime convenit. Magnif. D. D. *de Kesler* plures curavit data omni die egregia quantitate aquæ sic dictæ amaræ (Bitterwasser): experimento capto integra lagena continuit salis amari circiter dr. vij. vel unc. j.

Cura febrium venæ sectionem.

Si *nimia* irritabilitas sit in solidis, *morbi nervorum dicti*, *varii* orientur, prout variae partes afficiuntur, aut varius accesserit stimulus. Hinc tam varia, imo opposita sæpe horum morborum curandi methodos,

De morbis spasmodicis.

quæ in eo omnium primo occupatur, ut *stimulus*, five causa excitans detegatur, removeaturque. Quo facto tollenda est nimia hæc irritabilitas solidorum, five *fibrarum muscularium*. Puto ergo morbos hosce falso nervis adscribi; meliusque referri ad *febras musculares nimium irritabiles*.

Patet ex his omnibus, quare morbus hic subinde cortice, marte, roborantibus aliis, gummi ferulaceis &c. curetur: cur autem subinde, imo sæpe admodum omnibus hisce augeatur; cur diæta vegetabilis juvet, scilicet ubi, diathesis phlogistica humorum, aut etiam plethora adest. Vide historiam pueri in Telonio civitatis. Item historiam feminae ad 31. Jan. 1775.

Diathe-
sis
phlogistica.

Sunt homines quidam, qui ex peculiari diathesi sanguinem habent semper phlogisticum, etsi mere vegetabilibus vescantur, etsi corpus per se non sit *strictum*, imo potius *delicatum*. Vitium vix aut non emendandum.

Plethora.

Sunt alii, debiles alias, teneri non laute viventes, qui nihilominus immensam *sanguinis lani*, non *phlogistici* copiam faciunt.

Vidi

Vidi coquam ita comparatam, idque in pluribus postmodum fœminis observari.

Puer in telonio civitate habitans *chronicam inflammationem pectoris* habet, *peripneumoniam veram, inflammatoriam* a multis jam mensibus, quin consuetos quidem exitus inflammationis sit hucusque secutus.

Peripneumonia chronica.

Legimus subinde in phthisi profuisse venæ sectionem. Puto eam locum habere in illa specie, quæ post hæmoptoem sequitur aut cum illa conjuncta est, præcipue si hæmoptoe sit orta ex dispositione thoracis totiusque corporis hæmoptoica. Tunc enim adest chronica quasi peripneumonia. In phthisi post pleuritidem vel peripneumoniam non semper aut forte rarius prodest, quia nulla simul juncta peripneumonia est, aut rarior, & levior.

Venæ sectio in quantum specie phthyseos?

Varices pulmonum, & sputum sanguinis inde natum vide in histor. D. W*** ad 31. Jan. 1775 (p. 69).

Varices pulmonum

In difficili
dentitione. Convulsiones in difficili dentitione venæ sectio non sedavit, sed hirudo.

Tussis
convulsiva.

Mense Aprili anni 1775 tussis convulsiva frequens fuit, inter adultos æque ac pueros. Tussis sæpe quotidie, nullo observato ordine, subinde omni altero die gravior. Subinde tota die cessavit, sed vesperi ingruer, subinde certas diei horas observavit. Respiratio plerumque libera extra tussim, pectus non oppressum, aut non nisi modice. Infantibus, imo & adultis inter tussendum crura convellebantur, genuaque contrahebantur. Præsentiebatur paroxysmus antequam ingrueret, sensatione molesta, scalpente aut etiam reptante ex ventriculo, vel ex abdomine ad pectus sursum. Aliqui, infantes & pueri præcipue, vomebant sub paroxysmo. Tussis cum continua *expiratione*, & difficili, rara, ac stertorosa *inspiratione*, qualis solet esse a fumo sulphuris. Morbi pectoris peripneumonici, catarrhosi facile in castra hujus tussis ferinæ seu convulsivæ transeunt. Pectus siccum, tussis sicca. Venæ sectio, emollientia, cortex, purgantia, emetica frustra fuere adhibita, frustra etiam ipsa persæpe opiata, plerumque enim
non

non tulerunt. Vidi tussim hanc cessantem, postquam ortus erat dolor rheumaticus in nucha & inter scapulas, & humero & brachiis. Vidi diu superstitem dolorem rheumaticum in loco interscapulari, quem una cum tussii sustulit vesicans ibi applicatum. Vidi jam plurimis paroxysmum ac tussim excitari *risu*. Videtur ergo sedes esse in diaphragmate, nervisque illum perreptantibus, quos materia ad ipsos deposita, acris, rheumatica laceffit. Hinc illa commutatio tussis convulsivæ in dolorem interscapularem.

Cura ergo erit, peripneumoniam præpedire venæ sectione, & emollientibus, & materiam acrem per *vesicantia* in loco interscapulari posita, aliove aperta educere.

Depravati sapores, flatus, eructationes urentes tam cum materia, quam absque materia, ardor ad scrobiculum cordis. Digestio tarda. Acida, subinde austera cachochylia sæpissime hypochondriacos infestant. Male habent multi a Caffee, præcipue cum cremore lactis, a lacte; saccharo; pinguibus, acidis, fructibus horæis. Hæc symptomata hypochondriacorum adeo frequentia sunt, ut graves medici videam illorum ex-

De hypochondriacis.

ploferunt, qui *morbum nervorum* appellarunt hoc malum, quod ex eorum opinione solummodo *labefactati ventriculi affectio* erat. Hinc illud gravis cujusdam medici apud *Ett. müllerum* ad suos discipulos monitum: *Cura ventriculum, & curosti hypochondriacum morbum.* At vero vidi quosdam certo hypochondriacos, optimo appetitu gaudentes, quin etiam voraces. Aliqui horum nihilominus de incommodis ventriculi, scilicet de flatibus urentibus sursum erumpentibus, de dolore ventriculi *contorquente* questi. Nosco tamen & alios, qui de nulla ventriculi affectione conquesti sunt, etsi fuerint hypochondriaci.

HISTORIA MORBI XXV.

Die 14 Junii 1775.

Febris
biliosa.

Dominus de Z** 60 circiter annorum. Semper antea sanus, exceptis indigestionibus subinde ob vitam sedentariam, & mensam lautiozem, quas sumta tinctura rhei aquosi curare solebat. Post medium mensem Majum tertiana corripitur. Secta vena in brachio. Sanguis absque crusta. Paroxysmi post venæ sectionem diuturniores,
gra.

gravioresque, semper absque frigore. Post quartum paroxysmum vomitu spontaneo rejicit materiam copiosam biliosam. Dato cortice quintus paroxysmus emanfit. Mansit inde debilis; sed appetitu valens. Color, uti fere semper, in facie biliosus. Bis largius vescebatur carnibus.

Die 12 Junii.

Comesto largiori prandio eo die bene se habuit. Noctu somnus bonus.

Die 13 Junii.

Mane circa nonam leve animi deliquium, statim quinque spontaneæ dejectiones. Vespero leviores horrores caloribus interpolati. Nox inquieta.

Die 14 Junii.

Mane sum vocatus. Queritur de dolore capitis, ore glutinoso, inappetentia, lassitudine, dolore magno lumborum. Dedit sequens

℞. Aquæ laxat. vienn. unc. jv.

Cremor. tartari dr. ij.

Liquor. anod. m. Hoffm. gutt. xl.

M.

Duodecies inde purgatus cum facilitate, alvi copiosæ. Ad singulas dejectiones vires rediere, dolorque lumborum evanuit vix non penitus. Nox bona.

Die 15 Junii.

Mane accedit denuo dolor capitis; os glutinosum; horrores toto die caloribus mixti; pulsus mollis, admodum celer. Dolor lumborum denuo recrudesceat. Tussicula sicca frequens, & inter tussendum pectus modice dolens & constrictum. Ceterum respiratio libera. Dedi sequens

℞. Oxymell. simpl.

Roob sambuci āā. unc. ij.

Nitri puri dr. j.

Aquæ flor. sambuci unc. vj.

M. D. U.

Omni hora duo cochlearia ordinaria cum vasculo sequentis

℞. Flor. alth.

— malv.

— verbasc.

— sambuc. āā. m. j.

M. D. U.

Ter per diem dejectiones, dolor capitis, fitis, abdomen plenum, tumidumque, dolor lumborum. Vesperi pro die sequenti præscripsi:

℞. Oxymellis simpl.

Syrupi de liquirit. āā. unc. jv.

M.

Omni

Omni bihorio duo cochlearia sumat
cum vasculo prioris infusi.

Pro potu ordinario usus est hucusque
limonada. Nox inquieta.

Die 16 Junii.

Mane sumptis heri vespere præscriptis
vomuit biliosa, duasque alvos habuit. Facies
flava, oculi turbidi, flavescentes. Omnia
reliqua ut heri, excepto dolore capitis, qui
post applicatum ad frontem heri vesperi
epithema ex aqua rosarum unc. vj. & aceti
rosarum unc. ij. per noctem & hodie cessa-
vit. Cessavere per noctem pariter consue-
tæ alterationes.

Hodie (16 Junii) post vomitum bilio-
sum veniens dedi sequens :

R. Amygdalar. dulc. dr. vj.

F. l. a. emulsio, in qua dissolv.

Mannæ calabrin. unc. ij.

Salis amari unc. j.

M.

Sumat mediam partem illico, reliquum
vero bihorio post, partitis vicibus. Quatuor-
decim, aut etiam pluries copiose & cum
magno levamine alvum posuit. Vires me-
liores. Somnolentia, quæ antea adfuit, uti
& flaviusculus faciei color disparuere. Ala-
critas rediit. Pulsus plenior, mollis, minus

ce.

celer. Sitis non magna, calores nulli. Nox subsequens absque ullo dolore, attamen cum exiguo somno.

Die 17 Junii.

Mane circa octavam tussicula frequens, sputum album spumofum, levissimo coloris crocei vestigio, una alterave vice animadverso. Pectus versus mamillam sinistram oppressum, & inter tussendum dolor. Sum, fit omni hora cochlear majus oxymellis cum vasculo infusi; hodie sudor fœtens post exacerbationem, vesperi denuo sudor fœtidus. Dolor aliquis capitis; os aut amarum, glutinosum, aut acidum subinde, præcipue dum sputa rejecit. Circa meridiem sudor, & omnium symptomatum remissio.

Nota. Exacerbatio omni mane; pulsus mollis, celer. Sitis mediocris; nox bona ad auroram; bis alvum posuit.

Die 18 Junii.

Semel mane sedem habuit sublaxam. Circa octavam mane caput solito gravius, attamen absque dolore; lingua subalba; os glutinosum; tussis rara; minor pectoris oppressio; pulsus celer, mollis.

℞ Oxymell. simplic.

— — squillit.

Syrup. de hyosc. aa. unc. ij.

M.

Omni

Omni hora cochleare ordin. cum vasculo sequentis infusi:

℞. Herb. hederæ tetr.

—— capill. vener. aa. m. j.

D. U.

Circa decimam ante meridiem sudor foetidus, reliquum diei tempus extra lectum alacrius transegit. Pectus liberum; appetitus; noctu somnus bonus.

Die 19 Junii.

Circa mediam septimam mane levis horripilatio circiter per $\frac{1}{4}$ horam cum tremore magno artuum. Pectus modicissime oppressum cum tussi inani; color urens ad scrobiculum cordis; caput sat bonum. Pulsus celer, debilis, mollisque. Præscripsi sequens:

℞. Aquæ flor. chamom. unc. jv.

Extract. cort. peruv. dr. vj.

—— — flor. chamomill. dr. ij.

Syrup. flor. chamom. unc. jβ.

M.

Omni hora duo cochlearia extra paroxysmum.

Sudor in hodierno paroxysmo magnus, & diuturnus, lingua parum adhuc alba, oris conditio magis naturalis hodie, pauca lassitudo. Pectus liberum, & tussis rara. Tres a meridie sedes habuit. Appetiit. Noctu som-

somnus bonus. Circa auroram bis alvum mollem posuit.

Die 20 Junii.

Circa mediam sextam mane subdormiens levem paroxysmi admonitionem, leviculum frigus, & exiguos calores passus est. Pectus bonum; nullus dolor ventriculi.

℞. Pulv. cort. peruv. dr. vj.

Extract. flor. chamom. dr. iij.

Syrup. flor. chamom. q. s.

M.

F. elect. quater per diem magnitudinem nucis juglandis.

Die 21 Junii.

Somnus hac nocte bonus. Bene se habuit hodie, excepta exigua somnolentia mane loco paroxysmi. Vesperi sedem habuit modice consistentem.

Die 22 Junii.

Nox bona. Nulla admonitio. Color faciei bonus, non amplius flavus.

Pergit in usu corticis.

Die 23 Junii.

Nox bona. Mane quaternæ dejectiones laxæ cum ardore ad anum, & tuberculo hæmorrhoidali extra anum protruso.

℞. Con-

℞. Conservæ cochlear.

— — trisol. fibrin.

Pulver. cortic. peruv. āā. unc. j.

Extract. absynth. dr. ij.

Syrup. de absynth. q. s.

M.

F. elect. crassum. Sumat hodie ter per diem magnitudine juglandis; reliquis vero diebus bis per diem.

℞. Pulv. rhei elect. dr. iij.

Tartar. vitriolat. dr. β.

Syrup. de absynth. q. s.

M.

F. pil. gr. jv. Ter, quaterve sumat, quoties alvus fuerit difficilior.

Die 24 Junii.

Bene se habet. Foras prima vice prodivit. Alvus vesperi bis, mollis post assumptas pilulas.

Die 25 Junii.

Bene se habet. Color bonus; appetitus. Hodie mane sponte bis alvum mollem posuit.

Circa primum Julii incommoda hæmorrhoidalia passus est. Prodiit inter alvum duram tuberculum hæmorrhoidale. Pectus oppressum, tussis. Jussi, ut per biduum a medicamentis abstineat, & sumto tartari cre-
more

more alvum reddat lubricam, præcipue cum levi indigestione laboraret ex nimia repletionem prægressa. Bene inde habuit. Resumfit usum corticis una cum cremore tartari. Vires successive redeunt. Color faciei bonus.

HISTORIA MORBI XXVI.

Die 14 Junii 1775.

Variolæ. Domina de F*** 26 annorum. Hodie vesperi frigora caloribus mixta. Nox partim ob propriam infirmitatem, partim ob mariti morbum inquieta admodum. (Initium morbi ducendum a matutino tempore hujus diei.)

Die 15 Junii.

Iidem horrores caloribus mixti, dolor capitis ad frontem magnus. Inappetentia, lassitudo, dolor lumborum versus inguina tendens. Os glutinosum. Sumfit thee cum oxymelle. Noctu inquietus. Dolor capitis evanuit; at major lumborum dolor, & perdurantes alterationes.

Die

Die 16 Junii.

Summo mane sumsit sequens:

℞. Semin. cucum.

— — amygdal. dulc. aa. unc. β.

F. l. a. emuls. unc. vj. in qua dissolv.

Mannæ calabr. unc. ij.

Salis amari unc. j.

M.

Mediam partem illico sumat, reliquum bihorio post, partitim.

Inde vomuit biliosa copiose, paucae dejectiones factæ, scybala dura. Sed quia parcius expectatione mea purgans operabatur, utpote vomitu maximam partem rejectum, dedi sequens:

℞. Pulp. cassiæ,

— tamarind. aa. unc. ij.

emulge in aquæ communis unc. vij. colaturæ per linteum leniter pressæ adde

Syrup. mannar. unc. iij.

Salis amari unc. β.

M.

Sumat omni hora vasculum coffean. donec purgatur. Magnam etiam partem vomitu rejecit. Cum heri nulla fuerit alvus, & hodie scybala dura rejecta sint; hinc dari curavi sequens enema:

℞. Fol. altheæ m. ij.

Coq. cum f. q aq. p. $1/4$ hor. colaturæ unc. jx. adde

Mellis mercurial.

Olei lini āa unc. ij.

M.

Alvus frequenter posita, sed pauca. Dolor ventriculi, lumborumque perseverant. Abdomen tumet. Pars capitis sinistra dolet. Os non pravum. Sitis. Pulsus mollis, sed valde celer circa vesperam horrores caloribus mixti. Calor urens. Nox inquieta.

Die 17. Junii.

Mane sumfit sequens.

℞. Aquæ laxat. unc. jv.

Cremor. tartari dr. ij.

• Elæosachar. citri. dr. j.

M. Sumat mediam partem mane, bihorio post alteram. Probe sæpius purgata sumfit modo emulsum, modo autem limonadam. Circa meridiem parvus admodum capitis lumborumque dolor, qui tamen mane gravis fuit. Ventriculi dolor, & sensus exulcerationis in abdomine, item ardor ad anum & aliquis tenesmus. Lassitudo minor, quam hodie mane, quæ maxima mane fuit. Pulsus liber, mollis, celer. Vesperi levis faucium dolor. In manibus, plantis pedum, item

item in facie pustulæ rubræ cum pellucido & splendente apice. Mictus stranguriosus.

(Hodie (17. Junii) mane jam maritus observavit aliquot exiguas pustulas.)

Nota. Nunquam variolas passa est, licet frequenter cum variolantibus fuerit conversata, item in eadem domo, in qua modo habitat, sunt pueri variolantes.

Die 18. Junii.

(5ta morbi dies)

Nox quietior; mane pulsus minus celer, liber. Alacritas, dolor aliquis ad tempora sinistra. Dolor faucium, sensus in ventriculo exulcerationis (schwürig) dolor aliquis dorsi, subinde pectoris aliqua oppressio. Vomituritio. Sitis exigua. Pustulæ in manibus, pedum plantis, & facie confertissimæ. Sumit hodie alternatim limonadam & emulsum. Circa meridiem major adhuc alacritas, pulsus liber, naturali vix celerior. Sitis nulla, exiguus & artus oberrans subinde dolor, subinde exiguus, in crure dextro crampus. Nullus ventriculi nec abdominis dolor, vomituritio nulla. (Dolores vagi, quasi rheumatici tempore eruptionis.) Omni media hora medium vasculum emulsi bibit. Respiratio mitior, mictus facilis. Circa vesperam dolor faucium, & veli penduli

ac uvulæ inflammatio. Dolores quasi rheumatici oberrantes, unde dolor subinde dentium, subinde aurium &c. coryza & frequens sternutatio, oculi lachrimosi, subinde tussicula sicca, quasi a catarrho, levis pectoris oppressio. Pulsus modicissime celerior, quam mane aut circa meridiem. Bombus & tinnitus in toto capite, & subinde lacinantes subito venientes disparentesque dolores. Nulla sitis. Bis alvum posuit laxam. Somnus turbatus.

Die 19. Junii.

Faucium dolor, uti & in medio guttore, febris nulla. Coryza. Respiratio bona, caput non dolet. Utatur omni mane balneo pedum tepido, item gargarizet cum suo infuso ex floribus althææ & malvæ &c. addito pauxillo lactis. Item heri præscripseram sequentem limonadam.

℞. Aquæ font. libr. ij.

Succi citri.

Syrup. papav. alb. āā unc. ij.

Spiritus vitrioli dr. β.

M. D. U.

Cum vero hac limonada modice irriteretur dolor in medio guttore (ubi pustulas suspicor) jussi, ut sequenti linctu utatur.

℞.

℞. Mucilagin. sem. cydonior.

aqua rosar. extr.

Syrup. violar. āā unc. ij.

M.

Initium morbi faciendum a die 14. Junii tempore matutino. Nam in templo tunc existens vix non deliquium passa est. Die 13. Junii ad noctem voracem appetitum experta fuit.

Hodie (die 19. Junii 6to morb.) bene se habet, excepto gutturis medii dolore, dum *acida*, aut solidiores cibos deglutit. Pulsus vesperi paulo celerior naturali. Facies tumere incipit. Oculi lachrimosi valde, præcipue sinister oculus, qui primus plorabat serum acre. Tensio manuum & brachiorum. *Erecto corpore*, sat commode se habet. Multum imo plurimum bibit, aitque se statim majores calores & febrium experiri, nisi copiose bibat.

Hodie incipit sputare & salivationem exiguam pati. Nox insomnis.

Die 20. Junii.

Mane (7mo morbi die) exigua febricula, faciei tumor; ait, sibi erecto corpore melius esse; caput cubantigravari; dolor pungens urensque in manibus. Saliva copiose fluit, utitur emolliente & tepido gargarismate. Pulsus naturalis & hesterno paulo

lo celerior, mollis. Nulla fitis. Caput non dolens. Bibit etiam hydrogalam ex 4 part. aquæ & una parte lactis, addito pauxillo sacchari. Dextra faciei pars magis tumet. Hodie libram aut etiam plus salivæ sputando rejecit. Fauces minus dolent, & faciliior deglutitio. Penes uvulam in latere sinistro in velo pendulo, tres vesiculæ albæ magnitudine lentis, sed elevatiores, conspiciuntur (sunt procul dubio pustulæ variolosæ, contra, quam scripserit, ni fallor, *Cottunius*, asserens in partibus humidis variolas non dari) lingua alba; non fitit. Pulsus vesperi paulo celerior, pleniorque, mollis tamen. Heri, uti & hodie, una alterave vice frigus, aut potius horripilationem sensit in parte brachiorum, quæ cubito & humero media interjacet. Potissimam partem diei extra lectum tranfigit. Hodie datum clyσμα, scybala pauca.

Die 21. Jun.

Octava morbi dies. Nox inquieta. Aliquis ad auroram somnus. In faucibus circa & retro uvulam pustulæ plurimæ variolosæ, albas vesiculas referentes, lentis magnitudine. Mane ardor circa pectus, & horripilationio, quam nox inquieta sequebatur. Vomitus copiosæ materiæ glutinosæ, unde etiam saliv-

livatio insigniter promovebatur. Pulsus mane non febrilis. Magna alacritas. Facies magis tumet, præcipue versus hypopia. Tussicula, & sensus rei ruditer fricantis in gutture. Pectus bonum, respiratio bona. Hodie dato clysmate alvus pauca & scybalosa prodiit. Salivam circiter ad libr. ij. fudit. Vesperis subinde exigua horripilatio. Facies magis tumet. Alacritas magna. Pustulæ majores. Pustulæ in facie confluentes, coherentes, irregulares, complanatae, intropressæ, humiles; circiter 15 pustulæ pressæ, humiles cum puncto leviter nigrescente aut cineritio subsidente. In auribus bonæ, acuminatae. Uti & multæ bonæ in manibus, aliisque corporis partibus.

Die 22. Junii.

Nona morbi dies. Nox minus inquietata, & per intervalla aliquid somni. Inter dormiendum noctu & mane leves brachiorum convulsiones. Oculi ob tumorem penitus clausi. Major faciei tumor. Salivatio paulo minor & difficilior deglutitio. Alvus hodie ter posita, copiosa & lubrica. Pulsus naturali celerior & plenior. Paucae per diem horripilationes, urina copiosa admodum, deglutitio vesperi facilis & copiosior salivatio. Corticem, quem heri circa meridiem

sumere incepit , alacriter continuat , extra lectum est frequentissime & ab aliis fulta cubiculum obambulat. Magna alacritas. Formula corticis hæc est :

℞. Syrup. violar. unc. vj.

Extract. cort. peruv. unc. β.

Spiritus vitriol dr. ij.

M. Omni bihorio duo cochlearia ordinaria.

Nota. Alvus mota est vesperi ter , ad initium scilicet *febris tertiae* , sive *suppuratoriae* ; nam hac vespera inceperunt jam aliquot pustulae flavescere. Ergo febris hæc suppuratoria ingruerat circa finem diei nonæ.

Notanda secundo est vis corticis & spiritus vitrioli absque camphora , item quanti referat situ *erecto* , & *extra lectum* esse , item copiose potasse, unde vehiculum saliva & urina acquirit.

Tertio vomitum biliosum in morbi exordio , item alvum blande motam summopere profuisse reor. Ex amico meo Dom. D. *Buchwald* audiui, se variolantibus pueris ad initium morbi vomitoria optimo cum effectu porrigere, inde ingentem bilis copiam educi.

Die 23. Junii.

Nox inquieta ob copiosum salivæ affluxum, Salivatio copiosa admodum & facilis.

Ad

Ad auroram somnus interruptus. Hypopia detumescunt; at buccæ magis tument, uti & mentum & collum. Pulsus celerior, quam heri vesperi, & quam hucusque, plenusque. plurimæ pustulæ in facie flavescent, quas forfice aperiri curavi. Circa nonam matutinam horripilatio. Partem faciei sinistram pluribus variolis obfitam observavi. Ad vesperam denuo horripilatio in brachiis & pedibus observatur. Pustulæ in toto corpore omnino plurimæ. Omnes fere complanatae, & in medio subsidentes. Vix aliquot pustulæ sunt acuminatae. Eodem ordine, quo eruperunt, etiam maturantur, & flavescent. Collum totum tumet. Hodie vesperi etiam manus videbantur modicissime tumere incipere. Pulsus celer, non suppressus, sat mollis. Corticem, quem ob spiritum vitrioli additum, & fauces variolis obfitas difficillime deglutit, una alteraque vice vomitu rejecit, quem continua salivatio & gargarisatio concitavit. Alacritas; potus copiosus; urina plurima; alvus nulla.

Die 24 Junii.

Nox insomnis ob continuum salivæ affluxum, qui nisi omni quadrante horæ sese gargarizet, suffocationem ob sui accumulationem in faucibus minatur. Hodie circa

mediam nonam leipothymiam passa erat. Manus modice tument, magis tamen dextra quam sinistra. Facies incipit magis detumescere, præcipue a superioribus partibus, scilicet ab hypopiis incipiendo. Magis detumuit pars faciei sinistra. Pulsus celer, hesterno fortior. Alvus nulla; hinc jussi, ut clyisma detur. Nares obstructæ lacte tepido attracto, aut per syringem injecto solvuntur, & copiosa materies hac via prolicitur. In ore, palato, lingua, faucibus vesiculæ latæ in medio disruptæ variolas exhibent jam apertas, concidentesque. Sumit modo omni bihorio duo cochlearia sequentis:

℞. Syrup. moror. unc. vj.

Extract. cort. peruv. unc. β.

M. D. U. Item;

℞. Spir. vitrioli dr. iij.

D. U.

Sumat in saturato cremore hordei, in cibo, potuque, quantum commode his rebus abscondi, sumique potest.

A meridie semel leipothymiam passa est; quater alvum posuit laxam, sponte.

Die 25 Junii.

Nox ob ingentem ardorem pustularum per totum corpus, quasi fervido oleo insisteret, insomnis. Versus auroram aliquis som-

somnus. Mane ardor ingens, minor ad vesperam. Serum ex faucium pustulis disruptis *salsum* esse ait. Tumor manuum major, præcipue in manu dextra; facies magis detumescit. Toto fere tempore in lecto est. Saliva paulo tenacior. Pulsus valde febrilis. Bis alvum laxam spontaneam posuit ad vesperam.

Nota. Serum gustu *salsum*, pustulas oris, ardorem ad finem diei undecimæ. Febrim majorem, & præcipue alvum laxam, *coctam* tamen, spontaneam, qua natura resorptam materiam acrem, transpirabilem impeditam eliminare conatur, quem conatum medicus subinde moderari, si nimius, permittere, si per se moderatus, & quod, bene notandum, dato leniori purgante excitare debet, si nullus fuerit. Vesperis inter gargarisandum vomuit pituitosa, itemque pauca coagula lactis, procul dubio ob assumptum spiritum vitrioli.

Die 26 Junii.

Noctu quinquies alvum posuit diarrhæicam, flavam, copiosam. Ardor a pustulis excitatus longe minor; exigua salivatio; quies animi & corporis, & aliqua somnolentia. Mane alvum bis posuit diarrhæicam. Facies detumescit, estque crustosa.

Ma.

Manus cum brachiis tument. Pulsus celer, sat fortis. Circa meridiem rediit copiosior salivatio, minus tamen copiosa, quam antea, facilis. Hodie pedes etiam incipiunt intumescere. Pustulæ sunt etiam in parte capitis capillata. Palatum hodie inspectum exhibuit maculas albas collapsas; at interstitia, itemque macularum margines elati sunt adhuc, & tument. Interstitia pustularum in manibus & brachiis longe minus rubent, quam antea. Ardor magnus pustularum in natibus. Circa undecimam ante meridiem leipothymiam passa est.

A meridie ter alvum posuit diarrhæicam. Pulsus ut mane. Facies vesperi magis adhuc detumuit; manus autem & brachia magis tument. Ardor minor, quam noctu & mane; salivatio a meridie copiosa & facilis. Hodie præcipue queritur de ardore artuum. Hodie vesperi vomuit multam pituitam.

Nota. 1) Febris suppuratoria, quæ heri tanta fuit, hodie insigniter est minuta, ob supervenientem alvum diarrhæicam.

2) Pustulæ non continent pus, sed serum, minus, magisque fluidum.

3) Ab hesterno mane usque hodiernum mane accepit spiritus vitrioli dr. v. Itemque

que intra xxiv. horas absumit unc. β extracti corticis peruviani cum syrupo moror. unc. vj.

4) Nota utilitatem vomitus, per quem optime promovetur salivatio, itemque quidquid per glandulas salivales, œsophagi & ipsius ventriculi salivæ secernitur, vomitu utilissime foras ejicitur. Vomitus ergo necessarius omnino est, mereturque oxymelle squillitico, & ad gargarisandum adhibito & deglutito provocari: imo hoc nil proficiente, restitanteque salivatione emeticum ex rad. ipecacuanh. vel & ex tartaro emetico diluto caute dato, vomitus esset provocandus.

5) Evacuationes vomitu & alvo factæ insigniter minuunt febrim, putrem materiam evehendo.

6) Pustularum crustæ exsiccatæ, corrugatæque margines suos tumentes & interstitia distrahunt: hinc sensus ardoris, dolorque. Rodit præterea acris materies. Optimo cum consilio inunguntur crustæ pustularum mucilagine seminis cydoniorum, addito oleo amygdalarum.

Sola autem mucilago statim exsiccat, & corrugationem crustæ, nataque inde incommoda auget.

7) In-

7) Intra xxiv. horas absumit septem & plures etiam mensuras potulentorum variorum.

Die 27 Junii.

Dies morbi xiv. Nox insomnis; continua & copiosa salivatio per noctem. Item noctu exigui subinde dolores colici, & alvus diarrhæica quinquies per noctem posita. Mane post sextam quies & somnus. Mane vomuit multam pituitam inter gargarizandum, cum antea parcior esset salivatio, ea denuo post vomitum copiosa admodum rediit. Ante vomitum, cum salivatio penitus cessasset, horripilatio successit. Redeunte denuo per vomitum salivatione rediit & alacritas. Pustulæ in pedibus ad malleolum usque in interstiis suis & circa margines suos albæ sunt, & bono pure turgent. A malleolis autem sursum per crura, femora & pectus pustulæ margines habent adhuc rubros, & nondum pus bonum habent. Pes sinister magis tumet, quam dexter. Facies valde detumuit. Manus & brachia modice incipiunt detumescere. Vesperis post brevem somnum turbata erat, & modice, breviterque deliravit (*Tissotus* ait, somnum in acutis non reficere) una alterave vice est observatum, quod a somno pejus habeat.

Ve-

Vesperis denuo inter gargarizandum vomuit pituitosa multa. Per diem ter, quaterve alvum posuit diarrhœicam. Saliva a meridie copiosa & facilis. Eam per mentum defluentem ait acrem esse, & pruritus, ardoremque ibi, qua defluit, caussare; minor ardor artuum. Conqueritur de ingenti oris fœtore. Alacritas major. Horripilationem hodie vix unam alteramve habuit; omnibus autem præteritis diebus sæpius per diem horruit.

Nota salivationem & artuum tumorem non impediri a diarrhœa.

Die 18. Junii.

Nox satis quieta, dormivit per intervalla, at evigilavit cum mente turbata, pejusque habuit a somno. Ter per noctem alvum posuit diarrhœicam. Saliva hodie mane pauca & tenax. Facies valde detumuit, & prima demum vice hodie priori induta forma agnosci ab adstantibus poterat, sibi que ipsi aliquantum similis fieri incepit. Manus dextra necdum detumescit, attamen sinistra, quæ heri jam detumescere incepit, magis adhuc hodie detumescit. Pedes adhuc tument, pustulæ manuum bono pure hodie turgent, & pleræque in medio antea depressæ, modo elevatæ sunt. Pars faciei
fini.

sinistra magis adhuc tumet, quam dextra. Pulsus naturali celerior, non durus, sed nec debilis. Vox minus rauca. Ardor pustularum in pectore. Magna alacritas. Nulla horripilatio adhuc ante meridiem.

Notanda est mutatio pustularum malignarum in bonas. A meridie dormivit per intervalla cum gravibus insomniis, & cum terrore evigilavit; at ab hora tertia ad quartam pomeridianam, somnus bonus. Circa quintam vesperi pulsus celerior, accessitque horripilatio in pedibus, deinde in manibus, demum circa pectus. Demum secuta ingenti urinæ copia omnia hæc incommoda disparuere cum urinis, etiam vomuit pituitosam & copiosam materiam, alvumque simul posuit diarrhoicam. His evacuantibus peractis alacritas magna rediit. Manus dextra nondum detumescit, in eaque ardorem magnum queritur. Saliva pauca & tenax. Pedes necdum detumescunt. Pulsus celer, fortis.

Die 29. Junii.

Nox quieta, somnus per intervalla, tranquillus & reficiens. Alvus diarrhœica bis per noctem. Mane (dies morbi 16.) alvum pariter bis posuit. Pulsus celer, fortis. Pustulæ in manibus exsiccatae ut plurimum.

In

In dorso incipiunt exsiccari. Manus dextra adhuc vix non æqualiter tumet, at sinistra ferme penitus detumuit. Facies dextra detumuit, at sinistra faciei pars adhuc tumet. Saliva pauca, & per intervalla, ac tenax. Addidi gargarismati oxymell squilliticum. A meridie optime se habuit. Somnolenta subinde est, ceterum alacris. Ubique per corpus exsiccantur pustulæ. Manus dextra & pes sinister adhuc multum tument. Ad noctem vomuit glutinosam aquam. Pulsus celer, sat fortis. Saliva pauca, rara, & sputum coctum referens. Vesperi inquieta facta, anxioque, sed facto vomitu, missa ingenti lotii copia, & subsequente diarrhœa denuo bene se habuit.

Die 30. Junii.

Somnus bonus, magna mane alacritas. Bis per noctem alvum posuit. Lateri dextro incumbere non potest, quia tunc statim tussis molesta oritur cum dolore circa costam tertiam in latere dextro. Attamen respiratio libera, indolens. Saliva ut heri. Hodie omnium maxime alacrior. Per diem bis alvum posuit mane, & bis vesperi. Pulsus vesperi celer, sat fortis. Oculi modice fluentes. Hodie tota die prima vice horripilationem non amplius habuit.

Die 1. Julii.

Semel per noctem, alias tranquillam, alvum posuit. Per diem bis alvum habuit mollem. Somnolenta est, somnus reficiens. Non horret. Caput & pectus liberum, pulsus celer sed admodum mollis, non appetit, os glutinosum. Dedi sequens:

℞. Aquæ laxat. V. unc. ij.

Cremor. tart. dr. β.

Elaeofach. menthæ dr. j.

• M. Sumat cras.

HISTORIA MORBI XXVII.

Die 15. Junii.

Catarrhus.

Coqua 26. annorum. Menstrua semper pauca, irregularia. Facies pallida. Hodie vesperi horrores caloribus mixti, dolor capitis. Respiratio difficilis, tussis catarrhosa, oppressio magna pectoris, dolor & molesta sensatio ibi loci, ubi jugulum sterno jungitur; lassitudo, dolor capitis. Somnus turbatus.

Die 16. Junii.

Hodie omnia mitiora, ægrotabat orthostaten. Somnus turbatus.

Die 17. Jun.

Hodie omnia graviora vesperi denuo exacerbatio uti nudius tertius. Secta vesperi vena, sanguis cum notabili crusta in uno
sen-

scutello. In aliis cruſtæ leve veſtigium. Sum-
ſit omni hora cochlear ordinarium oxymel-
lis ſimplicis cum vaſculo infuſi florum ſam-
buci, pectus poſt venæ ſectiōem ſtatim
longe liberius. Noctu ſomnus cum copio-
ſis ſudoribus, uti & die ſequenti (18. Jun.),
ubi omnia ſymptomata plurimum remiſere.
Sputa moveri incipiunt.

Nota. 1) neceſſitatem venæ ſectiōis,
eſſi corpus fuerit chloroticum.

2) Utilitatem infuſi florum ſambuci &
oxymellis.

3) Corpori pleniori emollientia omnia
fruſtranea ſunt, niſi venæ ſectio præcedat.

4) Inutiliter dantur *moventia*, ſcilicet
ſtibium diaphoreticum non ablutum, flores
ſulphuris &c. imo cum damno ægroti, niſi
in *altero catarrhi ſtadio*, ubi cocta ſputa
prodire incipiunt; gravis error, & admo-
dum inter hujatis medicos communis.

5) Symptomata catarrhi ſunt exacer-
batio vespertina, ſomnolentia, quam pecu-
liariter in omnibus adverti hujus anni ca-
tarrho laborantibus, os aut ſiccum aut glu-
tinoſum, inappetentia, ſomnus turbatus. Sub-
inde omni alterna vespere gravior exacer-
batio, frigore & caloribus conſtans. Vidi
in uno omni mane circa octavam horam exa-

cerbationem. Lassitudo, tussis cum voce rauca. Pectus in graviore malo constrictum, alias tamen liberum, nisi sub ipsa tussi, ubi sensus pressionis, titillationis, siccitatis, exacerbatio &c. sentitur. Calor capitis. Sitis. Leniora purgantia mannata, expectorationem non impediunt, attamen in statu *cruditatis* dari non facile debent, nisi saburra primarum viarum id singulariter postulat. Sudor foetidus sub finem exacerbationis & in reconvalescentibus observatur.

Ad symptomata catarrhi etiam pertinent sudores copiosi nocturni, dolor lumborum, ventriculi dum digito premitur; diarrhœa spontanea, abdomen tensum, flatibus, cruditatibus distentum, os sæpe amarum, spuma cocta non levantia.

Multiplex methodus est curandi catarrhos:

1) est *antiphlogistica*, ubi idea subphlogisticæ diathesis formatur.

2) retropressam materiam natura ducere *per sudores* eliminat; hinc opiata, partim ut tussim sedent, partim ut sudores moveant, propinantur.

3) *per diuretica* leniora agit, serum ad pectus delatum hac ratione eliminans.

4) *purgantibus* primas vias expurgat, sed iis lenioribus, per epicrasin, & salinis.

Hoc anno 1775 mense Junio, epidemice grassante catarrho profuere lenia solventia salina, alvum moventia, ejusdem enim originis fuere, cujus febres hujus temporis intermittentes, quæ hos catarrhos prægressæ sunt, & comitatæ. Profuit scilicet decoctum hordei cum sale polychresto aut amaro, oxymelle, & roob sambuci ea datum copia, ut alvum leniter quotidie moverit e. g.

℞. Decoct. hordei ℥iij.

Salis amari unc. β. dr. vj, unc. j.

Roob sambuci &

oxymell. simplicis aa unc. iij.

Omni bihorio vasculum coffeanum.

Hæ enim proprie *solventia* dici debent, quæ *salino quodam* stimulo agunt, & versus alvum dirigunt. Nihilominus ubi ingens pectoris constrictio, aut plethora adest, venæ sectio præmitti debet. Quodsi purgatis primis viis, venæ sectione, si opus fuerit, præmissa, nihilominus tussis, præcipue noctu, perseveret, sudorifera & præcipue opiata valebunt.

Mense Januario anni 1733. *Huxhamus* describit morbum maxime epidemicum cum magna tussi, qui per omnia æferme similis

erat epidemiæ huic nostræ. Profuere enim apud *Huxhamum* emetica nonnunquam, aut lenia cathartica, frequenterque notavit tussim profligari oborta diarrhœa &c. Hinc deinde rheo, manna, tartaro solubili usus est. Eandem febrim catarrhalem epidemicam observavit mense Novembris 1737. Atque hanc febrim per plures jam hyemes magis minusque grassatam esse, provenireque a crasso, crudo, gelidoque acri spiracula cutis occludente, eandemque videri indolem habere cum febre *hyemali Sydenhami*. Mihi videtur, quod epidemiæ ab *Huxhamo* descriptæ eadem quidem fuerint cum nostrâ, attamen plus ad phlogosin accessisse.

HISTORIA MORBI XXVIII.

Morbus
hystericus.

Domina de S*** 50 annorum. Novem proles genuit felici semper partu. Post partum tertium circa decimum tertium diem mammæ sinistræ tumor, dolorque, qui tamen brevi postea evanuit, adeo ipsam perterrefecit, ut multis postea annis inanem metum de futuro mammæ cancro habuerit. Inanem hanc persuasionem comitabatur anxium quid, meticulosum, timidumque, melancholicum, & dispositio ad convulsiones
pro-

prona. Menstrua semper regularia & copiosa. Sæpius obnoxia fuit tussi convulsivæ, præcipue ea corripiebatur prægressa perfrigeratione, incessu per pavimentum frigidum, pedibus male vestitis. Subinde glutinosa rejecit copiosa. Levamen habuit a magnesia nitri, cum pauxillo castorei. Præterito autumno, prægressa vehementiori ira os amarum accepit, item frequentes subitoque ortos & ascendentes calores, ruborem frequentem genæ sinistræ, tussim convulsivam per tinaciorem, graviolemque, & somni præprimis defectum. Tussis convulsiva ad verusque perduravit, nulla certa periodo, nulla certa hora, aut die affligens, attamen non quotidiana; si bis terve per unam diem rediit, emanfit denuo per aliquot dies. Somni defectus perstat hucusque; sæpe urinam spasticam mittit. Quæritur de pruritu ad occiput, de pondere scapulas premente, de anxietate fere continua, & involuntaria gravique tristitia. Ante quatuor septimanas denuo irata, os amarum, glutinosum, febrimque accepit, inde per se potius, quam medicamentis convaluit. Quæritur singultus sæpe, & eructationes flatulentas, flatus, borborygmos. Frigus pedum ad media usque crura. Appetit, non sitit. Faciei color bo-

nus. Ab afa fœtida & priori autumno & hoc vere accepta, male habuit, appetitum amisit. Ab anno menstrua emanent: inde symptomata graviora sunt. Priori autumno & vere venam secuit. Hoc anno tubercula hæmorrhoidalia interna, dum alvum deponit, sentit. Præscripsi serum lactis cum succis taraxaci, cichorei, chærophylli & elæosaccharo citri.

Sæpius fuit catarrhosa; tempore catarrhi a medicamentis emollientibus male habuit, sed bene a magnesia, & alvum ducentibus; bene a decocto bardanæ, chinæ, saffra, saffaparillæ, cum simul laboret efflorescentis capitis. Sæpius sputum tenax, glutinosum, falsumque vomituriendo, vomendique conatu rejicere solet jam ab aliquot annis. Redit sæpius per annum hæc glutinis rejectio, prægressa circa guttur titillatione, sensuque solidæ cujusdam rei in faucibus.

Nota. Patet ergo, hysteriam hanc pro causa sua *excitante* habere gluten.

Melius & sæpius dormit de nocte. Alvus quotidie semel & facilis, urina multa. Alacritas. Efflorescentiæ occipitis. Univerſim melius se habet. Flatus tamen & borborygmi ipsam sæpius adhuc infestant. Dedi sequens:

℞. Pulveris rhei optim.

Magnet. nitri ꝑaa dr. β.

Ol. stillat. menth. gt. jv.

F. pulv. & fiant No. IV. Sumat omni sexto die pulverem.

Die 21. August.

Bene per omnia se habet. Dormit noctu bene. Statuit modo ab usu feri lactis desistere, & circa medium Septembris incipere aquis spadanis uti. Queritur solummodo de alvi tarditate, item de ructibus flatulentis, & subinde de quodam *vacuitatis sensu* ad scrobiculum cordis. Eundem *vacuitatis sensum* cum ructibus flatulentis atque incipientis deliquii sensu vix non omnes aliæ, tam hysteriæ, quam & viri hypochondriaci queruntur. Ab hac molesta circa scrobiculum sensatione sæpe incipit paroxysmus hystericus. Hunc paroxysmum frigus artuum, præcipue pedum comitatur, ob spasticam scilicet fibrarum contractionem.

Die 15. Sept.

Bene habet per omnia. Denuo tamen ad usum feri lactis cum herbis accedet, interposito usu superioris pulveris purgantis. Serum lactis sibi valde proficuum erat experta. Quæritur de dolore aliquo ad nu-
cham, & inter scapulas quasi rheumatico.

HISTORIA MORBI XXIX.

Die 19. Julii.

Hysterica.

Dom. Z*** 55 annorum, a pueritia semper sana, nonies feliciter peperit. Menstrua semper bona copiosaque per plures dies. Anno 1762 ultimo gravida, mense quinto graviditatis motus artuum convulsivos passa repente est.

Convulsiones istæ sæpius postmodum rediere, post medium annum, aut etiam tardius, tempore invasionis inordinate movebantur brachia. Caput ad latus detorquebatur, motus labiorum inordinatus; rarissime concidit, sed aut stetit, aut inordinate cursitabat. Brachiis, manibus res proximas dejecit, aut arripuit apertis oculis. Sui non compos. Sæpe sub invasione urinam misit involuntarie, nulla oris spuma. Tempore inter hos graves paroxysmos intermedio, sæpe quotidie semel, imo & sæpius subinde passa est leves, & brevi evanidos paroxysmos ejusdem omnino indolis, uti illi graviores. Sub his levioribus sæpissime sui plene compos est; consistunt autem hi leviores paroxysmi in sensu rei per fauces reptantis, & circa guttur hærentis, unde vomituritio

con-

continua, & aquosæ materiæ in fauces affluxus, quam continuo deglutit. Facies, præcipue circa labia, tunc rubet, quin etiam cærulescit. Subinde vertigo leves hosce paroxysmos præcedit. Graviorem paroxysmum a biennio non est passa, nisi præterita nocte. At leviores eo frequentius, & per horam etiam sæpius, ab aliquot diebus recurrunt. Melancholica, sedentaria, facillime ad iram mobilis. Pulsus sub invasione admodum celer, contractus, durus; extra invasionem autem plenus, fortis, vibrans. Sitis, inappetentia. Lassitudo. Frigus extremorum fere continuum. Attamen somnus bonus. Bis per annum venam fecat. Diæta carnea absque ullis vegetabilibus, & modico vino utitur, item potu coffeano. Frigus in vertice capitis non habet. Urina sub accessum morbi frequens & spastica. Usa est pilulis ex asa fœtida &c. castoreo &c. absque levamine; item pulvere foliorum aurantiorum, sed frustra.

Die 20. Julii.

Heri sumsit aliquoties aliquot guttas liquor. anod. m. Hoffm. Nox bona. Hodie facta venæ sectio in brachio est. Sanguis cum crusta tenui, mediocriter tenaci, ex flavo virescente. Rediere paroxysmi aliquo.

quoties, rarius tamen quam heri. Per omnes hosce annos fere semper *siti* affligitur. Præscripsi sequentia:

℞. Herbar. rec. fumar.

Chærophil. $\overline{a}_a$ q. f.

Ut expr. Succus unc. jv. cui l. a. clarificato adde

Seri lactis libr. j.

Elæosach. citri dr. j.

Præterea tempore pomeridiano bibat libr. jß emulsi tenuis amygdalarum, utatur vegetabilibus, & motu per domum, rebusque domesticis sese occupet.

Nota. Sæpe subito ridet effuse. Plerumque tristatur, & solitaria sedet.

Die 22. Julii.

Dolor ab apophysi mastoidea post aurem, per latus colli dextrum ad humerum usque. Frigus artuum, præcipue brachiorum. Pulsus fortis, tardus, duriusculus.

Nota. Frigus artuum videtur provenire a crispatura fibrarum, vasa sanguifera constituentium, earumque spasmo. Eadem constrictione & spasmo urgetur sanguis versus pectus, fitque major resistantia cordi sese opponens, dum illud sanguinem per arterias promovere nititur. Hinc *illa anxietas, tristitia, mæror continuus, languor*

virium, dejectusque appetitus ; ab his vero symptomatibus diu persistentibus tota œconomia turbatur , aliique morbi *superveniunt*, quos sedulo oportet distinguere a primario, hysterico scilicet, aut hypochondriaco, morbo. Hinc & alia methodorum varietas oritur in curanda hysteria ; morbi enim *super-venientes peculiarem curam* requirunt, talem nihilominus , quæ morbum principem non augeat. Hæc autem *peculiaris cura* diversissima esse potest , pro diversa scilicet supervenientium morborum indole. Prima autem varietas methodorum in curandis nervorum morbis adhiberi solitorum provenit ex varietate *causæ excitantis, sive stimuli hysterici, aut hypochondriaci*. Hinc etiam in tria inquiri debet, scilicet :

1) in *causam prædisponentem, sive irritabilitatem nimiam* ;

2) in *causam excitantem*, quæ subinde est mucus, phlogosis, plethora, &c. &

3) in *morbos supervenientes*.

Die 28 Julii.

Paroxysmus hystericus non amplius rediit hucusque. Alacrior est. Pulsus liberior, mollior. Pergat in usu seri lactis.

Nota. Sumit serum lactis cum beccabunga, chærophyllo & taraxaco. Vesperi autem sumit emulsum amygdalarum.

Die 12 Augusti.

Nuper vino ex cerasis acidis parato usa, incidit in tormina & diarrhæam, qua vero brevi sponte abeunte rediit paroxysmus vix non omni die, brevis tamen absque membrorum agitatione, & plerumque cum præsentia mentis. Pulsus plenus, fortis, duriusculus. Fiat hodie venæ sectio in brachio; sanguis absque crusta.

Die 20 Augusti.

Rari paroxysmi, leviores, & sæpe iis durantibus mens sui conscia. Cras incipiat usum aquarum spadantarum, per tres dies bibat omni mane unam tertiam lagenæ partem cum vasculo coffeano lactis. Dein vero omni die mediam lagenam absumat. A meridie vero pergat in usu feri lactis cum herbis.

Die 1 Septembris.

Ab octo diebus bis levis admodum paroxysmus rediit. Sumit modo quotidie mediam lagenam aquarum Stœcknicensium. A meridie autem sumit serum lactis absque herbis.

Die

Die 15 Septembris.

Raro, aut nunquam amplius paroxysmus rediit. Pergit in usu eorundem. Queritur de nimia irritabilitate cutis, in collo, dorso, artubusque inferioribus & superioribus orta, ut manum admoveere, & attactum ferre non possit. Hic est dolor quasi rheumaticus, sive *rheumatismus hystericus*. Sensum præterea frigoris perpetuo habet.

Circa medium Octobris, cum antea bene se habebat, rarissimasque & leves tantum accessiones pateretur, alvi fluore per aliquot dies laborat; inappetentia; paroxysmi hystericus graves & frequentes. Tandem vomuit biliosa multa, cessat diarrhæa, redit appetitus. Minus frequentes paroxysmi.

HISTORIA MORBI XXX.

Die 28 Julii.

Domina de G*** 49 annorum. Sæpius Hysterica peperit feliciter. Ultima menstrua ante novem annos, dum prolem lactaret, simul fluentia, amisit, cum ira gravi excandesceret. Olim adolescentula ictero laboravit; ante multos annos jam maritata aliquoties in-

ntermittentes, easque sat diuturnas passa est. Facies semper flava. Hypochondria non tument, nec dolent. Ventriculi doloribus frequenter obnoxia, a cibis aut nimis, aut pinguibus, item a lacte. Ab octo aut novem annis auditus per intervalla gravis, gravior hyeme, & tempore pluvioso; a duobus annis gravior, quam alias. Item a duobus circiter annis melancholica magis est, subito terretur, vertiginosa fit; sensuum internorum, externorumque incipiens obnubilatio cum sensu minantis deliquii. Omnium artuum frigus. Urina subinde aut penitus suppressa, aut cum dolore missa. Hanc lotii suppressionem patitur imprimis, ubi corpus motu incaluerit. Dolor ad occiput, si rudis manu frigida contrectatur. Si vinum, aut plusculum, aut spirituosius assumat, omnia hæc symptomata fiunt graviora, cum sensu formicationis per crura & femora. Alvus irregularis, modo per biduum, triduumque suppressa, subsequente dein diarrhæa, dolores stomachi sedantur, si lactucam cum multo aceto comedat; ab oleo male habet, patiturque ructus. Urinam sæpe spasticam mittit, subinde colore tali, qualis cerevisiæ esse solet. Panem valde appetit. Subinde ad femora maculæ lividæ, quasi sugillationes,

nes, eæque satis copiosæ sponte oriuntur; somnus sat bonus. Dolores ventriculi sæpe eodem tempore sunt, quo tinnitus & bombus aurium gravius infestat, qui tamen nunquam ex integro cessat. Si dorso incumbat, vertiginosa evadit. Sæpius per diem invincibili somnolentia corripitur. Subinde patitur constrictionem pectoris, difficilemque spiritum. Sæpius venam fecat, atque, sanguinem crusta phlogistica semper esse connectum. Pulsus fortis plenus; facies icterica, macra.

℞. Beccabung.

Chærophyll.

Tarax. aa. q. f.

Coquantur contus. cum libr. jß. feri lactis.

Nota. Diætam habet carneam; item multum cerevisiæ bibit. Herbis, aliisque vegetabilibus non delectatur. Utitur etiam potu caffèe.

Nota. In hac historia morbum hystericum causa excitans videtur esse cachexia biliosa, & forte sanguinis status phlogisticus, si modo crustam phlogisticam, uti illa interroganti mihi responderat, sanguis venæ sectione emissus habuit.

Die 5 Augusti.

A juventute sua omni mense instantibus menstruis vomituriebat, vomuitque subinde pituitosa. Hanc vomituritionem etiam modo adhuc omni mense patitur, etsi nullis amplius menstruis gaudeat. Ter, quaterve per annum venam secat ob vertiginem, somnique defectum, capitis tinnitum graviolem. Hæc autem omnia cessant facta venæ sectione. Pulsus fortis. Jussi, ut venam secet in brachio.

Seçta in brachio vena est, sanguis ubique cum crusta phlogistica satis tenaci. Bibat quotidie libr. ijß. feri lactis cum herbis recentibus paratis; a meridie vero bibat libr. jß., aut libr. ij. emulsi tenuis.

Die 14 Augusti.

Color faciei minus flavus, magisque pallidus, & albescens. Rarius & minus artuum frigus. Alvus quotidie semel, & facilis, urina, quam nuper stranguriose misit, passa subinde spasmus vesicæ summe dolentem, nunc libere mittit plerumque; stranguria post venæ sectionem rarior. Urina stranguriosa missa, pauca est, & ruffa, reliqua libere missa sæpe copiosissima & mere aquosa.

Subinde patitur quasdam, ut sese exprimit sanguinis ebullitiones. Vino & cerevisia abstineat. Sumat serum lactis cum solo chærophyllo & beccabunga, absque taraxaco.

Die 2. Sept.

Venæ sectio; sanguis cum crusta modice tenaci, a venæ sectione melius habet. Color minus flavus. Minor lassitudo, dolor occipitis gravis per triduum. Sumat serum lactis cum cremore tartari.

Die 18. Sept.

Appetit. Dolor aut potius gravitas occipitis. Color faciei bonus. Sumit mane aquas stœknizenfes, vesperi autem serum lactis.

HISTORIA MORBI XXXI.

Die 21. Sept.

Fœmina circiter annorum 26. bis peperit feliciter; tertia vice ante quatuor septimanas peperit partum octimestrem. Septimo graviditatis mense ad finem vergente, cum aliquid levatis in altum brachiis ex arca depromere vellet, passa est hæmorrhagiam uteri, quæ tamen brevi sedata est applicatis fomentis ex aceto. Exacto octavo

Fluor albus

M 2

menſe

menſe prægreſſa diuturna & validiore corporis commotione ambulando facta dolores parturientium, partusque, quem obſtetrix manu abſolvere debuit, extracto per pedes infante mortuo; qui tamen paulo ante, ad initium ſcilicet partus adhuc vixerat. Secundinæ ſponte & facile abivere. Puerperium ceteroquin bonum.

Nunc queritur laſſitudinem, interdum dolores ſubito aſcendentes, noctu frigus, fluorem album, alvum difficilem. Subinde dolorem ad inguen dextrum, ſubinde dolorem lumborum. Pedes non tument.

Nota. Diſpoſitio ad cacochymiam, fluorem album chronicum.

Etiam ante partum ferme toto tempore graviditatis fluorem album, non rodentem experta eſt, ſubinde tamen dolentem in mingendo.

℞. Sapon venet. unc. β.

Extracti rhei

— — amaricant. āā dr. ij.

Syrup. cichor. cum rheo q.

F. p. gr. jv. quater per diem quatuor cum duobus vasculis ſequentis.

℞. Radic. gramin.

— — taraxac.

— — cichor. āā unc. ij.

C.

C. C. M. D. U. Manipulum j per 1/2 hor. coquat cum libr. ij.

Nota. Maritus mihi sequentem casum narravit. Secundo mense graviditatis cum uxorem iniret noctu, repente aperta janua ancilla intrat; territi ambo re imperfecta, ante feminis scilicet ejaculationem, ab se invicem dissiliunt. Maritus mane proximo semen in indusia conspicit. Per quatuordecim dies semen abiit absque dolore; sumsit balsamum de copaiva, sed frustra, tandem sumto decocto, in quo fuit radix acetosæ, fluor sistebatur. Fluor feminis a terrore.

Nota. Fors fuit paralyxis sphincterulorum in vesiculis feminalibus a terrore inducta.

Die 24. Sept.

Minor lassitudo. Appetit. Alvus bis per diem movetur a medicamentis.

HISTORIA MORBI XXXII.

Die 6. Octob.

Fœmina 48 annorum, decies feliciter peperit. Ante quatuor annos ultima vice peperit. Lochia semper per sex septimanas fluxere. Ipsamet prolem lactavit. Mensium suppressio. Mense

nono post partum menstrua rediere, indeque omni mense, non obstante lactatione, regulariter semper fluxerunt. Ante quatuordecim menses menstrua non redierunt, attamen aderant dolores lumborum, ventriculi dolor contorquens, tractio in nucha, quemadmodum semper aliquot ante fluxum menstruum diebus adesse solebant. Nullam noscit causam suppressorum & emanentium menstruorum, nec perfrigerationem, nec terrorem, iram &c. Mansere eadem symptomata, accessit vertigo, respiratio impedita, & quasi tremor quidam cordis, uti se exprimit ægra; dedolatio. Sapor dulcescens subinde in fauces ascendit. Calores subitanei. Mane major lassitudo. Pulsus bonus, plenus, fortis. Ante quatuordecim dies menstrua modicissima, statimque disparentiu. Inde omnia symptomata aucta. Accedit insuper inappetentia, os ficcum, sitis inextinguibilis. Ante octo dies hæmorrhagia narium sponte orta. Pariter a quatuordecim diebus venter totus tumere incipit, tumor mane subinde exiguus, statim vero major, non durus, attamen dolens ad attactum, diu cubare in unum latus non potest. Dolor scindens per intervalla, frequentissime repetens in lumbis, ad inguina,
urina

urina frequens & tenesmoidea, ac si partus instaret.

Fœmina hæc quater aut quinques in singula graviditate venam secare debuit ob symptomata plethoræ. Signa graviditatis modo nulla sensit, cum alias tamen satis certo sciverat, se gravidam factam. Gravidam cum fœtu masculo enormes dentium dolores pati solita erat; cum fœtu autem fœminino patiebatur contorsiones ventriculi.

℞. Fol. Malv.

— — altheæ

Flor. Verbasc. ʒa m. ij.

M. D. U. Manipulum coquat cum libr. iij. aquæ per 1/4 horam & colet. Quater per diem duo vâcula coffeana tepide cum cochleari coffeano, sequentis; addat etiam syrupum aut mel.

℞. Nitri puri

Cremoris tartari ʒa dr. ij.

M. D. U. in pyxide.

Simul secet venam in pede. Et post tres dies utatur balneo crurum tepido, admissio vapore ad corpus infimum, & demum utatur fœmicupiis.

HISTORIA MORBI XXXIII.

Peripneu-
monia bi-
ligata.

Filia Do. Z*** 19 annorum post Octo-
bris initium friget per intervalla. caletque
sæpius per diem. Inappetentia, lassitudo, os
mucosum, & subinde amarum, præcipue
mane, capite dolet. Sitis aut nulla, aut
exigua per intervalla. Nulla ventriculi aut
abdominis incommoda. Alvus facilis. Sum-
sit decoctum graminis, taraxaci, cichorei,
cum oxymelle, roob sambuci, cremore tar-
tari & sale polychresto; sexies, octies, de-
cies per diem deiecit. Minor lassitudo,
exacerbationes raræ & exiguæ, os minus
mucosum, at persistat inappetentia, major
oris amaror. Noctes sat bonæ. Die septi-
mo vesperti pectoris oppressio accessit, do-
lorque in medio sternum. Die octavo sumsit
emeticum; vomuit mucum leviter virentem,
amarum, non admodum copiosam. Die nono
appetit, lassus est. Die decimo inappetentia
redit, nullum tamen pectoris incommodum
inde post vomitum celebratum. Sumere post-
modum iussa omni mane thee Holandicum,
cum cremore tartari, ut alvus aperta servetur,
datumque vinum rubrum bis per diem, cui
rheum & radix gentiana rubra injiciebatur.
Rediit brevi & appetitus & robor corporis.

Dolor

Dolor in sterno cum difficili respirati-
one non fuit *inflammatorius*, licet pulsus
fuerit celer & sat fortis. Istud symptomati-
cum septimo superveniens erat *peripneumo-
nia aut pleuritis biliosa*, quam emeticum cu-
rat, at non venæ sectio.

HISTORIA MORBI XXXIV.

Die 25. Dec.

Dma. H*** bis peperit, ultima vice ante Hæmorha-
gia uteri.
quinque annos. Ante duos annos abortum
quatuor mensium passa, post vehementio-
res corporis motus; diuturnum sanguinis
fluxum passa est, cum duro tumore, eoque
dolente in hypogastrio. Circa sextum diem
Augusti hujus anni, prægressa pedestri diu-
turna & fatigante corporis commotione, flu-
xum sanguinis menstruum sat copiosum pa-
titur, quem tamen ante octo dies etiam ha-
buerat. (Menstrua alias semper ordinata per-
que dies tres durantia). Post tres dein septi-
manas rediere. Dein per duos menses men-
strua emanferunt, ante tres septimanas flu-
xus sanguinis, quasi lotura carniū prodire-
cepit exigua quantitate, sed ferme perpetuo
stillando prodivit, cum dolore lumborum,
hypogastriique. Dolor ad attractum major,

scindensque, ac tumor in abdomine mobilis, modice durior, plerumque dolens. Post aliquot dies prægressa ira valida, colicis doloribus atrocibus prehënditur, qui mitigati, brevi fuere; at sæpius, præcipue vesperi redierunt. Ante quatuor dies denuo sanguis grumosus & dein floridus exiit, qui fluere pergit. Mitiora omnia. Appetit. Tumor adest adhuc mobilis, subinde dolens, præcipue ad attactum. Os, quod antea amarum fuit, bonum modo est. Ante duas septimanas [venæ sectio in brachio, itemque in pede facta est, utraque cum levamine, sanguis cum crusta. Pulsus modice celerior, pleniorque naturali. Orthostaden ut plurimum laboravit.

℞. Seri lactis tamarindin. libr. ij

Mannæ calabr. unc. iij.

Nitri puri dr. iij.

M. Colatura D. U. sumat quotidie omni hora vasculum coffeanum, donec alvus solvi incipiat.

℞. Fol. Malv. m. iij.

Flor. Chamomill. mj.

M. Manipulus decoquatur; in colatura quadruplicatum linteum immergatur, & applicetur calide ad abdomen.

Nota.

Nota. Scopus est, alvum quotidie quater quinquiesve solvere, materiam versus alvum determinare, & congestionem sanguinis hac ratione, quæ in vasis uterinis partiumque vicinarum adesse videtur, minuere.

Nota. Per aliquot dies ante mea medicamenta usa est decocto leniter purgante solventeque cum magno levamine.

Die 27. Dec.

Heri prima vice vascula duo feri lactis tamarindinati sumsit; purgata est universim octies. Alvus spumosa, ut ait. Nox admodum quieta, circa auroram. Exiguus in hypogastrio dolor, isque obtusus. Noctu sanguis paulo copiosior prodiit, interdiu nullus. Abdomen minus tumidum, magis collapsum, minus dolens. Tumor infra umbilicum modo existens minor, minusque dolens. Pulsus minus plenus, minusque tensus, vix naturali celerior. Appetit. Plus virium; non fitit. Fæmina pinguis, corporis magni, crassique abdominis.

Nota. Elapsis duobus mensibus, quibus, uti per anamnesin constat, menstrua substituerunt, affici cepit vomituritione perpetua, nauseaque & inappetentia, dolore lumborum, doloribus nucham & caput repente scindente occupantibus.

Die

Die 31. Dec.

Sanguis paucissime fluit, abdomen collabitur, tumor minor. Mollities, nullus dolor. Quotidie duo, aut tria vascula sumit, unde ter, quaterve purgatur. Vires redeunt, pulsus mollis, naturali vix celerior. Subinde patitur repentinam pectoris oppressionem absque caloribus atque dolore capitis, absque siti. Exprimuntur sputa mucosa. At hæc oppressio multis flatibus sursum erumpentibus denuo solvitur. Patitur etiam subito ingruentes anxietates & insultus melancholiæ. Continuet serum lactis tamarindinatum, simulque instante oppensione & anxietatibusumat guttas xv. sequentis in pauxillo aquæ:

℞. Tincturæ castorei,

— — — succin. aa. dr. ij.

Liquor. anod. m. Hoffm. dr. i.

M. D. U.

Die 11 Januarii 1776.

Venter detumescit, nullus tumor, nullus dolor, omnia mollia. Fluxus sanguinis per uterum per aliquot dies emanet, reditque denuo, sed parcissime. Appetit; dormit. Oppressio pectoris guttis antihystericis tollitur.

Die

Die 13 Januarii.

Tussi, sputo sat copioso, pituitosa pectoris oppressione laborabat.

Die sequenti omnia leviora.

Die 15 Januarii.

Modica pectoris oppressio, *carnes in sterno* ad attractum dolentes. Jussi, ut guttas antispasmodicas ter per diem, quaterve summat. Os modice ficcius naturali. Subinde fitis. In abdomine omnia prorsus bona. Tussiendo unum, alterumque sputum sanguine striatum rejecit.

Die 20 Januarii.

Bene valet per omnia. Pectus solummodo subinde modice oppressum habet. Carnes thoracis ad attractum, item, dum brachia elevat, dolent. A guttis antihysterics statim affectio pectoris aut mitigatur, aut tollitur. Subinde recurrente pectoris oppressione redit etiam anxietas. Metus, & insolita tristitia.

Circa finem Januarii ipsam supradictis remediis penitus sanatam reliqui.

OBSERVATIONES VARIÆ.

Puella 19 annorum. Furtim imprægnata peperit 31 Augusti 1775 apud obstetricem. Ultimis septimanis abdomen ingens præpendens. Immissus per pudenda digitus os uteri vix potuit attingere. Os uteri clausum, molle, & digitum facile refugiens, ac laxum toto corpore, imo pridie illius diei, quo peperit. Signa *inversionis* nunquam habuit.

Die 30 Augusti.

Toto die dolores lumborum, dein vespere conamina dolorum partus. Hora noctis duodecima ruptæ aquæ. Abdominis moles versus latus dextrum vergens. Os uteri alte positum, paulisper hians, magnitudine grossi, & ad os ilei sinistrum vergens. Dolores frequentes, usque ad horam sextam admodum parum descendit. Inde movebatur magis deorsum. Margo orificii sinister in tenuem laminam extenuabatur, dexter vero tumuit; decubitus in latus sinistrum imperatus est. Deinde abdomen æquabile factum est. Caput prævium, nullus futurarum, aut fonticulorum sensus. Data antea, scilicet circa quintam matutinam, clysmata oleosa; facta venæ sectio unciarum octo. Circa octa.

octavam matutinam paulo magis promoveri partus cepit. Circa mediam decimam lecto exempta, & sellæ imposita fuit. Caput pelvim explet. Et circa decimam infans prodit, facie nates matris respiciente, uti convenit, sed *osse parietali sinistro prævio*, ita tamen, ut proxime hic situs cum situ verticis prævii conveniret. Caput secuta est manus sinistra. Fœtus masculus, vegetus. Post partum omnia bona.

Nota sequentia, scilicet: 1) videtur toto tempore truncus prolis in linea perpendiculari fuisse, capitis autem vertex ultimis diebus non insistebat orificio uteri, sed ossi ileo dextro, inde continua laxitas oris uterini, cum auris sinistra potius, quam vertex os uteri respiceret.

2) Lente agendum, cum ipsa natura situm pravum *sensim sine sensu* corrigat. Male, imo nulla ratione facta fuisset aut *versio* (Wendung), aut *directio* (Einrichtung).

3) Lente initio procedendum. Puerpera ad labores ad initium primorum dolorum non urgenda est, ut supersint vires pro laboribus postremis & decretoriis.

4) Postremi labores melius in sella perforata, *citius & facilius* perficiuntur. Ipsum prolis pondus multum facit.

5) Genua, pedes, brachia & manus sustentacula firma habere debent. Multum prodest, lumbos bene fulcire.

6) Abusus obstericum est, partem funiculi ex secundinis pendentem ligare. Parte enim hac non ligata sanguis effluit, & minus secundinarum volumen efficit.

In pollutionibus nocturnis.

Novi juvenem creberrimis pollutionibus nocturnis obnoxium, qui ab hoc malo liber evasit, sumta per aliquot tempus emulsione camphorata.

Nota. Plerumque pollutiones nocturnæ fiunt primum versus auroram, aut, ubi excusso jam somno expergefactus denuo in levem somnum matutinum relabitur. Hinc homines pollutionibus obnoxii, ut primum mane evigilaverint, statim surgant, & a reliquo somno abstineant.

Pulv. semi.
papav. alb.
narcoticum
est,

Solent feminae pueris dare pulveres ex semine papaver. alb. contus., & somnum certissime ipsis hac ratione concilant. Idem
in

in propriis infantibus probavit amicus meus
D. *Bachwald*.

In morbis contagiosis epidemicis ægris male consulitur, si intra nosocomia concludantur. In hisce morbis æque, ac in ipsa peste sub tentoriis in loco *edito*, *perflato* que conserventur. Item in monasteriis.

Ubinam asserendi sint ægroti tempore epidemiarum.

Lichen islandicum medicamentum mucilaginosum, involvens acrimoniam, roborans, & maxime antisepticum in lue bovilla optimum remedium esset. Copiose in Hungaria crescit.

Lichen islandicum in lue bovilla.

Non dubito, lichenem islandicum cum glycyrrhiza in decocto propinatum egregie convenire in morbis systematis urinarii, præcipue in scabie vesicæ, atonia aut mucosa, sabulosa, calculosa renum, ac vesicæ dispositione. Amarum & mucilaginosum lichenis id indicare videtur.

Idem in morbis systematis uropoietici.

Peripneumonia & pleuritis puerorum.

Vidi nuper puellam annorum quinque, convulsa, subinde quasi apoplecticam cum modica tussicula, respiratione sibilosa, strepera, dolore primo gravativo: dein punctorio affectam venæ sectione & decoctis emollientibus sanatam. Erat pleuritis; sanguis cum crusta.

Paulo post vocatus sum ad puellam quatuordecim mensium, non pinguem, nec rubram, sed alias pallidam, quæ paroxysmos quasi apoplecticos sæpius passa est, cum difficillima respiratione. Sitis; extra paroxysmos subinde tussicula strepens; respiratio ore semper aperto; facies, labia, gingivæ & fauces *lividæ*. Extra paroxysmum sat adhuc alacris. Venæ sectio in brachio tentata est, paucæ sanguinis guttæ substantiam statim tenuissimam effecere. Hinc jussi, ut apponantur ad brachia omni modo. Paroxysmi statim emanse-
runt, livorque disparuit. *Pleuriticum*, aut *peripneumonicum* quid esse, suspicor. Puella usu mere emollientium, emulsionum, con-
valuit.

Nota. Consueverunt parentes huic puellæ dare caffèe. Potus hic pueris sanguinem phlogisticum facit, ut sæpe vidi.

Mel mane comestum ad unum, vel duo cochlearia ordinaria, aut roob sambuci alvum difficilem faciliat. Alvum
facilitantia.

Vapor decocti malvæ ad pulmones admissus in gravissima pulmonum inflammatione egregius est. Balneum
pulmoni-
cum.

- 1) ad partes relaxandas,
 - 2) ad sputa suppressa movenda.
-

Vidi Dominam, cui tabulata cubiculi Vertigo, depressa vertiginem movent.

Vidi scæminam, cui ante septem annos, cum esset adhuc anno ætatis suæ 30, imperitus chirurgus tuberculum hæmorrhoidale ex ano prodiens *abscidit penitus*, cum tantum debuisset *perscindere*, sive secando dividere mediante lanceola. Nata inde anifistula incurabilis. Fcæmina ceteroquin pinguis, & bene valens. Tubercu-
lum hæ-
morrhoida-
le abscis-
sum.

Augustus
anui 1775,
& initium
Septem-
bris.

Menſe Auguſto anni 1775 erat æſtus magnus, ſquallor. Raræ pluviæ, crebra tonitrua. Morbi pauci, ſporadici. Sudores nocturni copioſiſſimi.

Ad
menſem
Septembris
anui 1775
pertinentia.
Peripneu-
monia
bilioſa.

Morbi bilioſi multi. D. *Plencitz* ægram curavit, exigua ad initium cholera laborantem. Secta ab chirurgo vena ante medici adventum. *Inde* difficillima & ſumma anxia reſpiratio, mens aliena, vox efferata, oculi truces. Datum vomitorium ex tartaro emetico in aqua ſoluta, bilioſa vomuit, pulſus antea parvus, debilis, paulum aſſurgit; mens necdum rediit. Adplicata veſicantia, epiſpaſtica, vapor aceti ad pulmones admiſſus profuit, mens enim rediit, melior reſpiratio. Bene ſe habet.

Puella ſeptemdecim annorum paroxysmo corripitur febrili die Veneris. Vomuit bilioſa; calores continui. Die Dominica denuo parum vomuit; alvus pertinax. Fit eodem die venæ ſectio; poſt venæ ſectionem balbuties, delirium mite; pulſus celer, debilis. Adplicata ſunt veſicantia, datum ſolvens decoctum cum multo ſale polychreſto.

sto, ut alvus frequens sequatur. Post duos dies minor balbuties, mens constat; respiratio tamen gravis. Dedit ejus medicus mannam cum multo sale amaro. Oſties purgata est, optime inde habuit.

Hinc habetur idea *peripneumoniæ bilioſæ*, *pleuritidis bilioſæ*, *delirii bilioſi*, *phrenitidis bilioſæ*, *apoplexiæ bilioſæ*. Quos morbos sæpe tractamus uti *inflammatorios*, sed pessime. Evacuantia & demum vesicantia *hic* proprie indicantur. In *phrenitide bilioſa*, uti etiam in *apoplexia bilioſa* purgantia & vesicantia valent. Nocent autem summopere in *phrenitide*, aut *apoplexia inflammatoria*.

Juvenis circiter annorum 20 post medium Augusti febrili paroxysmo corripitur. Signa affectarum primarum viarum. Datum purgans ob calorem, inappetentiam, lassitudinem. Melius inde habuit; mansit tamen lassitudo, caput grave, obtusum, pallor faciei. Rediit appetitus, os non amarum, sed mucosum, lentores circa dentes. *Dolores vagi artuum*. Alvus facilis bis, terve per diem. Dedi rheum quotidie assumendum.

Debuisssem addere salem aliquem, e. g. cre-
morem tartari.

Rheuma-
tismus
biliosus.

Nota. Habetur hic idea *arthritidis*,
seu *rheumatismi biliosi*. Dolores hos ar-
tuum etiam in Hungaria admodum frequen-
ter vidi post morbos biliosos evacuantibus
debito modo non datis. Dolores hi potissi-
mum deprehenduntur post dysenterias sup-
pressas, & emeticis non curatas.

Phthisis ex
catarrho
neglecto.

Circa quartum septembris mortua est
puella annorum 19 in suburbio Leopoldino
paulo infra pontem penes Danubium. Hæc
catarrho laboravit circa bachanalia hujus an-
ni, paulo post omni vespera horruit. Me-
dicus febrim intermittentem reputans, die
purgans, dein corticem peruvianum. Febris
mansit, horrores per diem frequentiores, &
nunquam plena *απυρεσία* fuit. Accedit ra-
tione sistenda, continuatur cortex. Tandem
D. *Buchwald* & ego vocantur, præscribi-
mus serum lactis herbis recentibus infusum,
Melius habet, decumbit denuo in utrumque
latus, respiratio emendatur plurimum, sputa
manent, uti antea fuere, scilicet aquosa,
mucosa, & subinde talia, qualia in catarrho
ma-

maturescente esse solent, coacta scilicet nullus pus. Suasi vapores emollientes ad pulmones. Tandem sero lactis aliquid lichenis islandici incoquebatur. Rumpitur circa finem Augusti hujus anni vomica, animo linguitur, denuo refocillatur. Diarrhæa cessat; dolor punctorius accedit, denuo altera, tandem & tertia vomica rumpitur. Vix non periit sub ruptione ipsa. Tandem cum se bene habere ajebat, hilaris & jocosa admodum esset, & pulsus esset fere *απυρετος*, indormit, & dormiendo moritur.

Nota. Fors puella hæc jam antea habuit tubercula, accedente catarrho inflammata & suppurantia.

Mense Augusto plurimis efflorescentiæ in facie & toto reliquo corpore, rubræ pruriginosæ, in crustam abeuntes, sine febre. Lenia purgantia, rhabarbarina, salina profuere.	Efflorescentiæ mense Augusto anni 1775.
--	---

Fœmina 46 annorum, nunquam maritata, a Paschate hujus anni 1775 ad medium usque Augustum, quo me prima vice vo-	Morbus ystericus.]
---	--------------------

cavit, dolorem atrocissimum in latere capitis dextro versus verticem habuit cum dolore contorquente gravissimo oculorum, oculi præcipue dextri. Dolor vix non quotidie ab hora decima ad vesperam usque. Si interdiu mitior erat, aut emanferat penitus, noctu rediit graviter. Secta sexies vena absque levamine. Sanguis bonus. Vesicantia, purgantia, antihysterica non profuere. Sumsit a me serum lactis cum succo cichorei. Melius habuit, sumsit dein aquas Stœknienenses, corticem & limaturam cum asa & castoreo, melius se habet. Raro dolor redit, & mitior longe. Nuper sensum frigoris in gingivis, buccis, faucibus, ibique loci dolores quasi *rheumaticos* quæstæ est. Illico cedunt ab *odore* asæ & castorei, item ab *eru-
elatione* sumptæ asæ fœtidæ & castorei. Plus videtur proficere *odor*. Dedi nodulum ad olfaciendum, & fumum.

Cum dolor nunquam penitus emaneret, dedi pilulas ex asa fœtida, galbano, castorei, camphora & laudano puro. Pessime inde habuit, dolor enim enormis rediit cum tremore capitis, & motu convulsionum præ doloris vehementia. Os glutinosum, dentes & gingivæ sordidæ, sapor acidus, muriaticus

materiae ad os confluentis; oris fœtor. Suasi, ut ad serum lactis redeat cum cichoreo & taraxico recenti; omni autem vesperi sumat pulverem ex rheo & magnesia, ut lac, quaterve per diem alvus moveatur. Secundo statim die ab assumptis hisce mitior rediit dolor, minor oris impuritas.

Nota. 1) Dolor hystericus, qui pro *caussa excitante* habet humorem acrem, acidum, muriaticum, nervos stimulantem.

2) Dolorem hunc opium adeo non sopivit, ut illum etiam exacerbaverit. Quare opium non sopit omnes dolores? Quales non sopit? Quales potius exacerbat? Sumfit tamen fere granum opii pro dosi, saltem, ni fallar, quantitatis opii erat $\frac{3}{4}$ unius grani mane & vesperi.

Quotquot vidi hypochondriacos & hystericos, circa finem mensis Septembris, & magis adhuc Octobris mense pejus se habuere; paroxysmi graviores, frequentiores.

Incommoda hypochondriaca & hysterica mense Oct. aucta,

De morbo
hypochondriaco
quædam.

Frequens admodum morbus est hypochondriacus, pars primario affecta, diversa esse solet. In iis, qui laute, splendèque vivunt, circa quadragesimum, aut quadragesimum quintum annum sæpe & citius sese exerit in ventriculo præprimis & in intestinis. Corpore sunt pingui, succulento; colore bono. Queruntur lassitudinem, præprimis mane, dum surgunt, flatus, borborygmos, eructationes mere flatuofas, & sensum quasi incipientis deliquii circa scrobiculum. Subinde sensum motus tremuli in regione ventriculi, uti vidi in Patre Guardiano *** in suburbio; subinde sensum inanitatis circa ventriculum, subinde sensum fermentationis & ebullitionis. Anxii sunt, tristes. Pusillanimitas. Pedum, crurumque gravitatem queruntur. Ratio phænomenorum hæc esse videtur: cum diæta utantur vinosa, aromatica, largaque ventriculi & intestinorum fibræ *continuo* stimulantur, indeque *nimiam sibi irritabilitatem* contrahunt, sibi que *habitua-lem* faciunt. Præterea *febrem quamdam artificialem* fere continuo habent. Peracta coctione, corporeque jejuno male habent, quia tunc motus inordinati fibrarum ventriculi & intestinorum potissimum contingunt. Comparari cum iis possunt, qui stimulo opii assue-

assueti sunt, & sine opio languent; aut cum iis, qui potui spirituosorum additi, absque eo queruli sunt, debiles, tremulique. A dura vivendi ratione diu protracta, itemque exercitio corporis melius habent, curanturque subinde. Qui fumo nimio tabaci assuevere, eo carere vix possunt, absque eo languent pariter, & morosi sunt. Morbus hic divites non finit esse nimium felices, eosque reducit ad conditionem hominis, supra quem ob divitias elevati videri poterant. Male ut plurimum consulitur ejusmodi ægrotis duplici modo: sunt enim medici quidam, amicos & vinum suadent; sed hac ratione malum solummodo palliatur; usus vini inter amicam confablationem a nimium, viresque erigit, sed diffolata vini virtute eo major redit languor. Alii medici, iique non pauci, somniant *obstructiones* hepatis, mesenterii &c., dant deobstruentia ex gumi - resinis, extractisque solventibus. Sæpe addunt alia sic dicta nervina, scilicet camphoram, moschum, castoreum; verum causam morbi augent, dando stimulantia, aromaticaque. Juvat sola diæta, frictio, vita laboriosa. In æstate aquæ Spadanæ, Stöcknicenses.

Tritæo-
phys.

Ballonius fol. 339. describit febrim tri-
tæophyem, de qua ait, apparuisse *sanguinem*
putrem & lacteum. Unde apparet, fuisse
febrim *inflammatoriam*.

Veterum distinctio februm mala fuit,
tritæophys subinde *biliosa* est, subinde *in-*
flammatoria.

SECTIO II.
HISTORIÆ MORBORUM

I N

NOSOCOMIO SS. TRINITATIS
CONSCRIPTÆ.

ANNO 1776.

SECTION II.

HISTORIA MORBORUM

IN

NOBILISSIMO 37 TRINITATE

COM. 1703

ANNO 1703

HISTORIA MORBI I.

Die 13. Martii.

Puella 26 annorum. Ferme omni mane, ~~item~~ post pastum assumpta vomuit, j m Vomitus
præcedente autumno. Sumto castoreo si- cruentus.
luit vomitus aliquoties, itemque sumpta potiuncula purgante. Ante quatuor dies vomuit magnam quantitatem sanguinis nigri *chocoladæ* instar. Facta venæ sectione inde aliquoties vomuit, sed non amplius sanguinem. Aliqua sitis, lingua modice alba. Fiat venæ sectio in brachio.

Menstrua semper bona, sæpius tamen anticipantia. Sumat

℞. Rhei electi ʒβ.

Salis polychrest. scr. ij.

M. Detur in duplo.

Fors conveniret sal amarum.

Decoctum subacidum.

Enema ex aquæ hordei ʒviiij.

Mellis unc. ij.

Nitri drach. j.

vel etiam Decoctum tamarindinatum
cum drach. iiij. cremoris tartari.

Re-

Repetantur pulveres ex rheo & sale polychresto.

Die 14. Martii.

Bis purgata melius se habet.

Enema.

Decoctum tamarindinatum cum cremore tartari.

Sanguis heri missus cum exigua crusta. Dolet ventriculus, præcipue ad attactum.

Pulsus fortis. Non vomuit.

Decoctum emolliens.

Enema.

Venæ sectio altera.

Die 15. Maii.

Sanguis cum crusta. Melius per omnia se habet. Non amplius vomuit ingesta. Minus dolet ad regionem ventriculi. Non febricitat.

Die 16. Maii.

Bene per omnia se habet. Nunquam amplius vomuit.

HISTORIA MORBI II.

Die 13. Mart.

Fœmina, ante 6 dies peripneumonica Peripneumonia biliosa.
facta est. Sanguis cum crusta.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Mixtura antiphlogistica.

Die 14. Mart.

Oppressio vix minor. Dolor capitis &c.
idem fiat.

Secunda venæ sectio.

Repetantur reliqua.

Die 15. Mart.

Sputa mucosa.

Mixtura stibiata.

Omnia leviora. Sanguis cum crusta.

Die 16. Mart.

Heri & hodie sponte vomuit biliosa cum
levamine.

Die 19. Mart.

Pectus longe melius. Amaror oris,
nausæ, eructiones. Datum

Emeticum ex tartar. emet. gr. iv. in
aqua Libr. j.

oxymell. simpl. Unc. β.

Die 20. Mart.

Pectus bonum, respiratio facilis, os bonum. Sputa glutinosa.

Mixtura stibiata.

Die 22. Mart.

Omnia bona. Appetit.

Die 25. Mart.

Cum febris, fitisque recrudescerent, pulsus plenus fortisque videretur, dedi

Emulsum camphoratum,
& inde melius se habuit.

Die 26. Mart.

Bene per omnia.

Die 30. Mart.

Pectus denuo oppressum. Frigus calorque per vices. Os amarum, inappetentia. Amaræ eructiones.

Emeticum datum,
& bene per omnia se habuit.

Die 3. April.

Mixtura salina præscripta ad evacuandas morbi reliquias.

Die 5. April.

Bene se per omnia habet.

HISTORIA MORBI III.

Die 14. Mart.

Puella quatuordecim annorum heri mane vomuit biliosa, horruit subsequenter caloribus. Hodie vomuit pariter, horret, calet. Os amarum. Pectus oppressum, tussis. Pulsus celer. Ante paucas septimanas pleuritide laboravit. Et carnibus comestis nauseam, ructus nidorosos, rancidos contraxit. Fiat

Febris
quotidiana
cum affectu
pectoris.

Venæ sectio.

Decoctum cum Oxymelle,

Mixtura salina.

Et cras mane detur sequens

℞. Tartari emetici gr. jv.

Oxymellis simpl. unc. j.

Aqu. font. Libr. j.

M. S. Omni quadrante hor. sumat quartam partem.

Die 15. Mart.

Facta venæ sectione sanguis absque crassa fuit. Neglectum emeticum. Statim post venæ sectionem deliravit. Datum vomitorium, vomuit biliosa quam plurima, & paulo post rediit ad se.

Die 16. Mart.

Paroxysmus non rediit, attamen respiratio aliquantum adhuc gravis fuit, minus tamen quam heri ante vomitorium. Dolor in pectore minor. Datum

Emulum camphoratum.

Heri post vomitum adplicata vesicantia. Hodie vero eidem emulso camphorato addidi corticis peruvian. unc. β .

Purgata est a cortice septies, bene se habet. Sumit modo corticem in pulvere, nulla febris. Bene se habet.

Nota. An oppressio pectoris est mere sympatica, ob crudum apparatus ventriculi? An vera est inflammatio pulmonum? Respond. in primo casu solum emeticum juvat. In secundo autem venæ sectio, & demum discussa inflammatione emeticum.

Oppressio dolorque pectoris a primis viis. Id est peripneumonia biliosa.

HISTORIA MORBI IV.

Die 13. Mart.

Heri noctu caluit, doluit circa lienem sinistrum, dolor ductum ureteris illius lateris sequitur. Dolor itidem paulo supra annulum

Dolor inflammatorius circa systema uropoieticum sinistrum.

nulum abdominis sinistrum ; lingua alba ;
Corpus juvenile, robustum, euchymum. Fiat

Venæ sectio in brachio.

Enema cum oleo.

Potus emolliens.

Mixtura oleosa.

Nota. Ante octo dies percussus ad anum
nulum abdominalem illius lateris est.

Unguentum camphoratum ad locum.

Sanguis cum crusta.

Die 14. Mart.

Melius se habet per omnia.

Repetita priora sunt.

A meridie ob tumorem testiculi dolentem
ejusdem lateris

secta denuo vena in brachio,

cataplasma emolliens ad testem

decoctum emolliens,

mixtura antiphlogistica.

Sanguis cum crusta.

Die 16. Mart.

Nulla febris prorsus; testiculus sinister
antea tumens, dolensque adplicato cataplas-
mate minus dolet, tumet.

Die 19. Mart.

Bene per omnia se habet. Adplicatum est
emplastrum diachylon cum gum.

HISTORIA MORBI V.

*Die 23. Mart.*Hepatitis
biliosa.

Murarius annorum 26. Die 21. Mart.
horruit, æstuavit. Dolor punctorius in hypochondrio dextro, sitis, febris, pulsus celer, fortis, durus. Dolor per totum latus dextrum, fere ad claviculam usque. Respiratio bona, tussis nulla. Facta

Venæ sectione

Crusta summe phlogistica, crassa, tenax, uti etiam totus reliquus sanguis. Levamen.

Decoctum hord. c. oxymell.

Mixtura antiphlogistica.

Die 24. — 26. Mart.

Dolor, febrisque recrudit. Facta est

Venæ sectio secunda.

Sanguis cum crusta tenacissima, crassa. Pulsus inde die sequenti mollis, celer; dolor denuo augetur. Datum

Emulum camphoratum cum gr. v. camphoræ.

Mixturæ antiphlogisticæ addita pariter sunt duo grana.

Applicata vesicantia.

Die

Die 28. Mart.

Dolor mitior longe, omnia meliora. Lingua alba, flava, mucosa.

Die 29. — 31. Mart.

Noctu delirium leve, Pulsus celer. Denuo vesicantia duo.

Eadem omnia.

Mortuus.

Nota. Unde morbi hujus malignitas? a primis viis neque ante, nec tempore morbi purgatis.

Convenisset post primam venæ sectionem emeticum. Nocuit secunda venæ sectio, idem enim morbus erat cum pleuritide biliosa.

HISTORIA MORBI VI.

Die 24. Mart.

Puella annorum 36 antea sane, die 22. Mart. horruit, æstuavit. Pectus oppressum, dolor punctorius lateris. Peripneumonia biliosa.

Facta venæ sectio. Nulla crusta.

Altero die

altera venæ sectio cum crusta. Tandem

Die 24. Mart.

in nosocomio translata exhibuit, linguam flavam, sitim exiguam, nauseas. Oppressio

pectoris magna, dolorque sterni. Pulsus fortis, plenus.

Emeticum.

Vomuit biliosa multa. Pectus multo levius meliorque respiratio, nullus dolor thoracis.

Die 25. Mart.

Hodie magis febricitat, pulsus plenus, fortis, respiratio difficilis, dolorque thoracis.

Emulsum camphoratum cum gr. jv. camphor. &
Vesicans.

Die 26. Mart.

Omnia meliora.

Die 27. Mart.

Ad vesperam recrudescebant omnia. Gravis admodum oppressio, dolorque acutior, latior, pulsus plenus.

Facta venæ sectione crusta summe phlogistica, crassissima. Exiguum levamen, & tantum fere momentaneum, noctu delirat, pallet, mane sequenti dolor lateris supra modum acutus, pulsus mollis, celer, debilis.
Data

Grana vj camphoræ in emulso, & tria in mixtura, adhuc duo vesicantia.

A meridie ejusdem diei facilior respiratio, dolor minor, mentis præsentia. Omnia multum meliora.

Die 28. Mart.

Noctu deliria. Sputa sanguine striata. Dolor levior, minor oppressio. Eadem medicamenta. A meridie sputa sanguinea, sed coloris obsolete rubri.

Die 29. Mart.

Noctu quietior, sibi que præsens; pulsus celer, non durus, sputa cruenta. A meridie mortua.

Nota. Peripneumoniam aut pleuropneumoniam biliosam venæ sectione vix ad exiguum tempus allevatam. Dato vomitorio oppressio, dolor thoracis emendabantur. Sed recrudere denuo, ac camphora profuit.

1) Peripneumonix *biliosæ* facile in *malignas* transeunt.

2) Si venæ sectiones primo non profuerint, camphora (primis viis, si opus fuerit, emetico purgatis) danda præ cortice ob vim magis *antisepticam*, magis *cardiacam*, magis antispasmodicam. Pulsus licet fortis, plenusque, si primæ per venæ sectionem evacuationes non profuerint, camphoram non contraindicat.

HISTORIA MORBI VII.

Die 25. Mart.

Scarlatina.

Juvencula 21 annorum. Corpore pleno, molli, succulento. Parca semper menstrua, & carnum loturæ similia. Fluxum menstruum ternis consequentem vicibus per duos fere dies angina præcessit, eodem jam præfente denuo evanida.

Vesperis diei sabathi leviter horruit, faucibus quarta jam vice doluit, instantibus mensuris.

Die altero catamenia pallida, parca. Sitis, calores horroribus mixti. Dolor faucium, & difficilis deglutitio. Vomuit sponte biliosa, pituitosa. Os prævum, amarum.

Die Lunæ per diem vomitus pituitosus aliquoties, angina, amarities oris, febris.

Die Martis eadem.

Hodie d. 25. Mart. ad nos allata scarlatinas efflorescentias maxime in brachiis, pectore & cruribus exhibuit; lingua alba, mucosa, pulsus mollis, plenus, naturali celerior. Os amarum, vomituritio.

Emetico dato pituitosa vomuit. Frequenter deiecit. Aliquod levamen.

Die

Die 26. Mart.

Vesicans ad collum.

Mixtura ex sambuco & stibio.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Sponte aliquoties vomuit. Pauca semper. Minor ad vesperam febris, facilis deglutitio. Lingua prærubra, humida.

Die 27. Mart.

Omnia ut heri. Eadem remedia.

Die 28. Mart.

Non vomuit. Attamen vomendi conatus experitur. Febris moderata. Perstant efflorescentiæ. Fauces non dolent.

Mixtura sambucina cum nitro & stibio.

Die 29. Mart.

Non vomuit. Lingua mucosa, sapor bonus. Febris moderata. Dilutior exanthematum rubedo, magisque albescens. Fauces non dolent. Alvus quater per diem mota, item noctu aliquoties. Nox bona.

Die 30. Mart.

Non vomuit. Lingua humida, vix febricitat. Os bonum, exanthematum color ferme disparuit, bonæ fauces, bonum os. Alvus sponte aliquoties mota. Cutis, quæ antea effloruit, nunc asperatur.

Post hæc nulla febris, nec ullum morbosum symptoma. Alvus quotidie aliquoties

ties mota hydropem scarlatinæ pedissequum præverterat. Nullum enim tumoris hydro-pici signum adparuit.

HISTORIA MORBI VIII.

Die 27. Mart.

Pleuritis
biliosa.

Operarius 36 annorum die 14. Martii mane horruit, æstuavit. Per quatuor jam dies jam antea catarrhosis fuit. Sitis magna. Dolor punctorius ad hypochondrium sinistrum, & infra. Lingua alba mucosa. Oris amaror. Eructiones amaræ. Dolor capitis. Pulsus celer, non durus. Facta est ordinante hoc Assistente.

Venæ sectio.

Crusta crassissima, tenacissima.

Mixtura Hoffmanniana.

Die 28. Mart.

Dolor paulo mitior. Manet oppressio.
Emeticum.

Biliosa vomuit. Omnia meliora. Dolor punctorius in hypochondriis & abdomine disparuit post vomitum.

Die 31. Mart.

Hodie mane pectus denuo oppressum, dolor lateris sinistri, sputa mucosa, paucifitis. Lingua alba, mucosa. Os non amarum.

Mix-

Mixtura stibiat.

A meridie melius. Purgabatur.

Hodie omnia meliora.

Die 3. April.

Bene.

HISTORIA MORBI IX.

Die 28. Mart.

Fœmina annorum 50. Per quatuor sep.
timanas catarrhosa fuit, heri dolore hypo-
chondriorum præcipue dextri, qui se ad
mamam fere usque propagat, corripieba-
tur, calet, febricitatque toto tempore. Do-
lor est punctorius. Ter foris vena secta
sine levamine doloris, at febris inde aliquan-
tum minuebatur. Sapor acidus, amaror oris,
sputorumque.

Pleuritis
biliosa.

Emeticum.

Pulsus celer, non durus.

Die 29. Mart.

Vomuit copiosa, atraque. Gustus emen-
datus, attamen non omnino. Dolor idem,
ad attractum non augetur. Respiratio melior.
Vix febricitat.

Mixtura Hoffmanniana.

Venæ sectio.

Crusta summe phlogistica.

Die

Die 31 Martii.

Mane pectus magis oppressum. Sputa mucosa, dolor idem. Vesperis pectus levius.

Mixtura Hoffmanniana, &

Cataplasma ad locum dolentem.

Die 1 Aprilis.

Paulo meliora omnia.

Omnia vix non emendata.

Die 5 Aprilis.

Bene habet.

Nota. Venæ sectio, etsi adsit phlogosis, tamen nullum aut momentaneum levamen affert, si primæ viæ saburra biliosa graventur. At hac ejecta, si phlogosis perseveret, vel etiam augeatur, insignis utilitas habetur ex venæ sectione & constans levamen.

HISTORIA MORBI X.

Die 28 Martii.

Variolæ. Puella 17 annorum, nunquam menstruatâ, heri (27 Martii) dolore lumborum, calore absque frigore prægresso, pectoris oppressione corripitur. Dolor hypochondrii sinistri. Oris amaror. Fiat

venæ sectio;

mixtura Hoffmanniana.

Die

Die 29 Martii.

Sanguis cum crusta crassa, tenaci.

Mixtura Hoffmanniana.

Parum emendata sunt symptomata. Dolor etiam in abdomine.

Dato emetico vomuit copiosa biliosa. Dolor lumborum perstat. Per intervalla delirat. Prostant variolæ. Dolor ad scrobiculum cordis, attactum non ferens.

Die 1 Aprilis.

Pectus, abdomen &c. emendata. Pauca febris. Variolæ confluentes, boni tamen coloris. Exiguæ, complanatæ, intropressæ, plurimæ discretæ. Copiose bibit sequens decoctum:

℞. Decocti hordei ℥. jβ.

Spirit. vitrioli 3. j.

Mucilag. semin. cydonior. unc. jβ.

Sacch. thomaei q. s.

Os variolis plenum. Facies tumere incipit; oculi lacrimosi; Deglutitio dolorosa.

Die 5 Aprilis.

Variolæ confluentes, complanatæ, intropressæ, boni omnes coloris. Salivatio copiosa. Omnia reliqua bona. Aucta est dosis spiritus vitrioli ad 3. jβ. Variolæ exsiccantur in facie.

Die

Die 6 Aprilis.

Facies incipit detumescere, manus non tument. Ceterum commode se habet.

Die 7 Aprilis.

Minor salivatio; tumor faciei vix aliquis. Variolæ in facie arescunt. Manus non tument. Lotium copiosius hodie redditur.

Clysmata paulo acriora.

Præscripti

℞. Decoct. hordei cum oxymelle ℥. jβ.
Spiritus vitrioli 3. jβ.
Salis polychrest. unc. β.

M.

Alvus ab enemate bis copiose reddita. Vespere denuo enema. Quater alvum posuit copiosam.

Die 8 Aprilis.

Urina copiosior. Repetitur

Emulum cum manna unc. ij.

Spiritus vitrioli dr. jβ.

Sal. polychrest. unc. β.

Omnia siccantur. Pectus liberum potissimam partem. Denuo saliva copiosior. Facies non tumet amplius. Manus nunquam tumuere.

Die 10 Aprilis.

Alvus aliquoties mota, bene habet, continuo dormit placide, denuo subinde salivatio redit. A meridie valde febricitat. Potum.

tum invita assumit, & parcum, etsi bene, deglutiat. Dolor inter tussendum punctorius in thorace.

Die 12 Aprilis.

Salivatio subinde redit. Urinæ copiosæ. Alvus sale amaro & manna, item enemate sæpius cum levamine movetur. Dormit noctu, sui que semper compos est.

HISTORIA MORBI XI.

Die 29 Martii.

Famulus 45 annorum, per tres septi-
manas ægrotat. Dolor primo in ischiade Ischias.
per quatuordecim dies. Dein in acetabulo
dextro, pertingens ad genu usque. Cete-
roquin robustus, sanusque per omnia.

Mixtura salina.

Decoct. bardanæ cum roob sambuci.

Vesicans ad locum dolentem.

Die 31 Martii.

Dolor auctus a vesicante. Febricitat.
Stranguria.

Venæ sectio.

Decoctum emolliens.

Mixtura Hoffmanniana.

Die 5 Aprilis.

Cum bene se habeat, per methodum mere antiphlogisticum, at ob datam mixturam salinam iterum febricitet, facta est venæ sectio secunda.

Sanguis cum crusta.

Die 7 Aprilis.

Dolore denuo recrudescente ob locum vesicante erosum intempestive exsiccatum, abiit ex nosocomio, cum novum illi vesicans pararetur.

HISTORIA MORBI XII.

Die 1 Aprilis.

Pleuritis
biliosa.

Operarius 24 annorum. Heri horruit, æstuavit, noctu sudavit, dolor punctorius lateris dextri, oppressio pectoris, respiratio difficilis, sitis sat magna, tussis, sputa mucosa, os amarum, eructiones amaræ, nausææ. Dolor capitis, *dolor ad scrobiculum*, lingua mucosa, ex albo flava. Die 31 Martii facta venæ sectione cum *exiguo & momentaneo levamine*.

Emeticum.

Vomit multa biliosa, minor oppressio, minor dolor, minor sitis.

Mixtura salina.

Die

Die 4 Aprilis.

Nulla oppressio, nullus dolor. Pulsus mollis, paulo celerior hesterno. Sitis.

Die 5 Aprilis.

Sitis aucta, pulsus celerior, fortior. Dolor rediit, attamen exiguus. Lingua alba.

Venæ sectio.

Crusta.

Die 6 Aprilis.

Pulsus celerior, sitis major. Mane

Venæ sectio.

Crusta. A meridie, cum pulsus perstaret celer, fortisque una cum siti, denuo

Venæ sectio.

Die 7 Aprilis.

Melius per omnia se habet.

Die 8 Aprilis.

Omnia longe meliora. Sputa fere nulla.

Die 9 Aprilis.

Febris pauca. Reliqua bona.

Die 10 Aprilis.

Febris paulo magis infurgit, pectus bonum.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta tenax.

Die 11 Aprilis.

Omnia longe meliora. Sputa mucosa uti heri. Nulla febris.

Bene per omnia se habet.

Nota. Opus est, subinde emetica repetere, quin post emeticum alvus aperta fervari debet mixtura salina.

Pleuritis hæc biliosa abiit in *inflammatoriam*. Si *biliosa inflammatoria* juncta sit, cuinam prius medendum? Quæstio gravis & practica.

HISTORIA MORBI XIII.

Die 4 Aprilis.

Pleuritis. Vidua 30 annorum. Menstrua ante quatuordecim dies non rediere. Fecit paulo ante tempus menstruum venæ sectionem. Per octo dies catarrhosa. Modo per tres dies dolor punctorius in latere dextro; tussis multa; vix aliqua febris; sputa striata.

Decoctum cum oxymell.

Mixtura Hoffmanniana.

Venæ sectio.

Crusta magna.

Die 5 Aprilis.

Dolor mitior; pectus adhuc oppressum. Sputa vesperi sanguine striata; sputa mucosa.

Die

Die 6 Aprilis.

Sputa mucosa, sanguine striata: pulsus plenus, fortis.

Venæ sectio.

Crusta magna.

Die 7 Aprilis.

Febris, dolorque continuarunt. Sputa mucosa; oppressio tamen manet adhuc aliqua.

Mixtura stibiata.

Die 8 Aprilis.

Minor oppressio; subinde tamen interrumpendum dolorem adhuc pectoris sentit. Sputa plura, mucosa, semicocta, cum multis striis sanguineis. Pulsus non celer, sed fortior & duriusculus.

Mixtura Hoffmanniana.

Die 9 Aprilis.

Omissa venæ sectione sputa pauciora. Oppressio adhuc aliqua. Sputa mucosa absque sanguine. Pulsus absque febre, non durus.

Mixtura Hoffmanniana.

Die 10 Aprilis.

Pulsus bonus; manet oppressio; sputa cum sanguine.

Venæ sectio.

Sanguis cum crusta pleuritica. Post venæ

fectionem febris calorque cum aliqua siti, æ
oppressio pectoris, & dolor punctorius eva-
nuere.

Die 11. April.

Pauca oppressio. Nulla febris. Sputa
mucofa.

Die 12. April.

Pulsus fortior, non febrilis. Manet op-
pressio; dolor inter tussendum punctorius.

Venæ sectio at unc. viij.
Sputa leviter cruenta.

Nota. Fuit *latens pleuritis*, ubi pulsu
bono existente oppressio aliqua dolorque in-
ter tussendum se manifestabant.

HISTORIA MORBI XIV.

Die 4. April.

Pleuritis
occulta
chronica.

Puella 22 annorum. Festis natalitijs
peripneumonica fuit per 6 septimanas, inde
convaluit; semel rediere post morbum men-
strua, attamen fere semper debilis a morbo,
catharrhosaque fuit. Data

Mixtura Hoffmannian, item

Mixtura pectorali simplici
melius habuit, dolor punctorius inter tuss-
endum se prodens, attamen exiguus, item-
que

que oppressio quædam pectoris cum febricula, siti &c. fiat

Venæ sectio ad unc. viij.

Die 11. April.

Sanguis cum crusta tenaci. Pectus denovo bonum. Nulla febris nec sitis.

Die 12. April.

Uti heri omnia.

Nota. Pleuritidem Baglivio *latentem* seu *occultam* dictam esse existimo, quæ diu persistere potest absque eo, ut hominem prosteruat, aut noto quodam exitu terminetur. Vult *Baglivius*, ut decubitu in utrumque latus faciendo, tussiendo, & fortiter respirando delegatur. Subinde est absque febre, estque non raro, imo plerumque *chronica*, licet vera inflammatio.

HISTORIA MORBI XV.

Die 5. April.

Vidua 55 annorum per tres dies ægro- Pleuritis
tat. Horruit, æstuavit. Dolor punctorius in latere dextro, qui ad hypochondrium usque descendit, ubi ad attactum augetur. Respiratio oppressa. Tussis, sitis non multa, lingua alba humida.

Venæ sectio.

Crusta magna. Pulsus durus, celer. Sputa mucosa.

Die 6. April.

Tussis aucta, dolor mitior. Sitis aucta.
Venæ sectio.

Crusta ingens.

Cataplasmata ad locum dolentem.

Die 7. April.

Pectus valde oppressum, dolor mitior.
Tussis. Sputa mucosa.

Venæ sectio ad unc. viij.

Febris post venæ sectionem mitior, liberiora sputa, sanguis cum crusta.

Die 8. April.

Somnus noctu aliquis, omnia paulo mitiora. Sputa mucosa. Minus febricitat.

Die 9. April.

Pulsus fortis, sputa mucosa, aquosa, quædam cum sanguine. Oppressio ferme eadem, dolor vero exiguus, & tantum intertussendum.

Venæ sectio ad Unc. viij.

Die 10. April.

Febris vix aliqua, tussis, sputa mucosa absque sanguine. Nulla sitis. Pectus modicissime oppressum.

Die

Die 11. April.

Nulla febris. Pectus bonum, sputa mucosa.

Die 12. April.

Ut heri.

Nota. Dolor hypochondrii sinistri *acutus*, & ad attactum auctus ostendit pleuritidem hanc cum rheumatismo febrili junctam esse.

HISTORIA MORBI XVI.

Die 6. April.

Per duos dies ægrotat. Primo dolor auris dextræ, dein horror, æstus, dolor punctorius infra mamma sinistram. Os amarum. Sitis non magna. Pulsus celer fortis, respiratis difficilis. Pleuritis.

Venæ sectio; nulla crusta.

Die 7. April.

Dolor mitior, oppressio eadem. Pulsus idem. Sitis. Sputa mucosa.

Venæ sectio, crusta ingens.

Pulsus mollior, æque celer, oppressio eadem. Color faciei antea flavescens modo naturalior, modiceque ruber est.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Mixtura Hoffmanniana.

Emulsio cum gr. ij. camphor.
Sitis non adeo magna.

Die 8. April.

Pleraque paulo mitiora.

Venæ sectio ad unc. viij.

Sputa paucissima, semicocta. Eadem tamen
oppressio.

Die 9. April.

Oppressio, dolorque minor. Sputa
pauca aquosa.

Emulsio absque camphor, cum nitro.

Decoctum hordei cum oxymell.

Mixtura Hoffmanniana.

Pauca fitis.

Die 10. April.

Sputa nulla. Exigua febris. Sitis nulla.
Pectus ferme bonum.

Repetita eadem.

Die 11. April.

Febris recrudit, pectus magis oppres-
sum, denuo dolor pnoctorius redit.

Venæ sectio.

Adhuc durat dolor faciei rheumaticus.
Nulla febris, commode se habet.

Die 14. April.

Bene per omnia se habet.

Nota. Morbus hic *benigna resolutione*
curatus.

HISTORIA MORBI XVII.

Die 8. April.

Juvenis 16 annorum a tribus diebus dolore punctorium, caloresque experitur. Non horruit in morbi initio. Os lamarum, vomituritiones.

Pleuritis
biliosa.

Secundo die morbi accepto, nescio quo medicamento vomuit biliosa multa. Inde longe minor dolor, minores calores.

Mixtura Hoffmanniana.

Decoctum cum oxymelle.

Die 9. April.

Per omnia melius se habet.

Repetita priora.

Die 10. April.

Bene per omnia se habet.

Nota. Si pleuritis biliosa diutius perseveret, id est, per aliquot dies, accedit simul *vera inflammatio* pulmonis, unde morbus *complicatus* oritur. Quod si inflammatio nimium aucta jam sit, ea indicationem suppeditabit. Unde tunc primo venæ sectio & dein, discussa phlogosi, emeticum prodest. Subinde si primis statim diebus emeticum propinetur, antequam inflammatio accedat, sola hac per vomitum evacuatione feliciter *hæc species pleuritidis* curatur. Con-

tin-

tingit tamen, ut dato vomitorio per duos fere dies æger levamen habeat, at dein alvo permanente obstructa, resorptis ad vias secundas colluviei biliosæ reliquiis, denuo male se habeat. Hinc prodest statim post emeticum alvum servare *apertam*; fit etiam, ut post emeticum, & post unius, duorumve dierum levamen, denuo morbus recrudesce-
vere incipiat, non, ut antea a resorptis materiæ biliosæ reliquis, sed ab inflammatione *vera*, quæ sese formare incipit, fors ob tumultum ab emetico excitatum. [Una alterave venæ sectio, potus aciduli brevi morbo finem imponunt.

Alivo adhuc modo terminatur pleuritis aut peripneumonia biliosa, scilicet ejectis per vomitum sordibus morbus vergit in *statum putridum*, sive malignum, ubi dein camphorata profunt.

HISTORIA MORBI XVIII.

Die 9. April.

Pleuritis.

Vir 20 annorum per quatuor septimanas catarrhosis est. Die sexta Aprilis, id est, ante tres dies dolor ad mammam dextram punctorius. Oppressio pectoris. Sitis.

Os

Os glutinosum acidi saporis, dolor rheumaticus in brachio dextro. Pulsus celer, fortis.

Venæ sectio.

Mixtura Hoffmanniana.

Decoctum cum oxymelle.

Sputum cruentum. Morbus sine horrore incepit.

Die 10. April.

Cruſta tenax in ſanguine. Sputa non cruenta, aquoſa, mucoſa, pauca. Omnia mitiora. Nullus amplius in brachio dolor. Nonies hodie purgatus ſua ſponte. Ruſtus acidi. Sitis non multa. Oppreſſio pectoris, dolorque punſtorius ingraveſcunt. Sitis non multa. Major denuo febris.

Die 11. April.

Pectus levius. Diarrhœa perſtat. Sapor acidus manet. Febris perſtat. At a meridie nulli amplius ruſtus acidi, nulla diarrhœa.

Venæ ſectio ad unc. viij.

Die 12. April.

Rediit diarrhœa. Pectus magis oppreſſum, ſputa ſanguine ſtriata. Nulli ruſtus. Cruſta pleuritica. Pauca ſitis.

Dedi emeticum ex tartaro emetico.

Vomuit copioſa bilioſa. Poſt vomitum omnis oppreſſio omniſque dolor punſtorius, uti etiam ſputum ſanguineum penitus & ad ſtu.

stuporem ablatum est. Diarrhœa perstitit, laudano tandem compressa.

Die 14. April.

Pectus omnino bonum. Non fitit. Modica febris.

Decoctum hordei cum oxymell.

Die 15. April.

Omnino apyretos erat.

Nota. Videtur adesse simul vitium primarum viarum gravatarum colluvie prava.

Pleuritides hæc hoc mense epidemicæ *biliosæ* non amplius sunt, sed *inflammatoriæ*. Si etiam biliosi quid simul in viis primis fit, parum id est, & raro, ac facile diluitur potu hordei cum oxymelle. Morbi hi pulmonales non exhibent veram & essentialem pleuritidem aut peripneumoniam, quæ robustissimos non opinantes invadit, sed aggreduuntur ut plurimum catarrho prægresso, prægresso dolore artuum rheumatico, jungitur etiam dolor rheumaticus cum pleuritide ipsa vel peripneumonia, lingua humida, modice alba. Sitis raro magna, aut saltem non pro ratione mali. Sputa ad initium mucosa, sanguinea sæpe. Pulsus plenus, fortis, durus subinde, tamen sat molli subinde. Venæ sectiones insigne & stabile levamen afferunt. Morbus nulla certa die.

dierum periodo judicatur, nulla sputa cocta aut non nisi pauca cum multis mucosis, albis, aquosis, idque ab initio sed finem usque morbi. Aliam evacuationem, per alvum, urinas, non vidi. Nulla vidi hucusque exanthemata. Vesicantibus opus non fuit. Stibiata data sunt ad finem morbi, febre jam profligata. Tartarus emeticus profuit insigniter. Multa habet commoda præ kermete. Solubilis est in mixturis. Camphora opus non fuit in hisce inflammatoriis pectoris morbis. Camphora magis profuit in pleuritide & peripneumonia biliosa, ut factis debitis evacuationibus per alvum & vomitum, morbus in *putridum statum* vergebat. Emulsa nitrosa magis profuere hoc mense.

Nota. Neglecta emetici indicati exhibitione fit, ut morbus *malignitatem* mentiatur, quin etiam illam vere induat, nullis antisepticis curandam. Morbos jam protractos, & ob neglectum emetici malignos jam visos exhibito, etiam tardius, emetico sæpe numero secure & integre curavimus. Id tamen observavi, si emeticum tardius exhibeatur, magnum quidem levamen adferri, minus tamen insigne, quam si in principio fuisset propinatum, manet enim plerum-

rumque homini etiam *απυρετω* aliqua pectoris oppressio, quæ non nisi sensim per plures dies redit.

HISTORIA MORBI XIX.

Die 10. April.

Pleuritis
biliosa.

Chirurgus : per quatuordecim dies quotidie ad meridiem paroxysmus redit cum horrore & calore, absque subsequente sudore. Nunquam apyretos est. Toto tempore pectus oppressum. Dolor punctotius ab initio; per octo dies diarrhœa. Os amarum. Pulsus plenus, fortis.

Venæ sectio.

Die 11. April.

Sanguis cum vestigio exiguo crustæ. Pectus minus oppressum. Pergit diarrhœa, sitis, amaror oris.

Emeticum ex ipecacuanha.

Die 12. April.

Vomuit biliosa. Cessat diarrhœa. Pectus adhuc oppressum, exigua febris. Os modice aridum.

Mixtura Hoffmanniana.

Decoctum cum oxymelle.

A meridie denuo diarrhœa, lingua alba.
Dolor in toto abdomine & pectore, non
acutus, & ardor potius.

Emeticum ex tartaro emetico.

Vomuit copiosissima, biliosa.

Die 13. April.

Adhuc febricitat; adhuc oppressio pe-
toris; respiratio gravis. Sitis. Adhuc ali-
qui dolores obtusi pectoris, & abdominis.
Universum tamen insigne levamen.

Die 14. April.

Pectus oppressum, pulsus plenus, celer.
Venæ sectio.

Vestigium crustæ; manet oppressio.

Die 15. April.

Hodie omnia meliora. A meridie fe-
brilis paroxysmus.

Die 16. April.

Febricitat adhuc. Reliqua ut heri. Per-
stat diarrhœa.

Die 17. April.

Ut heri.

Venæ sectio.

Vestigium crustæ, omnia leviora. Sumit
mane & vesperi

Pulverem ex rheo tosto & miraba-
lanis.

Die 18. April.

Perstat diarrhœa. Ceterum pulsus non febrilis.

Die 22. April.

Modica febris. Perstat fitis, dolorque abdominis. Pectus modo bonum. Diarrhœa rheo, mirobalanis & laudano compressa. Sumit modo

Decoctum rad. althææ.

Die 24. April.

Per omnia bene se habet. Dolor tamen adhuc in abdomine. Sumfit

Mannæ &

Salis amari aa unc. j. in libr. ij. aquæ solut.

Nota. Vitium primarum viarum cum inflammatione pulmonum.

Has pleuritides vocamus *leviores*, cum paroxysmo tertianæ vel quotidianæ continuæ remittentis conjunctæ sunt.

Viden, ut diarrhœa *pertinax*, non *levans* oriatur a saburra ventriculo. Viden, ut diarrhœa vices emetici subire non possit.

HISTORIA MORBI XX.

Die 11. April.

Famulus 40 annorum a decem diebus ^{Pleuritis.} continua laborat. A duobus diebus oppressio pectoris, dolorque punctorius.

Venæ sectio.

Crusta pleuritica. Ab initio morbi surditas imperfecta.

Die 15. April.

Melius habet. Verum cum levamen non esset expectationi respondens, duæ adhuc

Venæ sectiones factæ sunt.

Crusta exigua. Sputa pauca cocta.

Die 16. April.

Pauca sputa. Major surditas, nulla febris.

Die 17. April.

Surditas major. Pulsus fortis, non febrilis.

Venæ sectio.

Nulla crusta.

Mixtura salina cum sale polychresto.

Ufus est decocto saturato radicis altheæ, & mixtura salina; auditu restituto, sanus discessit d. 1. Maii.

HISTORIA MORBI XXI.

*Die 13. April.*Pleurope-
ripneumo-
nia.

Juvenis 22 annorum. Die 11. April horruit, caluit, capite doluit. Pectus oppressum fuit. Heri (12. April) accessit dolor punctorius lateris sinistri. Die eodem facta venæ sectio. Os ficcum, lingua alba humida. Fiat secunda

Venæ sectio. Crusta.

Mixtura Hoffmanniana.

Decoctum cum Oxymell.

Die 14. April.

Post venæ sectionem insigne levamen. At noctu dolor lateris sinistri denuo recruduit. Febris multa. Pulsus plenus, fortis.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crustæ vestigium solummodo. Os minus ficcum. Pulsus valde celer, non durus. Cardialgia.

Emeticum.

Die 15. April.

Vomuit biliosa multa. Minor oppressio, respiratio faciliior. Dolor punctorius minor. Sitis

Cataplasma emolliens ad latus dolens.

Die

Die 16. April.

Priori & hac noctu deliravit. Dolor punctorius perseverat. Sputa lateritia pauca, plura aquosa, mucosa. Respiratio ut heri. Os non amarum. Lingua alba, mucosa. Pulsus plenus, mollis.

Venæ sectio ad unc. viij. Dein

Mixtura cum camphora.

Crusta alba, non contracta. Urina fere sanorum.

Pectus melius.

Mixtura camphorata.

A meridie denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta magna, levamen dubium & vix notandum.

Adhuc venæ sectio ad unc. viij.

Emulsum nitrosum.

Dolores abdominis. Urina *fere naturalis, paulo magis flava, non ruffa*. Crusta profunda, paucus dolor.

Die 17. April.

Nullus dolor, pectus liberum. Pulsus celer, sed mollis, sat plenus. (Die septimo judicabatur urinis) Urina cum sedimento lateritio.

Die 18—21. April.

Bene se habet. Data

Mixtura salina.

Alvus mota cum multo levamine.

Nota. Emeticum, etiam finistre & absque bona indicatione per epicrasin & probe dilutum exhibitum, minus longe nocet, quam venæ sectio citra indicationem facta.

HISTORIA MORBI XXII.

Die 13. April.

Dyspnoia.

Puer 14 annorum. Per tres septimanas catharrus fuit. Catarrho per octo dies cessante sumsit haustum frigidaë corpore æstuante, inde tussis, rauco, oppressio pectoris, ardor pectoris. Non fitit. Capite dolet. Gravissima dyspnoia. A quatuor diebus dolor punctorius in hypochondrio sinistro. Pulsus naturali celerior.

Venæ sectio

Decoctum cum oxymelle.

Mixtura Hoffmanniana.

Die 14. April.

Respiratio vix non omnino bona, exigua in sanguine crusta. Tussis raro. Sputa cocta, multa.

Mix-

Mixtura Hoffmanniana cum tartaro
emetico gr. j.

Pulsus paulo celerior, plenior, sitis aliqua.

Venæ sectio ad unc. viij.

Nulla crusta, nulla febris, nulla oppressio.

Respiratio libera. Sputa aquosa multa. Rau-
cedo.

Die 15. April.

Bene se habet. Purgabatur aliquoties.

Die 16—17. April.

Noctu denuo multum tussitabat.

Mixtura salina.

Bene se habet.

Movenda alvus leniter, affluxus humo-
rum a pectore revocandus ad intestina per
Mixturam salinam.

Dimissus ex nosocomio est paulo post. Sed
rediit post aliquot dies cum ardore pecto-
ris, difficili respiratione, oris amarore. Da-
tum emeticum est, melius habuit. Data
postmodum est mixtura salina, subinde mix-
tura stibiata, interposita semel exigua venæ
sectione. Bene habuit per omnia. Sed ite-
rum *ardorem* thoracis queritur, pectus op-
pressum. Cardialgia, caput grave, oris
amaror, ructus. Vomuit sponte biliosa.
Datum denuo est emeticum & omnia sympto-
mata evanuere.

Mixtura ex salibus &
tinctura rhei aquosa, item
mixtura stomachica.

Convaluit paulo post.

HISTORIA MORBI XXIII.

Die 14. April.

Febris con-
tinua remit-
tens biliosa.

Puella per octo dies quotidiana correpta,
nunquam plene apyretos. Exacerbatio no-
cturna est. Respiratio difficilis. Oppressio pe-
toris. Cardialgia. Os amarum. Acta flu-
unt menstrua. Sitis.

Emeticum.

Die 15. April.

Respiratio minus difficilis. Oppressio
minor. Minor cardialgia. Os adhuc ama-
rum. Ructus amari.

Denuo emeticum.

Die 16 April.

Plus febricitat. Major oppressio. Os
siccum. Pulsus plenus, fortis.

Venæ sectio.

Nulla crusta. Parum febricitat. Eadem op-
pressio. Nulla sitis. Os amarum. Ructus
amari. Nulla sitis.

Mixtura salina.

Die

Die 17. April.

Purgata aliquoties. Bene habet.

Nota. Morbus hic *peripneumoniam biliosam* simul exhibet. Contingit

1) ut *continua remittens biliosa* abeat in *peripneumoniam etiam pleuritidem biliosam.*

2) ut *continua remittens biliosa* juncta sit *pleuritidi aut peripneumoniae biliosae.*

3) Ut pleuritis aut peripneumonia biliosa *terminetur in continuam remittentem.*

Omnium trium casuum exempla habuimus plurima.

HISTORIA MORBI XXIV.

Die 14. April.

Juvenis 20 annorum. Ante 3 dies hor. Peripneumonia biliosa.
ruit æstuavit. Horrores vagi. Oppressio
pectoris. Respiratio difficilis. Os amarum,
mucosum, cardialgia. Sitis, pulsus non mul-
tum febrilis.

Emeticum.

Die 15. April.

Vomuit viridia absque levamine. Eadem adhuc symptomata.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Pulsus a meridie modice febrilis. Eadem ceteroquin symptomata.

Die 16. April.

Post vomitum copiosum, biliosum, longe melius per omnia se habet.

Die 17. April.

Modica febris.

Venæ sectio & dein

Mixtura salina.

A facta venæ sectione pejus habuit. Febricitavit, major oppressio. Hinc

Mixtura salina cum sal. polychrest.
dr. j.

Die 21. April.

Omnia ut heri. Abdomen dolens. Continuata mixtura salina; oppressio pectoris. Qua non cessante denuo

Venæ sectio.

Inde nulla oppressio. At nocte proxima paroxysmus intermittens cum frigore scilicet & calore subsequente. Pectus mansit bonum.

Mixtura salina.

Die 23 April.

Denuo paroxysmus sed mane & absque frigore.

Die 23. April.

Continuatus est mixtura salina dein data sunt stomachica & sanatus est.

Nota.

Nota. Cum repetere venæ sectiones liceat, etiam pluries, modo indicata sint, quare non liceat etiam repetere vomitoria frequentius, si illa fuerint indicata.

Nota 1) Viden traductas fordes biliofas ad vias secundas,

2) Prima venæ sectio nocuit, at vero profuit altera, sæpe enim supervenit vera inflammatio ex motu febrili nimis diu durante.

Aliquoties observavi pleuritidem aut peripneumoniam biliosam desinere in intermittentem, leviter tamen abigendam.

HISTORIA MORBI XXV.

Die 15. April.

Juvencula 20 annorum. Per quinque septimanas queritur cardialgiam, oris amarorem, ructus amaros. Per annum nulla habuit menstrua, tandem ante tres septimanas rediere.

Saburra
biliosa.

Emeticum.

Die 16. April.

Vomuit biliosa. Dolor perstat.

Mixtura ex mentha & castoreo.

Die

Die 17. April.

Cardialgia cessat. Dolores rheumatici, dolor rheumaticus genarum, gingivarum, five odontalgia rheumatica.

Curata est cortice.

Nota. 1) Saburra hæc biliosa absque alio symptomate hic adest, quod hac tempestate raro contingit. Plerumque enim pectus afficitur.

2) Saburræ hæc etiam tempore æstivo, item autumnali copiosæ sunt, sed in intermittentes, continuas remittentes, quin etiam malignas, in dysenterias abeunt. Morbus semper idem quidem est, verum diversam tamen formam induit ob diversam corporis nostri dispositionem. At in quo consistit hæc dispositio corporis & temporis, cum eandem biliosam saburram tam varios producere morbos videmus?

HISTORIA MORBI XXVI.

Die 16 Aprilis.

Pleuritis.

Sartor 27 annorum. Heri vesperi riguit, æstuavit; dolor punctorius in thoracis dextri parte antrorsum versus; respiratio diffi.

difficilis; oppressio; sputa mucosa, tenacia; sitis.

Venæ sectio.

Nulla crusta.

Die 17 Aprilis.

Os amarum; oppressio minor; dolor punctorius.

Venæ sectio.

Crusta. Dolor circa ventriculum auctus ad contactum; os amarum; ructus amari; respiratio melior.

Emeticum.

Die 18 Aprilis.

Pectus non oppressum; respiratio bona; pondus circa ventriculum, dolorque premens evanuit. At ad vesperam os amarum; ructus, cardialgia, pectus oppressum; respiratio difficilior.

Emeticum.

Die 19 Aprilis.

Multa biliosa cum magno levamine vomuit. Alvus aliquoties mota est. Respiratio bona; os bonum; febris vix ulla.

Die 20 Aprilis.

Ut heri.

Die 21 Aprilis.

Hodie magis febricitat. Os modice amarescere incipit. Oppressio, dolorque pun-

punctorius ad mammam dextram; sputa mucosa, simulque lateritia.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta pleuritica. Post venæ sectionem sudor universalis, & levans ortus, durabat ultra 12 horas.

Die 22 Aprilis.

Vix ulla oppressio; vix aliqua febris. Os bonum; sputa mucosa. Vesperi denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta pleuritica sat magna. Insigne levamen.

Die 23 Aprilis.

Manet solum adhuc dolor exiguus punctorius in latere thoracis dextro; nulla febris. (Pleuritis Baglivii occulta.)

Die 25 Aprilis.

Noctu dolor latus deseruit; sed abdominis latus correspondens occupavit. Non sitit. Pulsus non febrilis, sat fortis.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta. Exiguum levamen. Vomuit paulo post viridia, & dolor omnis evanuit.

Data est postmodum

Mixtura salina, item

Tinctura rhei aquosa; demum

Mixtura stomachica.

Sanatus discessit die 1 Maji.

No-

Nota. Vide *pleuritidem bilioso-inflammatoriam*, quæ administratis venæ sectionibus mansit solum *biliosa*. Hac emeticis repetitis curata, rediit pleuritis *inflammatoria*. Plura hic afferri possent de *mutationibus*, aut *successionibus* morborum.

HISTORIA MORBI XXVII.

Die 16 Aprilis.

Juvenis 16 annorum. Ante quinque *Pleuritis* dies æstuante corpore frigidam hausit. Inde riguit, caluitque. Secundo die accessit dolor lateris sinistri punctorius; oppressio pectoris; respiratio difficilis. Vomuit biliosa sponte prima die. Cardialgia; abdomen dolens; pulsus mollis, celer. Fiat .

Venæ sectio ad unc. viij.

Melius per omnia habuit post primam venæ sectionem.

Die 17 — 22 Aprilis.

Nullum levamen post secundam venæ sectionem, fiat tertia

Venæ sectio.

Crusta. Magnum levamen & constans.

Bene se habet.

No-

Nota. Contingit, ut, etsi vera simul pleuritis sit, levamen tamen adeo magnum non sit post venæ sectionem, quia adjuncta simul est *biliosa saburra*, qua detracta, sanguis magis dominatur.

HISTORIA MORBI XXVIII.

Die 26 Aprilis.

Saburra
biliosa.

Juvencula 18 annorum. Quater universim menstruavit. Per duos menses nulla menstrua; post hoc autem tempus, ex quo menstrua emanent, vertigo, & subinde leves leipothymiae. Heri (27 Aprilis) cecidit præter modum; friguit postmodum. Accessere per intervalla convulsivi brachiorum motus & momentaneæ contractiones. Dolor punctorius lateris supervenit, brevi tamen evanidus. Pectoris oppressio & tussicula sicca persistent. Dolor in lumbis & inguinibus. Lingua impura, flava; sapor assumptorum amarus; cardialgia. Non febricitat.

Die 29 Aprilis.

Die 27 Aprilis aspectu infantis convulsi territa ægrotare cepit. Heri vesperi convulsa aliquoties fuit, truncus corporis in
al-

altum projectus. Brachia convulsa; plerumque tamen mens constitit. Mane data sequens:

℞. Aquæ florum chamomill.

—— menth. āā. unc. iij.

Pulveris cort. peruv. dr. iij.

Extract. hyoscyam.

Camphor. āā. gr. ij.

Tinctur. castorei 3. j.

Syrup. diacodii unc. j.

M.

Ter per diem convulsa fuit.

Die 1 Maji.

Nox bona; nulla convulsio. Repetita eadem sunt. Bis hodie convulsa fuit. Per totam vitam a minima re sæpius terrefiebat, nunquam tamen nisi nuper convellebatur.

Die 2 Maji.

Nox bona; nullæ convulsiones. Repetita priora sunt.

Die 3 Maji.

Nullæ convulsiones. Repetita priora.

Die 5 Maji.

Denuo bis convulsa fuit hodie, sub paroxysmo sui non conscia. Artus omnes, brachia præcipue jactitantur. Os non spumat.

Nota. Heri omiffum extractum hyosciami; at hodie denuo additum fuit.

Die 6 Maji.

Bene habet; non est convulsa.

Die 7 Maji.

Non est convulsa.

HISTORIA MORBI XXIX.

Die 28 Aprilis.

Rheumatis-
mus non
febrilis.

Fœmina 25 annorum maritata, ante annum peperit præmaturum & mortuum fœtum. Post partum curata ex uteri prolapsu. Menstrua sunt ordinata, sed graveolentia, modice tincta. Tempore intermedio fluor albus, non corrodens. Ad anamnesin pertinet, quod maritus ante quinque septimanas capillos in vertice capitis ipsius apprehenderit, ipsamque valide traxerit; mox rumpi, aut lacerari ipsi visum est aliquid in capite cum enormi dolore capitis, qui dein & reliquas corporis partes comprehendebat. Per quinque nunc septimanas quæritur dolorem in vertice capitis pungentem; item vagos dolores in temporibus, ad maxillam, dentesque, scapulis, sterno, genu-

nubus. Nulla febris. Lingua flava. Nulla
cardialgia. Appetit. Os sapidum.

Mixtura salina cum tinctura rhei.

Die 1 Maji.

Aliquoties purgata melius habuit; re-
petita priora sunt.

Die 2 Maji.

Diarrhæa aquosa admodum, dolor ca-
pitis. Reliqua bona.

Mixtura stomachica.

Die 3 Maji.

Multum purgabatur. Dolor occipitis
ingens. Absque febre est. Vesicans adpli-
catum ad nucham; dolorque evanuit. At
dolor modo ad tempora & frontem.

Decoctum bardan. cich. tarax.

Die 4 Maji.

Dolor minor. Alvum quinquies posuit.
Vesicans fluens.

Die 5 Maji.

Dolor in occipite nullus; at circa tem-
pora dolor pulsans, vehemens.

Die 6 Maji.

Dolor circa tempora minor. Fluit lo-
cus in nucha vesicante tentatus.

Die 7 — 20 Maji.

Mitificatum vesicans ad tempora profi-
cium est.

R 2

8. Nul-

- 8. Nullus amplius dolor.
- 9. Denuo exiguus dolor.
- 13. Bene per omnia se habet.
- 17. Dolores artuum quæritur. Sumit succos recentes herbarum.
- 20. Curata reliquit nosocomium.

HISTORIA MORBI XXX.

Die 29 Aprilis.

Saburra
biliosa.

Juvencula 18 annorum, ante tres septimanas prima menstrua habuit. Per hyemem sæpius doloribus articulorum laborabat. Ante quinque dies dolor capitis pungens; pauca sitis; nulla febris; lingua alba. Vomuit assumpta jam per tres dies; os amarum.

Mixtura salina, & dein
Emeticum.

Die 1 Maji.

Pulsus non febrilis, sed fortis; dolor totius capitis continuus, pungens; lingua biliosissima. Heri menstrua prodire. Morosa & ægre respondens ad interrogata. Pulsus naturalis.

Venæ sectio.

Tota die non vomuit. Sanguis absque crusta.

Die

Die 2 Maji.

Post venæ sectionem omnia eadem.
Lingua alba, flava, mucosissima. Nulla prorsus febris. Delirium taciturnum.

Die 3 Maji.

Cum nihil assumeret ore præter decoctum cum oxymelle, datum bis per diem,
Enema est paulo acrius.
Datum hodie etiam est
Emulsum purgans, &
Vesicantia.

Die 4 Maji.

Pulsus admodum celer; mentis imposita & comatosa.

Mixtura camphorata.

Die 5 Maji.

Mortua ante prandium.

HISTORIA MORBI XXXI.

Die 29 Aprilis.

Fœmina 42 annorum. Semper bona Pleuritis menstrua. Die 27 Aprilis post multos aliter vera. quot dierum labores horruit, æstuavit, intercedente tamen sæpius frigore. Sitis, dolor ad latus dextrum, cui incumbere nequit, pauca tussis. Sputa sanguine striata, mucosa

Os amarum; lingua alba; dolor ad scrobiculum. Diarrhæa jam inde a die morbi primo.

Decoctum cum oxymelle.

Venæ sectio ad unc. viij.

Die 1 Maji.

Diarrhæa cessat. Crusta pleuritica, Dolor minor. Fiat denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta ingens. Levamen.

Die 2 Maji.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta ingens. Levamen.

Die 3 Maji.

Somnus tranquillus; sputa glutinosa sanguine striata; pectus multum emendatum.

Die 4 Maji.

Omnia longe meliora. Sputa non cocta, sed mucosa, sanguine striata.

Die 5 Maji.

Bene per omnia. Sputa pauca, mucosa, ulla cocta. Difficulus tamen adhuc in latus dolens cubat. (Difficilis decubitus in *latus dolens* sæpe observatur.)

Die 6 Maji.

Bene per omnia. Sputa paucissima mucoso-glutinosa.

Die

Die 7. Maii.

Bene per omnia. Difficulter cubat in latus dextrum. Nulla prorsus febris, nulla sputa.

Cum dolor aliquis in latere dextro, dum in illud cubaret, continuo persisteret,

Señta vena est.

Crusta pleuritica. Nullus dolor amplius. Bene se habet.

Nota. Biliosam saburram junctam fuisse credo, quæ tamen *alvo diarrhœica* eliminata feliciter est. Id quod subinde natura *sponte* facit, at si medicamento id tentes, errabis. Melius adhuc in casu dubio clyisma erit.

Nota. Viden latentem pleuritidem, item rationem, quare pleuritis tam facile recidivet, quoniam videlicet nunquam ex integro soluta fuit. Viden originem tuberculorum pulmonalium.

HISTORIA MORBI XXXII.

Die 30. April.

Puella 15 annorum. Nunquam menstruavit, per tres menses dolorem pungentem experitur ad costas spurias dextras, va-

Pleuritis
chronica.

gos horrores & pectoris oppressionem ex catarrhosa dispositione. Ante quatuordecim dies dolor ibidem auctus est, omniaque reliqua symptomata præcedente horrore, & æstu. Sumfit purgans cum exiguo levamine. Ter vena secta est cum multo levamine. Crusta summe phlogistica. Verum ante octo dies dolor recrudit, qui tamen modo per duos fere dies tantum per intervalla redit. Sudat per omnes hos quatuordecim dies, non sinit. Lingua alba, sicca. Tussis. Nulla sputa. Cubat in utrumque latus, difficilius tamen in latus dolens.

Die 1. Maii.

Fiat

Venæ sectio.

Crusta. Dolor evanuit. Non sudavit hac nocte. Pulsus non multum febrilis, sat fortis.

Die 2. Maii.

Methodus antiphlogistica adhibetur.

Bene per omnia se habet.

Nota. Plures ejusmodi chronicas pleuritides ac peripneumonias curavi, in iis præcipue, qui collo oblongo, corpore gracili, thorace angusto, & fibra sunt delicatiori.

HISTORIA MORBI XXXIII.

Die 30. April.

Vir 41 annorum. Die 26. ejusd. præcedente per aliquot dies catarrho dolorem ^{Pleuritis rheumatica} punctorium ad costas spurias dextras sentit. Tussis, oppressio pectoris, sputa pauca, glutinosa, alba utplurimum. Caput grave, fitis. Dolor inter tussendum ad mammam utramque. Lingua sicca, ex alba viridis. Dolor ad scrobiculum, si tangatur locus. Nulli ructus. Os non amarum.

Die 27. April.

Facta venæ sectio est cum levamine.

Post venæ sectionem sumptum purgans est absque levamine.

Pulsus naturali celerior, plenus. Fiat

Venæ sectio.

Mixtura Hoffmanniana.

Decoctum cum oxymelle.

Die 1. Maii.

Crusta ingens. Dolor longe minor. Pectus minus oppressum. Sputa glutinosa, sed magis aquosa quam heri, & copiosa alba. Dolor crurum rheumaticus, ut etiam scapularum.

Die 2. Maii.

Noctu somnus. Omnia leviora.

Venæ sectio ad. unc. viij.

Crusta ingens.

Die 3. Maii.

Tumores manuum, artuum immobilitas. Urina, quæ hucusque ruffa fuit, hodie est fere naturalis. Febris perstat, attamen absque pomeridiana exacerbatione, quæ quotidie venerat cum frigore.

Die 4. Maii.

Dolor pedum, manuumque minor, at major pectoris oppressio, dolorque, item dolor faucium. Dedi

Saturatum decoctum radicis altheæ.

℞. Roob sambuci.

Pulp. prunorum ʒaa unc. ij.

Nitri puri

Cremoris tartari ʒaa dr. ij.

M.

Fiat venæ sectio ad unc. xij.

Crusta contracta, pleuritica. Pectus melius, at artuum dolores ingravescebant. Sputa mucosa, cocta aliqua. Alvus non movetur.

Die 5. Maii.

Eadem ut heri.

Emulsum camphoratum.

Die

Die 6. Maii.

Ad malleolum & genu dextrum dolor, non magnus. Cetera omnia sat bona. Sputa mucofo - glutinosa. Ad vesperam pectus magis oppressum.

Die 7. Maii.

Pectus liberius, sputa pauciora, at dolores & tumores extremorum majores. Pulsus celer, non durus, sat fortis.

Die 9. Maii.

Cum heri & hodie, uti hucusque quereretur pectoris in sterno levem oppressio- nem, ardoremque, hinc hodie

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta. Pectus bonum.

Die 10. — 11. Maii.

Bene habet.

Nota. 1) Pleuritis adest vel abest, prout dolor artus extremos deferit vel occupat.

2) Subinde statuta periodo dolor rheuma- ticus redit, vel febrili more exacerbatur præcedente frigore.

HISTORIA MORBI XXXIV.

Die 3. Maii.

Juvenis 20 annorum. Per octo dies ca- Catarrhus.
tarrhosis est, calet per intervalla. Pectus
non

non oppressum. Respiratio facilis. Sitis aliqua. Tussis, sputa mucosa. Os glutinosum.

Decoctum cum oxymelle.

Mixtura Hoffmanniana.

Febris moderata. Pulsus sat fortis. Aliqua febris.

Die 4. Maii.

Os non glutinosum. Exigua emendatio.

Venæ sectio.

Crusta gelatinosa. Major emendatio.

Die 5. Maii.

Melius per omnia. Sputa mucofo-aquosa.

Die 6. Maii.

Bene per omnia. Sputa mucofo-aquosa admodum copiosa.

Die 7. Maii.

Venæ sectio ad unc. viij.

Vestigium crustæ. Raucedo hodie accessit. Nulla a meridie, aut pauca febris.

Emulum purgans.

Die 8. Maii.

Modica febris. Raucedo perstat.

Die 9. Maii.

Modica febris.

Die 10 — 11. Maii.

Perstat febricula.

HISTORIA MORBI XXXV.

Die 4. Maii.

Juvenis annorum 20 ante septem dies Febris
rheumatica horrore a lumbis incipiente corripitur, calet, horretque per intervalla. Dolor artuum lacerans, in manibus præsertim & tibiis, non constans tamen; ante unum diem dato emetico vomuit pituitosa pauca, & paucam bilem absque levamine.

Decoctum cum oxymelle.

Mixtura Hoffmanniana.

Venæ sectio.

Nulla crusta.

Die 5. Maii.

Parvum levamen.

Mixtura ex roob sambuci.

Decoctum c. oxymell.

Emulsum cum gr. ij. camphor.

Die 6. Maii.

Motus febrilis absque topico aliquo malo. Hodie sæpius per nares antea siccas obstructasque sternutabat. *Febris rheumatica*, malo nullam adhuc certam sedem figente.

Die 7. Maii.

Pulsus mollis, valde celer, calor magnus. Lingua pura, sed in medio fissa, aspera.

Emul.

Emulsum nitrosum.

Mixtura cum roob sambuci nulla camphora.

Die 8. Maii.

Pulsus celer, non durus. Lingua pura, sed aspera, fissaque, colore naturali, somnus turbatus, inter levia per noctem deliria.

Eadem mixtura.

Emulsum camphoratum.

Mucilago pro lingua.

Die 9. Maii.

Eadem. Pulsus celer, non durus, attamen sat plenus.

Venæ sectio ad unc. viij.

Nulla crusta, sanguis tamen compactus. Lingua pura, sed scabra.

Die 10. Maii.

Melius se habet.

Die 11. Maii.

Lingua ut nuper; pulsus melior.

Die 13. Maii.

Heri & hodie sudat multum. Lingua bona.

Die 15. Maii.

Bene se habet, sed animo imbecilli ac timido est, ob mortem parentis & pauperiem.

HISTORIA MORBI XXXVI.

Die 6. Maii.

Puella 22 annorum. Ante quatuordecim dies ultima menstrua. A biennio fere Pleuritis latens.
fluor albus benignus. Tempore quadragessimæ catarrho laboravit per quatuor septimanas. Potu theato inde convaluit, non tamen perfecte. Inde enim sputa copiosa, *puriformia*, sive cocta. Oppressio aliqua pectoris, & decubitus difficilis in latus dextrum. Modica febris.

Die 7. Maii.

Omnia eadem. Si decumbat in latus dextrum, dolor sentitur in latere sinistro.

Die 9. Maii.

Cum dolores continuo pectus cumque dolor accederet punctorius,

secta vena ad unc. viij.

Nulla crusta.

Die 10. Maii.

Hodie primum levamen sensit. Pectus bonum, caput bonum. Nulla sputa.

Die 13 — 21. Maii.

Bene per omnia. Sumit herbarum recentium succos cum fero lactis cum emolumento.

HISTORIA MORBI XXXVII.

Die 4. Maii.

Pleuritis
biliosa.

Vir 26 annorum. Die Jovis, id est nundius tertius, riguit, caluit cum vomituritionibus, successit dolor sterni, pectoris oppressio. Os mucosum, amarum. Facta venæ sectione foris cum exiguo levamine. Lingua biliosa, cardialgia ad attactum. Fiat denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta, aliquod levamen, sed exiguum.

Die 5. Maii.

Sterni major dolor, major oppressio. Pulsus non durus, non tamen debilis, celer.

Venæ sectio ad unc. viij.

Totus sanguis maxime tenax, nulla crusta.

Major oppressio post venæ sectionem. Datum post 2 horas a venæ sectione

Emeticum.

Semel vomuit biliosa, quater aquosam & copiosam alvum posuit. Pulsus mollis, valde celer, & accedens ad debilitatem.

Emulum cum gr. ij. camphoræ.

Minor dolor, eadem oppressio. Sputa nulla.

Die

Die 6. Maii.

Noctu somnus minus turbatus. Exiguus sterni dolor. Minor oppressio. Pulsus paulo minus celer, mollis, non debilis. Nulla sputa. Os siccum, non amarum. Pauca sitis, caput liberius. Minor in abdomine dolor.

Decoctum hordei cum oxymelle, &

Emulsio cum gr. ij. camphoræ.

Ad vesperam pulsus plenior, fortior. Cetera eadem. Hodie a meridie bis flava & viridia sponte vomuit. Cum post ingestum decoctum semper vomeret, idem decoctum, sed absque melle datum est.

Die 7. Maii.

Mane pulsus fortis, plenus.

Venæ sectio libr. j.

Crusta tenax, crassa. Levamen aliquod. Persistente eodem pulsu a meridie denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Emulum nitrosum.

Decoctum hordei absque oxymelle.

Hodie respiratio modice strepens est, difficilis ut antea.

Die 8. Maii.

Eadem omnia. At respiratio non strepit, difficilis est. Ad noctem aliquoties singultus

gultus accessit. Pulsus minus celer, non debilis.

Die 9. Maii.

Urina heri & hodie crocea, non ruffa. Eadem difficultas respirandi. Pulsus minus celer, æqualis, fortis.

Venæ sectio ad unc. viij.

Alvus copiosa, diarrhœica. Item aliquoties singultus.

Vesperī vesicantia ad furas.

Die 10. Maii.

Pulsus hodie minus celer, mollis. Lingua arida. Facies pallidissima. Urina boni coloris. Pauca, vel nulla tussis hucusque. Hucusque nulla sputa. (*Credo adesse empyema*).

Die 11. Maii.

Sputa paucissima, quædam coloris obsolete rubri. Urina hodie tenuis & *viridi colore*. (*Urinam viridescentem vidi in alio quodam homine ex empyemate defuncto*) Oppressio eadem, præcipue circa hypochondrium sinistrum.

Die 12. & 13. Maii.

Respiratio melior, dolor minor.

Cataplasma ad latus.

Subinde pallor, subinde roseus genarum color. Nulla febris, nulli sudores nocturni. Urina sana.

Die

Die 14. Maii.

Respiratio melior, minor oppressio, nulla febris.

Die 15. Maii.

Ab aliquot jam diebus sputa flava, multa, tenacia, quæ ipse nobis non advertentibus strophiole excepit. Bene habet. Pectus oppressum.

Cataplasma.

Die 17. Maii.

Pectus magis emendatum. Sputa tenacia, glutinosa.

℞. Aquæ sambuc. unc. vj.

Oxymell. simpl.

— — — squillit. aa unc. j

Tartari emet. gr. ij.

M. D. Sig. Omni bihorio cochlear magnum.

Die 18. & 19. Maii.

Pectus bonum. Sputa minus tenacia.

Cum alvo esset difficili, datum est emulsum purgans. Inde omnino bene se habet.

Die 30. Maii sanus discessit.

HISTORIA MORBI XXXVIII.

Die 5. Maii.

Febris bi-
liosā.

Coqua 25 annorum. Ante mensem dolore lateris sinistri ad mammam fere corripitur. Secta mox vena ejusdem brachii. Dolor discessit inde statim dextrum latus occupavit, fortiorque fuit. Horripilationes perpetuæ, difficilior respiratio, inappetentia, dedolatio hucusque diemodo ab uno, oris amarorem, ructus amaros, cardialgiam, si tangatur, queritur cum dolore lumborum. Pulsus febrilis.

Sumat decoctum hordei cum oxymelle.

Die 6. Maii.

Dolor in molli parte hypochondrii sinistri, auctus ad attactum, dolor aliquis etiam in abdomine. Cetera ut heri, horret per vices.

Emeticum.

Vomuit biliosa multa. Dolor auctus hypochondrii disparuit.

Die 7 — 10. Maii.

Hodie apparuerunt menstrua, bene se habet. Finitis menstruis denuo datum est

Emeticum

ob

ob hesterni diei amarorem in ore, & cardialgiam. Vomuit multa biliosa.

Die 11 Maji.

Cephalalgia. Lingua nondum pura,

Mixtura falina.

Alvus inde frequenter movebatur.

Die 13, 14 Maji.

Bene, ita tamen, ut modica perstaret cephalalgia, cum paucio amarore.

Emeticum.

Vomuit biliosa multa, & bene habuit.

Nota. Non omnis *dolor acutus* est inflammatorius, etsi is ad attractum augeatur, & cum febre jungatur. Hoc probe notandum in colicis doloribus.

Mense Majo circa medium, plures fuisse, quibus unum emeticum non suffecit, bilis erat mucosior, tenacior, uti in vase, quo vomitu rejecto excipiebantur, videre erat.

HISTORIA MORBI XXXIX.

Die 16 Maji.

Juvenis 27 annorum, Per quatuordecim dies vagos horrores, mixtis caloribus experitur. Catarrhosis est. Dolores rheu-

Peripneumonia serosa.

maticos artuum patitur; bis secta vena sanguinem dedit phlogisticum. Fiat denuo

Venæ sectio.

Sanguis cum crusta exigua.

Die 20 Maji.

Respiratio sat facilis. Sitis per intervalla.

Mixtura cum stibio.

Calet febrili more.

Die 21 Maji.

Sputa mucosa & copiosa. Calor febrilis minor. Melius per omnia se habet. Ad-
ditum kermes.

Bene se habet per omnia. Sputa magis aquosa.

Mixtura stibiata cum kermes.

Die 23 Maji.

Bene per omnia.

Mixtura pectoralis simplex cum kermes.

Die 24 Maji.

Mixtura cum G. ammoniac.

Modica febris. Sputa copiosa glutinosa.

Die 24 — 31 Maji.

Purgatur a mixtura præscripta. Bene se habet. Hucusque semper modica pulsuum febrilis celeritas.

Die

Die 5 Aprilis.

Bene se habet.

HISTORIA MORBI XL.

Die 10 Maji.

Homo 30 annorum, lanio, curavit ante Parasynan-
 octo dies propter dolores dentium evelli che inflam-
 duos cariosos. Evulsio non bene successit: matoria.
 radices manserunt in suis alveolis. Ortus
 est tumor gingivæ, hoc disparente læsa de-
 glutitio. Suos adhuc perfecit labores, rus
 petiit. A tribus diebus nil solidi deglutire
 potest. Febricitat; tonsillæ sunt inflammatae.

Venæ sectio.

Emulsio nitrosa.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Gargarisma ex speciebus emollienti-
bus.*Die 11 Maji.*Sanguis phlogisticus; inflammatio &
febris minor; deglutitio minor.*Die 12 Maji.*Lingua alba, modice flava; sputa mu-
cosa; dolor minor; deglutitio melior; alvus
nulla; sudor de nocte; somnus inquietus.

Addit. gargarism.

Nitri &

Salis ammoniac. $\overline{\text{aa}}$. dr. j.

Enema ex speciebus emollient. sale culin.
& melle.

Die 13 Maji.

Nox bona; deglutitio bona; nullus dolor; lingua adhuc impura; levis inflammatio.
Repetet medicamenta.

Die 14 Maji.

Ad laxas tonsillas confirmandas datum
Gargarisma adstringens cum sale ammoniaco.

Die 15 Maji.

Bene habet.

HISTORIA MORBI XLI.

Die 20 Maji.

Dolor
ventriculi
rheumaticus.

Fœmina 23 annorum. Ultima menstrua ante quatuordecim dies solummodo per duos dies. nam multo aceto epoto sistebantur. Inde dolor torminosus, continuus; alvus pertinax; os mucosum; lingua biliosa. Oppressio pectoris, quæ tamen instituta venæ sectione cessavit. Sitis multa; ardor ventriculi.

culi. Hæc omnia, præter oppressionem pectoris, ab octo diebus fuere aucta. Binæ venæ sectiones cum levamine institutæ. Pulsus celer, plenus, fortis.

Venæ sectio.

Crusta phlogistica.

Die 24 Maji.

Melius per omnia. Fiat denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta phlogistica. Cum dolor, ardorque ventriculi sæpius rediret, cum dolore artuum superiorum rheumatico, dolore musculorum intercostalium punctorio, pulsu duro, facta denuo est

Venæ sectio.

Crusta phlogistica. Videtur esse *dolor ventriculi rheumaticus*. Datum serum lactis valde profuit, dolores mitigati sunt. Curata discessit.

Nota. Dolor ardorque ventriculi *rheumaticus*.

HISTORIA MORBI XLII.

*Die 22 Maji.*Febris
biliosa.

Fœmina 24 annorum. Die Veneris apparuerunt pauca menstrua, alias ordinata; per quatuor septimanas doluit omnibus membris: die Veneris friguit, tremuit, æstuavit cum dolore capitis & ventriculi. Die Saturni mane melius se gessit, assumpsit emeticum, inde vomuit, & purgata est. Dies Dominica sine frigore & calore peracta est. Die lunæ redierunt frigus, æstus. Lingua sat pura, os amarum, sapor amarus, ructus amari, inappetentia, cardialgia ad attactum.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Mixtura salina.

Die 23, 24, 25 Maji.

Emeticum.

Vomuit biliosa cum magno levamine. Data

Mixtura salina cum tinctura rhei
aquosa,

& bene habuit, & cum subinde bis per diem vago more redirent paroxysmi, nulla tamen saburræ signa adessent, datus cortex est, & profuit. Nil aderat amplius præter cardialgiam, non a *saburra*, sed a *laxitate*; nihilominus datus cortex est.

No-

Nota. Sæpius vidi in morbis biliosis faciem totam summe rubentem, quo rubore medicus facile seducitur ad venæ sectionem cum ægri detrimento. Sedatur rubor exhibito emetico.

Nota. Febris perstat subinde, etiam sublata saburra.

Nota. Non omnis cardialgia *saburram adhuc præsentem*, sed & laxitatem significat.

Nota. Febres intermittentes mense ad finem properante

1) bilem *tenaciorem* habuere, inde solventibus pluribus opus erat, & subinde repetito emetico.

2) Sæpius præmissis evacuantibus cortice opus fuit, nec tam facile salibus cessere.

Nota. Circa finem mensis *plures* veræ inflammationes, attamen non *graves*.

HISTORIA MORBI XLIII.

Die 15 Maji.

Fœmina 42 annorum, maritata, erysi- Continua
pelati ab aliquot annis obnoxia, menstruis biliosa.
per tres menses caruit. Die Jovis a secunda pomeridiana ad sextam friguit, secutus
est

est calor continuus. Die Veneris vena secta fuit, pauca apparuere menstrua; lingua impura, fœtor oris, ructus non amari, nausea & fastidium ciborum &c., appetentia acidorum, conatus vomendi. Horror ad denudationem membri. Vomuit biliosa.

Die 17 Maji.

Emendatæ primæ viæ. Melius se habet. Ter alvum posuit.

Die 17 Maji.

Vespero dato emetico, vomuit biliosa cum levamine.

Die 18 Maji.

Alvus diarrhæica.

Decoctum cum oxymelle.

Die 20 Maji.

Sumit hucusque spiritum vitrioli magna quantitate, & bene habet.

Denuo subdelirat. Alvum in lectum mittit viridem, quater, quinquies per diem. Pulsus fere naturalis.

℞. Rad. serpentar. virg. dr. ij.

infunde cum ℥. ij. aquæ, dein adde

Cort. peruv. unc. β.

Spirit. vitrioli,

Camphor. aa. dr. j.

M.

Die

Die 23 Maji.

Alvus minus frequens, surgit ad alvum movendam, non delirat.

Die 24, 25 Maji.

Melius per omnia se habet; pulsus bonus.

Die 31 Maji.

Corticem adhuc continuat ab aliquo tempore scopo roborante.

Nota. 1) Parum levaminis, aut nil a venæ sectione. Calor erat continuus, ita tamen, ut semper frigora intercurrerent.

2) Antequam sumeret secundum emeticum, petechiæ hinc inde visebantur boni coloris. His stantibus emeticum sumfit. & dein spiritus vitrioli dr. jx. intra 24 horas cum miro levamine.

3) Alvum hæc fœmina omnem semper diarrhæicam habuit, non tamen nimiam. Alvus hæc diarrhæica in *biliosis* morbis frequens est, sequiturque aut ex neglecto emetico, aut ex reliquis materiæ biliosæ etiam post emeticum restitantes. Neglecto emetico abit sæpe res in diarrhæam colliquativam. non amplius sistendam.

4) Vide, quanta spirituum mineralium copia possit innoxie ingeri.

5) Item diarrhæa minuebatur insigniter ab acido hoc vitriolico.

6) Post emeticum & vitrioli spiritum petechiæ evanuerunt.

HI.

HISTORIA MORBI XLIV.

Die 10. Maji.

Febris quo-
tidiana.

Homo 27 annorem in lateraria laborans sudavit multum, finitis laboribus multa cum aliis bibit. Tunc friguit, caluit. Febri intermittente laborat; paroxysmus omni die ad tertiam pomeridianam redit. Frigus per tres quadrantes durat, calorem concomitatur, somnus sat profundus per aliquot horas lingua alba, humida, os mucosum, appetitus prostratus, ventriculus plenus, nulla cardialgia, alvus stricta.

Venæ sectio.

Die 11. Maji.

In sanguine levior crusta, per noctem multum sudavit, dormivit, lingua flavescit.

Emeticum.

A meridie paroxysmus. Non vomuit, ter purgatis est. Lingua biliosa, alvus aperta, paroxysmus.

Die 12—13. Maji.

Lingua impura

℞. Decoct. hord. ℥ij.

Roob sambuc.

Pulp.

Pulp. prunor. $\overline{\text{aa}}$ unc. j.

Arcan. dupl. unc. β .

M.

Alvus aperta.

Die 14—15. Maii.

Vesperi paroxysmus; item lingua impura.

Die 16. Maii.

Hodie emeticum. Vomuit biliosa bene se habet.

Die 17. Maii.

Bene. Vesperi paroxysmus. Lingua nondum pura.

Mixtura salina.

Die 18—19. Maii.

Nullus hodie paroxysmus. Hinc die sequenti abiit ex nosocomio. Lingua nondum pura erat; hinc recidivam patitur.

HISTORIA MORBI XLV.

Die 26. Maii.

Faber lignarius annorum 24 anno elapso ex febre biliosa in nosocomio S. T. decubuit. Hucusque integra sanitas. Ante 14 dies faucium dolor, deglutitio difficilis, tumor tonsillarum. Post octiduum & tumor, & difficultus deglutitionis sponte evanuerunt.

Anasarca.

Ab

Ab eo tempore pedes & abdomen intumuerunt tumore pastacæo.

Die 26. Maii. In nosocomium susceptus. Pedum & abdominis tumor. Pulsus naturali ferme celeritate; at fortis.

Mixtura salina.

Die 27. Maji.

Alvus quater mota. Pulsus fortis, plenus, durus, difficilior respiratio.

Die 1. Junii.

Hucusque sumpsit mixturam

Ex aqua petroselini unc. V.

Oxymell. colchic. unc. ij.

Terræ foliat. tartari. dr. iij.

M. D.

Detumescit totum corpus.

Hoc remedio, interpositisque subinde haustibus salinis, usus, facies, sternum, demum & crura, ac tandem etiam abdomen derumuit. Adhibuit quoque crurum frictiones, & demum roborantia.

Pulsus fere semper tardus, validus, durusque observabatur. Febricitabat subinde, primis præcipue, quos apud nos exegit, diebus.

Difficilis curatu hydrops internus, uti aliquoties observavi. Validi arteriarum ictus, tumore licet pastaceo per totum corpus diffuso.

fuso. Hi moventia non ferunt, sed lenissimis solventibus, & aperientibus curantur.

HISTORIA MORBI XLVI.

Die 7. Maji.

Acicularius 31 annorum. Ante quatuordecim dies riguit, caluit, pectus oppressum. Hæmo-
ptysis. Narium hæmorrhagia & sputum sanguineum inter tussendum per quatuor dies. Sanguis obscurior ejectus. Os glutinosum. Sitis multa, somnus profundus. [Appetitus. Ante quatuor dies pectus magis opprimi cepit, & peius se habuit, antea enim semper adhuc officio suoungebatur. Modo tamen modica febris.

Fiat Venæ sectio

Decoctum cum oxymell. &

Mixtura Hoffmanniana.

Die 8. Maji.

Minor oppressio. Cubat in utrumque latus.

Die 9—10. Maji.

Uti heri. Fiat

Venæ sectio ad unc. xij.

Crusta. Pectus bonum.

Die 11. Maji.

Pectus bonum, facies cachectica, tumida.

Die Maji.

Sumit succos recentes. Bene per omnia se habet.

Nota. Sputum hoc cruentum est vera peripneumonia inflammatoria.

HISTORIA MORBI XLVII.

Die 9. Maji.

Febris tertiana duplex.

Fœmina 23 annorum. Alias irregulariter menstruata; die Lunæ menses habuit sat copiosas. Die

Veneris hora octava matutina corripiebatur frigore cum subsequente calore & vomitu bilioso. Die

Sequente melius se habuit a febre tamen non fuit libera. Die

Dominica accessit paroxysmus horâ undecima. Die

Lunæ hora duodecima ad noctem, & omni die biliosa vomuit. Lingua est biliosa, os amarum & glutinosum. Conqueritur de ructibus amaris, de nausea, fastidio & horrore adversus cibos.

Detur ipsi emeticum.

Die

Die 10. Maji.

Heri nulla febris, sexies vomuit biliosa mucosa, & decies purgata est. Lingua purior, os non amplius amarescit, ructus cessant. Post meridiem dabatur.

Mixtura salina cum tinctura rhei aquosa.

Die 11. Maji.

Febris minor, lingua purior, levis flavedo faciei & oculorum. Appetit.

HISTORIA MORBI XLVIII.

Die 9. Maji.

Homo 21 annorum, tutor; quintum paroxysmum febris tertianæ intermittentis hodie passus est. A die nativitatis Mariæ usque ad ferias natales Christi habuit febrim nunc quotidie nunc omni quarto die invadentem; multis assumptis profligabatur. Nunc adest fœtor oris, lingua biliosa, pondus ad præcordia; quæ comedit, amara esse dicit æger. Non conqueritur de cardialgia, hypochondria non sunt dura.

Febris tertiana.

Sumat emeticum.

Die 10. Maji.

Corpus delicti fuit materies mucoso biliosa, tribus vomitoriis expressa. Ventri-

T 2

culus

culus dolet, os est adhuc amarum mucosum, non foetet amplius, alvus ab emetico non movebatur. Sumat

Mixturam salinam cui addatur ʒj.

Arcan. duplic.

Die 11. Maji.

Heri alvum bis deposuit. Nulla febris, dolor ventriculi imminutus. A meridie dolor capitis sine febre, bis purgatus est.

Die 12. Maji.

Apyretos, lingua adhuc prava, sapor bonus, alvus aperta. Additur

Mixturæ salinæ

Arcani duplicat. drach. ij.

Die 13. Maji.

Paroxysmus nullus. Dolores in spina dorsi ad tempus paroxysmi. A meridie alvus semel deposita. Appetitus.

Die 14. Maji.

Bene habet. Lingua minus impura.

Die 15. Maji.

Bene habet, lingua tamen impura, & mane leve frigus.

Die 17. Maji.

Emeticum.

Vomuit materiem feculentam, nigram & pituitosam. Bene habet.

Die

Die 18. Maji.

Lingua adhuc impura. Bene habet.

HISTORIA MORBI XLIX.

Die 11. Maji.

Homo 39 annorum. Die saturni ante pascha friguit, caluit, sic per octo dies. Dein cecidit retrorsum, unde dolor capitis, dorsi & lumborum, vomitus multi biliosi primo, una cum paucis sanguine.

Febris biliosa.

Vena secta.

Per aliquot dies melius. Propter dolorem capitis paulo post redeuntem translatus est ad fratres misericordes.

dato emetico melius.

Nunc dolor capitis; respiratio læsa, sputa mucosa viridia, lingua prava, os subinde amarum. Ructus neque boni neque pravi.

Vesicans ad nucham.

Die 12—14. Maji.

Nox inquieta, stranguria, febris.

Emulsio cum camphora.

Venæ sectio.

Sanguis phlogisticus. Ardor urinæ, somnus,

Mixtura antiphlogistica.

Nitrosum emulsum.

Decoctum cum oxymelle.

A meridie stranguria nulla, sitis minor, pulsus celer cum calore, alvus per quatuor dies stricta.

Enema.

Die 15—17. Maji.

Alvus semel. Veficans fuit. reliqua ut heri.

Lingua impeditior, biliosa. Caput confusum. Pulsus celer.

Die 16. Eadem.

Emulsio purgans.

Probe purgatur, non emendatur.

Datum.

Emericum,

vomuit plurima, profunde flava &c.

Die 18. Maji.

Nullum aut exiguum levamen, lingua biliosa, os amarum, ructus, primæ viæ bonæ, minus soporofus. Cardialgia.

Decoctum cum oxymelle.

Mixtura salina.

Die 19. Maji.

Os bonum. Lingua biliosa. Nulla aut exigua solum cardialgia. Sæpius purgatur. Alacrior est, non amplius soporofus

Decoctum cum oxymelle.

Mixtura salina cum tinctura rhei.

Cathar.

Catharrofus modo est. Respiratio facilis, indolens.

Die 20—23. Maji.

Vomitorium. Plurima viridia, flava pultacea vomuit. Omnium levamen, bene per omnia.

Die 24. Maji.

Oris amaror de novo, & hypochondria tensa. Diæta strictior &

Mixtura salina
inde bene.

Nota. Notabiles sunt hæ capitis affectiones ab hypochondriis ortæ. Coma biliosum, balbuties, incipiens opisthotonus &c. a vitio primarum viarum.

HISTORIA MORBI I.

Die 14. Maji.

Chirurgus 22 annorum. Afficitur a Febre lar-
quatuor diebus coryza sicca cum dolore ad radicem nasi. Heri friguit, caluit, a venæ
sectione in pede instituta paulo melius se ha-
buit. Pulsus est celer, sitis pauca, caput
grave, odor & sapor nullus, lingua alba.
Bibat

Decoctum cum oxymelle.

Emulsum nitrosum.

Fomentat membranam Schneiderianum aqua tepida.

Die 15. Maji.

Nox bona, sudor, nares siccae. A meridie sudor copiosior cum dolore capitis.

Venæ sectio.

Die 16. Maji.

Levior dolor, attamen paulo post de novo increvit præcedente frigore circa primam pomeridianam, & circa undecimam noctis cessavit cum sudore.

Die 17. Maij.

Hodie circa primam pomeridianum frigus horrorque, dolor capitis ad radicem nasi gravis. Lingua modice biliosa. Os modice amarum, subinde ructus amari; finito paroxysmo sumat.

Emeticum.

Die 18. Maji.

Vomuit multa flava. Nullus rediit paroxysmus.

Mixtura salina.

Die 21. Maji.

Sumpta mixtura nostra stomachica fa-
nus discessit.

Nota. Febris larvatæ sedes in ventriculo. 2) Solo emetico curata.

HISTORIA MORBI LI.

Die 14. Maii.

Fœmina 24 annorum: menstrua semper bona, ante 14 dies ultima. A septem septimanis dolor sinistram capitis partem occupans, & ad oculum se extendens. Hunc præcessit octidua visus obnubulatio, oculus sinister lachrymans. Hemicrania chronica.

Ad venæ sectionem, ad balnea pedum, ad vomitus & alvos ante tres dies emeticis excitatis nihil melius. Appetit. Ad noctem augetur dolor; hinc non multum dormit.

Mitificatum vesicans ad tempus lateris dolentis.

Decoctum taraxaci.

Mixtura salina.

Die 15 — 17. Maii.

Dolor minor longe. Fluunt vesicantia. Adplicatum digestivum cum sapon.

Die 17. Maii.

Exsiccatis locis vesicante tentatis rediit dolor capitis. Denuo applicatum est mitificatum vesicans.

Die 18 — 21. Maii.

Heri minus, & hodie omnino non dolet. Loco vesicantibus eroso, diu fluente curata, e nosocomio discessit circa 21. Maii.

HISTORIA MORBI LI.

Die 14. Maii.

Vermes.

Fœmina 18 annorum. Ante decem dies ultima menstrua; prima prodibant decimo quarto ætatis anno, debito ordine ibant & redibant usque ad decimum octavum annum, quo non nisi per novem dies in mense fluere desinunt, fluxum hunc excipit fluor albus. Lassitudo membrorum, calores & frigora alternantia a quatuordecim diebus.

Ab octo diebus vero dolor gravativus ventriculi. Post prandium doloris augmentum. Lumbricum ex ore traxit. Lingua sat pura, sapor bonus, ructus putridi nausea & fastidium ciborum. Sitis.

Emeticum.

Die 15. Maii.

Semel mucosa vomuit, ter est purgata, pondus in ventriculo minor.

Mixtura stomachica.

Die 16. Maii.

Data

Mixtura anthelmintica.

Alvum inde posuit glutinosum mere, sicut sperma ranarum, sed paucam.

Die

Die 17. Maii.

Alvus aliquoties mota. Bene se habet.
 Nulli vermes observati.

Die 18. Maii.

Bene se habet.

Mixtura stomachica.

Die 23. Maii.

Ob cordis palpitationes datus.

Cortex cum vitriolo martis &

Tinctura castorei &

bene se habet.

HISTORIA MORBI LIII.

Die 15. Maii.

Ante octo dies febricitare incepit. Con- Febris con-
 tinua remittens. Exacerbatio quotidiana præ- tinua re-
 gresso horrore. mittens.

Venæ sectio.

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum cum oxymelle.

Die 16. Maii.

Sanguis cum crusta.

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum cum oxymelle.

Minus febricitat. Exacerbationes leviores.

Die 18. Maii.

Nulla exacerbatio.

Die

Die 19. Maii.

Noctu caluit, inquiete dormivit.

Mixtura antiphlogistica.

Die 20 — 21. Maii.

Modica febris.

Die 22. Maii.

Modica febris. Semper adhuc exacerbatio absque frigore, & quotidiana.

Die 23. Maii.

Os amarum, ructus nauseosi, Datum Emeticum.

Die 24. Maii.

Os modice solummodo amarum.

Mixtura salina.

Bene se habet.

HISTORIA MORBI LIV.

Die 15. Maii.

Homo 24 annorum. Decubuit ante duos annos in hoc nosocomio peripneumonia, ceterum sanus. Præcedens per quatuordecim dies dolor capitis, coryza, catarrhus cum sputis mucosis, sanguine tinctis.

Die 15. Maii.

Ad vesperam die Mercurii lene frigus cum sensu doloris sub costis infimis dextri lateris. Calor cum augmento doloris, siti
mul-

multa, tussi respiratione difficili, & dolore capitis. Nox insomnis cum iis symptomatibus.

Die 16. Maii.

Mane assumfit

Purgans hydragogum.

Inde bis fusca foetida vomuit, & decies purgatus est; omnia symptomata graviora; sputa mucosa, alba, sanguine striata prodire. Nox inquieta, insomnia multa.

Die 17. Maii.

Mane pulsus naturali celerior, non durus, respiratio difficilis, dolor punctorius ab infimis costis usque ad mammam, tussi & respiratione acutior, dolor capitis, tussis cum sputis mucosis, albis, fitis, calor, lingua alba cum levi virore, amaror oris, ructus amari, cardialgia nulla; cutis humida, levis oculorum viror, decubitus in latere affecto impossibilis.

Venæ sectio.

Decoctum cum oxymelle.

Crusta non contracta, non crassa mediocriter tenax. In tertio vasculo nulla crusta. Cruor consistentior solito. Respiratio, & oppressio pectoris post venæ sectionem gravior, dolor costas spurias reliquit, & altius
asce-

ascendit; major est. Bis adhuc alvum posuit.
Vesperī data

Dr. semiss. radic. ipecacuanhæ.

Vomuit biliosa; viridia, & a vomitu melius habuit. Decubitus in latus dolens iterum possibilis, quin & facilius. Respiratio exiguo tempore emendata, uti & oppressio. At oppressio eadem mox rediit, uti & respiratio læsa.

Decoctum cum oxymelle.

Mixtura antiphlogistica.

A meridie dolor ascendit supra mammam versus sterni initium, desertis partibus inferioribus, lingua eadem. Os bonum, nullæ vomituritiones, sensus abdominis exulcerati. Pulsus naturali celerior, plenus, fortis, tussis mediocris. Sputa aquosa, modice tenacia. Sitis non magna, facilis tolerantia morbi.

Die 18. Maii.

Os amarum. Lingua minus alba, magis virescit. Vesperī

Venæ sectio ad unc. vj.

In uno vasculo levis crusta. Dolor minor. Paulo post denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

In utroque crusta non crassa, neque contracta. Minor dolor. Respiratio & oppressio

ut

ut antea. Pulsus celer, mollis, non debilis. Sputa glutinosa, mucosa. Tussis & sitis moderata. Noctu cum insomniis dormivit.

Die 19. Maii.

Dolor minor post cataplasma.

Potus tepidus decocti cum oxymelle.

Mixtura antiphlogistica.

Tussis moderata. Sputa mucosa, glutinosa modice sanguinea. Lingua eadem. Nulla cardialgia. Nulli ructus amari. Sapor bonus. Pulsus non durus.

Die 20. Maii.

Nox insomnis. Capitis confusio potius, quam dolor, & dolores lateris nulli. Pectus multum emendatum. Pulsus non multum celer. Urina heri magis ruffa, & minus crocea, hodie (quinta morbi dies) paulo magis est crocea. Alvus. Sputa. Circa meridiem oppressio major in sterno.

Vesicans.

Urina ex ruffo flava. A meridie alvum aliquoties posuit laxam. Vesperis minor oppressio, & omnia meliora.

Die 21. Maii.

Diarrhoea perstat, at minor. Levamen omnium. Sputa tenacia. Urina auriginosa, profunde flava, ferme tingens. Lingua biliosa.

Die

Die 22. Maii.

Alvus laxa. Pectus multum emendatum, sputa glutinosa, tenacia.

Vesicans vesperi intra scapulas.
Nox turbata insomniis.

Die 23. Maii.

Mane diarrhœa perstat, frequentior fit, fors ex perfrigeratione cum aura esset frigidior & æger surgeret. Vesperi

Scutum stomachic.

Laudani gr. β .
Noctu alvus siluit.

Die 24. Maii.

Hodie alvus nulla, nisi ad vesperam, sputa glutinosa admodum. Pectus bonum, & tussis gravis.

Die 25. Maii.

Hodie tussis plurima, dolorque capitis. Sputa tenacia. Rediit diarrhœa. Repetitur Scutum stomachicum, item

$\mathfrak{z}$. Kermet. mineral. gr. ij.

Laudani puri gr. j.

Sacchari alb.

Lapid. cancror. $\overline{\text{aa}}$ dr. β .

Divid. in doses No. IV. S. omni hora pulverem.

Die

Die 31. Maii.

Omni bihorio granum kermetis sum-
fit cum quarta parte grani laudani. Sputa
tenuiora, primo copiosiora, dein parciora,
demum nulla; lingua pura. Appetitus.

Nota. Quæritur 1) quis morbus sit iste.
An vera & originaria, sive inflammatoria
pleuritis? Videamus 1) vera & inflammato-
ria pleuritis valido plerumque aliquot hora-
rum rigore inchoat. At noster *lene* tantum
frigus habuit.

2) Pulsus in vera pleuritide valde du-
rus, & noster pulsum habuit naturali qui-
dem paulo celeriore, sed minime durum.

3) In vera pleuritide & peripneumonia
ad initium rubor faciei, genarum. At no-
ster extraordinarie non rubuit, alter ipsi vi-
cinus palluit, & colorem flavescentem ex-
hibuit.

4) In vera inflammatione pulmōnum,
sive in pleuritide & peripneumonia lingua
sicca, os siccum, cutis sicca, sapor nullus,
at uterque nostrorum linguam habuit bilio-
sam, ructus, vomitiones.

5) Prima venæ sectio in vera pleuri-
tide & peripneumonia multum levaminis sem-
per affert. Nostri hi duo pejus habuere.

6) A posteriori aliquid desumi potest. In vera pleuritide & pulmonum inflammatione purgans drasticum vix non certo mortem affert. At noster jalappam & scammonium assumpsit extra nosocomium, & proprio Marte, quin supra modum fuerit morbus auctus, etsi pejus habuerit.

7) In vera pleuritide & peripneumonia emeticum datum magis adhuc nocuisset; at noster post emeticum in latus affectum poterat iterum cubare, & reliqua symptomata, etsi emendata non fuerint, non tamen fuerunt graviora reddita.

8) Pleuritis & peripneumonia valentissimos persæpe homines, & antea sanissimos, non opinantes aggrediuntur; at uterque æger prius catarrhosi fuere per aliquot dies.

HISTORIA MORBI LV.

Die 17 Maji.

Peripneumonia mucosa inflammatoria.

Vir 46 annorum, per quatuor dies catarrhosis est. Finito quarto die horruit, caluit; pulsus celer, plenus; sitis; dedolatio. (Dies morbi quarta.)

Secta vena.

Sanguis cum crusta.

Mix-

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Pulsus mollis post venæ sectionem.

Die 19 Maji.

Sitis minor. Omnia meliora. Sputa crassa.

Mixtura stibiata, addetur kermes.

Die 21 Maji.

Copiosa & glutinosa sputa, cetera meliora.

Die 22 Maji.

Respiratio bona; nulla oppressio; sputa copiosa, glutinosa.

Mixtura pectoralis simpl. cum kerm.

Decoctum cum oxymelle.

Die 23 Maji.

Bene per omnia. Sputa facilia, tenuiora.

Mixtura pectoral. simpl. cum kerm.

Die 25 Maji.

Mixtura cum gummi ammon.

Sputa tenacia, copiosa. Per omnia bene se habet.

HISTORIA MORBI LVI.

Die 17 Maji.

Febris in-
flammato-
ria biliosa.

Puella 21 annorum, per quatuor dies
ægrotat. Horret, caletque per vices. Cor-
dis palpitatio; pulsus febrilis; difficilis re-
spiratio; os glutinosum. Facta
Venæ sectio.

Vix vestigium crustæ. Dolor in abdomine.
Mixtura salina.

Die 19 Maji.

Nauseas, vomitiones queritur.

Die 20 Maji.

Datum

Emeticum.

Vomuit biliosa.

Die 21 Maji.

Pulsus fortis, plenus.

Venæ sectio.

Sanguis laudabilis.

Die 22. Maji.

Symptomata prorsus anomala; pulsus
omni momento alius, atque alius. Quærule
summe hysterica.

Mixtura ex mentha.

Die 23 Maji.

Longe melius per omnia se habet.

Die

Die 25 Maji.

A pilulis nostris gummosis omnium optime se habet.

HISTORIA MORBI LVII.

Die 17 Maji.

Fœmina 24 annorum. Ante quinque ^{Febris} septimanas ultima menstrua, alias semper ^{larvata,} tarda. A tribus septimanis non bene valet, friguit, caluit. Post venæ sectionem dolor capitis. Calores & frigora omni die alternantia, vomitiones post assumpta; dolor ad tempora auctus; oris amaror; ructus amari; sitis.

Emeticum.

Die 18 Maji.

Vomuit biliosa, & purgata est. Sitis major; pulsus debilis, celer, sine calore; os bonum; aliqua cardialgia ad attactum; dolor in vertice capitis & ad tempora.

Mixtura salina cum

Tinctura rhei aquosa.

Die 19 Maji.

Dolor hic hucusque quotidie circa meridiem invasit cum frigore, sudore frigido

per totum corpus. Paroxysmus hesternus mitior fuit, & minus diuturnus.

Mixtura salina cum

Tinctura rhei aquosa.

Rediit dolor ad vesperam usque ad mediam noctem.

Cortex peruvian.

Die 20 Maji.

Hodie rediit paroxysmus.

Die 21 Maji.

Cortex peruvian. cum gr. ij. extracti hyosciam.

Die 22, 23 Maji.

Binis hisce diebus tantum exiguum capitis dolorem passa est.

Die 24, 25 Maji.

Bene habet. Emanet paroxysmus heri & hodie.

Nota. Febris larvatae sedes in ventriculo. Vide etiam historiam chirurgi ex periodico capitis dolore per emericum curati.

HISTORIA MORBI LVIII.

Die 18 Maji.

Homo 24 annorum, faber lignarius, afficiebatur ante octo dies frigore, calore per-
 severante, dolore capitis. Saburra biliosa.

Venæ sectione

die tertio instituta. nullum levamen, lingua alba, modice flava; sapor bonus, ructus non amari, appetitus prostratus, sitis multa, calor; dolor in parte molli hypochondrii sinistri; tensio præcordiorum, tremor labii inferioris, horrores vagi; pulsus mollis, celerior naturali.

Emeticum.

Die 19 Maji.

Os bonum; hypochondria non amplius tensa; capitis dolor minor; sitis. Plurima biliosa vomuit. Dolor hypochondrii sinistri perstat.

Die 19 Maji.

Omnia bona, solummodo restat lingua modice alba, flavaque, in apice autem purpurea. Item aliqua tensio in hypochondriis.
 Mixtura salina.

Die 21 Maji.

Omnia bona, sola præcordiorum tensio.
Emeticum.

Vomuit viridia, mucosa, Levis superest hypochondriorum tensio. Sumit
Mixturam salinam.

Die 23 Maji.

Tensio aliqua hypochondriorum.
Repetita priora.

Sanus paulo post abiit.

Nota. Vide 1) pauca saburræ signa,
& tamen magnam saburram.

2) Necessitatem repetendi emetici.

HISTORIA MORBI LIX.

Die 18 Maji.

Colica inflammatoria, vel potius rheumatica.

Fœmina 22 annorum, alias semper sana, octo dies menstrua. Sub finem menstruorum frigus, calor, dolores lancinantes in hypogastrio & regione umbilicali, ante meridiem leviores, ad attactum aucti. Abdomen molle, cardialgia nulla, sitis non multa, ructus non alieni, alvus per triduum adstricta, ardor urinæ, oppressio pectoris, dolor capitis, calor, pulsus celer, subdurus.

Venæ sectio.

Ene.

Enema,

Fomentum emolliens ad abdomen.

Emulum nitrosum.

Die 19 Maji.

Crusta pleuritica, dolores mitiores,

Venæ sectio ad unc. viij.

Repetita priora.

Die 20 Maji.

Rediit dolor; alvus difficilis.

Enema.

Fomentum ad abdomen.

Emulsio cum gr. ij. camphor. & to-
tidem gr. extract. hyosciami.

A meridie nullus dolor; at pulsus plenus,
fortis, durus.

Venæ sectio,

Crusta densissima, phlogistica,

Die 21 Maji.

Dolor subinde tantum & mitior; alvus
biliosa aliquoties; lingua biliosa. Dolores
etiam artuum omnium, vagi.

Die 25 Maji.

Datum serum lactis, & inde melius.

Die 30 Maji.

Bene per omnia.

Nota. In colica inflammatoria metho-
dus antiphlogistica cum anodynis. Vide
vim camphoræ in *exigua* dosi antispasmo-

dicam ; item tutiorem usum extracti hyosciami, quam opii.

Nota usum eximium feri lactis in rheumatismo febrili, junctis simul venæ sectionibus.

HISTORIA MORBI LX.

Die 19 Maji.

Peripneumonia.

Puella annorum 20, die 18 Maji horruit, caluit. Sitis; oppressio pectoris. Facta venæ sectio adhuc extra nosocomium; sanguis cum crusta; os amarum. Sumta

Mixtura stibiata.

Vomuit biliosa cum levamine. Inde levabatur. Attramen die sequenti magna oppressio, dolores pectoris punctorii, sputa glutinosa; pulsus *mollis*, *celer* valde. Facta est

Venæ sectio secunda.

Sanguis cum crusta magna, crassa, tenaci, contracta.

Mixtura cum stibio.

Decoctum cum oxymelle.

Die 22 Maji.

Minor oppressio, sputa mucosa; at a meridie major oppressio, dolor lateris, calorque.

Ve-

Vesicans, &

Emulsio cum camphora.

Die 23 Maji.

Omnia meliora.

Die 25 Maji.

Bene per omnia se habet. Pectus bonum; nullus dolor, nulla oppressio; pauca tussis. Sumit

Camphoratam emulsionem.

Die 27 Maji.

Sputa mucosa; tussis exigua. Bene per omnia se habet.

Nota. In gravissima pulmonum inflammatione pulsus *mollis, celerrimus, & potius debilis*, cum sanguine nihilominus summe phlogistico, ortoque a venæ sectione levamine.

Biliofa sponte cum levamine vomuit.

In omnibus peripneumoniis hujus tempestatis sputa copiosa primo tenacia, viscosa, dein aquosa, quæ sensim minuuntur. Nulla sic dicta sputa puriformia, coctaque. Una solum puella peripneumonica curata est absque ullis sputis, etsi tussi summe fatigante fuerit continuo vexata. Sunt hæ peripneumoniæ *complicatæ* partim *inflammatoriæ*, ita tamen, ut inflammatio brevi, beneque resolvatur, partim *spuriæ*.

Effe-

Effectus camphoræ egregius, uti & vesicantium, ibi, ubi methodus mere antiphlogistica non sufficit. Grave monitum non insistendi huic methodo mere antiphlogisticæ.

Sputa *cocta, puriformia* non observata hucusque sunt. Nam sputa semper erant tenacia primo, glutinosa, magis magisque aquosa, sæpe admodum copiosa: apparent statim ad initium morbi. Stibiata optime conveniunt.

Fere semper præcedit catarrhus per aliquot dies, quin etiam septimanas. Non incipit hæc *species peripneumoniæ*, aut *pleuritidis* post perfectam sanitatem, cum valido horrore, æstuque subsequente, & dolore demum punctorio, uti id contingit in inflammatione pulmonum *essentiali, veraque*. Sæpe *dolor urens*, auctus ad inspirationem; oppressio sæpe gravis; lingua alba, flava, humida, raro sicca; os amarum sæpe, glutinosum, mucosum, subinde tamen *siccum*; sitis aut nulla, aut exigua, raro magna. In morbi progressu, maloque valde aucto, nulla sitis plerumque. Post venæ sectionem levamen non durans, aut nullum, nisi ad pauca momenta, malumque gravius recrudesens post venæ sectionem, præcipue major
op.

oppressio pectoris, dolorque auctior. At dato camphorato emulso, adplicatis vesicantibus omnia meliora. Una, duæ etiam venæ sectiones requiruntur; subinde nulla; tertio plerumque insigniter nocet. Crusta semper tenax, crassa, phlogistica. Hæ pleuritides sunt *biliosæ*, a primis videlicet viis ortæ, quæ si venæ sectionibus nimis tractentur, aut etiam sponte in *malignas*, verasque *putridas* abeunt. *Inflammatio pulmonum* est mere *symptomatica*, orta que primum serius ob auctum humorum motum.

Crisibus & evacuationi criticæ non sunt *obnoxie*, uti omnes morbi *biliosi*, atque etiam *maligni*.

HISTORIA MORBI LXI.

Die 20 Maji.

Faber ferrarius 18 annorum. A die Jovis *Pleuritis* vesperi (id est, ante quinque dies vesperi) *biliosa*. lassitudo, dolor lumborum, oppressio pectoris, dolor punctorius ad sternum; sitis multa; tussis nulla; frigora interna; calores simul externi ad attactum; dolor capitis; lingua biliosa; ceterum nulla signa viarum prima.

marum affectarum. Pulsus plenus; dolor in molli hypochondrii sinistri parte; oppressio pectoris. Bis secta vena est. Sanguis absque crusta.

Die 22 Maji.

Dies septima.

Emeticum:

nam abdomen doluit, præcipue hypochondrium sinistrum; magna pectoris oppressio; vomuit multa viridia.

Die 23 Maji.

Mens vacillat. Lingua biliosa.

Mixtura salina, &

Tinctura rhei aquosa.

Die 24 Maji.

Mens vacillat. Repetitum idem est. Alvus aliquantum movetur. Minor oppressio pectoris; abdomen minus dolet. Dolor validus capitis.

Die 25 Maji.

Omnia ut heri.

Vesicantia ad furas.

Die 26 Maji.

Pulsus mollis, non multum celer. Lingua glutinosa, siccescere incipiens.

℞. Aquæ

℞. Aquæ rutæ unc. v.

Spiritus vitrioli,

Rad. contrajerv.

Camphor. aa. 3. j.

Mens sæpius constat.

Die 27 Maji.

Uti heri, nisi quod lingua biliosa fit,
hypochondria tensa, urina citrina.

Eadem repetita sunt.

Die 28 Maji.

Omnia ut heri. Datum

Emeticum.

Vomuit biliosa, flava.

Repetita priora sunt.

Die 29 Maji.

Mens constat, & tardus ad omnia est.
Alvus hodie quinquies mota; urina citrina.
Pulsus mollis, & fere naturali celeritate.

Die 30 Maji.

Ut heri. Sumit a triduo

Mixturam sambucinam cum drach. j.
spir. vitrioli, item ejusdem in decocto
hordei.

Die 31 Maji.

Sudavit aliquoties; nulla alvus. Hinc
Tinctura rhei aquosa addita est, &
datum clyσμα.

Die

Die 1 Junii.

Alvus clysmate heri & hodie movetur; item

Tinctura rhei aquosa.

Sensus omnes promptiores. Apyretos.

Die 2 Junii.

Uti heri. A meridie datum

Emeticum ex radice ipecacuenhæ.

Vomuit pituitosa, amara, multa, flava. Omis-
sus spiritus vitrioli.

Die 3 Junii.

Emendantur omnia.

Die 6 Junii.

Lingua emendatur, uti & reliqua.

Die 7, 8 Junii.

Sumit

Mixturam sambucinam cum stibio.

Caput hucusque tinniens emendatur.

Die 15 Junii.

Corticem cum vino budensi
sumit ab aliquot diebus. Bene habet.

Nota. Vide 1) levamen infidum a ve-
næ sectione in morbis biliosis. Nam post
singulam venæ sectionem pectus emendaba-
tur ad tempus, sed gravius rediit malum idem.

2) Morbi biliosi methodo mere anti-
phlogistica tractati ad initium, resorptis jam
sordibus biliosis, difficillime sanantur.

HISTORIA MORBI LXII.

Die 22. Maji.

Fœmina 26 annorum. Ante quatuordecim dies ultima menstrua, alias semper ordinata, habuit. Ante quatuor septimanas ob ardorem & oppressionem pectoris.

Ischias
rheumatica

Vena secta

fuit cum multo levamine, post triduum dolor ad acetabulum dextrum per femur ad poplitem, a poplite usque ad pedem se extendens, sæviensque diu noctuque. Post assumptum purgans augmentum doloris. Nunc multo est tolerabilior dolor, febris nulla, lingua impura, os mucosum amarescens, levis oppressio pectoris. Sub genu in externa cruris parte applicetur.

Vesicans; sumat mixturam ex

Aqua flor. sambuc. unc. v.

Roob sambuci unc. ij.

Camphor gr. jv.

M.

Die 23 Maji.

Dolor mitior.

Die 24. Maji.

Vix ullus dolor. Nisi ad acetabulum, ad quod oleum camphoratum adplicabitur.

Stoll. R. M. P. V.

X

Die

Die 31. Maji.

Bene habet. Vix ullus dolor ad acetabulum. Cum diu nollet applicari sibi mitigatum vesicans, id tamen hodie fieri permisit, unde statim libera ab omni incommodo mansit.

Nota. Methodus *Cottuni* adplicandi vesicans ad caput fibulæ omnino præstans deprehensa pluries est.

HISTORIA MORBI LXIII.

Die 23. Maji.

Latus semiparalyticum ob retropressum erysipelas & achores.

Juveni quindecim annorum achores jam in pueritia in nucha & occipite omni hyeme prodeuntes, omni æstate disparentes, retropellebantur mense decembri prioris anni, nucha unguento quodam inuncta. Diebus Christi natalibus apparuit in crure erysipelas, quod usu globuli ad erysipelas monialium S. Elisabethæ retropulsum ad dextram colli & faciei partem translatum fuit. Eodem medicamento etiam hic retropulso erysipellate ortus est tumor sub maxilla dextra inferiori, qui farina fabarum, & camphora discussus est. Postea collum frigidum, tensumque factum est, ut difficulter moveri potuerit. Multis per sex septimanas incassum adhi-

adhibitis, medicus pauperum medicinam fecit, hoc cum effectu, ut post 4 septimanas juvenis pristinos labores peteret. Remanserat tamen levis adhuc dolor, & tensio in nucha. Hac unguento quodam a chirurgo dato fricata, dolor migravit mox in collum, mox in caput; demum a capite in maxillam dextram, & post quinque dies in brachium cum inducta paralyfi. Ante octo dies dolor quoque invasit coxam, & totus pes nunc incipit paralyticus fieri. Latus semiparalyticum frigidius apparet. Item muscoli brachii videntur flaccidiores. Sæpe conqueritur de dolore capitis.

Die 24. Maji.

Vesicans ad originem nervorum brachialium, serum lactis cum succis recentibus. Frictio pedis, cruris, dorsi, brachii, sequenti unguento:

℞. ungu. nervini unc. ij.

— — de arthanita.

Olei laurin. ꝑaa unc. β.

Spirit. sal, ammon. dr. j.

M.

Brachium mobilius est post vesicans. Dolores capitis emendantur. Præmissa est mixtura salina.

Die 25. Maji.

Ponatur etiam vesicans ad lumbum dextrum.

Die 26. Maji.

Dolor capitis disparuit, melius movet membra.

Die 17—30. Maji.

Hodie alumine plumoso fricabantur partes paralyticae. Crus optime movetur.

Post frictionem cum unguento aromatico non emendabatur; at facta cum alumine plumoso frictione statim expeditius membra movet. Sumpsit hucusque serum lactis, cum succis antiscorbuticis. Item per intervalla mixturam salinam. At modo.

Die 30. Maji.

℞. Galban.

Camphor. āa dr. ij.

Alces lot.

Sal. c. c. āa scr. j.

Terebint. q. s. f. pil. gr. iij.

Quater per diem pil. ij. superbibendo serum lactis cum succis antiscorbut.

Die 3. Juni.

Brachium insigniter emendatur. Sumit quater per diem pilulas quinque.

HISTORIA MORBI LXIV.

Die 29. Maji.

Virgo annorum 21, parca semper, & nigra, ac dolorifica menstrua habens, per 2 menses omni mane vomitus immanes patitur. Ventriculus dolet sæpe. Assumpta non vomuit. Lingua alba, mucosa, alvus tarda.

Vomitus.

Mixtura salina cum scr. β. essent cast.

Die 30. Maji.

Totum revomuit. Repetita priora sunt, cum enemate.

Die 31. Maji.

Alvus movetur. Vomit adhuc.

Die 2. Junii.

℞. Extract. hyosc. gr. ij.

Elect. diathest.

Pulv. cort. peruv. aa dr. β.

Syrup. menth. q. f.

M.

Detur in quadruplo.

Scutum stomachicum.

Die 3—28. Juni.

Bene inde habet. Cum autem vomitus denuo rediret, jussi, ut paucissima dosi acciperet, quæcunque assumeret, sive ali-

menta, five potulenta, five medicamenta. Dedi elixir. stomachicum temperatum, & tincturam rhei aquos aa unc. iij, Laudan. liquid. Sydenh. gutt. xxx. intra 24 hor. summat 6ies cochlear. ordinar.

Sic gradatim & medicamentum, & cibos facilius tulit, nullusque amplius vomitus. Adplicabatur simul scutum stomachicum.

Die 28. Maji.

Vires redeunt; eodem medicamento identidem convaluit. Vomitus non rediit.

Nota. Vomitus ab irritabilitate nimia, & inanitate exigit doses admodum exiguas assumptorum. Sola nimia quantitas remedii, licet indicatissimi, vomitum ciet.

HISTORIA MORBI LXV.

Die 30. Maji.

Pleurope-
ripneumo-
nia.

Sutor 24 annorum die Lunæ id est ante quatuor dies vomuit assumpta, dolor punctorius sub mamma sinistra. Oppressio pectoris, ruffis, sputa crocea. Heri venæ sectio cum levamine. Post venæ sectionem assumpsit purgans, a quo non purgabatur, & pejus inde habuit. Sputa mucosa, lingua alba.

Venæ sectio.

Cru-

Crusta ingens non contracta. Nullum levamen.

Die 31. Maji.

Vesicans ad furas.

Inde mox dolor disparuit.

Die 1. Junii.

Febricitat. Adhuc exiguus dolor interruptiendum. Adponatur aliud.

Vesicans ad brachia.

Die 2. Junii.

Dolor disparuit. Febricitat adhuc. Petus bonum. Sputa mucosa. Pulsus plenus, fortis. Lingua impura, alba. Non multum sitis. Pulsus fortis plenus.

Venæ sectio ad unc. viij.

Die 3. Junii.

Nulla crusta. Bene habet. Lingua impurissima.

Die 8. Junii.

Mixtura ex aqua sambuci

Oxymelle simpl. & squill.

Cum tart. emer.

Bene habuit.

Nota. An frigus diuturnum indeque calor? An nulli artuum dolores simul? An antea fuit perfecte sanus? An valida oppressio? An dolor statim cum frigore, & ad initium morbi? Sitis? Os? Decubitus?

Pulsus? Color faciei? Tussis? Sputa? Urina?

HISTORIA MORBI LXVI.

Die 31. Maji.

Continua
remittens
cum pete-
chiis.

Fœmina 25 annorum. Habuit menstrua ante sex dies ultima, alias semper ordinata. Habitavit in cubiculo humido frigido. Friguit & caluit ante octo dies. Frigus & calor in certis diebus maxime ad meridiem redierunt. Vertigo, cephalalgia, lingua satis pura, os mucosum, vomitiones, tensio præcordiorum, alvus aperta, noctes quietæ, pulsus fere naturalis, rubræ petechiæ.

Emeticum.

Vomuit flava.

Nota. In accuratiori & repetito examine constitit, febrilem paroxysmum omni tertio die redire cum sensu rei per artus omnes formicantis, artusque leviter convellentis. Attamen idem sensus etiam die bono sæpius sed longe mitius redit. Die libero a laboribus domesticis, utut fatigata fungebatur. Post emeticum paucissimæ petechiæ.

Die

Die 1. Junii.

Rediit paroxysmus, mitior tamen. In eius principio vomuit pauca, sed æruginosa. Vesperis commode se habuit.

Mixtura salina.

Die 2. Junii.

Vix aliquæ peticulæ. Apyretos. Cardialgia ad attactum, os mucosum.

Emeticum.

Vomuit multa flava.

Die 3. Junii.

Rediit paroxysmus at longe mitior, nullæ petechiæ.

Mixtura salina.

Tinctura rhei aquosa.

Os mucosum, nulla cardialgia.

Die 4. Junii.

Apyretos.

Die 5. Junii.

Mitis paroxysmus admodum.

Die 6. Junii.

Apyretos.

Die 15. Junii.

Cum febris denuo insurgat, datus cortex. Convaluit.

HISTORIA MORBI LXVII.

*Die 2. Junii.***Chlorosis.**

Fœmina 30 annorum. Cælebs, a duobus annis & dimidio nulla apparuerunt menstrua, semper tamen consuetis temporibus quædam horum symptomata. A quadragesima debilitas, lassitudo, dolores rheumatici artuum, cephalalgia. Ad motum corporis vertigo, respiratio difficilis, anhelosa, palpitationes cordis. Lingua impura, os amarum, ructus amari, cardialgia [post pastum aucta, anorexia, alvus stricta, tumor pedum ad vesperem, pulsus debilis.

Mixtura salina &
Enema.

Die 3. Junii.

Nulla alvus.

℞. Salis amar. dr. iij.

Aquæ font. unc. iv.

Mellis unc. j.

M.

Die 4. Junii.

Sumit.

℞. Aquæ card. bened. unc. v.

Flor. sal. ammoniac. martial.

Elect. diateffar. aa dr. ij.

Hier-

Hier. picr. dr. j.

Syrup. de absynth. unc. j.

M.

Die 6. Junii.

Bene habet.

HISTORIA MORBI LXVIII.

Die 3. Junii.

Fœmina 22 annorum habuit per 3/4 anni nulla menstrua, facta fuit chlorotica; datis medicamentis restituta sunt menstrua, quorum secunda periodum ante 3 septimanas rediit; & per quatuor septimanas sana vixit. Ante quatuordecim dies friguit, caluit cum vomitu spontaneo & appetitu prorsus delet. Omni tertio die friguit, sed absque vomitu; tempore intermedio remansit temulentia, debilitas, lassitudo. Quatuor jam passa est paroxysmos, & fere semper in lecto decumbere debuit, etiam diebus a paroxysmis liberis; heri paroxysmus cum levi tantum horrore; lingua biliosa, oris fœtor, os amarum, ructus amari nausea, anorexia, conatus vomendi ad alimenta, cœdialgia ad assumpta potulenta; levis hypochondriorum tensio, sitis, pulsus febrilis.

Continua
remittens
tertiana.

Eme.

Emeticum

a meridie. Ab hoc multa biliosa flava vomuit, & purgata est; os amarum, oris fœtor emendatus.

At vero vesperi paroxysmus rediit, minus vehemens.

Die 4. Junii.

Hodie alvum semel, & noctu quater posuit. Commode se habuit, absque paroxysmo toto die. Nox bona.

Die 5. Junii.

Hodie ad noctem gravis paroxysmus. Undecies purgata est.

Die 6. Junii.

Nox infomnis. Pulsus mane fortis & plenus. Lingua biliosa.

Die 7. Junii.

Paroxysmus levior.

Die 8. Junii.

Apyretus. Alvus laxa & diarrhœica, absque ullo stimulo purgante.

Die 13. Junii.

Tandem dabatur cortex, cum primæ viæ puræ essent, & febris licet mitior, tamen rediret. Curata fuit.

Nota 1) An cortex? non nisi, ubi aut natura succumbere videtur, aut maligna febris fieri; aut datis licet solventibus febris

febris exasperetur, quod ob singularem subinde systematis gastrici laxitatem fit. Nam ipsa medicamenta solventia, ipsa pauca licet alimenta, in debili supra modum ventriculo pravam naturam induunt, & in biliosas labes convertuntur.

- 2) Victus in biliosis non fit nimis largus, nam corpora impura non nutriuntur, sed alimento copiosiori læduntur. Victus supra modum tenuis vim ventriculi debilem reddit debiliorem, victus parcus fit, sed gratus, modice analepticus, & tunc detur, quando maxima ab exacerbatione febrili distantia est.

Quæritur, an non expectanda coctio fit, an perturbatio, crisis, die critico futura considerata sit? Resp. Morbos febriles duplicis utplurimum classis esse; quosdam materiam morbi intra vasa sanguifera receptam continere, quæ cum humoribus in circulum agitur. Quasdam autem febres fomitem ac materiam morbi extra circulum sanguinis habere: materies morbi e. g. in febribus biliosis, circulationis legi non subiacet. Soli autem morbi humorum circulationem, coctionem, crisin, dies criticos admittunt; natura motu cordis & arteriarum materiam febrilem subigit, attenuat, & excretioni

tioni cuidam aptam reddit. Sic materies phlogistica legi circulationis subjacet, & motu hoc humorum subacta coqui dicitur. Ut adeo soli *morbi inflammatorii*, phrenitis inflammatoria, angina, pleuritis, peripneumonia inflammatoria &c. suam coctionem, suam crisin certo quodam die, quem criticum dicimus, peragendam habeant. Verum morbi gastrici, morbi illi, ubi materies extra limites humorum circulantium jacet, ubi illa iners in ventriculo vel intestinis hæret, coctio in *sensu stricto* locum non habet, ibi nulla crisis, nulla critica evacuatio datur. Motus enim cordis & arteriarum non agit immediate in hanc materiem extra vasa sanguifera existentem. Hinc cum materies hæc iners hæreat, & vim vitæ coquentem non experiatur, medicus ipse medicamentis suis naturæ vices subire debet. Medicus ipsemet dato medicamento solvente, attenuante, diluente materiem primarum viarum *mobilem* & excretioni aptam reddit. Id est medicus morbi materiam *coquit*. Coctio ergo in morbis gastricis solius medici opus est. *Secundo*, materiam hanc, postquam illa *mobilis* facta est, idem medicus dato emetico, aut emetico - cathartico *evacuat*, non sine aliquo incommodo *evacuat*, non sine aliquo incommodo

modo evacuationem hanc præcedente. Hinc denuo *perturbatio critica*, & paulo post subsequens *evacuatio critica* in febribus gastricis a solo medico peragitur. Id ergo, quod natura ferme sola facit in morbis inflammatoriis. Medicus ferme solus facit in febribus gastricis biliosis, sedem primariam in ventriculo & intestinis habentibus. Medicus in morbis inflammatoriis naturæ solummodo hinc inde succurrit, sæpissime solummodo spectator est moliminum naturæ; at vero in gastricis seu biliosis morbis natura raro sola sibi sufficit, sæpissime totum a medico dependet.

HISTORIA MORBI LXIX.

Die 7. Junii.

Puella 19 annorum habuit semper men- Cardialgia.
strua copiosa, molesta, nigri coloris, ante
tres septimanas ultima; a longo jam tem-
pore non optima fruebatur sanitate; sæpius
cardialgia vexabatur; nudius tertius post
prandium decies sexies vomuit; ultimo vo-
mitus erat sanguineus. Lassitudo, respiratio
difficilis, dolor ad medium sternum, abdo-
men dolens & attactum nec minime ferens,
tensio præcordiorum, cubatus in latus dex-
trum

trum difficilis. Doloris augmentum ad quemcunque corporis motum; calor; mens heri non erat constans. Pulsus celer, fortis, durus, lingua sat pura, os siccum, sapor acefcens, appetitus nullus, jam diu immixtus; ad

Venæ sectionem unc. vj.
institutam, respiratio melior. Alvus heri respondens.

℞. Aquæ flor. chamom.

— — Menth. aa unc. iij.

Camph. gr. ij.

Syrup. menth. unc. j.

Liquor. anod. min. Hoffm. gt. xij.

M.

Ad abdomen fomentum emolliens.

A vespera nullus calor, pulsus fere naturalis, dolores mitigati.

Die 8. Junii.

Commode habet. Oris sapor acidus, ructus acidi.

Addita est dr. jß. magnes. nitri.

Die 15. Junii.

Ortæ efflorescentiæ in abdomine, data mixtura sambucina. Bene habet.

HISTORIA MORBI LXX.

Die 2. Junii.

Homo 23 annorum. Antea semper fa-
nus a die Jovis se male habet. Post validos
labores dolor punctorius sub infimis costis
sinistri lateris, successit lene frigus, horri-
pilatio, æstus cum siti multa, sudor, nox
inquieta. Die veneris vena secta fuit cum
levamine doloris; eadem die frigidam hau-
sit, unde oppressio pectoris, respiratio dif-
ficilis, tussis cum sputis glutinosis subcruen-
tis, cardialgia ad tussim aucta, pulsus celer,
fortis, lingua alba, alvus aperta.

Pleuropneumonia rheumatica.

Venæ sectio.

Mixtura antiphlogistica.

Die 3. Junii.

Exigua in uno vasculo crusta. Lenimen-
doloris, sed non magnum. Nulla signa bi-
liosa. Sputa ut heri.

Vesicans ad locum dolentem.

Pectus non oppressum.

Die 4. Junii.

Pulsus fortis, plenus. Noctu subdeli-
rium, diarrhœa.

Venæ sectio ad libr. j.

Crusta rheumaticorum. Pectus bonum.

Stoll. R. M. P. V.

Y

Die

Die 5. Junii.

Emulsio absque nitro.

Commode se habet. Nulla diarrhœa.

Die 7 — 8. Junii.

Sumit kermes minerale cum omni emolumento. Bene habet.

HISTORIA MORBI LXXI.

Die 3. Junii.

Pleuritis
rheumatica

Homo 41 annorum: factor saponum per duos fere annos vexatur catarrho. Die veneris ante octo dies horruit. Leniter frigit, assumpsit vinum cum pipere, æstuavit cum cephalgia, tussi, siti, sudore. Die sequenti debilitas, lassitudo, vertigo, tussis, sitis, calor. Cum his symptomatibus suscepit iter, & susceptum profecutus est. Nunc a tribus diebus dolor punctorius in molli hypochondrii parte sinistri lateris, tussi & inspiratione auctus, primo doluerunt axilla sinistra, totumque sinistrum latus. Pectus satis liberum, tussis, sputa alba, mucosa, os tempore matutino mucosum, amarum, sapor amarus, nausea, cardialgia ad contactum aucta, alvus aperta.

Venæ sectio ad libr. j.

Omnia emendata.

Die

Die 4. Junii.

Hodie omnia meliora, levis dolor gutturis.

Venæ sectio ad unc. viij.

Pulsus fortis, plenus. Levamen. Crusta.

Die 5. Junii.

Pectus liberum, sed noctu modice oppressum, cum sputis mucosis. Apyretos, pulsus tamen fortis & plenus. Datum

Kermes.

Minor faucium dolor.

Die 6. Junii.

Omnia emendata.

Die 7. Junii.

Bene per omnia.

Kermes min. gr. β. cum scr. j. sacchar.

Doses vj.

Die 8. Junii.

Pulsus fortis, durus, sitis auctior.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta.

Die 13. Junii.

Curatus methodo mere antiphlogistica.

Nota. 1) Inflammationis theoria utut perpulchra sit, tamen necdum exacte elaborata est: an vitium *primarium* sit in fluido phlogistico, in cruore ipso, vel ejus fero, an vitium in sanguine sit solummodo *secunda-*

rium, primum vero in solidis crispatis, irritatis, certe ignoratur.

1) Hoc solummodo per observationes constat, aliam esse inflammationis speciem, quam *rheumaticam* appellamus, & aliam quam *inflammationem genuinam*, & vere talem nominamus. A priori differentiam utriusque explicare non possum, etsi discrimen hoc per observationes certum sit. Nam

1) Inflammatio rheumatica rarissime alia ratione terminatur, quam *benigna resolutione*, saltem si etiam sudore, urina &c. judicetur, id non fit certo dierum periodo, non fit exacte diebus criticis.

2) *Minus periculosa* est, & viscera quædam, quæ a *genuina inflammatione* non nisi maximo cum vitæ discrimine afficiuntur, cum acutissimo morbo, tolerabilius, & minori cum periculo afficit. Habuimus colicam a rheumatica inflammatione ortam, diu durantem, sed feliciter curatam; vides tamen, quam grave periculum sit in colica inflammatoria, seu enteritide, seu inflammatione intestinorum, quam intra exiguum tempus, intra 24. horas non raro occidat. Habuimus itidem *gastritidem rheumaticam*,

ticam, seu inflammationem rheumaticam ventriculi venæ sectionibus repetitis & sero lactis curatam, atque gravissimis illis malis cito mortem afferentibus in gastritide vera inflammatoria.

3) *Sæpius chronica* est hæc *rheumatica inflammatio*, etsi non raro cito terminatur in salutem ægri, verum genuina inflammatio *sæpius acuta* est, & rarius chronica.

4) Oris siccitas, & linguæ crusta alba, siccescens rarior in rheumatica, quam in genuina.

5) Inflammatio rheumatica *lente incipit ut plurimum*. Genuina subito & valide aggredditur.

6) Inflammatio rheumatica thoracis, sive pleuritis rheumatica dolorem acutum quidem facit, sed respirationem minus impedit, *minorem pectoris* oppressionem facit.

7) Pleuritis rheumatica non intra solum se thoracem continet, sed & dorsum, scapulas, artus superiores, inferiores, aut simul infestat, aut dolor rheumaticus harum partium saltem præcessit. Sæpe dolor in abdomine, hypochondriorum molli parte, ad ventriculum

est, a sola materia rheumatica horum viscerum membranas occupante, vellicante. Gravis esset error, hanc cardialgiam a crudo apparatu primarum viarum deducere.

- 8) In inflammatione rheumatica thoracis, sive pleuritide rheumatica fitis pauca, aut saltem non tanta est, quanta in vera pleuritide.

HISTORIA MORBI LXXII.

Pleuritis
rheumatica
cum sabur-
ra biliosa.

Die 4. Junii.

Fœmina 56 annorum. Incepit ab initio prioris septimanæ cum levi dolore pectoris, spinæ dorsi, & tussi se male habere.

Die Mercurii (venæ secta ante septem dies) dolor pectoris factus est major, major quoque tussis; successit lene frigus, calor, vomitus spontaneus mucosus; die sequenti iterum mucosa semel sponte vomuit. Ter vena secta est cum aliquo levamine; sanguis semper fuit phlogisticus. Dolor punctorius ad mammam dextram versus dorsum, respiratio difficilis, oppressio pectoris, tussis, spura mucosa, pulsus celer, mollis, non debilis. Lingua modice biliosa, os amarum, ructus amari, sapor amarus, nausea, anorexia, cardialgia nulla, calor, fitis multa.

Vesi.

Vesicans ad locum dolentem.

Notandum est, quod in morbi principio dolores rheumaticos artuum passa sit.

Die 5. Junii.

Venæ sectio ad unc. viij.

Crusta rheumatica, pectus bonum, sputa pauca mucosa. Sitis minor.

Die 6. Junii.

Noctu tussis fere continua sputa mucosa, glutinosa, sitis major, difficillima excreatio. Pulsus fortis, plenus, non durus.

Venæ sectio ad unc. vj.

Crusta rheumatica.

Die 15. Junii.

Cum pulsus postmodum debilis esset, materiesque videretur cocta. Datus est

Kermes, dein

Camphora cum mixtura pectorali simplici.

Inde sputa cocta & sanitas.

HISTORIA MORBI LXXIII.

Die 8. Junii.

Famulus 34 annorum. Doloribus rheu- Pleuritis.
maticis a septem annis obnoxius, decubuit
ante quatuor annos cum iisdem symptoma-

tibus, que morbum præsentem concomitantur. A quatuor septimanis adfuit levis angina & catarrhus cum sputis paucis mane prodeuntibus. Ex metu peripneumoniæ die mercurii.

Venæ secta.

Fuit, & angina evanuit.

Die 6. Junii.

Die jovis noctu riguit, caluit, vomuit biliosa flava; accessit dolor tensivus, pulsans sub hypochondrio sinistro, advertebras lumbares superiores. Tussis cum sputis mucosis sanguine striatis, cephalæa, fitis. Ad

Venæ sectionem

altero die institutam imminuebantur fitis & cephalalgia.

Die 8. Junii.

Heri venæ sectio reiterabatur, inde dolor imminutus. Nox sequens fuit inquieta, dolor major.

Die 9. Junii.

Venæ sectio unc. vj.

Vesicans ad locum dolentem.

A meridie dolor minor in loco vesicante tentato. Dolor rheumaticus ad scapulam sinistram. Lingua alba, sapor subdulcis, alvus aperta, flatus; oppressio nulla, respiratio

ratio libera, tussis, sputa mucosa, cruenta,
pulsus naturali celerior, calor nullus.

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum cum oxymelle.

Die 10. Junii.

Pectus liberius, dolores mitiores, sputa
glutinosa, cruenta. Dolor rheumaticus sca-
pulæ dicitæ, & femoris sinistri. Lenior an-
gina. Vesperi difficilis respiratio.

Vesicans.

Die 11 Junii.

Nulla sputa cruenta. Facilior respiratio.
Urina citrina. Sputa tenuiora.

Die 12 - 17. Junii.

Nota. 1) Videmus hic pleuritidem rheu-
maticam, cujus distinctiones a vera & essen-
tiali pleuritide nuper dixi, & ut plures eam
sciant, cum maximi momenti fit, in me-
thodo therapeutica, alia vice denuo repe-
tam.

2) Notandum, cardialgiam, dolores ab-
dominis auctos ad attactum hic observari,
prouti in saburra biliosa systema gastricum
occupante; verum cauti esse debemus, ne
fors contentis crudis, indigestilibus, bilio-
sis hancce cardialgiam adscribamus. Prove-
nit enim a rheumatica, aut rheumatico-in-

flammatoria materie membranas illarum partium occupantes, quam venæ sectione præmissa vesicans tollit.

3) Quæritur, quænam sedes sit rheumaticæ pleuritidis? R. Pleuram, musculos intercostales, peritoneum ipsum materia hac rheumatico-inflammatoria obsideri dubium non est. Verum pulmones ipsas pariter esse affectos rheumatica hac inflammatione sputa cruenta ostendunt. Scio equidem, quantum se auctores quidam torserunt, ut in pleuritide pulmones absolvant, & vitium in solam pleuram referant, quam coactis rationibus modum explicari conati sunt, quo spurum reddi cruentum possit, absque tamen inflammatoria pulmonum labe. Verum illi, qui *Morgagnium* hac super re consuluerit, procul dubio omnis dubitatio eximetur, videbit, sedem pleuritidis in pulmone reperiri.

Quæritur quousque vena secanda? Resp.

1) Lenimen symptomatum.

2) Vis vitæ debet conservari: nunquam desperandum, ubi vis vitæ perstat integra.

An indicatio ex sanguine phlogistico desumitur venæ sectionis? Resp.

Nun.

Nunquam. Sunt, qui perpetuo talem sanguinem habent. Pleræquæ item puerperæ.

An ex doloris aliqua perstantia? Resp.

Non. Naturæ committendum opus est. Si eousque vellem secare venam, vis vitæ nimium debilitaretur, æger exhauriretur. Fiunt *stases*, tubercula &c.

4) Commendatur *lenta festinatio*, non oportet *præcipitem* esse, sed factis iis, quæ oportet, reliquum animo tranquillo naturæ committere. Oportet Romanum belliducem *Fabium* cunctatorem imitari, de quo *Ennius* poëta dicit, quod cunctando, sed sapienter cunctando romanam restituerit rem, ubi alter ejus locius præcipiti suo agendi modo vix non ad internecionem læsus. Perdifficile quidem persæpe est, tranquillum, sedatum, atque ad omnia attentum animum conferre.

HISTORIA MORBI LXXIV.

Die 9 Junii.

Febris
quartana
cum
pleuritide.

Faber lignarius 27 annorum. A longo jam tempore laborabat quartana & catarrho. Ante tres septimanas factus est apyretos; catarrhus remansit.

Die Lunæ mane post assumptam frigidam riguit, caluit, multum tussitavit. A meridie se commode habuit.

Die sequenti accessit dolor punctorius sub mammam dextram; oppressio pectoris, respiratio facta est difficilior; tussis.

Die tertio remisit dolor; oppressio successit. His diebus suo labore functus est.

A die Jovis decubuit, quo iterum matutino tempore passus est paroxysmum febrilem cum oppressione majori, & redeunte dolore. Eodem die

Vena secta est.

Diebus Veneris & Saturni nullus paroxysmus; reliqua ut die Jovis.

Die Dominica novus paroxysmus, oppressio pectoris, dolor, respiratio læsa, tussis, sputa tenuia, mucosa; pulsus celer, fortis, durus. Nulla signa affectarum primarum viarum.

Ve-

Venæ sectio.

Crusta phlogistica.

Die 10 Junii.

Octava morbi dies. Oppressio minor;
non fitit; caput non dolet. Pulsus fortis,
plenus, durus; facies & oculi flavescent.

Denuo

Venæ sectio ad unc. viij.

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Die 11 Junii.

Levamen; cubatus facilis.

Epithema.

Urina vesperi turbida cum sedimento late-
ritio.

Die 12 Junii.

Nox bona; cubatus facilis. Facilius
morbi tolerantur; pulsus plenus, fortis. Pa-
roxysmus quartanæ non rediit.

Die 13 Junii.

Urina cum sedimento lateritio. Bene
habet.

Die 17 Junii.

Bene habet per omnia. Cras redire
deberet paroxysmus quartanæ, qui tamen
hucusque non rediit.

Curatus eadem methodo erat ex pleu-
ritide & ex quartana.

Plu.

Plura hic notanda sunt:

1) Mira morbi intermittentis quartanæ complicatio cum pleuritide, quæ rarior est.

2) Speciem peripneumonix chronicæ, quam *catarrhum* solummodo appellant. Vulgus peripneumoniam non inepte *catarrhos calidos* nominat. Omnis peripneumonia catarrhosa dispositio est, qua etiam a febre simplici inflammatoria dignoscitur. Omnis simplex inflammatoria febris respirationem modice læsam inducit, ob motum humorum auctum; sed propterea peripneumonia non est, etsi in eandem facile possit degenerare. Attamen in febre simplici inflammatoria deest tussis, aut perquam exigua est; deest vocis quædam mutatio, quædam rauco; defunt sputa; adest cubatus facilis in utrumque latus.

3) Febrim hanc inflammatoriam facile transire in morbos pulmonicos dixi, idque in duplici horum genere. Sunt enim, qui pulmones habent strictiores, vasa pulmonica angustiora, quod vel duro vitæ genere & laborioso, vel victu adstringente vinoso utantur, vel opificium, aut artificium exerceant, unde pulmonum adstrictio major sequatur, lapidæ, pistores, quive ad ignem exercitantur; item fabri ferrarii, ferratii, siccos,

ut

ut ita dicam, præ aliis pulmones habent, & ad morbos inflammatorios pulmonum magis sunt dispositi. Molitores, crispatores (Pe-rückenmacher) a deglutitis pulvisculis præ-ter alios chronicos pulmonum morbos, etiam thoracis inflammationibus obnoxii sunt. Aliud genus harum huic opposi-tam pulmonum dispositionem habentium pariter & fors majoribus, lætalioribus pul-monum inflammationibus obnoxii sunt. Ii scilicet, qui laxas pulmonum fibras, simulque summe irritabiles habent. Hi si tempore frigido, aquilonio ex cubiculo e. g. calido, repente in aërem frigidum exeant, & in pulmones laxos, sanguine turgidos frigus ore hauriant, in letales peripneumonias in-cidunt, & sæpe intra paucos dies, quin & horas suffocantur. Narrat *Morgagni* de epidemia quadam, Bononiæ ni fallor, peri-pneumoniorum letalium, quæ monachis, sive monialibus maxime funesta fuit. Maligni, di-vinitusque quid immitti arbitrabantur omnes. *Morgagni* prædicerat in anatome defuncto-rum nil extraordinarii reperiri, esse diram utriusque pulmonis inflammationem. Reme-dia solummodo in larga, in utroque brachio instituenda venæ sectione statim, ut morbus caput extulerit, quærenda esse.

4) Fors datis medicamentis solventibus, facta evacuatione sanguinea, fors, inquam, materies quartanam produciens, pariter solvitur, ut æger ideo a pleuro-peripneumonia & a quartana simul liberetur. Legimus apud observatores, quartanas subinde venæ sectione curatas; etsi communi alias lege venæ sectio quartanam magis rebellam, quin & incurabilem reddiderit. Opinor, tunc profuisse venæ sectionem in quartana, ubi lentor inflammatorius sanguinis & plethora aderant, quibus, venæ sectione sublatis, obstructions viscerum, materies quartanæ solvebantur, liberque humorum circuitus restituebatur.

HISTORIA MORBI LXXV.

Die 9 Junii.

Febris
larvata.

Sartor 21 annorum. Die Jovis (id est 6 Junii) post frigus haustum æstuavit, non friguit; cephalalgia, sitis, debilitas.

Die sequenti hora quarta pomeridiana dolores rheumatici artuum; his ortis cephalalgia nulla, lene frigus, calor perseverans.

Die Saturni sumpsit

Mixturam antiphlogisticam:

inde

inde æstus & dolores imminuti. Lingua impura, os siccum, alvus aperta, mador cutis tempore somni, debilitas, pulsus fere naturalis, calor nullus. Ad vesperras accessit levis oppressio pectoris.

Venæ sectio.

Vix aliqua crusta.

Die 10 Junii.

Oppressio pectoris; exigua crusta; levamen.

Die 11 Junii.

Ad vesperam denuo artuum dolores rheumatici. (Omni alterno die vesperi rheumaticus accessit artuum dolor absque prægresso frigore.)

Cortex peruvianus.

Die 12 Junii.

Hodie nullus paroxismus; urina tamen noctu magis tincta erat.

Die 13 Junii.

Curatus cortice est.

Nota. Sartores morbis pulmonicis multum obnoxii sunt, præcipue autem sputo sanguinis. Ratio est, quod corpore antrosum multum inclinato laborent.

HISTORIA MORBI LXXVI.

*Die 12 Junii.*Peripneu-
monia.

Lapicida 32 annorum, 9 Junii in aëre pulverulento corpus fortiter movens, bibit frigidam; quod etiam factum est sequenti die: inde raucedo, ardor in dextro pectoris latere, respiratio difficilis; tussis sicca.

Die 11. ab assumpta quadam mixtura vigesies novies fuit purgatus.

Die 12. præter priora symptomata: os siccum. Pulsus celer, fortis, subdurus. Calor; sitis.

Venæ sectio unc. viij.

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Die 13 — 17 Junii.

Crusta summe phlogistica. Levamen.
Minor raucedo.

Die 13. denuo venæ sectio unc. viij.

Die 17 Junii bene per omnia.

Quæritur hic primo; quænam indicatio? solvere, sputa leniter promovere. Sputa supprimuntur quadruplici ex causa:

1) Ob morbi recrudescentiam, inflammationis augmentum, nimium humorum motum.

2) Ob

2) Ob vim vitæ languidam, propter quam omnes se- & excretiones tardius procedunt: hinc & sputorum excretio difficilis redditur.

3) Ob materiam sputorum crassam, tenacem, glutinosam.

4) Ob pulmonum fabricam expectorationi minus aptam. Sunt enim, quibus pulmonum vasa strictiora sunt, ob artificium, vel opificium, quod tractant; uti in iis, qui multum penes ignem laborant, fabri ferrarii, pistorum, vitriarii, item qui pulveres multos exsiccentes inspirant.

Hinc quoque expectorantium classis varia est.

In primo casu convenit venæ sectio; epithemata thoraci applicata; aër tepidus inspiratus; vapor aquæ mediante spongia, vel infundibulo haustus, quod quidem paucissimi ferunt; decoctum saturatæ althææ; mixturæ oleosæ, e. g.

℞. Aquæ font. unc. v.

Olei olivar. vitello ovi subact.

Syrup. de alth. aa. unc. iß.

M.

Omni bihorio duo cochlearia.

Ubi vis vitæ languet, ibi omnia sic dicta cardiaca, aromatica conveniunt: infusum salivæ, roris marini, veronicæ. Mixturæ, e. g. sequentes:

℞. Aquæ stillat. saliv. unc. v.

Syrup. hyssop.

— — cinnamom. āā. unc. j.

M.

℞. Infus. hyssop. unc. v.

Syrup. hyssop.

— — de erysimo āā. unc. j.

M.

Si infusa hæcce aromatica fervide sumuntur, facilius prodit expectoratio.

Item potiuncula vini dulcis, cardiaci; qualia vina italica, hispanica; item hungarica, quæ commode his mixturis adduntur. Vinum rubrum budense, gallica vina multum commendantur. In hominibus infimæ fortis, vino non adfuetis, præstantius cardiacum vino non datur. Commendat vini rubri usum hoc scopo *Huxhamus*.

In tertio casu conveniunt omnia momentia, incidentia, stimulo tamen aromatico carentia; e. g. antimonialia: kermes, tartarus emeticus, vinum antimon. *Huxhami*, stibium diaphoreticum. Squillæ præparata; oxy-

oxymell colchicum, ipsi quoque millepedes.
Gummi ferulaceæ. Formulæ sunt variæ:

℞. Aquæ petrosel. unc. vj.

Oxymell. squill.

— — — simpl. āā. unc. j.

Stibii diaphoret. drachm. j.

Tartari emet. gr. ij.

M.

℞. Aquæ scenic.

— — petrosel. āā. unc. iij.

Oxymell. colchic. unc. j.

Succi milleped. dr. jβ.

M.

℞. Decoct. hord. unc. v.

Aquæ scenic.

Oxymell. simpl. āā. unc. j.

Stibii diaphoret. dr. j.

M.

℞. Gumm. ammon. vitell. ovi solut, dr. j.

Oxymell. squill. dr. j.

Aquæ flor. sambuc. unc. vj.

M.

Clarissimus *Huxhamus* in restitante spu-
torum materie, ob ejus tenacitatem, præci-
pue illa senili, notha, pituitosa; item ubi-
cunque expectoratio ob glutinositatem spu-
torum, si ceteroquin nihil *contraindicaret*;
& ubi periculum in mora, ne æger a coa-

cervata sputorum materia suffocetur, aliud consilium iniit. Vidit enim sic dicta expectorantia incidentia tardius agere, atque eo, usque ægrum mole sputorum resitantium opprimi, antequam vis expectorantium, in sanguinem delata, in pulmonibus effectum ederet. Hinc, uti dixi, aliud consilium iniit, *temerarium*, sed fausto eventu coronatum: dedit emeticum antimoniale. Idem fecit in salivatione variolarum resitante cum periculo suffocationis.

In *quarto* casu, vapores conveniunt.

HISTORIA MORBI LXXVII.

Die 25 Julii.

Febris
rheumatica
a pituita &
bile.

Puella 22 annorum, chlorotica; ab anno circiter, frigore & calore prægressis, menstrua pallida, paucissima, & albus per aliquot dies a catameniis fluor. Crura quotidie vesperi oedematosa; dolor vagus artus oberrabat sæpius hoc anno, qui post duos, aut tres dies denuo evanuit. Hoc anno minus appetit. Per quatuor dies sensus pressionis ad cardiacam, pectus oppressum, respiratio difficilis. Ante tres menses sputa cruenta, pauca tamen; oppressio tunc minor,

nor, & sputum cruentum evanidum. De-
dolatio vero hucusque magna, dolorque
totius corporis. artuumque pungens per in-
tervalla antea redire solitus, nunc continuus
est, sæpius per diem exacerbatur. Os ma-
ne mucosum, amarum; ad tumorem pedum
oedematofum accedit crurum ardor; utrum-
que genu tumet, ut præ doloris ferocia pe-
dem extendere haud possit. Paroxysmus
hic rheumaticus per tres fere menses, sæ-
pius & incertis intervallis per diem acrius
affligit, attamen nunquam penitus abest;
paroxysmo finito, carpi, genuum & pedum
tumor evanescit. Per hos tres menses spu-
ta pauca rejecit, paucis striata sanguine.

20 Julii frequentior rheumatis paroxys-
mus. Calor, sitis. Decumbere coacta. 21
— 23 omnia aucta.

23. In nosocomium suscepta. Os ama-
rum, mucosum. Lingua impura.

Dolor ad scrobiculum, tactu auctus.
Respiratio difficilis, pectoris oppressio.
Rheuma totum corpus oberrans, thoracis
latera præprimis infestans; dolor tactu
auctus. Tumor in sinistro genu. Pulsus
celer, plenus, fortis. Dolor ad noctem
gravior.

Die 24 Julii.

Dato emetico vemuit multam pituitam, flavo - viridescentem, amaram. Dolorum lenimen; oppressio thoracis minor. Genu quoque paulo detumuit.

Noctu dolorum exacerbatio. Inter dormiendum sudor largus; inde levamen.

Finito quolibet paroxysmo, parvæ maculæ livescences in pede dextro apparent, sensim iterum evanescentes.

Die 25 Julii.

Dolor artuum exiguus. 26. Noctu sudor, nullus dolor, tumor genu nullus. Crura tamen modice, ut solet, oedematosa.

Die 27 Julii.

Nox bona, nullus dolor artuum amplius, sed sterni adhuc ardor, & sputa cruenta.

Data est mixtura salina cum drachm. iij. arcani duplicati, ut alvus moveatur; alvus tantum semel mota est.

Die 28 Julii.

Nox bona, nulli dolores; vesperi denovo tumere genu, & dolere cepit. Alvus semel. Nulla cruenta sputa.

Die

Die 29 Julii.

Tinctura rhei aquosa, & mixtura salina aa unc. iij. Die 30. Julii bene per omnia, nullus tumor, nullus ullibi dolor.

Die 31. Julii.

Ardor thoracis, dolor per brachium dextrum ad usque extremos digitos lacerans; pauca cruenta extulit; dolor in genu sinistro. Vomituritio. Emeticum; vomuit pituitosa. Dein data arnica, & vesicans ad locum intra scapulas. Ab emetico dolor multo minor.

Die 1 August.

Aliquis in thorace dolor. Nil sanguinis in sputis. Dolor tumorque in genu minor. Pulvis arnicæ.

Die 3. August.

Purgans ex manna & sale. Genu sinister minus dolet. 4. Salina. 7. Hucusque continuo purgabatur cum levamine.

HISTORIA MORBI LXXVIII.

Die 14. Junii.

Puer 9 annorum. Ante 1 1/2 annum efflorescentias capitis habuit, scabiemque purulentam per quatuor menses durantem adquisivit. Cura nulla adhibebatur. Secutæ sunt

Paralysis
brachii &
pedis.

variolæ copiosissimæ, partim bonæ, partim malæ. His sanatis laxans propinabatur. Secuta denuo scabies purulenta per totum corpus, quatuor mensibus durans. Unguento ultimo mense ex floribus sulphuris & butyro recenti adhibito sub axillis, in inguinibus, aliisque articulis disparuit scabies. Secutus dein tremor manus dextræ, qui negligebatur, malum augebatur, ac manus cum pede dextra paralytica facta.

Die 5. Junii ad Magnif. de Haen brachio immobili curvatoque, potentia tamen non ablata in somno brachium & pedem movendi, venit. Dabatur sequens:

℞. Rasuræ ligni sassap.

— — liquiritiæ aa unc. j.

Flor. sambuc.

— chamomil. aa mp. ij.

HB. Meliss. mp. iij.

Sem. Cardamon. min. dr. ij.

Conc. Cont. Divid. in part. jv. Singul. affunde vesperi mens. j. aquæ ferv. sequenti mane momento coqu. de colatura sum. Omni trihorio vascul.

Insideat quoque quotidie balneo calido, linteisque affectæ partes fricentur.

Die

Die 15. August.

Rediit scabie apparente in affecto brachio, paucaque emendatione. Dab. sequens:

℞. Sapon. venet. unc. β.

Gummi ammoniac. dr. ij.

Massæ pilul. Ruffi. dr. j.

Therebinth. q. f. f. pill. gr. jv.

S. quater de die jv. cum vasculis ij. sequentis:

℞. Rorismarin.

Lavendul.

Abrotan. ā mj.

Maris syriaci mβ.

C. D. U. M. j. infund. cum libr. jβ aquæ ferv.

Die 21. Aug.

Emendatio nulla, nisi brachium ab aliis sine dolore movebatur.

Continuantur medicamenta.

Scabies per hoc tempus apparuit, disparuit vagus capitis dolor, calor manus affectæ major, ceterum bene prospicit modo, uti & antea.

HISTORIA MORBI LXXIX.

*Die 15. Junii.**Pleuritis
rheumatica*

Vidua 46 annorum, omni secunda, tertia septimana, copiosa, nigra menstrua passa est. Ante breve tempus ultima adfuerunt.

A meridie die Veneris friguit, caluit; ad noctem accessit dolor in dorso.

Sequenti die aderat levis dolor ad mammam dextram; nox sequens inquieta, dolor in dorso erat auctus, accessit dolor ischiadicus, qui ab acetabulo dextro usque ad malleolum sæviit, ad meridiem imminuebatur, calor augebatur; horrores vagi, dolor punctorius in latere dextro inter tussendum & inspirandum, tussis cum sputis sanguine striatis.

Sequenti die dolor reliquit latus; & migravit ad sternum cum oppressione pectoris & respiratione difficili. Pulsus fortis, plenus, durus, non frequens; dolor gravativus in pectore; dolor levis ischiadicus, respiratio satis libera; calor. Lingua biliosa, os amarum, ructus amari, sitis multa, cardialgia, alvus striata.

Die Saturni bis sponte vomuit, lien est induratum.

Ve.

Venæ sectio ad unc. viij.

Vesicante ad latus dolens &
Methodo antiphlogistica
brevis convaluit.

HISTORIA MORBI LXXX.

Die 15. Junii.

Fœmina 35 annorum, maritata ante
quinque menses peperit, ante triduum ab-
lactavit infantem. Pleuritis,
rheumati-
co-biliofa,

Die Martis leniter friguit, æstuavit cum
cephalæa, dolore punctorio in dorso, dolo-
ribus rheumaticis in scapula & axilla sinistra;
respiratio fuit difficilis, tussitavit, sputavit
cruenta.

Vena secabatur absque levamine, san-
guis fuit pleuriticus.

Die Mercurii symptomata hæc persti-
terunt.

Die Jovis sæpius sponte vomuit, semel
biliosa, alias assumpta potulenta & sæpius
purgata est.

Die Veneris

Venæ sectio
repetita est, cum aliquo levamine. Lingua
alba, mucosa, os amarum, fœtor oris, car-
dialgia, tensio hypochondriorum, alvus nul-
la,

la, dolor & tensio mammarum, dolor dorsalis, dolores rheumatici scapulæ & axillæ; respiratio difficilis, tussis, sputa mucosa, cruenta, pulsus frequens, mollis.

Decocto hordei

Mixtura antiphlogistica &

Vesicante

curata fuit.

HISTORIA MORBI LXXXI.

Die 18. Junii.

Pleuropneumonia biliosa-inflammatoria.

Sartor 23 annorum. Heri mane friguit, caluit cum oppressione pectoris, dolore gravativo ad sternum, dolore in dorso, cardi-algia, debilitate & gravitate artuum, noctem inquiete peregit, multum caluit; accessit dolor punctorius, sub costis infimis sinistri lateris, oppressio facta est major, respiratio difficilis, tussitavit, nulla sputa projicere potuit, bis sponte vomuit.

Mane prodierunt pauca sputa mucosa sanguine striata; frigora intercurrentia, calor, oppressio pectoris, respiratio difficilis, dolor, tussis, pulsus celer, fortis, subdurus, cubatus in latus dolens, difficilis, lingua modice flava, & reliqua signa saburra

pri-

primarum viarum, quæ jam per quinque septimanas adfuere.

Ante quatuordecim dies alvus incepit fieri diarrhœica, & semel hac nocte est mota; sitis, exiguum sanguinis stillicidium ex naribus,

Venæ sectio ad unc. vj.

Die 19. Junii.

Sanguis crustam non magnam exhibuit, oppressio facta est lenior; cardialgia minor, sputa prodeunt pauca aquoso-glutinosa sanguine striata, urina biliosa. Lingua impura, amaror oris emendatus, ructus nulli, vomitiones, ad potulenta alvus nulla.

℞. Decoctum hordei ℥ij.

Pulp. prunorum

Roob sambuci ʒa unc. ij.

Nitri depurati dr. ij.

M.

Decoctum cum oxymelle &

Enema a meridie.

Alvus bis mota, oppressio major, respiratio difficilior, dolor auctus, tussis multa, sputa pauca, pulsus celer, fortis, plenus.

Venæ sectio.

Vesicans vesperi ad latus dolentem absque levamine.

Die

Die 20. Junii.

Hodie venæ sectio ad unc. x. exiguum levamen, crusta summe phlogistica. Pulsus fortis, plenus, subdurus; diarrhœa. Hinc saturatum decoctum althææ. Alvus compressa.

Vesperī secta est vena unc. x., iterum unc. v.

Die 21. Junii.

Nox melior. Respiratio melior. Epithema ad thoracem.

Mixtura antiphlogistica.

Tussis ut ante; nulla, nisi pauca aquosa, non sanguinea sputa. Os emendatum.

Meridie venæ sectio ad unc. vj. Vesperī unc. vij.

Die 22. Junii. (dies morbi sexta)

Urina ruffa cum eneoremate subfidente.

Nox melior. Respiratio melior. Sputa nulla, nisi pauca aquosa cum sanguine.

Venæ sectio ad unc. vj.

Exiguum levamen.

Die 23. Junii. (d. m. 7.)

Nox uti heri. A meridie major oppressio. Pulsus fortis, durus. Sputa pauca. glutinosa, spermati ranarum similia. Diaphoresis. Urina non ruffa, sed crocea, fere naturalis. Vesperī

Ve.

Venæ sectio ad unc. viij.

Die 24. Junii (d. m. 8.)

Nox uti heri. Hodie tota die diaphoresin. Sputa glutinosa, quædam cocta pauca. Vesperi pulsus bonus, pectus oppressum.

Vesicantia.

Die 25. Jun. (d. m. 9.)

Nox infomnis. Omnia meliora.

Die 26. Junii. (d. 10. m.)

Heri alvus quinquies mota. Pectus bonum. Sputa cocta.

Bene se habet.

Nota. 1) Urina nunquam cocta fuit, nunquam sedimentum in urina. Sed die septimo repente quasi naturalis adparuit.

2) Morbus diaphoresi judicatus est. Dein sputis & alvo.

3) *Crisis* fere subito fit, sed *evacuatio critica* continuat. *Die critica* incipit. Raro crisis fit diaphoresi in morbis pectoris, sed sputis.

4) Dantur morbi pectoris inflammatorii, qui miliaribus judicantur. Si materies tenuis, multumque diluta sit, per diaphoresin abibit. Si crassior, hærebit illa in vasculorum cutaneorum superficie externa & papulas excitabit, quæ magnitudinem, & formam seminis milii referunt. Erunt cri-

ticæ, ut parotis, aut metastasis quævis critica dicitur. Sed utique crisis talis, qua melior dari potest. Si pleuritis sit mere inflammatoria, raro aut fors nunquam judicatur *miliaribus*, sed si vitium biliosum primarum viarum adsit, sique biliosa colluvies attenuata, dilutaque resorbeatur, frequentissime miliaria, & petechiæ accedunt. Quæritur an etiam petechiæ criticæ sint? Resp. hoc in casu non fuisse.

- 1) Quia primis diebus coctione non prægressa ortæ.
- 2) Quia paucae, nil enim exiguum est judicatorium.
- 3) Quia absque levamine præterea petechiæ aut nunquam aut rarissime criticæ fuere, & non nisi in morbis quibusdam pestilentialibus.

HISTORIA MORBI LXXXII.

Die 20. Junii.

Pleuritis
latens.

Sutor 18 annorum alias semper sanus si scabiem excipis, qua ante hunc morbum vexabatur. Friguit ante 3 septimanas sine calore superveniente; accessit dolor ad utrumque thoracis latus cum levi oppressione pectoris, tussi moderata, siti.

Se-

Secundo, tertio morbi die assumpsit pulverem purgantem, inde sibi melius factum fuisse aiebat.

Per quatuordecim dies se sat commode habuit, remanserat levis oppressio, & lassitudo, sudavit ad thoracem, claviculam, collum. Horruit omni quarto die. Nunc horrores cessant, oppressio pectoris paulo major facta est, tussis major cum sputis mucoso-albis, pulsus celer, fortis; durus; lingua pura.

Decoctum saturatum radicis althææ. Facta venæ sectio ad unc. viij. binis vicibus, & curabatur antiphlogisticis.

HISTORIA MORBI LXXXIII.

Die 5. Julii.

Fœmina 23 annorum, lotrix. Semper Febris biliosa.
fana vixit, si excipias febrem continuam, qua ante dimidium annum hic decubuit. Menstrua habuit semper pauca, irregularia, per tres menses nulla, a quo tempore urinæ ardor. A quatuor septimanis oppressio pectoris & respiratio difficilis; ante octo dies gravitas artuum. Os amarum, ructus amari, inappetentia, sitis, cardialgia & dolores in

domine, alvus diarrhœica ; ante septem dies vena secta est, in pede eadem symptomata, sic quoque ante sex dies. Ante quinque dies, id est die Lunæ, apparuere menstrua, dolores ventriculi & abdominis augebantur, vomuit octies biliosa una cum tribus lumbricis, accessit frigus, calor, pruritus in cute cum exanthematibus urticatis; menstrua steterunt, aderat multa sitis, oris amaror item alvus laxa. Cephalalgia, oppressio pectoris major, respiratio difficilior; mox diem lunæ excipiens inquieta.

Die martis caluit, vomuit ter ingesta & biliosa, reliqua symptomata perstiterunt.

Die mercurii sat commode se habuit, ut erecta corpore esse potuerit, omnia symptomata mitiora, nulla febris, exanthemata nulla, vomitus nullus, alvus siluit. Heri 5ta Jul. calor sitis, ter vomuit biliosa, & bis purgata est, cephalalgia, ructus amari, cardialgia, & pressio ventriculi, dolores lancinantes in regione umbilicali, oppressio pectoris major. Respiratio difficilior. Cephalalgia, lingua bona, os amarum, sapor non bonus, sitis, ructus amari, vomituritiones, cardialgia, dolores in abdomine, laxa alvus, ardor urinæ, oppressio pectoris, respiratio difficilis, calor non magnus, ardor cutis, exanthemata

mata urticata, pulsus plenus, fortis, naturali celerior. Mixtura sequens;

Aquæ samb. unc. v. |

Oxymellis simp.

Roob sambuc. aa ʒj.

Arcan. dupl. ʒjβ.

M.

Decoct. hordei cum Oxymell.

Exanthema urticatum evanuit; os bonum; Respiratio melior. Aliqua adhuc cardialgia.

Die 6. Julii.

Pulsus naturalis. Omnia ut heri. Repetita priora.

Die 7. Julii.

Mane paroxysmus febrilis.

Die 8—10. Julii.

Bene.

Nota 1) Morbum hunc lente incepisse, tardeque progressum esse. Id morbis biliosis magis est familiare. Apparatus crudus *longo tempore* generatur, Secus in inflammatoriis.

2) Nota oppressionem pectoris & perdifficilem respirationem, id sympathicum cum primis viis erat. Nam evacuationibus factis alvo & ore, emendabatur pectus. Male ergo in hac oppressiones pectoris & venæ sectio fuisset instituta, dataque fuissent mu-

cilaginosa, emollientia. Oppressio pectoris in lotricibus peculiarem meretur attentionem. Nam cum corpore antrorsum inclinato inter lavandum vaporem aquæ calidæ inhalent, oritur tum a situ corporis tum ab ipso vapore major sanguinis coacervatio in capite atque imprimis in pulmonibus, unde eorundem *laxitas, plethora*, oritur, item vasa distenduntur, varicosa fiunt. Sputum sanguinis, suppressa menstrua.

3) Ardor urinæ. Oppletis intestinis crudo apparatu, paucum & stranguriosum miſtum sæpe observamus. Eadem materies quæ prurientes maculas urticales in cute facit, ad urinarias vias delata ardorem efficit. Monendum est de hoc symptomate, ne forte aliud quid subesse quis existimet. Miſtum parcum difficilem in febribus gastricis *Baglivius* jam notavit.

Quæritur 1) quænam hujus febris natura? Resp. ad gastricas pertinet, ob vomitus spontaneos biliosos, oris amarorem, ructus pravos. Erat continua remittens *ad initium* absque certa lege rediere exacerbationes.

2) Unde indicatio desumebatur? Resp. a symptomatibus principalibus, magis urgentibus.

gentibus, a crudo viarum primarum apparatu.

3) Quomodo huic indicationi satisfactum? An vomitoriis & quare non? Resp. Natura sponte vomitum movebat, alvus erat clausa, opus ergo solum fuit, medicamento solvente ut spontanea huic excretioni aptior redatur materies in primis viis restitans. Cumque semper etiam intestina impura sint, opus erat medicamento simul eccoprotico. Hinc mixtura ex aqua samb. unc. v. roob samb. & oxymell. simplic. aa unc. j. Arcan. dupl. 3jβ. Decoctum hordei cum oxymell. Postmodum omissum sal est, cum alvus moveretur sufficienter.

4) Quæ idea solventium? Solventia ea sunt, quæ in crassa, tenacia, pituitosa agunt. Huc ergo pertinent omnia mere aquosa; aquosam coctiones, decoctum hordei, graminis, proprie solventibus adnumerat; mitissima hæc sunt & proprie solum diluentia deberent appellari.

Solventia mitiora sunt, succi recentes herbarum. saccharum, mel,

2) magis solvunt salia media. Dein gummata ferulacea.

3) potentius solvunt antimonialia,

4) adhuc magis solvunt mercurialia, sed simul crassim sanguines acrem reddunt, & ad putredinem disponunt. Potentissima sunt aconitum, cicuta, flammula jovis, quæ efficacia fuere in morbis ad omnia reliqua solventia rebellibus.

5) An exanthemata non erant respicienda, an ratio agendorum non erat inde pendenda? Resp. Non, id enim symptoma, five adsit, five non adsit morbum non reddit nec faciliorem, nec difficiliorem; idem de miliaribus, itemque de petechiis dicendum est. Vidimus est morbus *gravis* absque his, & eosdem specie morbos *leves* absque his, vel & cum hisce efflorescentiis. Hinc inter accedentia symptomata numerantur.

6) Quænam regula practica observanda est, si *plura* occurant symptomata, quænam indicationem suppeditaræ debent? Resp. In concursu plurium symptomatum respici illud vel illa debent, quorum præsentia vel absentia magis urget.

HISTORIA MORBI LXXXIV.

Die 9. Julii.

Juvencula 22 annorum, chlorotica, quæ Febris maligna.
tamen ordinata, & copiosa menstrua habuit,
14 dies ante morbi hujus accessum frigore
corripitur, calore subsequo, & valida siti;
cum cephalalgia, & artuum dædolatione.
Intermittentium more febris redibat, at in-
certo circuitu, quarto, etiam quinto die,
paroxysmo interim inter quatuor horas per-
fecte soluto.

Die 29. Junii menses copiosi, cepha-
lalgia. Sequenti die nullus mensium fluxus.
Artuum dædolatio, appetitus prostratus. Ea
die versus vesperam in febrem continuam
incidit. Die 2do Julii ab haustu spiritus vini
calor valde intensus. Die 5. Julii accessit
diarrhæa; ut plus quam 20es alvus pone-
retur. Major inde virium debilitas. Eodem
die venæ sectio, parca quidem, at 7ma Jul.
largius in pede instituta: absque levamine
tamen, & persistente alvi fluxu.

Die 9. Julii.

Cephalalgia ingens; amaror oris; lin-
gua prærubra, glaberrima; deglutitio diffi-

cilis ob fauces aridas. Diarrhæa; fitis magna, magnus calor. Pulsus debilis.

Mixtura salis ammoniaci.

Die 10. Julii.

Datum emeticum; ne autem emeticum in purgans vertatur, præmissus est bolus ex theriacæ Andromochi dr. β . Alvo sic compressa, post duos horas datum emeticum est.

Vomuit multum pituitæ; diarrhæa. Exiguum levamen.

Infusum Decoctum rad. arnicæ.

Die 11. Julii.

Eodem symptomata. Datum a meridie emeticum. Vomuit pituitam cum bile.

Idem.

Die 12. Julii.

Nulla cephalalgia, nullus amaror oris. Lingua sicca; calor modicus. Pulsus ferme naturalis. Alvus tota die siluit. At ingens dædolatio.

Idem infuso - decoctum.

Die 13. Julii.

Alvus semel mota. Febris nulla. Lingua humida hodie est, mucosæque, sapor minus amarus.

Infuso decoctum arnicæ.

Die

Die 14. Julii.

Eodem, ut heri. Magna debilitas.
Nulla febris.

Idem remedium.

Die 15. Julii.

Datum emeticum. Vomuit pituitosa
colore, sed sapore amarissima. Dejecit ali-
quoties. Nulla febris.

Decoctum corticis.

Die 16. Julii.

Lingua mucosa, sputa mucosa. Ob pul-
sum debiliorem, & cum denuo diarrhæa im-
mineret.

Pulvis radic. arnicæ omni bihorio.

Die 17. Julii.

Lingua glabra denuo, & resiccata. Fe-
bris vel nulla, vel exigua. Alvus substitit.
Solum queritur debilitatem.

Omni 4 horio dr. β . rad arnicæ cum
decocto hordei & oxymell.

Die 20—26. Julii.

Omnia bona. Debilitas. Arnica om-
ni 4 horio, cum decocto hordei & oxy-
melle.

Die 21 & 22. Jul. Debilitas. Cætera
bona. Eadem repetita 23. Minor debilitas,
appetit.

Die

Die 26. Jul. Reconvalescit, sumit stomachica.

Nota. 1) Purgans, aut spontanea diarrhæa vires convellit, materiem non sufficienter evacuat.

2) Venæ sectio male instituta, ex morbo mere gastrico fecit malignum.

3) Aliquoties feliciter hoc usus sum stragemate, ut alvum theriaca (utut eam morbus princeps haud exigeret, quin potius contraindicaret) compresserim, & tandem ea compressa emeticum cum utilitate propinarem.

4) Rarissime diarrhæa emetico tollitur. Emeticum alvum nimis fluentem reddit fluidiorem, vertiturque in purgans; hoc sæpe cum magno tædio expertus sum.

5) Quæritur, quis usus corticis peruviani, & quis radicis arnicæ sit? quæ notio malignitatis?

HISTORIA MORBI LXXXV.

Die 11. Julii.

Pétéchiæ.

Fœmina 32 annorum. Ab infantia habet dolores rheumaticos. Ante 1½ anno peperit, lactavit infantem qui mortuus est; ante tres septimanas menstruavit. Post, puerpe-

erperium conqueſta eſt de dolore circa tempora, de ſiti inſolita, de ore acido amaro, ejusque ſiccitate; naſea, incipientibus lipothymiis, inappetentia & cardialgia jejuno ventriculo majori. Ante quinque ſeptimanas ob dolores capitis vena ſecta eſt, ſed absque levamine. Die Lunæ motu in curru prægreſſo experta eſt, horripilationes vagas caloribus mixtas & alternantes ad noctem, acceſſit dolor punctorius ſub infima coſta ſiniſtri lateris uſque ad ſupremam coſtam ſpuriam per tres horas uno tenore pergens, cum reſpiratione difficili & oppreſſione ad ſcrobiculo cordis aliquid verſus fauces aſcendit, cum ſenſu conſtrictionis faucium, ac ſi eſſet globus hyſtericus; decumbere in latus affectum non potuit. Noctu adhuc vena ſecta eſt; paulo poſt dolor lateris mitior, ſed oppreſſio major, reſpiratio difficilior, ut vix loqui potuerit; nulla aderat tuſſis. Sed ſitis multa, naſea, vomituritiones; horrores vagi cum caloribus; os amarum. Vena ſecta eſt; dolor evanuit, oppreſſio manſit; ſenſus conſtrictionis faucium erat minor. Sic die martis pergit, die mercurio aſſumpſit purgans, inde alvus non multum movebatur, alvus figurata ſemel reſpondebat; ſymptomata erant prava. Lingua pura, modice alba.

alba. Oppressio minor, dolor nullus, somnolentia, & tinnitus aurium, & petechiæ puncticulares ad brachia & collum.

Mixtura ex roob sambuci.

Decoctum cum oxymelle.

Clyisma.

Semel sponte vomuit. Dato emetico copiosissimam quasi amurcam vomuit; evanuerunt petechiæ, & die 19 Julii sana discessit.

Nota.

- 1) Post sectam venam major orta oppressio.
- 2) Statim a vomitu disparuere petechiæ.
- 3) Notanda est cita convalescentia.

HISTORIA MORBI LXXXVI.

Die 16 Julii.

Petechiæ.

Fœmina 23 annorum; a tribus diebus habet menstrua, ante septem dies conquesta est de cephalalgia, *debilitate, lassitudine artuum, respiratione difficili*, inappetentia, caloribus vagis, siti; os fuit mucosum, spiritus foetidus. Sic & die Jovis & die Veneris, quo in pede vena secta

per levamine. Accedebant nausea & vomitu.

turitiones; noctes erant satis quietæ, & ægra adhuc fungebatur suo labore.

Die Saturni manus sinistra afficiebatur dolore rheumatico cum flexione minus facili digitorum, reliqua symptomata pergebant.

Die Dominica dolor rheumaticus quoque manum dextram occupavit; ob cephalalgiam decumbere debuit; post meridiem accessit lene frigus, calor, sudor, & menstrua fluere inceperunt.

Die Lunæ mane melius se habuit; post meridiem cephalalgia, oscitationes, calor, sudor, multa sitis, nox inquieta cum insomniis. Manum sinistram dolor rheumaticus reliquit; cephalalgia; lingua alba, siccificens; os mucosum, petechiæ, pulsus naturali celerior. Alvus libera.

Decoctum eccoproticum, dein emeticum, denuo eccoproticum.

Et ita die 20 Julii bene habuit.

Nota. 1) Febris biliosa cum petechiis.

2) *Rheumatismus biliosus* in malignis frequenter a nobis est observatus.

3) Huic *stante menstruorum fluxu* data est radix ipecacuanha, cum symptomata febris

bris malignæ id deposcerent. Frequenten-
stante fluxu menstruo innoxie, re sic exi-
gente, datum est emeticum.

HISTORIA MORBI LXXXVII.

Die 17 Julii.

Pleuro-pe-
ripneumo-
nia rheu-
matica.

Juvenis 13 annorum, ante 1/4 annum
annum morbo inflammatorio per septem se-
primanas decubuit in nosocomio Pazmania-
no. Aestuante corpore 15 Julii frigidam
hausit; ad vespervas correptus est frigore
levi, calore, & dolore rheumatico omnium
artuum. In hoc statu noctem peregit. Al-
tero die accessit oppressio pectoris, respira-
tio difficilis, dolor punctorius in latere fini-
stro; tussis rara; debilitas, cephalalgia, hor-
roresque vagi caloribus mixti.

Hæc symptomota hodie adhuc perstant.
Dolores artuum leniores; pectus dolet ad
attactum; in latus sinistrum difficulter de-
cumbit; dolor lateris sinistri vix non cessa-
vit. Pulsus celer; calor, sitis, lingua alba,
sapor bonus, os siccum.

Venæ sectio unc. vij.

Mixtura sambuci.

Decoct. hord. cum oxymelle.

A me-

A meridie paulo melius se habuit. Sanguis emissus phlogisticus. Dolor lateris cessat, melius in hoc latere decumbit. Pectus fert attactum sine dolore. Alvum semel deposuit. Conqueritur de dolore in dorso. Abdomen dolet ad attactum.

Vesicans ad pectus.

Dolores bihorio post sublati.

Die 18 Julii.

Bene per omnia habet; pectus liberum; non febricitat.

Die 19 Julii.

Tota nocte sudor; oppressio pectoris; calor. Mane perstitit febris; nulla tamen amplius oppressio. Lingua impura. A meridie datum

Emeticum.

Vomuit mucosa, glutinosa, sapore amara, non multa; sed alvum aliquoties dejecit. (Videtur saburra fuisse potius in intestinis); lingua biliosa.

Die 20 Julii.

Noctu denuo calor, absque prægresso frigore, cum oppressione pectoris, & sudore; attamen longe minor paroxysmus.

Die 21 Julii.

Denuo minor paroxysmus noctu rediit.

Datus cortex est.

Stoll, R M. P. V.

Bb

Die

Die 22 — 25 Julii.

Nox bona. 25. Hac nocte questus est gravitatem capitis. Sumpsit mixturam eccoproticam salinam.

1) Notanda est species peripneumoniæ.

2) Effectus vesicantis non ab *exulceratione*.

3) Dolor abdominis rheumaticus.

HISTORIA MORBI LXXXVIII.

Die 3 Augusti.

Petechiæ.

Fœmina 30 annorum. Menstrua semper ordinata habuit; ante tres dies accelerata periodo apparuerunt, sed non amplius adsunt. A tribus diebus se male habet: semper adfuere cephalalgia, sitis, os amarum & mucosum, respiratio difficilis, anxietates, oppressio & dolor ad scrobiculum cordis, frigus, calor, ructus pravi, nausea, vomitiones, vomitus spontanei biliosi; perseverante dolore, aliisque symptomatibus omni die ad quintam pomeridianam leve frigus rediit; lingua impura, pulsus celer, calor naturalis, gravitas omnium artuum; petechiæ. Vesperi delirium. Datum

Eccoproticum solvens.

Die

Die 4 Augusti.

Datum

Emeticum ex ipecacuanha.

Vomuit multa, atra, viridia. Caput levius,
omnia aliquantulum emendata. Non delirat.

Die 5, 6 Augusti.

Lingua ex albo viridescens, os amarum,
omnia ut heri.

Emeticum.

Biliofa vomuit.

Die 6 — 8 Augusti.

Sanata est.

Nota. I. Morbum petechialem cum
signis apparatus crudi; unde vere elucescit:

- 1) Affinitas inter malignos & biliosos.
- 2) Genesis efflorescentiarum in primis viis.
- 3) Qua ratione vomitus proficit.
- 4) Symptomata malignitatis.

In hac ægra videndum potius, quid
non sit faciendum, quam quid oporteat fa-
cere.

II. Videamus, quænam non conve-
niant.

1) An venæ sectio? morbus inflamma-
torius non est. Primæ viæ manifeste labo-
rant.

2) An emeticis, eccoproticis? Lente
& caute agendum. Materies soluta non est.

B b 2

3) An

3) An antiseptici, cortice, spiritu vitrioli? Materiam morbi hæc non solvunt, non eliminant, non corrigunt. Materiam morbi *naturæ alcalinæ* esse in putridis morbis quidam putant; at vero insufficiens hæc idea est, & falsa. Sæpe ipso gustu acida, austera apprehenditur. Hæc idea penes furnum chemicum nata est, & solum qua metaphora admittitur. *Natura* materiæ *varia* omnino est, sufficit *alienam* esse, &, si sanus humoribus misceatur, *nocivam*. *Acida* vegetabilia & solummodo diluendo, solvendo, & vim saponaceam exerendo profunt, itemque quatenus omnes sectiones promovent, quatenus *amica* sunt corpori nostro; mineralia autem profunt, non ex eo, quod cum materia putrida alcalina salem medium componant, sed quod vim vitæ blande stimulant, fibras relaxatas lenissime stringunt, & acri suo, nobis amico, excretiones & secretiones promoveant.

Hinc spectatis omnibus nil convenire videtur, præter potus solventes, saponaceos, mellitos, quibus fors brevi dosis ipecacuanhæ subjungetur.

HISTORIA MORBI LXXXIX.

Die 1 Octobris.

Sutor 20 annorum, sanus a multo tem- Icterus.
pore; elapsis circiter quinque septimanis
prostratum sentit appetitum, corporis lassitudinem, mane præcipue. Universim ad consuetos labores minus idoneus. Intermittente febre nunquam laboravit. Ceterum absque febre. Alvus semper dura, per triduum sæpe obstructa, atque per tres ferme septimanas immorigera, donec ante quatuordecim dies sponte diarrhæica evaderet, colore interim icterico per totum corpus diffuso; rediit tunc appetitus, vigor pristinus rediit.

In nosocomium susceptus præter ictericum colorem & alvum obstructam, nullum symptoma exhibuit.

Decoctum hordei cum oxymelle.
Mixtura salina.

Die 2 Octobris.

Alvus nulla.

Salis amari unc. jß.

Die 3 Octobris.

Sumat omni bihorio

Radiciſ arnicæ dr. β.

Vomuit pauca bilioſa. Idem icterus. Addidi
ad ſingulas arnicæ doſes

Salis ammoniaci ſcr. j.

Et die 7 Octobris a meridie color lætior,
minusque flaveſcens.

Die 8 Octobris.

Cum denuo ſaturatius tingeretur, dedi
hodie

Sulphuris aurati antimonii tertiæ
præcipitationis gr. iij.

ſexies per 24 horas. Et poſtera die dedi
grana jv.

Die 11 Octobris.

Dilutior color. Sumat pro doſi

Sulphuris aurati gr. vj.

optime enim fert.

Die 19 Octobris.

Jam a biduo ſumit

Sulphuris aurati ſcr β.

Dilutiſſima tantum flavedo. Nulla excretio
a ſulphure aurato obſervatur. Abſque ullo
incommodo fert hanc doſin.

Die 21 Octobris.

Sanus diſceſſit.

HISTORIA MORBI XC.

Die 29 Septembris.

Sartor 19 annorum, 22 Septembris sera ^{pleuritis} vespera horruit, incaluit, nox insomniis tur- ^{spuria,} bata. Sequenti die dedolatio, dolor lateris punctorius, oppressio thoracis; sapor oris depravatus. Continua hucusque febris; lateris tamen dolor tertia morbi die evanuit. Septima morbi die diarrhæa. Octava in nosocomium receptus.

Dolor capitis vehemens, assiduus, dilacerans, caput retrahens. Pectoris oppressio; os amarum; dedolatio; calor assiduus; tussis frequens; cardialgia; pulsus celer, fortis, durus; alvus nulla. Delirium.

Decoctum eccoproticum.

Die 30 Septembris.

Secta vena unc. xij.

Crusta phlogistica magna. Levamen.

Die 1 Octobris.

Mixtura antiphlogistica.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Nullus in ore amaror; at lingua humida, impura; at incipiens glabrities. Nulla cardial-

gia. Oppressio aliqua pectoris. Pulsus plenus, fortis, non multum celer. Calor.

Die 2 Octobris.

Emeticum.

Multa biliosa, vitellina vomuit. A vomitu nulla prorsus febris, debilitas magna. Caput & pectus prorsus emendata.

℞. Mixturæ solvent. libr. β.

Cortic. peruv. dr. iij.

Sal. ammon. dr. ij.

M.

Die 3 Octobris.

Bene per omnia.

Mixtura eadem.

4 Octobris exigua febris, reliqua bona. Repetita priora. 5 Oct. Exigua febris, reliqua bona. Repetita priora.

Die 10 Octobris.

Mixtura corticis ob continuam levem febriculam. 14 Oct. sanus discessit; manere tamen debuisset, ut recidivæ metus præscindatur.

HISTORIA MORBI XCI.

Die 13. Sept.

Vir 40 annorum 23 annorum spatio militiam sequebatur. Juvenis 20 circiter annorum morbo acuto decubuit, ex quo multis venæ sectionibus sanatus. Omni anno, cum frequentes hæmorrhagias pateretur, quater per annum venam sibi secari curavit. Ante sex annos verme tænia laborabat; a purgante drastico, quod ternis vicibus interposito aliquot dierum intervallo, assumpserat, qualibet vice aliquot ulnorum frustra vermis ejicebantur. Ab eo tempore nulla prorsus a verme incommoda.

Phthifici
anatomy.

Olim miles sæpe æstuante corpore frigidam hausit; frequentes inde pleuritides, plerumque neglectæ, subinde sanguinis missione curatæ. Per octo annos phthisi laborat. Ultimis duobus mensibus excretio sputorum difficilis, diarrhœa, emaciatio, pedum intumescencia. 13. Septembris nosocomium adiit.

Die 18. Octobr.

Ab aliquot diebus utitur decocto rad. falep., oppressio nocturna vix aliqua. Diarrhœa cessat, at subinde sudores nocturni adsunt.

Die 8. Novemb.

Die octava Novembris mortuus. Musculi evanidi in brachiis præcipue. Pulmo dexter inflammatus ex toto, nisi particulam ejus infimam excipias. Major inflammatio in suprema ejusdem parte, ubi vomica ovum anserinum capiens, tenui pure repleta. Parietibus pseudomembrana adhæsit ex purulento sedimento; circumcirca inflammatio 3 — 4 lineas crassus paries effecit, ne in cavum thoracis effundatur. Sinister pulmo paulo minus inflammatus; abscessum continuit nucem moschatam capiens: talis exiguus abscessus simul erat in dextro etiam pulmone, ibi autem in utroque pus bonum. Granula alba, innumera.

HISTORIA MORBI XCII.

Die 1. Octob.

Pleuritis
inflammato-
rio - bili-
osa.

Fœmina 65 annorum a 14 circiter diebus catarrho vexatur; obambulat. 28. Septembris tempore vespertino febre corripitur continua, cum largo sudore, & siti valida. Altera die accessit oppressio thoracis, spirandi difficultas, tussis, atque dolor in antica parte pectoris. Appetitus deletus, cardialgia, oris amaror, & vagum per intervalla

ar-

artuum rheuma. 30. Diarrhæa. Secta vena est. Pulvis temperans. Sequenti die e lecto surgit, exit; mox autem ob validam pectoris oppressionem domum redire coacta. Calet; sitit; os amarum, ficcum.

Die 1. Octob.

Cephalalgia, amaror oris; lingua sicca, arida.

Respiratio difficilis, strepens, sibilosa; valida thoracis oppressio, & dolor punctorius in anteriori parte. Levis cardialgia. Facies flavescent.

Sputa glutinosa, cruenta. Diarrhæa; rheuma vagum artuum. Pulsus fortis, plenus, durus.

Solventia.

Die 2. Octobr.

Venæ sectio unc. vj. Repetita ad unc. viij. Crusta phlogistica. Nulla emendatio.

Die 3. Octob.

Fætor & amaror oris; sapor quasi ab ovis putridis.

Emeticum.

Vomuit copiosam flavam bilem. Respiratio emendata. Sitis.

Mixtura corticis cum sale ammoniaco.

Dococtum hordei cum oxymelle.

Linctus.

Spu.

Sputa incipiunt glutinosa, ductilia, copiosa prodire; aliquis sterni inter tussendum ardor. Caput melius. Os emendatum; respiratio paulo melior. Pulsus non debilis, naturali celerior.

Die 4. Octob.

Lingua, qualis hucusque fuit, levis & ficea, quasi polita, rubra.

℞. Decoct. hord. unc. jv.

Aqu. fœnic. unc. ij.

Oxymell squill. unc. jβ.

Stib. diaph. non ablut. dr. jβ.

M.

Linctus, & duo vesicantia ad furas.

Vesperī omnia symptomata aliquantum emendata. Sputa glutinosa valde.

Die 5—8. Octobr.

Tussis & respiratio aliquantum emendata. Pulsus non debilis, modice celer. Sputa glutinosa.

Omni bihorio gr. j. kermes cum lapidibus cancrorum, & sachar. Item duo vesicantia ad crura.

Vesperī major emendatio respirationis. Sputa minus glutinosa. Lingua antea levis, & arida, nunc humectari incipit.

Die

Die 8 — 10. Octob.

Hucusque kermes sumpfit; at hodie, etsi tussis esset rara, sputa pauca, faciliaque, & respiratio emendaretur, pulsus naturalis esset, nullaque adesset febris; tamen cum pulsus esset languidior, timereturque nimia paulo post debilitas, datum est infusum contrajervæ & serpentariæ, cum scrupulo uno camphoræ.

Die 10 — 14. Octob.

Cum vires essent bonæ, pulsus fortis, tussis rara, sputa pauca, facilia, pectus bonum, dedi mixturam stibiatam.

Die 14 — 18. Octob.

Ad reconvalescentes posita utitur mixtura stomachica, & bene habet per omnia. 18. Octobris sana discessit.

HISTORIA MORBI XCIII.

Die 13. Octocr.

Sartor 28 annorum ab octo ferme an-
 nis de vocis raucedine conqueritur. Ante
 triennium scabie infectus sex mensium spa-
 tio ægrotabat, unguento ad scabiem tandem
 sanatus est. A sex abhinc septimanis dolo-
 re lateris sinistri punctorio vexatur, tussi,
 inspiratione, actu externo, & decubitu
 in

Pleuritis

in latus affectum aucto ; cæterum nulla manifesta febris.

13. Octobris hora nona matutina toto corpore inhorruit. Dolor lateris punctorius validissimus ad primam costam spuriam. Rheuma vagum caput, & sinistri lateris brachium oberrans. Tussis valida, sicca. Appetitus prostratus.

14. & 16. omnia symptomata perstant. A fomento lactis levamen nullum. 16. secta vena est ; sanguis phlogisticus ; exiguum levamen. 17. eadem symptomatum vehementia.

Die 18. Octob. (6. m. d.)

Ad nosocomium defertur. Ob doloris vehementiam, pectoris oppressionem, pulsum celerem atque durum venæ sectio ; ea-que sera vespera repetita. Doloris inde remissio ; pectus tamen adhuc valde oppressum. Vesicans lateri dolenti applicatum. Mixtura solvens cum nitro.

Die 19. Octob.

Ob pulsum valde durum, & celerem secta vena ; crusta ; levamen.

Die 20. Octobr.

Respiratio bona ; dolor lateris nullus ; pulsus tamen valde adhuc celer, non durus.

Tussis

Tussis, uti hucusque, multa scilicet, dolorque epigastrii inter tussendum.

Decoctum altheæ, semin. melon, cucumer - cum mixtura solvente: tepide.

Die 21. Octobr.

Pulsus celer valde, duriusculus. Pectus & respiratio bona; at tussis sæpe adhuc vexat, ita, ut futuram tussim in hypogastrio dolente sentiat; rheumaticum quidem ratus adposui vesicans ad locum dolentem, sed absque levamine.

Die 24. Octobr.

Oleosa, mucilaginosa non profuere.

Die 25. Octobr.

Dolor fixus in hypogastrio; pulsus celer. Subinde borborygmi, flatusque vexant. Abdomen non tensum.

Quid, si materies dysenterica ibi hæret, emetico - cathartico solo excutienda?

Die 26. Octobr.

Emulsum purgans omnem dolorem sustulit.

HISTORIA MORBI XCIV.

Die 17. Octobr.

F. Quarta-
na in pe-
ripneumo-
niam abi-
ens.

Vir 36 annorum sæpius per vitam in-
termittentibus febribus vexatus, æstate hac
lapsa tertiana laboravit, unde sanatus, huc-
usque commode se habuit. Ante quatuor
tandem septimanas quartana febre iterum
corripitur. Die 15ma Octobr. paroxysmus
febrilis emanfit; at continua inde pectoris
oppressio, tussis frequens, cephalalgia assidua,
lecto decumbere coactus.

17ma accessit nosocomium, omnia pe-
jora, 18 noctu suffocationis periculum, 19 ma-
ne venæ sectio. Levamen. Crusta phlogi-
stica. Pulsus plenus fortis, & naturalis fer-
me celeritas.

Antiphlogistica.

Die 20. Octobr.

Cum decoctum suum frigide assumpsis-
set, denuo tussitare, pectore oppresso esse,
& pulsus celeriores durioresque habere cœ-
pit. Hinc omnia tepide data sunt, & vena
secta est.

21. bene se habet. Rediit quartana,
denuo cortice & sale ammoniaco profligata.
Sanus 31. Octobris.

HI.

HISTORIA MORBI XCV.

Die 15. Octobr.

Juvenis 19 annorum ante 18 menses acuto morbo decubuit. Sanatus ad hoc usque tempus bene se habuit. Ante quatuor menses quartana corripitur. Præscriptis a medico remediis, febris emanfit, superstitite tamen levi dolore in hypochondrio sinistro. A quatuordecim circiter diebus minus appetit, sapor oris depravatus.

Pleuritis
rheumatica
cum vitio
bilioso.

Die 10ma hujus menses quarta a prandio hora, frigus, calor, cephalalgia, nox inquieta, 11ma horror, calor, dædolatio, dolor lateris dextri punctorius, tussi, inspiratione auctus. Die 12ma. Frigus non rediit amplius; reliqua omnia pejora. 13ma diarrhæa. 14ma eadem. 15ma in nosocomium susceptus.

Dolor lateris punctorius inspirando, tusiendo auctus. Pectoris oppressio. Lingua alba. Pulsus celer, plenus, fortis. Lienis durities. Sputa mucosa.

Venæ sectio

Mixtura nitrosa.

Decoctum hordei cum oxymelle.

Stoll. R. M. P. V.

C c

Die

Die 16. Octobr.

Repetita heri venæ sectio. Crusta sanguinis admodum crassa.

Vesicans lateri dolenti applicatum; inde omnium symptomatum levamen. Pulsuum naturalis celeritas. 18 sanus per omnia.

Nota. 1) Quorsum ille sanguis phlogisticus devenit?

2) Quo plus crustæ phlogisticæ apparet, eo minus pertinaciæ in morbo observatur. *Inflammationis rheumaticæ* fere pathognomicon est, crustam habere densam, ita, ut mediam persæpe partem, quin & plus sanguinis totius emissi sola crusta efficiat,

3) Inflammatoria hæc crusta primis horis a venæ sectione non contrahitur, & contractâ serius, fimbriis & margine circum circa elevato utplurimum caret.

4) *Vera pleuritis* crustam sanguinis minus densam, sed primis a venæ sectione horis contrahi solitam, cum margine serrato & assurgente habet.

Hæc discrimina multiplex & quotidiana observatio docuit.

HISTORIA MORBI XCVI.

Die 17. Octobr.

Fœmina cœlebs 35 annorum, ante 16mum ætatis suæ annum, quo catamenia comparuere, variis spasmodum insultibus vexabatur, 17mo ætatis anno ictero per tres menses, ante 5 annos intermittente tertiana per quatuor septimanas laboravit. Ab ultimis quinque annis frequens cephalalgia, præcipue menstruis instantibus.

Febris biliosa vomitibus crebris spontaneis curata.

Die 9. Octobr. febre continua corripitur, cum dædolatione ingenti, cephalalgia, amarore oris, sensu pressionis ad nucham & artus. Die 13. Octobris, alvo per triiduum obstructa sal amarum, cum sale absynthii sumpsit; inde copiosam bilem flavescientem evomit, atque decies purgabatur. Magnum levamen. At noctu sequente omnium symptomatum exacerbatio; capitis præcipue dolor, pulsatio, cophosis, calor ingens, jactitatio; eademque mala 14ma persistabant, 15ma a sale amaro iterum vomitus, & alvi dejectiones. A meridie in manibus & pedibus petechiæ. Die 17ma in nosocomium suscepta.

Cephalalgia, aurium tinnitus, lingua flavescens, pulsus celer, petechiæ in facie, brachiis, maxime autem in pectore. Pulsus celer; alvus diarrhæica.

Die 18. Octobr.

Data est ipecacuanha: vomuit pauca, aquosa, mucosa; purgabatur aliquoties. Vesperti minor calor; nox inquit minor tamen, quam præcedens.

Die 20. Octobr.

Caput magis confusum, dolensque, quam heri. Pulsus celer, sat fortis, Scrobiculus & ventriculus dolet insigniter ad attactum. Heri & hodie petechiæ, quæ post vomitum disparuere.

Die 21. Octobr.

Pulsus ut antea, caput minus confusum; color ut antea.

Die 25. Octobr.

Caput modice emendatum. Os bonum, nisi quod summe sensibilis lingua modo sit, & ardorem sentiat inter summenda medicamenta. Pulsus naturalior, minorque calor. 28. Bene per omnia se habet. Caput modice confusum. 7ma Nov. discessit sana.

SECTIO III.

FEBRIS RHEUMATICA.

SECTIO IV.

FEBRIS RHEUMATICA.

SECTIO IV.

ERRATA RHEUMATICA.

FEBRIS RHEUMATICA.

Febbris continua, cum dolore acuto, sæpe diffuso, partium potissimum ligamentosarum, tendinosarum.

Est inadæquata definitio, cum a *vera inflammatoria febre* non sufficienter distinguatur.

Pars dolens plerumque tumet valde, maxime genua, carpi, tumore *sæpius albid*o, subinde *leviter rubente*, ad *attactum calente*. Dolor sæpe acutus sine *tumore*, attamen non sine *calore* partis affectæ, admota manu perceptibili. Dolor est acutissimus.

Sedes hujus mali potissimum in vasis *serosis & lymphaticis* est, telam cellulosam cutem inter & musculos sitam perreptantibus; est item in membranis musculos, tendinesque investientibus, in membranis vasa sanguifera constituentibus, in aponeurosis, ligamentis, in membranis glandulas, nervosque ipsos & ossa ambientibus.

Scapulas, carpos, genua, nucham, lumbos, femora sæpissimeprehendit; nulla, neque interna, neque externa pars est ab eo libera, sic oculos, nares, gingivas, auris meatus &c. dolentissime sæpe afficit. Tetanus maxillæ. Convulsiones teneriorum; inde chorea S. Viti. Vidimus hac hyeme juvenculam moribundam ad nos allatam Nro. 54., cui dolor antea alicujus artus retrocessit ad caput: periit paulo post. Sic oriuntur apoplexiæ, deliria, convulsiones; omnia oculorum mala.

Ea retrocessio frequens est, & sæpius omnium primo partem internam afficit. Hinc *anginae rheumaticæ*, pleuritides rheumaticæ, maxime veri primo dolentissimæ.

Hæ sunt illæ *pleuritides*, ubi vesicantium adplicatio tantopere commendatur; quæ vero confundi non debent cum vera pleuritide & peripneumonia.

. Idem de *angina rheumatica*, ubi vesicans ad totum collum, seu guttur adplicatum eximie prodest. *Enteritides* rheumaticæ, *cystitides*, ubi post venæ sectiones emollientia, vesicans indicatur. NB. Nullum viscus est, quod non subinde rheumatismo vexetur. Diarrhææ, dysenteria chronica, dysuriæ, ischuriæ, tenesmi.

Plu-

Plurima mala pro ratione partis affectæ a rheumatismo oriuntur: cognoscitur id 1) si præcefferit dolor rheumaticus; 2) si adhuc *una* adsit; 3) si epidemia sit *rheumatica*.

Dolor est varius, lancinans, scindens, lacerans, urens, pungens, pressivus, tractivus, pulsatorius; gravis, levis, continuus, remittens, vagus, fixus, vesperi scilicet, noctuque auctus, aucta scilicet tunc febre. Dolor est unius, pluriumque etiam partium. Subinde *plerosque* articulos simul occupat, ubi *immobiles* inter *assiduos cruciatus* jacent ægri.

Sæpe febris rheumatica est *epidemica*, qualem verno tempore aliquoties observabamus, postquam sudanti corpori aura frigidior est admissa.

Quovis tamen fere anno major, minorve epidemia observatur, *febris rheumatica intestinalis*, seu *dysenterica*, quæ sub finem Julii ingreditur, per Augustum mensem sævit, dein mitior evadit, & circa finem Septembris raro amplius comparet. Maxime eo tempore observatur, ubi meridiano sole corpora in sudores solvuntur, & aura frigida vespertina reprimuntur. Oritur tempore *febris rheumaticæ, rheumate ad intestina*

deposita, ad eam nempe partem, quæ per illam tempestatem est debilior. In omnibus enim morbis materies morbosa ibi figitur, ubi pars quædam antea aut ægrotaverit, aut debilior fuerit.

Jam diu est, ex quo dysentericos non specto tanquam *morbos semper & mere saburrales*, tanquam *solis evacuantibus sanandos*. Sed quotiescunque dysenteriam curandam habeo, toties mihi hominem propono tanquam *rheumate*, & quidem intestinorum, laborantem.

Ea ipsa est *diversa* methodus medendi in dysenteriis, quæ in rheumaticis, item eo ipso tempore vera & indubitata rheumata una grassantur fere semper, quo dysenterias videmus epidemicas: una utrumque morbum, eademque medendi ratio sanat.

Ex hac observatione, quod morbi ibi potissimum sedem peculiariter figunt, ubi pars antea aut ægrotavit, aut debilior fuerit, explicari præcipue potest, quare *temporibus rheumaticis*, quibusdam *olim contusa*, vulnerataque de novo doleant, & de atmosphærae mutatione præmoneantur certo quodam partis olim male affectæ, e. g. contusæ &c. dolore, & ut ajunt, perpetuum hi homines barometrum habeant. Sic & ad gingivas
lu.

luridas, & viciniam dentis cariosi facilis est decubitus materiæ rheumaticæ; item ad olim luxata, vulnerata, contusa &c.

Causa proxima est inflammatio in *systemate lymphatico*, maxime partium tendinosarum, aponeuroticarum, membranarum, musculorum, articulationes &c. ambientium.

Differt autem hæc a vera inflammatione dolore *magis diffuso*, parte affecta plerumque magis tumente, acrius dolente, minus tamen rubente. Rariori & leviori transitu in veram suppurationem. Sanguine magis crustoso, crusta diffusa, minus dura, raro contracta, subflava. Dolore magis volatili, tumoreque sæpe ambulatorio.

Inflammationem rheumaticam vellem appellare. Ea & *diutius* durat, quam *vera*, Pernicies rarior, & minus præceps a *rheumatica*, quam a *vera inflammatione*. *Chronicæ* a quibusdam notatæ inflammationes sunt ut plurimum *rheumaticæ indolis*. Neque eæ sequelæ sunt a *vera* inflammatione, prout a *rheumatica* & *spuria*. Subinde & fluctuatio percipitur in *inflammatione rheumatica*, at pus nullum reperitur, abscessu licet aperto. *Plerumque sponte* solvuntur *benigne* & sine *suppuratione*, aut apertæ per artem *mucum* loco puris dant.

Non

Non nunquam cito tumor, ejusque fluctuatio cessat, & ad aliam partem migrat. Non nunquam manet cessante dolore tumor, sed oëdematosus.

Causæ remotæ. Plethora cum quadam acrimonia conjuncta; alimenta acria, valde aromatica; abusus spirituosorum; victus fere totus animalis. Atmosphæra mutabilis, sæpius humida, frigidaque; tempus vernum & autumnale; irritabilitas nimia studiis, vigiliis, venere, vino &c. exaltata. Perfrigeratione sudante corpore; sudores consueti cohibiti. Acrimonie variæ, siphilitica, scorbutica, biliosa, scabiosa. Evacuationes sanguineæ consuetæ suppressæ, catameniorum, hæmorrhoidum, narium &c.

Est hæc spuria inflammatio, quæ *febrim rheumaticam simplicem*, aut & *febrem catarrhalem* constituit.

Cum hac *inflammatione spuria*, seu *rheumatica* varia febris solet esse plerumque complicata. Sic *complicata* est

Nonnunquam *vera inflammatio*, ut tunc oriatur *febris rheumatica inflammatoria*, quam *primam* speciem posui *febris rheumaticæ*.

Hinc dividitur I. ratione febris concomitantis diversimode. Sic datur *rheumatis-*

rismus inflammatorius in juvenibus bene pa-
stis, plethoricis, tempore phlogistico, pulsu
pleno, forti, duro, sanguine phlogistico,
pleuritico; tumore affectæ partis dolentissi-
mo, subrubro, rubro; calore, sitique con-
tinuis; urina parca; sudoribus copiosis.

Epidemica est tempore verno, inflam-
mationibus regnantibus.

Judicatur hæc febris 7, 14, 20mo. die,
quin etiam serius, evacuantibus sanguineis
spontaneis per nares, hæmorrhoides, ute-
rum, urinis copiosis cum hypostasi subalbi-
da; alvo diarrhæica. Subinde efflorescen-
tiis cutaneis, miliaribus,

II. In *rheumatismum biliosum*, seu *fe-
brim biliosam rheumaticam*. Adulta æstate,
& incipiente autumno, ubi corpora multo
sudore diffuunt, & atmosphæra subito mu-
tata perfrigerantur, observatur *febris rheu-
matica*, seu *originis biliosæ*. Adfunt enim
utriusque febris symptomata, atque ita qui-
dem, ut *inflammationem rheumaticam* alat,
& sustentet biliosum fomes, quo ablato fe-
bris rheumatica suapte sanatur.

Habuimus hanc febrim eo ipso autumno
1776 creberrimum, ubi in aliis simplex bi-
liosa febris observabatur.

Subinde initio simplex est biliosa, sed omiſſis evacuationibus debitis, *neglecta*, *cortice*, *sudoriferis*, *oleosis*, *mucilaginosiſ*, *adstringentibus* ſanata. Item ſubinde dysenteria eſt *mere bilioſa*, at quam vel æger vel medicaſter adſtringentibus, aut *opiat*is comprimit, materiẽque ab inteſtinis ad articulos tranſfert.

III. Subinde *febris rheumatica* oritur cum tuſſicula veluti catarrhoſa in debili, laxo, puellari, chlorotico corpore, & in ſeniculo, paſtaceo &c. poſt evacuationes *ſanguineas* nimias, in puerperio, tempore humido frigidoque. *Rheuma vagum* eſt plerumque *ſine tumore*, febricula tenuis, at tractu temporis eam imaginem morbus exhibet, quam deſcripſimus ſub nomine *febris pituitosæ*, *lentæque nervosæ*. Venit hæc aut ſub nomine *lentæ nervosæ*, aut ſub nomine *catharrhalis* malignæ, aut *miliaris*, prout hoc vel illud ſymptoma prævaluerit.

IV. Nonnunquam cum *febre rheumatica* mox initio putrida ſubnaſcitur, quæ medicos incautos decipit, ut rem ſe habere exiſtiment cum ſola rheumatica febre arbitrentur.

V. *Febris rheumatica varioloſa* plerumque malas & pernicioſas variolas notat.

VI.

VI. *Febris rheumatica scorbutica* cognoscitur ex signis scorbuti, gingivis sanguine facile fundentibus, dedolatione insigni, halitu fœtente, maculis lividis &c. Dolor est plerumque sine tumore.

VII. Datur etiam *intermittens rheumatica*: seu febris *intermittens larvata sub schemate rheumatico*.

VIII. *Rheumatismus cancrusus*; vidi hunc in fœmina uterum cancrusum habente: item in viro, qui cancroso ulcere intestini recti apud nos decubuit, periitque No. 14. Novi puellam, quæ a nutrice olim infecta fuerat lue, dein pessimas variolas pertulit, demum per annos complures intolerabili dolore præcordiorum laborat, subinde & artuum. Nunc glandulæ subaxillares tumere incipiunt, & tubercula nasci in mammis.

IX. *Rheumatismus venerereus*, febrilis est non raro, vespertinus, nocturnus, dolore vario, sæpius osteocopo.

At cave, ne *syphiliticum* putes, quod mere *rheumaticum* est, aut mere *arthriticum*. Frequens error practicorum, præcipue si aliqua causa præcesserit syphilitica.

Alia est rheumatismi divisio a *parte affecta*.

Scil.

Scil. 1) *apoplexia rheumatica*, unde plerumque curantur, manente nihilominus longo tempore musculorum faciei paralyfi, balneo electrico sananda.

2) *Convulsio a rheumate* in infantibus, tenerioribus, scemellis; frequens morbus.

3) *Ophthalmiæ rheumaticæ* sæpe sunt epidemicæ. Huc illæ recensendæ sunt, quæ *post* variolas sæpe comparent, etiam *bonas & inoculatas*, & longo post tempore. Pro-sunt emolliendo - discutientia.

4) *Tetanus maxillæ* in tempora rheumatica incidit, alternat cum rheumatismo artuum. Alius est periculosior a vulnere, maxime tendinosarum partium, nervosarumque. Item

5) pleræque *odontalgia* sunt rheumaticæ, pone dentem cariosum.

6) *Angina parasynanche*, angina scarlatinosa est fere *rheumatico-inflammatoria*.

7) *Angina pectoris* rheumatica.

8) *Pleuritis rheumatica*: huc etiam

9) *Enteritis*, cystitis, dysenteria &c. pertinent.

Communissimus morbus est 10. & 11. species rheumatismi, quæ sub nomine lumbagi-

baginis & ischiadis venit. De utroque hoc morbo fusius puto agendum esse.

Lumbago, sedem, ut vi nominis constat, in lumbis habet, inque partibus tendinosis & musculorum lumbarium membranis.

Nonnunquam sedes est in ipso musculo psoa, qui aut *vera*, aut *rheumatica*, spuriaque inflammatione tentatus, vividos dolores excitat, prohibetque & corporis antrosum inclinati, & femorum elevationem. Subinde morbus *vicinas* quoque partesprehendit simul, ut *tenesmus* adsit, & *frequens* & *dolorificus* mictus.

Confunditur hinc 1) cum hæmorrhoidibus internis; 2) cum calculo renum, uretherum, vesicæ, & quidem sæpius cum calculo *moto* renum & uretherum; etsi & stupor cruris ex illo latere desit, & vomitus sympaticus, qui alias a commoto calculo observari solet, aliaque calculi symptomata.

Inflammatio musculi psoas subinde tanta & tam acuta est, ut *gravis* adsit febris, & *cito* suppuratio fiat, inde *phthisis* & mors. In cadaverum sectionibus pus copiosum collectum deprehendebatur.

Ischias, *malum ischiaticum*, *dolor coxindicis*, supremum femur, ejusque posticam sæpius partem occupat. Nonnunquam quoque per femur internum descendit.

Subinde ad caput fibulæ terminatur; subinde ad malleolum usque pertingit.

Symptomata sunt: impeditus motus, aut difficilis; dolent stando, assurgendo, scendendoque, & sese convertendo.

Sæpius est in alterutro solum latere chronicum malum valde, potissimum in seniculis, autumno humido, hyeme australi, habitatione depressa.

Subinde *contusio* coxæ illata, præbet ansam morbo: ibi enim malum figitur, ubi pars antea doluerit. In infantibus in terram delapsis contusio, contusi inflammatio, suppuratio, pededentim facta luxatio, immobilitas, claudicatio non emendanda. Subinde in *morbis acutis* fit *depositio* ad coxendicem, uti in aliis ad parotidem. Vidi-
mus in puella N. XII. & in ægro N. I.

Ischiadis *divisio* est ea ipsa, quæ *rheumatismi*, quam supra dedimus. En non unam dari, eandemque methodum ischiadem sanandi. Hinc est aut mere *rheumatica affectio*, aut *inflammatoria, biliosa &c.*

Ischi-

Ischias inflammatoria, ubi partes circa acetabulum genuine inflammantur, in *latentes demum suppurationes*, tandem tractu temporis in febrim lentam abit. Subinde materies *biliosa, putrida, variolosa, scabiosa, venerea, &c.* illuc deponitur. Inde inflammationes, suppurationes, febres hecticæ, anchyloses, & claudicatio, spontanea a causis internis erodentibus, relaxantibus nata luxatio.

Ischias nervosa tum antica, quam postica *Cottunii*, mihi est mere *rheumatica*, vel & arthritica. Tollitur vesicante ad caput fibulae posito.

Videamus effectus rheumatismorum quorumcunque, & quæ inde *mala* observentur. Membrum diuturno rheumata vexatum sæpe *marcescit*, friget, *debilius* est, *minus exquisitè sentit*, *minus expeditum*, aut *mobile* est. *Herpete*, aut *quadam veluti scabiei specie* maculantur.

Articuli tumidiores, minus mobiles. Genu per omnem vitam *tumidius*. *Tendines decurtati*, vix aut nunquam sufficienter emolliendi. Digitorum articuli idem patiuntur. *Collum distortum* capite antrosum inclinato nuper in juvene sartore vidimus. Incurvatio, claudicatio perpetua.

Nonnunquam *materies rheumatica dolorem* non facit, sed *paralysin* artus alicujus, musculorum, faciei, oculorum.

Vidi *tumores* in abdomine natos, & per annos hucusque perstantes, attactu veluti carneos, indolentes a materie rheumatica; sarcomata scilicet, ubi graviditas subesse putabatur. Habui talem olim puellam in nosocomio. *Strumæ* & tumores colli non glandulosi, sed velut *sarcomatosi* sæpe sunt a materie rheumatica. Præternaturales tumores, tonsillarumque sæpe a materie sunt rheumatica, quæ speciem quandam sarcomatis facit. Tales tumores non amplius dolentes resolvi nunquam possunt.

Omnes hæc species rheumatismi *febri-les*, sunt & subinde *sine febre*; attamen in cura revocari debent ad notionem *rheumatismorum febrilium*. Sæpe enim nulla quidem febris adest, est tamen *dispositio* ad febrim, eamque oportet determinare.

Cura. Febris rheumatica *simplex* potu multo, leviter diaphoretico, maxime sambucino, roob sambuci (non adusto) optime & cito sanatur.

Huc *coryzæ*, *catarrhi* simplices, *raucedines*, *diarrhææ* a perfrigeratione, *incipientes dysenteriæ* &c. revocari debent.

At

At si inflammatio simul sit juncta, si-
que sit *rheumatico - inflammatoria*, su-
perius descripta, tunc venæ sectiones co-
piose & frequentes. Emollientia nitrosa,
tepidā. Fodus, cataplasmata *emollientia*,
non autem *sicca*, neque *sacculi camphora-
ti*, neque *plumbata*.

Item profunt balnea *tepidā mane* adhi-
benda.

Scarrificationes, aut *sanguisugæ* in vi-
cinia partis affectæ, præcipue in rheumate
ad partem nobilem recurrente. Hirudo
medicinalis capite acuminato est, & utrin-
que ad dorsum quatuor lineas habet. Ve-
næ sectiones hæ *topicæ* maxime profunt, si
tumor adsit præter dolores.

Sunt, qui magnas doses nitri propi-
nent, scilicet unciam unam, aut drachmas
decem intra viginti quatuor horas cum
multo potu; verum, ita sumptum ni-
trum, leviter purgat, estque *purgans
antiphlogisticum*. Præplacent minores do-
ses, maxime autem cum roob sambuci.

At sanguine jam multum extracto,
febre ultra octavum diem durante, pulsu
collabente, debiliore, prodest *camphora in
emulso*.

Ad ipsam partem rheumatice inflammata[m] prodest cataplasma ex speciebus *emollientibus*: ex sem. lini, ex malva, althæa, farina sem. lini & herba hyoscyami paratum. Ex *lacte saponato*. Balneo, e. g. manuum *tepedo*. Vapores aquæ.

Cave ab *opio*, maxime vesperi propinando. Stante inflammatorio stadio non convenit ob aliena & anomala nervorum mala; at fracta subinde, & caute quidem, dari potest.

Item *scopo diaphoretico*, cum pauxillo rad. ipecacuanhæ, aut cum sulphure aurato, aut cum kermes minerali.

In *rheumatismo* bilioso emetica, purgantia &c. indicantur.

Virtus multiplex emeticorum: 1) *sursum & deorsum* evacuans; 2) sialagoga; 3) resolvens obstructa; 4) diaphoretica; 5) antispasmodica.

In *rheumatismo putrido* antiseptica, maxime cortex cum moscho, camphora. In *intermittente rheumatica* cortex.

Si *depositio* materiæ rheumaticæ contingat ad partem nobiliorem, tunc febre præsentē & plethora venæ sectio, & *derivantia* ad partem antea affectam, scilicet balnea, sinapismi, vesicantia. Vel vero in casu

casu contrario camphora, moschus, castoreum, vesicantia &c.

Residuos *a febre* dolores sanat *aconitum, extractum arnicæ, guajacum*. Sarsaparilla cum cortice peruviano, frictiones frigidae, lotiones, thermæ, conservæ antiscorbuticæ.

In rheumatismo chronico non febrili sequentia remedia sunt præ ceteris commendata, ita tamen, ut habenda ratio sit ætatis, sexus, temperamenti, annuæ constitutionis.

Venæ sectiones & sanguisugæ, & scarificationes, quo propius morbus accedit ad *statum febrilem*, & locus rheumate tentatus, quo *magis præternaturaliter calet ad attactum*. Dein vero decocta solventia, resolventia, depurantia, aperientia ex gramine, taraxaco, cichoreo, bardana, lappatho acuto, radice sarsaparilla, herba saponaria; stipites dulcamaræ, rasura ligni guajaci, sassafra, chamedrys, chamæpytis. Serum lactis cremore tartari paratum, sinapinatum. Succii recentes taraxaci, cichorei, endiviæ, lactucæ, chærophylli, acetosæ &c. Nasturcii aquatici & hortensis &c. Conservæ antiscorbuticæ scil. nasturtii aquosi, trifolii fibrini, acetosæ, cochleariæ omni 2da

D d 4

hora

hora parvum cochleare. *Extractum aconiti* cum nitro, cum antimoniali remedio, cum floribus sulphuris; ejus extracti doses. Antimonium super porphyritem levigatum; ejus præparata; kermes minerale. Sulphur auratum 2 & 3 præcipitationis. Vinum antimoniale *Huxhami*. Extractum cicutæ cum gummi ammoniaco, cum sapone, cum extracto helenii, trifolii &c. Saponēs varii e. g. Starkeianus uterque. Liquor cornu cervi succinatus. Salia alcalina volatilia, moschus, castoreum magna dosi. Extractum gratiolæ, nicotianæ, florum arnicæ. Mercurialia. Pelles leporini (Wachstaffet, vorzüglich grüner. Flanel.) Balnea tepida, vapores, fomenta, cataplasmata. Frictio (Bürsten), urticatio, vesicans in rheumate *frigido* & *calido* post venæ sectionem, item in fixo. Sinapismi, phœnigmi, cortex mezerei, electrica flamina. Thermæ. Balneum fimi, vinaceorum, formicarum. Linimentum volatile, quod ex oleo lini olivarum & spiritu salis ammoniaci conficitur, vel vero quod ex oleo essent. e. g. ex spiritu therebinthinæ & spiritu salis ammoniaci conficitur. Inunctio cum tinctura cantharidum. Roob sambuci. Gummi guajacum, cujus propinandi sunt varii modi.

Da-

Datur 1) cum saccharo & cremore tartari; 2) cum antimonio in rotulas redactum; 3) in taffia, sed cum emulsione, in syrupo, in cremore hordei; item scopo sudorifero in *potu theato*: sed præcipitatur in aqua; 4) cum vitello ovi in forma eclegmatis; 5) in tabulas redactas, quæ tabulæ in aqua, vino dulci &c. solvi facile possunt; 6) in succolata.

His addi *extractum ligni guajaci gummosum* potest, præcipue fragrantissimum, instar vanigliæ.

His variis formis aliquid solutionis mercurii sublimati corrosivi addi potest, & antisymphiliticum parari. Tantus metus non est sublimati mercurii, ut quidam nobis incutere voluerunt.

Usus guajaci sit 1) absente febre; 2) in corpore pastaceo, frigidoque, & fibra inerti.

Vis leviter purgans illi inest, ut ter, quaterve alvum moveat: tunc autem magis prodest; si nimium purget, parcius dari debet. Si non purget, ei aliquid jungi debet.

Adulteratur pice alba, quæ in spirituosa solutione difficiliter solvitur, & collecta in fundo agnoscitur. Item *colophonio*, quod combustum odore agnoscitur.

Sed etiam taffia adulteratur pipere hispanico; detegitur *defragrando* in cochleari, ubi in fine *aquan non insipidam*, sed pipere hispanico acrem deprehendis.

Optimum guajacum est, quod arte extrahitur ita, ut duas partes, aut etiam quatuor sumas *resinæ*, & unam gummi *aquosi*.

SECTIO IV.

A R T H R I T I S.

SECTION IV.

RIGHTS

A R T H R I T I S.

Graviss morbus est, nostris præcipua temporibus frequens, quem nunc tractandum assumimus, *arthritis* nempe, quæ & sub nomine *podagræ*, *chiragræ*, *gonagræ* &c. nota est. Nostrates eam vocant *defluxionem biliosam*, Gallenus, an der Galle Leiden.

Morbus, utut nostra hæc ultima secula *magis* infestet, tamen antiquissimus certo est, ut ii solum immunes manserint, qui simplicissimo victu, eoque fere excarni utebantur primitus, & usum spirituosorum ignorarunt.

Potius nihilominus *magnarum urbium* est incola, earumque præceteris, quæ licentiosiores habitatores numerant. *Vetus Roma* podagram ignoravit. At sub Cæsarum tempora late populabatur. Magis amat *depressa* & *paludosa* loca, itemque *mari viciniora*, terrasque *borealiores* magis, quam australes. Frequens hinc in *Hollandia*, *Britania*.

Populos mercaturæ deditos, qui magnas inter spes, sed & magnos inter metus, simulque laute opipareque vivunt, invisit frequentius.

Ætatem nullam præterit penitus, cum & in puerili ætate non infrequens sit *vera arthritis*. Sed tunc est *connata* ut plurimum. Attamen magis cadit in eam, quæ *florem superavit, adultam, virilem, quæ proxime in senili* est abitura. Sed & juvenes videre est his senum morbis ante ætatem correptos.

Sexum utrumque plectit, sæpius tamen virilem, cum causæ postmodum enumerandæ in virili sexu *crebrius & potentius* agere consuerint.

Morbus est *temporum omnium*, attamen certa est observatio, eum etiam subinde epidemicum esse, certis videlicet annis & periodis frequentiores solito.

Sic mea praxis, ut etiam aliorum quorundam, quibus plures quotidie ægros invisere contingit, me docuit, ab initio mensis Septembris anni 1782 *epidemiâ arthriticam* exortam esse pedetentim, viguisse per totum annum 1780, neque nunc, dum hoc scribo, mense videlicet Julio 1784 ad finem vergente, penitus emortuam.

Con-

Consortia amat varia, ita, ut eodem hoc tempore, quo *constitutio arthritica regnavit*, simul pari fere passu incesserint *febres bilioso putridæ, pituitoso putridæ*.

Descriptio regularis podagræ est præmittenda, ut ejusdem postea lusus melius & variationes intelligamus.

Januario exeunte, aut initio Februarii, qui podagricum paroxysmum passurus est, incipit de *cardialgia*, veluti *frigore ventriculi*, aut ac si *ventriculus aquæ innataret*, conqueri; viget interim appetitus, uti antea. Nonnunquam *signa cruditatis*, os mane subamarum, austerum, glutinosum per *plures septimanas* queritur, uti & flatus.

Facies cerea, subflavescent, subictericia, subvirescent. Subinde etiam gravis icterus.

Querelæ de doloris enormitate, impatientia multa, & pusillanimitas. Urinæ magis flavæ, profunde flavæ, brunæ, ictericorum, lateritiæ. Nonnunquam mingendi difficultas & veluti vesicæ spasmus. Alvus morosa. Mens solito irritabilior &c. Urinæ tamen subinde *naturales*, subinde *copiosæ limpidæque* simul, aut crystallinæ. Nonnunquam cum sedimento albo, mucoso.

Gravitas corporis, somni minus reficientes, stante voraci sæpe appetitu, una procedunt.

Mens irritabilior, & hypochondriasis consueto major. Salacitas subinde.

Crurum femorumque dein veluti stupor, insensibilitas, spasmodicæque quoque affectiones, ac crampi.

Hi sunt morbi prodromi.

Pridie ante invasionem major plerumque hilaritas, agilitasque, at post mediam noctem repente evigilat, doloremque experitur, vel in pollice pedis, vel ad calcem, vel ad malleolos, illi similem, quem quis a subluxatione &c. experitur. Sunt etiam, qui aut calceum angustiores, aut lapsum, aut simile quid accusent.

Hoc est alterum podagræ stadium, *idque febrile*, cujus typum describam.

Febris hæc circa vesperam exacerbatur, ita tamen, ut si ejus mensuram ex pulsu capias, ea videatur esse *pava*, & querelis ægris non respondens. Noctu somni turbati, & assidua situs mutatio, donec sub auroram levi madore perfusus æger incipiat obdormire.

Prout febris intenditur circa vesperam, noctuque, ita etiam dolor affectæ partis, qui

qui varius esse solet, nunc *terebans*, *lancinans*, *morsicans*, *dilacerans*, *compressivus*.

Mane evigilans se refectum modice sentit, dolore mitiore, minus febricitat, at partem affectam reperit *dilutissime rubentem splendentemque & immobilem præ dolore*.

Venæ pone partem affectam, notante & Sydenhamo & Grantio, tumescunt, velut ab applicato vinculo.

Atque ita exacto primo nychthemero febris hæc tempore matutino ad *remissionem* pervenit, judicatur imo sudore blando, & universali, item sdo depositione ad partem affectam.

Redeunt quotidie eodem ordine exacerbationes, ita tamen, ut post aliquos dies alter quoque pes nonnunquam occupetur.

Atque ita per octo, per 14 dies quoque febris hoc producit, donec mitioribus tandem paroxysmis, tandem etiam nullis, & tumore *veluti erysipelatoso* evanescente redeat motus & prior paulo post sanitas. *At nunc sequuntur anomalie.*

Anomalie ratione febris: nonnunquam durat *per quatuor septimanas*, *per plures menses*, & solum calidioribus æstatis diebus valedicit, paulo post reditura. Subinde est *iffidua*.

Stoll. R. M. P. V.

E e

Tunc

Tunc autem vires medicatrices languet
ob senium, morbos alios coincidentes, pra-
vam methodum. quantitatem materiae poda-
gricae.

Subinde febris *nulla* adest, etsi dolor
 sit atrox. Tunc autem morbum deprehendi
 semper curatu difficillimum, longissimumque.

Nonnunquam *obscura* solum adest fe-
 bris, pulsu nempe naturalissimo, sed aucto
 nihilominus caloris & frigoris præternatu-
 ralis sensu.

Aut vaga intermittens, ubi videlicet
 nullo certo tempore febrilis accessio redit.

Aut *vaga remittens.*

Aut *continua*, levior tamen, & quæ
continuum biliosam leviolem æmulatur.

Quo febris *validior*, eo brevior totus
 morbus; morbus non febrilis, longissimus est.

Subinde *omni alterno die*. stabili lege
 frigus, caloremque queruntur, ubi tamen
 in pulsu vix aliquid mutatum reperitur, ut
veram intermittentem existimes, sed incho-
antem, & adhucdum obscurum.

Anomaliae ratione partis affectæ item-
que varium morbi inde schema. Aliæ quo-
 que anomaliae sunt, petitæ ex *diversitate*
partis affectæ, itemque ex diversa diversæ
hujus partis læsione. Sic subinde caput oc-

cupatur, eo modo, ut *dira vespertina, nocturnaue cephalalgia, aut cephalea* adfit, *intolerabilis*, ferme ad *insaniam redigens*, quæ *valida capitis constrictione*, leniter, itemque *mora extra lectum*, ut integras ita horas nocturnas extra lectum transigant. *Lucem* nec minimam perferunt, nec *vocem*, nec *gremium* obambulantis. Plerumque habetur pro cephalea venerea: ex qua erronea diagnosi plurima mala nascuntur.

Subinde occiput solum, subinde vero frons, aut etiam alterutra capitis pars ita afficitur.

Multis solennis est *hæmicrania periodica*, subinde e. g. bis terve per annum recurrens, dolore vividissimo; quam *quiete & diaphoresi* intra 24 aut 48 horas sanant. Eam semper pro effectu materiæ arthriticæ, sed volatilis & brevi eliminatæ habui.

Quibusdam *nullus* dolor est, sed *vertigo*, quem originis arthriticæ esse ex eo collegi, quod æger dolores antea vere arthriticos passus, his evanescentibus, *vertiginosus* sit factus.

Est & *chronica lippitudo*, itemque *ophthalmia chronica*, oculis prurientibus, dolentibus veluti ab *insperso sabulo*, aut siccis valde, aut plorantibus assiduo, vasis

varicosis picta albuginea, margines palpebrarum rubri, idque a materie arthritica. Rubore sæpe evanido oculi tabes & amaurosis.

Vidi hac æstate binos arthriticos *repentina* unius oculi amaurosi correptos, ex metastasi materiæ, sanatum tamen utrumque.

Novi qui toto anno *coryzam* patitur *arthriticam*.

Quibusdam *Erysipelas* est assiduum, rebelle, ichorosum, at faciei, aut partium etiam aliarum, vagumque. Pars hoc erysipelate affecta non valde tumet. Subinde per menses, quin etiam per annos hac ægritudine tenentur. A materia arthritica id esse, ex eo constat, quod materia ad pedem delata, ortaue podagra rebelle hoc erysipelas dispareat.

Latet frequentissime arthritidis sub specie asthmatis; nunc chronici atque assidui, nunc convulsivi per vices recurrentis, maxime vesperi.

Hi sub somni tempora, mox incipiunt cum summa anxietate respirare, anhelare, exilire e lecto, ad fenestras apertas properare, aut si id non possint, incipiunt *strangulari, livescere, spumam agere*, mentis esse impotes. Pulsu qui antea semper *durus*,

vibrans fuerat, nunc tenuissimo, vix micante. Post complures horas ad se redeunt, altero die commode se habentes

Hic imponit arthritis sub schemate aut asthmatis *sicci*, aut *pituitosi*, aut *convulsivi*, *continui*, *vespertini nocturnique*, aut *hydrothoracis*.

Subinde hi paroxysmi aut omni nocte, aut tertia quavis nocte recurrunt, ut aliquid intermittentis & vere periodici subesse existimem. Habetur ex hoc recurso regulari subinde pro *intermittente larvata*.

Hic ipse reditus statim tempore observatus ejusdem symptomatis e. g. *cephalalgiae*, *hemicraniae*, *coryzae*, *asthmatis*, *dolorum artuum*, *odontalgiae* &c. fecit, ut saepe habeatur pro *intermittente larvata*.

Clavus hystericus. Subinde est ea faucium constrictio, ut *globum hystericum* medici dicant.

Nonnunquam inter manducandum *difficillima deglutitio* sit, bolo ita in faucibus aut oesophago haerente, ut eum nequeas, ut ut parvum, deglutire.

Spasticam oesophagi constrictionem tunc appellant.

Struma arthritica. *Sarcoma*. Multis collum subinde veluti *inflatum*, *crassum*, &

præter modum carnosum evadit, sine dolore. Frequens affectio est, & effectus materiæ arthriticæ; plura simul adsunt arthritidis tunc symptomata. In reliquo quoque corpore glandulæ, maxime subcutaneæ a materia arthritica intumescunt.

Hæmoptoë arthritica. Sunt, quibus sanguis sæpe copiose per sputam educitur, sine consuetis alias hæmoptoës causis, & sine illa ad hæmoptoën prædispositione. *Cruor absolute ruber* rejicitur, & *sine febre*, idemque sæpe *per longum tempus*, nil inde mali vidi, neque natam phthisin. Est illud *non febrile sputum* cruentum, quod jam Hippocrates sine periculo esse affirmavit.

Plerumque hæ hucusque nominatæ affectiones aliis quoque manifestæ arthritidis symptomatibus stipantur. Subinde nil antea arthritici præcessit.

Phthisis pituitosa. Notus quidam a recentioribus descriptus morbus est, quem *phthisin pituitosam* appellant. Cum morbus sit sæpius in corporibus *arthriticis*, arthritidis aut præcesserit, aut una adsit. Cum antarthritica profint, vix dubium superest, quin non sit *vera arthritidis* ad thoracem decumbens.

Sputum flavum, pendulumque, flavo-virescens rejicitur. Subinde pituita spermati ranarum non absimilis.

Læsa functio ventriculi. Non raro longo tempore, per menses, quin subinde per plures annos ægri de variis ventriculi incommodis queruntur, e. g. *flatuosam affectionem, bradypepsiam, cardialgiam, ventriculi frigus.* Stante licet appetitu, subinde etiam voracitate. Latet tunc arthritidis, quæ, nisi vires infringas emeticis, purgantibusque forte serius ad artus deponitur.

Stomachicis amaris, tinctura guajaci, sed victus bona ratione, lenitur.

Infarctus hypochondriorum. Contingit, ut morbus diu circa *systema hepaticum* adhærescat, & æger colore *subictericio* sit, hypochondrio dextro, præcordiis totis *non duris*, attamen *densis*. Color *cereus* faciei. Arthriticum idem esse, vel ex eo colligitur, quod præcesserit, aut subsequatur *arthritidis*.

Morbus hypochondriacus uterque. Morbus hypochondriacus cum materia, seu bilis atra veterum cum morbo arthritico ita convenit, ut *utramque materiam cognatam* existimem; forte *eadem* est, sed solum diversa ratione adplicata.

Morbus hypochondriacus sine materia, hysteria fœminarum mihi nunquam visa est adeo *sine materia*, ut *vagam acrimoniam*, *volatilemque* & *quidem in specie arthriticam* non putaverim non subesse.

Colicarum ampla familia est, una quoque *arthritica*, quæ *pulsu naturali* existente dirissimos cruciatus facit, vel vero utut æger decumbere non cogatur, tamen cum morosissimum, doloris impatientissimum reddit.

Facies hujus colicæ est ea propemodum, ac *colicæ biliosæ*, sed chronica subinde est, aut saltem frequenter recurrit.

Hæmorrhagiæ uterinæ, seu potius *catamenia protracta* in octo, in viginti quoque dies, catamenia assidua, originis arthriticæ vidi sæpissime. Is ipse continuus vel vero sæpissime recurrens fluxus, paucissimis diebus interpositis, mihi sæpissime indicium fuit *arthritidis latentis*. Sunt simul & alia plerumque symptomata materiæ arthriticæ.

Dysenteria arthritica. Subinde alvus repente fit fluens, torminosa, cruenta, fitque vere *dysenteria*. Plerumque alia morbi symptomata aliarum partium tunc silent. Repente item alvus filet arthritide recurrente.

Hæmorrhoides. Raro arthritis diu corpus occupat, nisi simul quoque *hæmorrhoides* æger queratur cæcas, internas, externas, fluentes, & non fluentes.

Plerumque cum *aliquo levamine* fluunt, & sanguinem dant piceum mucosumque. Nonnunquam repente iterum evanescunt, doloribus arthriticis obortis.

Fluor albus a causa arthritica sæpissime est, & *dolorem arthriticam levans*. Plerumque *acer & rodens est mox in principio*, itemque virescens, flavo-virescens, pendula materia, & tenaci.

Vidi hos fluores fere semper aut suspectos haberi, aut *certo venereos*. Alternat is fluor cum doloribus artuum. Vidi magna inde infortunia inter conjuges orta, ut alter alterum haberet suspectum. Apparatu antisiphilitico-mercurialibus nempe & decoctis purificantibus plerumque pejor & pertinacior evadit. Lacte & pinguibus augeri morbum, vel ipsæ fæminæ norunt. Curatur *antarthriticis*, leni purgante diutius propinato, rhabarbarino, aut tonicis admistis.

Nonnunquam per *vices aquæ magnæ copia*, veluti turbidum serum lactis per pudenda fluit. Vidi idem fuisse originis arthriticæ.

Fixum in utero dolorem, eumque annosum novi cum aliquo in regione uteri tumore. Scirrhusum & cancrosum jam arbitrabantur artis periti. Fuisse autem *arthriticum* ex migratione doloris in artuum inferiorum alterutrum, & ex ejus curatione constitit.

Corporis superficies diversimode maculatur a materia arthritica. Facies prærubra veluti genis erysipelatosi, adustis; *pustulosa* pustulis rubris: item maculæ lenticulares *rubræ*, veluti petechiales, maculæ ampliores cæruleæ, quemadmodum a *sugillatione*, maculæ veluti scorbuticorum. Maculæ *flavæ latæ*. *Herpetes*.

Flerique morbi nervorum dicti, de quorum evidenti causa non constat, ad hanc originem sunt revocandi. Sic novi sceminam per complures annos circa quintam maxime vespertinam, subinde etiam circa nonam matutinam, primo morosam factam, dein mentis impotem, ut lachrimaretur sine causa, manus, pedesque jactitaret, atque ita subinde inter voces inconcinnas motusque cubando unam alteramque horam transigeret. *Arthriticam* materiam fuisse postmodum constitit.

Subinde paroxysmus ita fit , ut opisthotonum patiatur temporarium, seu per aliquot minuta , cum *mentis absentia* , semper cum *validissimis brachiorum contorsionibus* , cum *mira & inconcinna oculorum motitatione* , cum *ejulatu* , subinde cum exstasi , ut veluti attoniti sint. Nonnunquam etiam cum oris spuma & introtractione pollicum, veluti *in epilepsia*. At distinguimus has , utut universales convulsiones ab epilepsia vera per hoc , quod in hac duo stadia perfecte observentur , *primum* convulsione universalis , *alterum* soporis veluti apoplectici , quo exacto in epilepticis iterum mens redit.

At vero in nostra convulsione arthrica , utut observavimus post convulsionem ingentem debilitatem , tamen cum sopore , & eos ronchos stadium alterum efficientem non observavi.

Nonnunquam renalem plagam dolor occupat , qui ductum ureterum sequitur. Vidi dolores quoque validos.

Gonorrhœa arthritica , *humida & sicca* occurrit non raro. Subinde *veram gonorrhœam* excipit , cum eaque confunditur errore magno. Subinde oritur absque vera præcedente. Datur , estque molestissima in feniculis.

Imponit pro carunculis, pro hæmorrhoidibus urethræ, vesicæ &c.

Stillicidium urinæ senile & dolorificum, sæpe est arthriticum.

Materies arthritica interiora occupans, & reptatus sensus in intestinis efficiens *pro vermibus* imposuit. Fit id morbo nondum formato, & materia nondum ad exteriora deposita.

Proprietates quædam materiæ arthriticæ. Ut eo securius judicium feramus de natura & indole materiæ podagricæ, sequentia sunt considerata, scilicet

1) Arthritis vere & autumnno, itemque temporibus biliosis frequentius occurrit.

2) Primum formatæ arthritidis stadium est omnino analogum stadio primo *febris biliosæ*, si febrilis typus signa saburræ biliosæ, scilicet *amarorem oris, urinas, dolores faciei, & incommoda ventriculi* consideres.

3) *Febres biliosæ* neglectis evacuantibus gastricis sæpe abeunt in arthritidem. Item cortice dato, si eas pro putridis habeas.

4) *Intermittentes biliosæ* idem faciunt sub iisdem conditionibus.

5) *Biliosa aut intermittens* arthritidi superveniens & prudenter tractata, arthritidem sæpe solvit.

6) In

6) In arthriticis sæpe sunt symptomata systematis hepatici turbati, obstructi, hinc *icterus; icterodes & cereus color* saltem.

7) Morbus niger *Hippocratis*, atra bilis veterum, morbus hypochondriacus cum materie, sæpissime aut producit, aut jungitur, omniaque simul symptomata systematis venæ portarum male affecti, obstructi sanguine bilioso, atrabilario, tenaci &c.

8) Sæpissime simul fiunt *calculosi*.

Hinc *materies genitrix* est probabilissime *materies atrabilaria*, seu *humor biliosus*, aut *biliformis*, *superabundans in sanguine*, maxime in *systemate venæ portarum*, a qua materie in *podagra regulari* quotannis, si ea ad certam molem increvit, orta febre podagrica, veluti depuratoria, sanguis depuratur.

Interim non in solo humore hoc consistere videtur arthritis, sed simul adest *excessus irritabilitatis*.

Morbus est, uti omnes aliæ febres, *totius substantiæ*.

Causæ remotæ sunt innumeræ. *Hæreditas*, nam hæreditaria sunt temperamenta, hinc etiam temperamentum podagricum. Vita deses, opipara diæta, oleosa, & pinguis. Vita sedentaria. Ingluvies frequens.
Affe-

Affectus animi simul vehementes, ira, mœror, venus immodica, studia nimia, nocturna, itemque mox a pastu.

Commoratio in aëre humido, frigidoque. Constitutio humida, frigidaque. Febres putridæ, biliosæ, dysentericiæ male curatæ, &c.

Arthritis non est *contagiosa*. Præservat ab aliis morbis persæpe.

Non datur, & vix potest dari *antarthriticum* specificum.

Dividitur arthritis sequenti ratione:

1) In *imperfectam*; seu *nondum formatam*, hoc est sola *diathesis arthritica*.

Sæpe per annos talis manet, præcipue si subjectum *debile*, venæ sectionibus, purgantibus &c. debilitatum, aut senile fuerit.

Subinde nunquam artus petit. Conqueruntur de ventriculi debilitate, itemque intestinorum; bradypepsia, alvo irregulari, hypochondriasi, levibus doloribus colicis per vices. Urinæ subinde difficultas; earum parcitas. Habitus ad speciem bonus.

2) In *formatam*, *perfectamque*, ubi materies exteriora jam petit.

3) *Connata*, seu *hereditaria*. Dantur familiæ podagricæ. Juvat subinde hoc scire, facit enim ad *diagnosin latentis arthritidis*:
item

itemque ad *prognosin*. Item in *acquisitam*, *ætate virili*, *senili*. Sunt tamen & juvenes, qui cito & ante ætatem hoc morbo corripiuntur.

4) *Irregularis*, ubi *periodo incerta partibus non iisdem affectis*, & ita observatur, ut consuetum typum non observet.

Irregularem & anomalam faciunt inepta methodus, *despumationem* podagricæ materiæ prohibens. Usus *adstringentium*, *intempestive evacuantium*. *Pravum regimen extra tempora* paroxysmi, scilicet *ingurgitatio frequens*, *viçtus* farinosus, caseosus, oleosus, & universim pinguis. *Sessio continua*. *Meditatio*. Animi pathemata. Sed etiam *viçtus nimis tenuis* extra paroxysmum. Complicatio cum aliis morbis *acutis* æque ac chronicis. Male queritur in uno remedio salus; ea solum habetur in vitæ genere mutato.

4) In *continuam*, 1) ob materiæ podagricæ copiam; 2) ob virium expultricium defectum, seu nativa debilitas, seu factitia sit, seu senium.

5) In *fixam*, ubi eadem semper pars afficitur, e. g. pes, genu, manus, lumbi &c.

6) In *vagam*, quæ errabunde fertur, & volatilis valde nunc hanc, nunc illam partem

corripit. Vaga arthritis frequentior est, curabilior est, attamen eventus improvisos habet.

7) In *apertam*, quæ sub dolorum artus occupantium consueta forma prodit, &

8) in *larvatam varie*.

9) In *retropressam*, 1) ob adplicata ad partem adstringentia, frigida, unctuosa; 2) ob usum debilitantium, venæ sectionum, purgantium, emeseos &c.

Frequentior depositio ad pulmones, ad ventriculum & intestina, ad vesicam, ad caput quoque, sed rarius.

Stimulus purgantis, indigestio. Seu cruditas contracta podagram recurrentem facit ad hanc partem.

Ad ventriculum delata materies vomitus sæpe biliosos, enormes, subinde moderatos & chronicos facit.

Item ad partem qualemcunque irritatam.

10) In *complicatam varie*; primo febribus quibuscunque, dein cum morbis aliis chronicis quibuscunque. Sed de hac complicatione cum aliis morbis infra differam.

In *cura arthritidis* hoc notato:

1) Cum arthritis sæpe effectus sit vitæ otiosæ, diætæ pinguis & lautæ &c. fieri cu-

rationis initium debere a mutatione vitæ generis, cum iisdem morbificis causis adplicatis frustra curatio tentatur.

Hanc autem mutationem, quam illa ratione institui debeat, postea exponam.

2) Arthriticorum proles præservari potius posse, quam præsentem jam arthritidem sanari.

3) Hinc hæreditariam arthritidem jamjam erumpentem ne spondeas te ex toto curaturum.

4) Non speres, neque etiam facile tentes radicalem arthritidis curam, si æger annosam jam habeat & fere continuam arthritidem; ita enim tunc morbus coaluit cum toto homine, ut eum pessumdes potius, quam ex toto ab arthritide liberes. Item seniculos, aut debiles ex nativa constitutione, aut ex causis adventitiis longo tempore adplicatis; ne speres te tunc integre sanaturum, neque id aggrediaris, neque eum sanabis, qui non animose renuntiat causis arthritidem producentibus.

Periculosa sæpe sunt ejusmodi tentamina, saltem semper inania.

5) Non aggrediaris curationem arthritidis, aut podagræ medicatricis, quæ scilicet graves alios morbos sanavit, aut ab iisdem

præservat. Præservat autem sæpe ab obstructionibus viscerum abdominalium, ab hypochondriasi, ab apoplexia, itemque sæpius etiam a biliosa febre.

6) Non quovis tempore curationem arthritidis radicalem suscipias, sed solum finito paroxysmo, quo tempore omnium maxime liber est æger a materie arthritica, donec nova iterum sit generata. Etiam cura solam mitigans tunc est inchoanda.

7) Podagra regulari, moderata existente nihilominus, longævitatē adipisci possumus.

Complicatur cum omnibus aliis morbis, eaque complicatio magni momenti est. Podagra enim turbatur facile cum ægri detrimento maximo ab alieno morbo.

Complicatus morbus meretur primariam attentionem.

Fit autem hæc complicatio cum inflammatoria febre. Attamen cave, ne vividum dolorem arthritidis & pulsum duriem semper habeas pro signo inflammationis.

Raro magnæ, aut pertinaces inflammationes sunt in arthritide, aut podagra.

Nonnunquam cum febre biliosa complicatur. Hic tamen facile error committi

ne-

nequit. Febris ipsa biliosa debita methodo curata arthritidem præsentem sanat, ita ut arthritidis medicina sit superveniens biliosa.

Sed biliosa male tractata in homine etiam antea non arthritico facit arthritidem. Si scilicet biliosam habeas pro inflammatoria, pro putrida, omissis evacuantibus gastricis, antiseptica, corticem &c. intempestive adhibeas.

Febris pituitosa sæpius jungitur, cum podagrici sæpe sint habitu pastaceo, idque vitæ genus ducant, quod favet pituitæ generandæ.

Neque hic magnus error committitur, si modo moderatus sis in evacuantium usu. Quin imo febris podagrica de utraque, biliosa nempe & pituitosa, participat.

Cum febre putrida. Id vidimus hoc anno.

Sæpissime cum lue complicatur. Tunc autem difficilis non raro est diagnosi, cum luem habeas facile pro simplici arthritide, & vice versa. Utrumque enim multa similia habet.

Subinde ab ipsa methodo medendi, cum primo lue laborarent, arthritidem contraxere. Diæta scilicet lactea, usus decoctionum, frictionum, & longa sæpe in cubi-

culo mora, & mœror arthritidi anſam dedere.

Plerumque tunc arthritidis ita ſupervēnit, & luem jam curatam excipit, ut putes unum eundemque morbum luofum adhuc continuare.

Rebellis lues ſub bona methodo & in hominibus ceteroquin rite viventibus mihi ſemper eſt ſuſpecta de transitu in alium morbum, & ſæpiſſime in arthritidem.

Cura podagræ regularis alia ſub paroxysmo, alia poſt eundem.

Sub paroxysmo, ſeu ſub febre podagrica duo ſtadia ſunt obſervanda: cruditatis unum, alterum vero coctionis & criſeos.

Quo tempore, collecta ſufficienti mole materiæ arthriticæ, febris excitatur ſub ſymptomatibus initio deſcriptis, continua remittens, quaſi bilioſa, articulis nondum dolentibus, erit primum ſtadium. Materies atrabilaria, biliformis, humor melancholicus, materies arthritica incipit moveri, extricari ex humoribus, ſubigi, id eſt, coqui, ut cocta, ſubactaque extra corpus eliminetur.

Sub hoc ſtadio generali methodo mēdendi utaris, quiete, tenuiori diæta, eaque antibilioſa. Remedia erunt ſolventia, ape-

rien-

rientia, blandiora, roob sambuci copiosum &c. Colatoria omnia sint aperta.

Cavebis, ne quid alterius ægritudinis accedat.

Cavebis ab intempestivo usu venæ sectionis, purgationum, nisi mannatum, aut tamarindinatum lene excipias.

Febris arthritica, aut podagrica finito primo stadio judicatur, sed crisi solum partiali. 1) Urinis biliosis, jumentosis & brevi hypostaticis, hypostasi subalbida, lateritia. 2) Sudore universali, post mediam noctem prorumpente. 3) Depositione materiæ arthriticæ, quæ speciem erysipelatis format.

Quovis nyctemero exacto crisis partialis contingit, donec omnis materies sit aut evacuata, aut deposita.

In hoc secundo stadio sub finem exacerbationis singulæ, omnibus os amarescit, pituitaque redundat.

Hinc omni mane juvabit leni tamarindinato, aut cremore tartari alvum reddere faciliorem.

Cum autem magna quantitas materiæ podagricæ deponatur, e. g. ad pedes, juvabit materiem depositam revocare.

Hinc est subinde, ut aut recurrat, in debili, seniculo, emesi, purgatione, venæ sectione uso, item ob vitia diætætica.

Vel vero tota non deponitur, vel dolores excitat intolerabiles.

In recurrenre materie præstat balneum aquæ calidæ, cui semen sinapi infusum fuerat: item cantharidum applicatio, aut sinapismus acrior.

Secus autem proderit tepido pediluvio dolorem lenire.

Semicupia, aut etiam sola pediluvia hic sunt magni momenti.

Hinc apparet, quid & quando moxa profit? scilicet in podagra recurrenre. Item an glacies pedi podagrico adplicata profit; item balneum nivis.

Quid boni afferant facculi ex serico serato parati, manibus, pedibusque inditi.

Apparet hinc, & hoc tempore, & sub his conditionibus nullum dari posse antipodagricum melius, quam ipsa febris, quæ hic merito *depuratoria* audit.

Omnia alia remedia antipodagrica hinc forent periculosa.

Diæta hoc tempore sit antibiliofa, febriculæ commensurata. Plerumque excarnis, acida.

Finito *totali* paroxysmo, qui subinde quatuordecim diebus, paucioribus, pluribusve comprehenditur, quive ex totidem partialibus componitur, quorum quilibet integrum nyctemerum complectitur, æger surgit liber a materie podagrica & repurgatus. Hoc tempore uti cura *radicali* debet arthritidis, antequam *nova* materies generetur.

Plurima talia remedia laudata sunt, quorum pleraque aut vana sunt, aut sæpius quidem perniciofa.

Plerorumque remediorum actio hæc fuit, ut, non impedita materiæ podagricæ genesi, ejus solum ad partes externas & extremas depositionem impediverint.

Hinc regenerata licet materie podagrica, tamen nulla febris oborta, nulla depositio ad artus facta est.

Remediorum *adstringentium* & mere tonicorum ea vis videtur esse, ut depositionem impediat.

Hinc apoplexiæ, asthmata, hydrothoraces, crudelis hypochondriasis. Icteri insanabiles, morbus niger, lithiasis; calculi vesicæ, felleæ &c.

Quædam *antipodagrica* videntur alia ratione agere, scilicet debilitando vim vitæ,

ut febris *depuratoria* nasci nequeat. Fit autem hoc venæ sectionibus frequenter institutis, purgantibus, usu lactis assiduo. *De lacte & lacticiniis quædam. De lacte ebutyrato, & sero lactis.*

Curationis initium faciendum est post paroxysmum, leni purgante primæ viæ sunt abstergendæ.

Mutandum vitæ genus ita est, ut causæ arthritidis productrices cessent.

Victus sit simplex, restaurans, nutriendusque, at non pinguis; pauca fercula. Vesperti carnes nullæ in cœna. Potus aquæ cum vino oligophoro, tenui, vetusto, austriaco. Vitetur ingluvies. Vitentur lac & lacticia, pastacea, farinosa, oleosa &c.

Vestitus is sit, qui paulo densior sit, quam pro ratione temporis. Sero deponat, aut nunquam vestes hyemales. Perfrigeratio vitetur. Levis perfrigeratio invitat paroxysmum. *Largior* diaphoresis diu noctuque iis est necessaria.

In hominibus *consistentis ætatis*, aut etiam seniculis mutari hoc non potest, in juvenibus sæpe mutari potest hæc ad sudores proclivitas, durarique potest corporis superficies balneis frigidis, frictionibus &c.

Multum studii ponat arthriticus in vestitum genere apto.

Habitet, si per alias conditiones ipsi liceat, in amplo cubiculo, loco *elato*, ruri per æstatem. Pessima est complicatio scorbuti cum arthritide, quæ tamen contingit in habitatione humida.

Animus quoque componi debet, studia *severiora*, *nocturna*, *ingrata*, post *pastum* culta removenda. Sunt, qui unice in recuperanda valetudine versantur, at ita anxii, ut omnis eorum cogitatio circa hoc unicum objectum sit. Vel ipsa *nimia* cura nervos labefactat.

Oblectent animum studiis *amœnioribus*, & ubi meditatione, aut longa sessione opus non est. Rerum naturalium, antiquitatum collectio &c.

Itinerari simul in regiones calidiores, non tamen depressas per Galliam, Italiamque. Et instar Ulyssis oberrare, qui hominum multorum mores vidit & urbes. Vita antea *laboriosissima*, nunc *otiosa* suos multat.

Motus corporis *moderatus* sit, mane itemque vesperi, qui *recreet*, non qui fatiget. Equitatio non assuetos, & equo pernici hos lædit. Hoc hominum genus proclivius est in excessu, etiam iis in rebus,

quæ cæteroquin bonæ & salutarès sunt. Rusticatio.

Aquæ frigidæ usus eximius est, & plus præstat, quam quodcunque aliud genus remedium.

A *lotionibus* inchoandum *mane*, quadrante postquam surrexerit e lecto, probe detergi. Si ipsi perfricent aqua frigida, levem postea motum faciant.

Semper & ubique locorum hoc genus balnei adhiberi potest, estque maximi momenti. Sæpe solum sufficit.

Deinde balneum ipsum, cui insideas, *mane* inter *continuos motus*, quamdiu?

Natationes. Stürzbad. Modus adhibendi, indicationes, contraindicationes.

Usus cichorei, taraxaci, ita ut fiat saturatissimum decoctum, seu extractum liquidum.

Hinc sumi hæ radices debent *ad libram unam*, fortiter decoquendæ sunt, & prelo exprimendæ, cum syrupo radicum quinque aperientium, terra foliata tartari aut tartaro tartarifato, aut sale mirabili Glauberi.

Vanus usus est, si pauxillum *extracti* solum dederis.

Neque in *copioso* vehiculo, neque magnis dosibus danda sunt ea remedia.

Con-

Conserua trifolii fibrini, menthæ, cochleari cum pauxillo rhei, sale mirabili, cremore tartari.

Serum lactis cremore tartari paratum, cui cichoreum, taraxacum vel vero melissa, mentha, salvia fuerit incocta.

Lac ebutyratum egregium est solvens antibiliosum, antarthriticum, mane instar ientaculi, vesperique sumtum cum rusticatione. Vidi ipse id profuisse. Si herbas quasdam gratas, leviterque aromaticas frigide simul infundas, erit præstans remedium.

Quajacum in hominibus *pastaceis*, obesisque, in taffia cum floribus sulphuris cum cremore tartari & saccharo tritum. Alvus sub ejus usu sit facilior.

Antimonium & ejus *præparata*; *dosis*: & connubium cum guajaco, extracto myrrhæ aquoso, aconito. Sulphur cum aconito. &c.

Cura *arthritidis imperfectæ*, seu *non-dum formatæ aperientibus* iisdem peragitur. Idem & potissimum quidem *vitæ genere mutato* ex sedentario in activum, missis studiis &c. peregrinationes in calidas regiones, inde potior sæpe thermarum dissitarum utilitas.

Plerumque *sensim* disparet, raro fit regularis.

Arthritis *encephalum* occupans itemque capitis integumenta, oculos &c. tentatur *matutino* eccoprotico, eoque mannato, vespertino autem diaphoretico. Item derivante *sinapismo*, *vesicante*, cortice mezeræi.

Tandem quoque *lippitudo arthritica*, *cataracta arthritica*, *amaurosis arthritica*.

Asthma arthriticum: vesicans inter scapulas; flores sulphuris, ipecacuanha in fractis dosibus, kermes minerale.

Hæmorrhagiæ arthriticæ, etiam pulmonum, uterique, raro periculosæ sunt, utut longæ. Negligi possunt, ita ut peculiare remedium illis non opponas. Sanantur eadem methodo, qua ipsa arthritis.

Materies arthritica frequens est abortuum caussa, maxime primis tribus aut quatuor mensibus: *gravis observatio*.

Dysenteria arthritica. Vesicante ad abdomen posito tollitur. Nihilominus sæpe *longa* est, per septimanas, quin etiam menses. Equitatione & *balneo* frigido, si *habitualis* evaserit. Infuso frigido corticis.

Fluor albus arthriticarum, paucis rhei dosibus, solventibus, alvum simul modice mo-
ven.

ventibus sanatur. Universim antarthriticum petit.

Facies pustulosa sanatur solventibus, eccoproticis, antarthriticis.

Gonorrhœa arthritica, stranguria senilis balsamo copaivæ vitello ovi subactis sanatur. Pilulis *balsamicis*, therebinthina cocta in pilulas redacta, item cantharidum tinctura perinæo illita, item interne assumpta.

Vomitibus a recurrenre podagra compescitur *opio, theriaca, sudoriferis* potulentis, iisque spirituosioribus. Tinctura cinnamomi, *adstringentibus* simul, uti tinctura succi catechu, *actu frigidis*, potu glaciali, glacie scrobiculo adplicata, esu glaciei (Gefrornes)

Quidquid enim pedi podagrigo adplicatum podagram inde fugat, idem etiam adplicatum ventriculo idem præstabit, si podagra sit ad ventriculum delata.

Interea pedi antea podagrigo balnea admovenda, *emollientia*, irritantia.

Vesicans scrobiculo admotum reliqua remedia adjuvabit.

Subinde retropressa podagra iterum deponitur ad artus extremos. Subinde autem *sensim sine sensu* fatiscit, quin redeat ad artus.

Diar.

Diarrhœa, dysenteria longa, arthritica tollitur sudoriferis, theriaca, vesicante, equitatione, natatione.

Capiti insidens arthritidis poscit ad nu-
cham vesicans, *actu frigida* fomenta ad ca-
put. *Diaphoretica.* Alvi dejectiones.

Convulsio multiplex a materie arthriti-
ca petit *vesicans, opiata, balnea tepida,*
seu *fomenta.*

Hæc de arthritide hoc anno dicta sunt.
Plura suppeterent in eandem rem proponen-
da, ni hæc suffectura existimarem, & nisi
plura adhuc restarent de febribus expo-
nenda.

SECTIO V.

ADNOTATIONES

IN

FEBREM RHEUMATICAM,

ET

ARTHRITIDEM.

SECTIO V

DE OTITIDE

LIB. I

DE OTITIDE

DE OTITIDE

DISCRIMEN
INTER
RHEUMATISMUM
ET
ARTHRITIDEM.

Ad morbos, qui nostra ætate latius dominantur, & ægrorum æque patientiam, ac medicorum industriam vexant, rheumaticæ, arthriticæque affectiones potissimum pertinent. Quamvis autem utrumque malum re ipsa, ut postea videbimus, haud differant, juvabit tamen hosce ægritudines seorsim contemplari, ut cognitio, medendique methodus, quam hujus morbi versatile ingenium non raro difficilem atque periculosam reddit, clarius pateat.

Atque primo quidem in limine medicorum lis orta est, an congeneres morbi sint rheumatismus ac arthritis. Varii varium discrimen inter utrumque morbum posuere. Aliqui ab externo habitu notas desumebant,

e quibus tamen magis quid timendum sperandumve, quam quid agendum sit, concluditur. Damus utique, homines subinde per totam vitam unica tantum vice rheumatismo affici, contra ac in arthritide fieri solet; at nulla inde indicatio derivari poterit.

Alii febrim rheumatismo semper junctam esse asserunt, aliis interim id negantibus. Atque ipse *Sydenhamus* arthritidem a rheumatismo differe contendit, quod illa absque febre plerumque sit, febris saltem dolorem sequatur. At neque hoc practicam morbi ideam suppeditat.

Macbridius arthritidem a rheumatismo, ut variolæ a morbillis, id est, non forma tantum, sed re ipsa differre, auctor est. Sed immemor erat vir doctissimus, rheumatismos in arthritides sæpissime mutari, atque juvenes ætate vegeta rheumatismis vexari solitos, ætate magis provecta arthriticos evadere.

Neque illæ differentiæ, quæ a contagiosa arthritidis natura, a læsa ventriculi facultate tanquam certo prodromo articularis morbi, aut materie calcarea, quæ ex variis corporum arthriticorum locis subinde ejicitur, peti solent, majoris usus sunt, cum partim incerta, imo etiam falsa sint.

Cum

Cum itaque facilis morbi unius in alterum transmutatio observetur, haud puto ingenium horum morborum dispar esse; atque si aliquod sit discrimen inter rheumatismum & arthritidem, id omne a varia causa excitantis indole derivandum esse arbitror.

Uterque enim morbus id commune habet, ut a *plethora acris* oriatur; proprius tamen cuilibet morbo modus inest, quo acredo hæc generatur, & corpori inhæret.

Si plethora hæc acris a causa potissimum externa, eoque transitoria, producat, rheumatismus oritur; cujus rei exemplum in perfrigerio, frequentissima rheumatismorum causa, habemus. Morbi materia tunc ad articulos, ad illorum interstitia aut alias partes facile decumbit. Verum si humorum acris degeneratio a vita otiosa, victu lauta, veneris abusu, animi adfectibus, &c., aut vitio hæreditario initium duxerit, tanta scilicet visceribus labe inducitur, ut illa naturalis sanguinis humorumque blandities absit; omnis tunc dolor ab illo acris productus, tensivus, pressorius, punctorius, lancinans, pungens, cum vel absque tumore aut rubore, & in quacunque corporis parte, *arthritidis* audit.

Etsi hæc etiam rheumatismi & arthritidis distinctio, quid agendum sit, non suggerat, ad prognosim tamen statuendam plurimum utilitatis habet; uti enim in rheumatismo a leviori causa, eaque minus pertinaciter sano cæteroquin corpori inhærente, nato, sanitatem ægris facile promittimus: ita in arthritide, ubi major humorum a nativa blanditie recessus, & gravior solidarum partium labes jungitur, malum non uni tantum alterive parti inhæret, diffusa causa brevi abigendum, sed de morbo totius substantiæ nunc agitur, non nisi mutata quoque tota morbi substantia persanando.

VARIÆ SPECIES RHEUMATISMI.

Inter omnes species rheumatismi, rheumatismus inflammatorius, a *Sydenhamo* a) graphice descriptus, frequentissime occurrit. Quomodo inflammatio rheumatica a vera differat, a *Stollia* pluribus in locis explicatum legitur. De sanguine tamen id notandum: etsi rheumaticorum sanguis crusta ut plurimum diffusa tectus sit, tamen & hic phænomenorum anomalia subinde observatur.

a) *Sydenhami* Op. p. 272.

tur. Ill. v. *Swieten* b), narrat historias morborum inflammatorio-rheumaticorum gravissimorum, quin tamen in sanguine, etiam repetitis vicibus detracto, crusta apparuerit. Describit etiam pleuritidem inflammatorio-rheumaticam; dolor enim repente, una cum febre incidit, & symptomata paulo mitiora, quo iterum rheumaticæ inflammationes a genuina differunt. Sanguis una die bis detractus nullam crustam exhibuit. Eodem libro rheumaticam inflammationem epidemicam describit; ubi sanguis absque crusta.

Ad rheumatismum inflammatorium is etiam pertinet, qui scēminas menstruis proxime emanfuris affligit.

Insignis est in rheumatismis inflammatoriis topica sanguinis per hirudines evacuatio; at requiritur, ut non nimis parca copia adplicentur. Efficax etiam remedium in scarificatione habetur, attamen profunda sit incisio, qua cautela neglecta, ferme nihil sanguinis effluit, ut *Fr. Hoffmannus* jam monuit.

Subinde rheumatica materies ad musculos faciei deponitur, præsertim unius lateris. At loco doloris quædam immobilitatis species

b) Il. v. *Swieten* Constitut. epidem. P. I. p. 20.

remanet, reliquo corpore sanissimo. Morbus hic haud infrequens est, atque non nisi cognita rheumatis indole cognoscitur. Nulla ex apparatu antiparalytico salus; neque valeriana, neque cortex medetur, morbus sub horum usu continuo increfcit, aut, quod frequentius contingit, necquidquam mutatur. *Hænius* jam hanc musculorum faciei paralyfis pertinaciam notavit. Exemplum habemus viri, qui ex perfrigerio bis sibi hanc ægitudinem contraxerat. Prima vice sub usu remediorum stimulantium diu absque levamine morbum traxit; malum tandem sponte fatiscebat; altera autem vice, eodem vitio, ex eadem causa contracto, facta venæ sectione, & balneo pedum, mox sanatus est.

Rheumatismum biliosum apud *Stollium* a) descriptum legimus., Adulta æstate, atque initio autumnii, quo morbi gastrici biliosi dominium obtinent, *rheumatismus biliosus* frequentissimus est, in his præcipue, qui ex morbo bilioso convaluerunt, si forte durante morbo aut nulla, aut non sufficiens per vomitum atque alvum biliosæ saburræ evacuatio fuerit instituta, Post dysenteriam bilio-

a) *Stoll Rat, med. P. I. p. 21.*

biliosam adstringentibus opiatisque præmaturatione sublatam, post febres autumnales præcoci corticis usu sufflaminatus, præcipue vero, si intempestivis sudoribus materies versus corporis superficiem fuerat determinata, frequentissimos vidi rheumaticos dolores diurnos, & plerumque absque febre. Solventia, alvum leniter ducentia, frictiones, omniaque ea, quæ materiam hærentem in motum agunt, balnea mineralia, succi herborum antiscorbuticarum, gummi ferulacea omnem paginam absolvebant.

Idem etiam inter rheumatismos inflammatorios, & biliosos discrimen a *Schrædero* d) luculenter expositum est.

Cum rheumatismo bilioso is etiam conjunctus est, quem *Sydenhamus* ex nimis diurno corticis usu provenire arbitrabatur; verum non cortex, ut recte animadvertit *Stollus*, sed usus ejus præmaturus ante requisitam materiæ febrilis coctionem, & evacuationem hosce rheumaticos dolores genuit.

Rheumata periodica *Stollus* quoque observavit, cortice sanatos. “Hoc mense Januario 1779 odontalgiaæ frequentes fuere, quæ primo continuæ erant, dein remiserunt, ita,

G g 4

ut

a) *Schræder* opusc. V. I, p. 68.

ut interdiu vix, & mitissime, atque per vices affligerent, noctu vero crudelissime ægros exerciarent, donec sub auroram de-
nuo mitescerent: nil profuit, nisi præmisso solvente salinoque remedio cortex peruvia-
nus; qui minori dosi, & citius has odon-
talgias compressit, quam alias solet inter-
mittentes comprimere. „ Rat. Med. P. III.
pag. 95.

TUMORES RHEUMATICI.

Tumores, qui corpora rheumatismo affecta occupant, non uno modo se habent. Nonnunquam, quamprimum comparent, fluctuatio in iis percipitur; aliquando id sæpius, aut etiam omnino non contingit. Hi tumores podagram nonnunquam præcedunt, aut sequuntur, quos, ne externis remediis neque internis retropellas, *Baglivius* hor-
tatur a) Tumores, qui circa finem compa-
rent, & tarde discutiuntur, spem faciunt, ut ægri per longiora intervalla a podagra immunes maneant b).

Tumo-

a) *Bagliv. Oper. p. 193.*

b) *Ilis. morbor. Wratislau. p. 316.*

Tumores hi rheumatici, atque arthritici sanguinis missionem, fatus emollientes, maxime autem hirudines poscunt, quibus dolores talium tumorum non raro incantamenti adinstar sopiuntur. Recte itaque *Paulus Aegineta* monuit: “ Cum viscida & crassa materia præcellit, cardiaca adferunt præsidia; acri autem & ferventiori humoris qualitate superante, refrigerantibus placantur dolores. „

Frequens ceterum, chirurgorum præsertim error est, qui talibus tumoribus conspicuis, rheumaticam articulorum affectionem vi externæ illatæ adscribunt; atque *Pauli Aeginetæ* temporibus hunc errorem frequentissimum fuisse scimus: “ Cum quidam ex prolapsu, aut propulsationibus, aut luxationibus, aut id genus, primam morbi articularis tentationem auspicati sunt; antecedente interim in corpore materia, quæ antea quiescebat, sed quam evidens causa movet. „ L. III. Cap. 78. p. 299.

Summam denique rheumatismorum cum dysenteria affinitatem intercedere, Illustriss. *Switenii* observationibus comprobatur. c)

G g 5

Vi-

c) Van Swieten constit. epidem. T. I. p. 11. & 12.

Viderat is *Lugduni Batavorum* anno 1730 epidemicam biliosam febrim, quæ per aliquot jam annos stationem tenuit. Mense Julio hujus anni magis sævit hæc biliosa, atque intestina præcipue longis alvi fluxibus affligebantur. Accessit inconstans tempestas, unde transpiratio plurima impedita. Nullæ tunc dysenterię. At mense primum Octobris, aëre licet maxime sereno, dysenterię prodibant, regnantibus una doloribus rheumaticis, pleuritide, coryza, odontalgiiis, catarrhis. Mira tunc inter hos morbos relatio observabatur, cum enim rariores dysenterię erant, infrequens etiam rheumatismus.

ANTIQUITATES ARTHRITIDIS.

Non est animus historiam scribere, atque omnia excerpere, quæ apud græcos, romanosque scriptores de articulari morbo leguntur, aliqua tamen adnotare non superfluum esse existimo.

Podagram *Alexandri Tralliani* tempore frequentius homines vexasse, ex *Freindii* a) historia patet: “ In tractanda podagra, de qua nihil quicquam prodidit *Gale-*

a) *Freind. op. p. 159.*

lenus, librum *Alexander* integrum ponit; unde fortasse morbum hunc hujus tempore magis invaluisse quis crediderit. Quem præcipue purgantium ope is levare nititur; & in plerisque hujusmodi ab eo ordinatis compositionibus hermodactyli (quas quidem ille vix ab *Oribasio*, *Aëtio*que memoratas quantivis facit) maximam partem gerunt. Vides, quam parum recens inventio sit, sicut vane a quibusdam putatur, podagræ per purgantia mederi velle; quod malum fortasse omnino non curari magis expedit, quam si quis in eo eximias istas formulas ab *Alexandro* præscriptas adhibuerit; licet hæ virtute haudquaquam cedant iis, quæ hodierni passim medicastri venditant. „

Inter *Arabes* medicos *Rhazes* articularis morbi mentionem facit, de quo idem *Freindius* Oper. pag. 237. sequentia habet: „ Liber de articulorum affectibus perquam dignus est, qui legatur: siquidem in eo eximie nonnullæ, atque haud vulgares curationes, ope venæ sectionis præcipue effectæ recitantur. Satis singulare est id, quod executus est in muliere quadam, validi habitus, vehementem dolorem perpeffa, quem durus atque inflammatus in dextro carpo tumor excitaverat. Venam basilicam & sa-
phæ-

phænam eadem hora incidit, atque ex alterutraque detraxit semilibram sanguinis. Post tres horas, soluta fascia, iterum eadem quantitate sanguinem misit, datoque convenienti alimento, rursus, interposito trium horarum spatio, saphænam tertia vice aperuit, detraxitque ad eundem modum altera semilibra, dolor cum punctione illico evanuit. Fufe quoque rationes exponit, quæ se ad revulsionem in inferioribus partibus faciendam moverint. „

Egregiam podagræ descriptionem *Celsus* a) reliquit: “ In manibus, pedibusque articulorum vitia frequentiora, longioraque sunt, quæ in podagris, chiragrisve esse consuerunt. Ea raro vel castratos, vel pueros ante sceminæ coitum, vel mulieres, nisi quibus menstrua suppressa sunt, tentant. Ubi sentire cœperunt, sanguis mittendus est, id enim inter initia statim factum, sæpe annuam, nonnunquam perpetuum valetudinem bonam præstat. Quidam etiam, cum asinino lacte epoto se eluissent, in perpetuum hoc malum evaserunt. Quidam, cum toto anno vino, mulso, venere sibi temperas-

a) Lib. IV. Cap. XXIV.

rassent, securitatem totius vitæ consecuti sunt. Idque utique post primum dolorem servandum est, etiam si quievit. Quod si jam consuetudo ejus facta est, potest quidem aliquis esse securior iis temporibus, quibus dolor se remisit: majorem vero curam adhibere debet is, quibus id revertitur; quod fere vere, autumnove fieri solet. „

Morbum articulare, non hominibus modo, sed pecudi etiam infestum esse, cuncti medicinæ scriptores observarunt. Inter quos insignis locus apud *Vegetium* a) habetur:

“ Articularis autem morbus, quem *αρθρίτην* græci vocant, per hæc monstratur indicia. Interdum paucis, interdum plurimis diebus ab articulis claudicabit, ut ictu calcis alterius animalis percussus, aut negligentia impactus, aut saxo, vel fuste videatur elusus. Sed hæc solet esse distantia, ut illa quælibet læsio loco figatur, hæc autem passio, quia erratica est, subito ad pedem alterum migrat. Præterea ossibus adstringitur cutis, & ad tactum tractanti dura resistit. Rigescit spina, corpusque contrahitur, pilus erectus & horridus, ac deformis aspectus,

a) *Vegetius* pecud. medic. L. I. cap. VI. Ed. Gesn.

ctus, macie corpus affectum, & quamvis non recuset alimenta, nec curat, si defint: indies tamen deterior fit & tristior, difficulterque curatur. ,,

Curam deinde subjicit Cap. XIII. "Articularis morbus his declaratur signis. Claudicabit alternis pedibus, modo prioribus, modo posterioribus, & quasi tumor eidem in articulis circa coronas, vel certe in genibus apparebit, propterea, quod pestilentia morbi corruptus sanguis nervos & venas implet, & lædit, atque debilitat. Huic sanguinem primo de cervice, hoc est, de matricali vena detrahes: quem aceto acerrimo permixtum per totum animalis corpus induces, id est, illa loca, quæ vexata sunt, diligentius ungas, quia creditur sanguis emissus in corpore, & corpori rursus cum aceto impositus, vitia morbosa siccare.

DE FEBRE HÆMORRHOIDALI.

A primis jam medicinæ incunabulis attentis observatores, quidquid experientia de hæmorrhoidibus constaret, memoria tradiderunt; unde ad nostram usque ætatem de causis, effectibus, relatione, nexu, natura, varia hæmorrhoidum conditione observationum sylva in immensum excrevit. At febrim inde accendi, de *Haën* auctor est; saltem, quis majorum de febre hæmorrhoidali eodem cum illo sensu egerit, scio neminem. Non enim ille hoc nomine intelligit febrim, ut ejusdem discipulorum nonnulli quondam male intellexisse videntur, vel quæ ab hæmorrhoidum affectione, obstructione, inflammatione suam ducat originem, vel quæ hæmorrhoidum fluxum a) pro crisi habeat. Sed talis est febris illius indoles, ut in summa, imo in increcente cruditate bonis gauderet perturbationibus criticis, quæ irritis, nec per alias evacuationes suppletis ad evacuandum crisis brevi tutoque judicata esset b), similem porro febrim hæmorrhoidalem

a) De *Haën* Rat. med. P. VII. p. 212.

b) L. c. p. 214.

lem epidemicam observavit Illustrissimus L. B. de *Störk*. a)

Cur autem febris hæc, uti vult *Haënius*, sui similem in tota historia medica non habet? An febris est sui generis & specifica?

Clar. *Selle* in præclaro suo opere pyretologico nec unquam hujus nominis meminit, ut adeo, quidquid circa hæmorrhoides observatur, ad febris cujusdam symptomatica potius referre videatur.

At tanta est *Haëonii* auctoritas, tanta hujus viri in observando acuties, ut res hæc adcuratori paulo indagatione digna sit.

Elapsa hyeme, adulta præsertim, cum ver jamjam appropinquaret, magna morborum rheumaticorum cohors late grassabatur, sanguine tunc temporis summe phlogistico, pauca tantum bile commixta, eaque ferme inertis. Contigit mihi, regnante hac constitutione epidemica, occasio, febrem hanc hæmorrhoidalem *Haëonii* in tribus ægris observandi, quorum historias accurate descriptas hic subjungo.

HI.

a) Ann. medic. L. I. p. 143.

HISTORIA MORBI I.

Juvenis 16 annorum, variolis & morbillis rite defunctus, ante annum tussi convulsiva laborabat. Tarda semper alvus, & frequens colica stercorea. Cæterum corporis habitus plenus, eufarcus.

Ab aliquo jam tempore frigus assiduum, dædolatio. Accessit nuper cephalalgia ad verticem, sævissimus ante jentaculum. Vesperis calor per totam noctem; somnus inquietus.

Die 1^a Febr.

Die 18. Februarii vocatus, ægrum extra lectum inveni assiduo febrientem, cum lingua sicca, albida, sapore oris non depravato. Respiratio vix læsa esse videbatur, at sub profundiori inspiratione tussis movebatur.

Abdomen inflatum, alvus constipata; pulsus celer, fortis, durus. Calor horribus vagis prægressis intensior.

Clyisma eccoproticum.

Decoctum salap cum nitro & roob sambuci.

Emulsum tenue; tepide pro potu communi.

Die 1° Febr.

Noctu inquietas multa. Frequentior tussendi necessitas.

Vagi circa lumbos dolores, ad regionem pubis protensi. Urinae parcae, stranguosae. Frequens mingendi necessitas. Cutis sicca. Pulsus idem qui heri.

Venae sectio unc. x.

Clyisma evacuans omni trihorio.

Cataplasma emolliens ad abdomen.

Reliqua eadem.

Ad vesperam febris intensior hesternae. Imperitia chirurgi sex tantum circiter unciae sanguinis emissae. Sanguis renax, absque crusta. Semel deposuit alvum figuratam, copiosam. Urinae parcae, cum sedimento albo. Eadem mingendi difficultas.

Die 2° Febr.

Nox magis inquieta. Respiratio melior. Cephalalgia vehementior. Stillicidium sanguinis e naribus. Alvus nulla, praesente licet conatu alvum deponendi.

Dolores colici leviores, obtusi, subintrantes, torminosi, per abdomen erratici. Murmura, borborygmi; frequens ructuum flatumque explosio; singultus.

Uri-

Urinæ hac nocte & cum facilitate & magna copia mittebantur, colore naturales, cum hypostasi alba, mucosa.

Pulsus frequentior hesterno, inæqualis.

Eadem remedia.

Ad vesperam febris exacerbatio hesternæ gravior. Abhorruit a venæ sectione. Hinc res omnis emollientibus comittebatur. Ob alvum constipatam clyisma injiciebatur.

Die $\frac{2^1}{4}$ Febr.

Nox hesternæ similis. Versus auroram somnus. Mane accedens inveni dormientem, aut potius somno profundo immersum, inter dentium stridores (ex consuetudine) evigilat. Animus tristis, morosus, facies rubra, narium siccitas; oculi scintillantes; frequenter nares contrectat, fricatque.

Respiratio bona, febris mitior. Alvus semel deposita, copiosa, sicca; urinæ copiosæ, hystericearum urinis similes. Hypochondria tensa. Abiens monui adstantes, ne erupturam narium hæmorrhagiam ullo modo cohibeant.

Sera vespera larga narium hæmorrhagia; mitior exacerbatio.

Die $\frac{2^2}{5}$ Febr.

Nox inquieta. Somnus parcus. Caput, respiratio, abdomen, systema uropoieticum liberum. Suborti articulorum dolores.

H h a

Pul.

Pulsus æqualis, minus frequens, mollior. Hodie vespertina exacerbatio mitior.

Hac ratione febris perrexit ad 14. usque morbi diem; ubi insigniter mitigata.

Dedi electuarium ex roob sambuci unc. iij, & nitri drachmis iij.

Melius in dies se habuit a febre; articulorum tamen adhuc dolor. Respiratio paulo tussiculosa, levior thoracis oppressio; pulsu tamen non multum irritato. Datum decoctum prius.

Sinapismus ad locum interscapularem.

Die 21. morbi perfecte convaluit; nulla ulteriori excretionem superveniente. Cum alvus toto morbi decursu, & jam ante morbum morosior esset, dedi decoctum solvens ex gram. cich. taraxaco cum sale mirab. Glauberi.

HISTORIA MORBI II.

Decima Martii in alio ægro sequentia observavi.

Die 2 Martii.

Juvenis 23 annorum; jam a longo tempore hæmorrhoides fluentes, dolentesque. Frequentes colici dolores; flatulentia, præsertim

fertim a pastu, ventriculo tunc simul inflato. Alvus modo constipata per plures dies, larga repente diarrhœa subsequente. Calores sæpe erratici. Tristitia absque manifesta causa. Nonnunquam ingens cordis palpitatio, & noctes inde insomnes. A tri-duo valida cephalalgia; lassitudo. Nona Martii fera vesp̄era accessit horror, quem mox assiduus calor excipit. Nox insomnis.

Die 1° Martii.

Mane eadem ferme conquerebatur. Respiratio bona. Alvus parca, tarda. Urinæ naturalibus colorationes. Pulsus celerior.

Emollientia tepida, nitrosa.

Ad vesperam exacerbatio.

Die 1° Martii.

Nox hesternæ gravior; reliqua etiam symptomata graviora.

Circa meridiem cutis rigiditas, pruritus, rubor, æqualis & vappidus calor, molities. Urinæ parcæ, turbulentæ, cum nubecula albo-mucosa. Alvus constipata. Pulsus adhuc celerior naturali.

Ad vesperam exacerbatio; urinæ copiosæ, naturalibus multo colorationes. Alvum bis deposuit consistentem.

Die ¼ Martii.

Nox præcedenti similis. Omnia pejora; petechiæ; articulorum dolores.

Venæ sectio unc. x.

Vesperī exacerbatio prioribus mitior.

⅓ Dormivit hac nocte per vices. Febris mitior; omnia emendata. Exacerbatio mitis. Pergit in usu remediorum.

⅔ Dormivit; sat bene habet. Febris mitissima, dolores artuum vagi.

Emollientia.

Roob sambuci cum nitro.

Vesperī denuo magis incaluit.

⅔ Bene dormivit. Dispositio febriculosa. Dolores vagi. Ad vesperam bene habet.

⅔ Nox ut prior. Apyretos. Dolores artuum.

Tartari emetici gr. j. ex aqua sambuc.
Convaluit.

HISTORIA MORBI III.

Die ¼ April.

Adolescens 26 annorum. Sæpius ex morbo acuto decubuit: Ab anno circiter sanissimus. 14. Aprilis, horis pomeridianis, absque causa excitante manifesta prægressa horrore valido corripitur, vehementi calo-

re

re subsequo; sensus stuporis; anorexia; vomitiones assiduæ; dolor inter scapulas assiduus.

Ad vesperam accersitus observavi sequentia:

Respiratio valde laboriosa, pulmonibus & thorace tamen integro. Sitis magna; lingua sicca & prærubra. Pulsus plenus, fortis, durus. Alvus nulla. Calor naturali paulo major.

Venæ sectio unc. x.

Decoctum salap. cum nitro & roob sambuc.

Die 1⁵ April.

Nox infomnis. Per vices delirium; anxietas, jactitatio assidua; querelæ multæ, desperans animus; tremor labii inferioris; sputatio frequens; horrores vagi; copiosissimi ructus. Alvus clausa. Urinæ copiosiores, cum sedimento albo, pituitoso. Febris hodie intensior.

Venæ sectio unc. x.

Emollientia.

Clysmata frequenter injecta.

Ad vesperam pejus se habuit. Hinc

Venæ sectio unc. x.

Die 1⁶ April.

Nox melior, febris mitior. Omnia emendata. Ad vesperam exacerbatio, tussicula sicca.

Venæ sectio unc. viii.

Die 1⁷ April.

Nox melior; tussitabat. Respiratio bona. Reliqua symptomata mitiora. Eadem medicamenta continuantur.

Vesperi exacerbatio.

1⁸ Omnia emendata. Vesperi levissima exacerbatio.

1⁹ Nox bona. Febris mitissima. Nulla exacerbatio.

2³ Apyretos. Appetit. Convaluit.

Non eo animo has morborum historias enarravi, ac si in iis persanandis magnum quid me præstitisse existimem. Mitis enim horum morborum decursus, absque magno symptomatum apparatu, atque in corporibus haud infortunate dispositis.

Attamen, ut jurisconsulti, quid justum, iniquumve sit, a *factis* deducunt, ita Medicorum de dignoscendis curandisque, rationia, castis observationibus fulta esse oportet. Quid hæ morborum historiæ ad meam de hæmorrhoidali febre opinionem faciant, paucis exponam.

Sed

Univerſim itaque anni tempus confi-
 randum erat. Conſtitutio enim rheumatico
 inflammatoria ſtationaria tunc regnabat; ut
 morbos horum trium ægrorum, febrem rheu-
 matico - inflammatoriam, ſeu ſynochum im-
 putrem in corpore arthritico ſævientem, re-
 cte dixeris.

Fuit certe in I ægro fibra tenera, irri-
 tabilis; quod, eſſi primo intuitu vix appa-
 reret, ex tuſſi tamen convulſiva, qua ante
 annum vexabatur, facile colligitur. En unum,
 idque grave ſignum temperamenti arthritici,
 auctam nempe irritabilitatem. Accedit, quod
 is ipſe æger ex patre arthritico natus ſit,
 atque omnes etiam ſorores ex articulari mor-
 bo laborent. Porro cephalalgia illa ad ver-
 ticem, ante jentaculum potiſſimum affligens,
 a *Whyttio* a) pro ſigno acrimoniæ arthri-
 ricæ habetur. At ſi quis de omnibus hiſce
 dubitet, exitum febris, & metaſtaſim ad ar-
 ticulos factam reſpiciat.

Anamneſis in ſecundo ægro varia ite-
 rum argumenta latentis arthritidis exhibet.
 Hæmorrhoides enim, & animus abſque cau-
 ſa morali ſæpe diſiectus & triſtis, ſignum tem-
 peramenti arthritici a *Grantio* b) habentur.

H h 5

No-

a) Whytt, von den Ue venkrankheiten.

b) Grant, von den chroniſchen Krankheiten.

Notandum præterea, in hoc ægro materiam arthriticam ad intestinorum vasa potissimum decubuisse, illumque morbum constituisse, qui nomine plethoræ abdominalis mihi venit. Digestio nempe læsa, hæmorrhoides, colici dolores frequentes, & facies læte rosea. Morbus hic juvenibus, scæminis otiosis, bene pastis circa petiodum emanentium catameniorum, viduis junioribus, viris vitam sedentariam degentibus, sollemnis est, & plurimorum malorum absconditorum feracissimus. Certa tunc diagnosi destituti, nescio, quas nervorum debilitates, hypochondriases, viscerum obstructions nobis effingimus, & apparatu remediorum stimulantium, roborantium, solventium usu morbi incrementa acceleramus. Regimen antiphlogisticum, serum lactis, hirudines ad annum, balnea tepida, accomodata magis huic morbo remedia sunt.

Morbus hic non raro varias tragedias ludit, pro diversa nempe abdominis parte, quam occupat. Observatur sæpe chronicus vomitus assumptorum, alvo interim pertinaciter obstipata, ut scirrhum ventriculi subesse existimes. Inde non raro sævissimæ cardialgiæ, præsertim in scæminis, quarum abdomen angusto thoraculo constringitur, aut
quæ

quæ assiduo corpore antrorsum inclinato sedent a).

Nonnunquam vasis distentis, & varicosis redditis, ruptisque, vomitus cruentus oritur, vel morbus niger *Hippocratis*. Quanta autem vasorum abdominalium expansio subinde fit, anatomicis sectionibus constat. Ita *Vesalius* L. V. C. 15. vidit venæ portæ ramum per totum ductum intestini recti ad crassitiem fere pollicis adauctum. Narrat *Quærinomus* (Consultat. 584) non raro se invenisse obstructas mesenterii venas adeo dilatatas, ut speciem intestinorum potius, quam, venarum præ se ferant. *Lietaud* *Inbegriff der medizinischen Praxis* p. 354 venam portarum instar intestini dilatatam describit.

Habet vero hæc plethorica abdominalium vasorum conditio acrimoniam plerumque pro causa, ad vasa illa depositam, & humores copiosius allicientem, ut egregius *Tissotus* notat; licet etiam visceribus obstructis, & hinc impedito per abdominis territorium humorum circulo, quandoque debeat: at tunc utriusque morbi signa simul observantur. Tunc nempe facies & oculi flavescent, atque sollicita abdominis explor-

ra-

a) *Stoll* Rat. med. P. I. p. 241.

ratione, tumorum ambitus tactu determinari poterit; quod autem in meis ægris non observabatur.

De hæmorrhoidibus adhuc quædam dicenda supersunt. Sunt autem hæmorrhoides, ut supra jam monui, temperamenti arthritici signum. Atque ego jam dudum in illa opinione versabar, hæmorrhoidum fluxum ferme semper ab acrimonia arthritica præcipue derivandum esse; quam sententiam clarissimorum virorum observatis comprobata lego.

Daniel Sennertus a) hæmorrhoides morbidam corporis constitutionem arguere asserit, & talem equidem, quæ vitiosos, præcipue melancholicos, & adustos humores generat, quos, ad conservandam corporis sanitatem natura hæmorrhoidum fluxu evacuare solet. Et dein, de aloëticis ad hæmorrhoides aperiendos differens, *Fuchsi* sententiam proponit, qui aloën id non per se, sed per accidens præstare credit, quod videlicet acres humores, qui sua acrimonia ani venas aperiunt, commover; aut quod, ut ipse suspicatur *Sennertus*, attenuando sanguinem fervidiorem reddit, & quasi fundit, illi-

a) L. II. P. II. sect. II. p. 420.

illique talem qualitatem inducit, quam alias sanguis in iis obtinet, qui ad hæmorrhoidum fluxum prædispositi sunt. Atque in hoc casu aloes succo venæ ani aperiuntur.

Peter Forestus a) cum *Alexandro Benedicto veronesi* hæmorrhoides oriri contendit, cum acuti mordacesque in corpore humores abundaverint, quibus orificia venarum aperiuntur. Licet & alias ibi proponat earundem causas. Idem Libr. xxix. observ. iv. narrat historiam arthritidis-podagram nempe & chiragram hæmorrhoidibus suppressis succedentis, quibus redeuntibus podagra & chiragra denuo cessarunt. p. 787.

Hæmorrhoides evacuationi humoris melancholici, id est atrabilarii (fomitis arthritici) proprie dicatas esse, dudum jam notavit *Hippocrates*.

Adrianus Spigelius b) refert, se in germania vidisse multos homines a catarrho falso vexatos, sanatosque longa hæmorrhoidum fluxione.

Ex hæmorrhoidibus suppressis frequentissima arthritidis, & omnes morbi articulares

a) Observat. & cur. med. p. 487.

b) De h. c. fabr. l. 3.

res. Hæmorrhoides fluentes, arthritidem licet non tollant, eam tamen leniunt a).

Attamen *Cornelius Zurgius* Hollandiæ præses, cum articulari dolore affligeretur, apparentibus consuetis hæmorrhoidibus, iisque fluentibus, statim prædixit *Forestus*, eum ab omni dolore articulorum liberatum iri; neque inquit, me fefellit hæc sententia, cum nephritidi quoque remedio sint b). At quanta sit utriusque hujus morbi, arthritidis nempe, & passionis nephriticæ cognatio, & ad invicem relatio, abunde innotescit.

Cum ante aliquot annos hic Viennæ arthritides chronicæ potissimum regnarent, quæ usum guajaci, & antimonialium maxime exigebant, ægri, narrante mihi, Viro clarissimo *Closet*, plurimum levaminis ab hæmorrhoidum fluxu experiebantur.

Stahlius c) in frequentiori hirudinum ad venas hæmorrhoidales applicatione spem futuræ podagræ sanationis posuit.

Quod reliquas hæmorrhoidum causas attinet, utut speciosæ, atque subtiliter excogitatæ a veritate tamen alienæ sunt.

Boer.

a) Ill. Quarin. Animadv.

b) L. c. observ. IV.

c) Casuale magnum.

Boërhaavius homines in optima sanitate constitutos, ideo quandoque hæmorrhoidibus laborare credidit, quod alvus iis plerumque morosa fœcum accumulationi intra intestinum cavum ansam det, unde circulatio per vasa abdominalia impediatur. At licet id subinde ita fieri negare non auserim, sufficit hic notasse, illam alvi segnitiam non ad sanitatis regulas accidere, & in arthriticis corporibus potissimum observari. Quod denique ad gravidas attinet, quibus haud raræ sunt hæmorrhoides, mallet easdem quandoque cum *Baglivio* ab uteri intumescencia, & inde compressis vasis intestinorum per venas refluxu, licet rarius, derivare; cum, licet in omni gravida uterus intumescat, non tamen hæmorrhœis perpetuus graviditatis comes est; & illæ præcipue gravidæ, & corpore cacochymo & impure sunt, primis maxime gestationis temporibus afficiuntur, notante *Primroso* de vulgi erroribus p. 148.

Inde igitur constat, quo sensu, quove jure hanc febrim hæmorrhoidalem nominasse voluerit *Haënius*?

Æger tertius jam diu rheumaticis affectionibus vexabatur.

In omnibus his ægris, urina, etsi variâ quantitate missus, idem tamen in omnibus sedimentum exhibuit, nempe album, mucosum, quale arthriticorum, aut rheumaticorum esse solet. Ejusmodi sedimentum in dysentericis boni præ sagii, semelque in vetula urinam nigram cum tali hypostasi conspexit *Haënius*: ægra convaluit. Oper. posth. P. I. p. 314. Ast quanta sit inter rheumatismum cognatio abunde constat. Urinam similem nonnunquam homines mingunt febre anomala detenti observante *Haënio*. An in his febribus anomalia debetur materiæ arthriticæ commotæ corpus oberranti?

An febres malignæ, ad quas hirudines ano adplicatas magis quam venæ sectionem conferre dicit *Fabricius ab Aquapendente*, similes fuere febres in corporibus arthriticis anomalæ, insolitis, gravibusque symptomatibus stipatæ?

Quid autem ex prædictis concludendum esse existimem, huc redeunt:

1) In omnibus his ægris manifesta signa materiæ arthriticæ in corpore oberrantis adfuisse, extra omne dubium est.

2) Febres *Haënio* hæmorrhoidales dictas, esse febres ex rheumaticarum & arthriticarum familia; sed ex regnantis constitutio-

tionis idea propius determinandas esse : nam & inflammatorio, & bilioso, aut pituitoso charactere hæc hæmorrhoidalis febris insignita esse poterit.

3) Nec veritati congruit, hanc febrim sui generis esse, neque in morborum historiis sui similem habere. Unde autem tantæ turbæ in corpore, unde tam frequens ad evacuationes nisus, morbo licet crudissimo? Id partim ob eam rationem accidit, quod febris hæc in arthriticorum fibram exquisitè sentientem, & in stimuli febrilis impatientissimam incidat; partim vero ob eam ipsam materiam acrem, orgasmo febrili commotam, corpus vage oberrantem, & corporis colatoria vario modo turbantem, atque etiam occludentem.

In curatione igitur febris hæmorrhoidalis ad febris principis indolem respiciendum est. Hac principe febre sua methodo fracta, vasis depletis, alvo subducta, solidorum tono restituto, viribus neque exorbitantibus, neque languentibus, materies arthritica ad superficiem corporis stimulo blandissimo promovenda: emulso lenissimo camphorato; refracta dosi spiritus Minde-

teri, tartari emetici, ipecacuanhæ, opii; aut vesicante largo, dolentibus locis adplicato. Interim ea sollicitè continuanda sunt, quæ febris principis character exigit.

Hucusque Viri amicissimi M. de Sallaba in febrem hæmorrhoidalem animadversiones, quibus Haënii de hac febre sententia egregie dilucidatur.

QUÆDAM
ARTHRITIDIS ANOMALIÆ.

Infaniam arthriticam notavit *Whytt* von Nervenkrankh. ; surditatem vero arthriticam *Morgagni*, de sedibus & caus. morb. Epist. XXVII. n. 9.

Ad renes decumbens hydropem ad matulam producit, observante eodem *Whyttio*, l. c. p. 341.

Arthritica materies ad involucra testiculorum deposita hydrocelem causabat, superveniente podagræ paroxysmo discussam, *Pott on the hydrocele*.

Prolapsum ani, uterique cum doloribus articulorum alternantes, observavit *Brendelius*. Op. P. III. p. 144.

Intra viscera delitescens aneurismata interna sæpe æmulatur pulsatione continua, pulsu turbato, irregulari; quod in nostris regionibus, notante *Haënio*, frequens malum est.

Nonnunquam ad vesicam deponitur, & mucī secretionem ita copiosam reddit, ut omnis ferme urina muco repleta sit. Morbus hic non insolens est, & pro calculo vesicæ frequenter imponit. Quod *Frid. Hoffmannus* sæpius observavit; etiam *Lietaud.* *Inbegriff der med. Prax. Th. III. S. 298.*

Hanc de vario materiæ arthriticæ ad diversas partes decubitu veritatem *Paulus Ægineta* optime perspectam habuit: “Podagricus & articularis cruciatus non solum ex imbecillitate particularum proficiscitur, neque etiam ex humore solum, sed ex utroque: & humor præter naturam & particularum debilitas morbum articulare suscitant. „ L. III. C. 78. p. 298.

CONSPECTUS MATERIARUM TOMI QUARTI.

Dedicatio.

Præfatio Editoris.

Vita *Stollii*.

Index scriptorum.

ADDITAMENTA.

Epistola ad *de Haën*.

Theses inaugurales medicæ.

Collectanea ad descriptionem febris hunga-
ricæ,

Epistola ad *Wilhelmum Grant*.

De optima discendi, docendique sermonis
græci ratione.

SECTIO I.

Ephemerides anni 1780.

SECTIO II.

Observationes medicæ anni 1773 in Hunga-
ria factæ.

CONSPECTUS MATERIARUM

Historia. Fluor albus cum oedemate crurum.

— Lumbricus.

— Febris tertiana duplicata.

— Phthisis.

— Continua remittens.

— Continua remittens cum sputis puriformibus.

— Diarrhæa a debilitate intestinorum.

— Arthritis vaga, visceribus abdominis obstructis.

— Phthisis post hæmoptoën.

— Obstructio hepatis post quartanam.

— Febris tertiana.

— Diarrhæa & oedema crurum.

— Pleuritis rheumatica.

— Febres intermittentes.

— Febris quartana.

— Chlorosis.

— Intermittens cum pleuritide complicata.

— Obstructiones viscerum abdominalium.

— Pleuroperipneumonia.

— Variolæ confluentes.

— Febris intermittens.

— Pleuroperipneumonia.

— Hæmorrhoides.

— Continua remittens.

Hi-

TOMI QUARTI.

Historia. Febris continua remittens.

—— Primipara febre biliosa correpta.

—— Metastasis biliosa ad parotides.

—— Febris biliosa.

—— Febris remittens biliosa.

—— Febris tertiana inflammatoria.

Constitutio autumnii anni 1773.

—— Ulcus cutaneum.

De obstructione viscerum.

—— Observationes de febre epidemica
anno 1773.

De lue pecorum.

De calefacientibus in acutis.

—— Pleuroperipneumonia.

—— Puerpera.

—— Mictus cruentus.

—— Febris biliosa.

Observationes circa morbos bilio-
sos hoc autumnio anni 1773 factæ.

—— Ossis humeri excrescentia.

—— Febris lactea.

Brevis descriptio febris epidemicæ anni 1773.

Observationes varii argumenti 1774.

Quædam de morbo hypochondriaco.

Brevis descriptio anni 1774 usque ad initium
Julii.

Quædam peculiariter notanda, minus tamen,
quam oportet, a medicis observata in
praxi.

CONSPECTUS MATERIARUM

S E C T I O III.

Adversaria varii argumenti.

Facilis partus.

Erysipelas.

Methodus rusticorum curandi febres intermittentes.

Secundinae retentae.

Cutis hecticorum.

Dolores spurii gravidarum.

Læsus oculorum motus.

Rotulae anthelminticae.

Methodi curandi febres intermittentes.

Loquela deperdita ex dissimulata ira.

Dolores a secundinis.

Dolor pungens ad hypochondrium sputo sanguinis solutus.

Fœtus diu non respirans excitatus.

Remedia euporista in affectione hysterica.

Aqua hydropicorum crurum educta.

Oculorum morbi ex variolis.

Angina oedematosa.

Paralyfis.

An, & quando thermæ concedendæ hydropicis.

TOMI QUARTI.

Ratio, quare vomitoria febres intermittentes sanent.

Remedium in acido infantum.

Quare tam multi in Hungaria hæmorrhoidarii.

Remedia domestica Hungarorum.

Mercurius etiam juvat in scirrho non venereo.

Febris intermittens attentione curatus.

De scabie.

Pollutionis nocturnæ curatio.

Varia remedia in varia phthiſeos specie.

Fluor albus.

De cortice peruviano.

De ſomno a paſtu.

Pollutionis nocturnæ effectus.

Signa futurarum variolarum.

Debilitas vera & fictitia.

Curatio febrium acutarum.

Intermittens febris hyemalis narium hæmorrhagia ſoluta.

Anginæ variæ.

Apoplexiæ cum febre.

Decocta quando calide, quando frigide ſumenda.

Locus epifpaſticorum.

Venæ ſectio in intermittentibus.

Alvum emollientia euporiſta.

CONSPECTUS MATERIARUM

Paroxysmi hysterici.

Unde usus sudoriferorum in acutis.

Hæmorrhoidarii & melancholici.

De opio.

Tumor hypochondriorum.

De nicotiana.

Camphora mercurio addita.

Opium in febribus.

De variolis.

Convulsio a vermibus.

Pestis sine febre.

Vomitus chronicus.

De petechiis.

Camphora.

Acidum in phthificis.

De morbo hysterico & hypochondriaco.

De Helleboro.

Variolæ & dentitio.

De febribus intermittentibus.

Hæmorrhoides.

De puerperis.

Vomitus cruentus.

Curatio pleuritidis.

Dentitio.

Lues pecorum.

Mos tractandi puerperas in Hungaria.

De puerperis.

Petechiæ.

Tuffis

TOMI QUARTI.

Tussis infantum.

Lues pecorum & ovium.

Observatio in scemina proles mortuas semper pariente.

Prolapsus vaginæ.

Vomitoria.

Febris intermittens infantum.

Lues pecorum.

Constitutio epidemica.

Maculæ cutaneæ.

De paroxysmo hysterico.

Signum vermium a *Stollio* observatum.

Constitutio vernalis anni 1773.

Mater felicius prolem suam lactat.

Vomitus verminosorum a pastu.

Convulsiones ante eruptionem variolarum.

Variolæ in lingua citius desquammatæ.

Tempus pro inoculatione.

Natura petechiarum.

Tertianæ vernaes.

Pleuroperipneumonia per modum tertianæ invadens.

Observatio facta in dissectione puellæ.

Vomitus chronicus.

Dolor capitis ab insolatione.

Febris hæctica.

Purgatio in febribus putridis, continuis, aliisque de acutis.

Fe-

CONSPECT. MATER. TOM. IV.

Febris lenta puerorum ab obstructionibus
orta.

Febres intermittentes.

Tertiana pertinax.

Quotidiana.

Quartana.

De febre pestilentiali & maligna &c.

Quomodo febris pestilentialis ex effectu dig-
nosci queat.

De variolis.

Dentes primi post annum.

Abortus indicia.

De venæ sectione in gravidis.

De inoculatione variolarum.

Variæ animadversiones.

Notæ.

De hæmoptysi.

Ufus aluminis antisepticus & antidyfente-
ricus.

Febres biliosæ cum exanthematibus.

Amisio subitanea lactis.

De morbis gastricis.

Recidivæ reconvalescentium.

Caffee.

Vinum.

Præservativa a morbo putrido.

Præparatio ad variolas.

CON.

CONSPECTUS MATERIARUM

TOMI QUINTI.

S E C T I O I.

Observationes medicæ annorum 1774 & 1775.

Historia. Pleuritis.

—— Paralyfis.

—— Pleuritis.

—— Hypochondriasis.

—— Febris inflammatoria.

—— Morbi.

—— Abortus.

—— Mors apoplectica.

—— Arthritis.

—— Colluvies serosa ad ventriculum.

—— Colica a glutine.

—— Phrenitis extispicium.

—— Convulsio capitis & brachiorum.

—— Sputum sanguinis.

—— Peripneumonia biliosa.

—— Dispositio phlogistica.

—— Dolor rheumaticus.

—— Rheuma.

—— Colica hæmorrhoidalis.

Ple-

CONSPECTUS MATERIARUM

Historia. Plethora.

- Spasmi a coitu.
- Peripneumonia chronica.
- Peripneumonia chronica.
- Hysterica.
- Observationes variæ.
- Febris biliosa.
- Variolæ.
- Catarrhus.
- Morbus hystericus.
- Hysterica.
- Item.
- Fluor albus.
- Mensium suppressio.
- Peripneumonia biliosa.
- Hæmorrhagia uteri.
- Observationes variæ.

S E C T I O II.

Historiæ morborum in nosocomio SS. Trinitatis conscriptæ anni 1776.

Historia. Vomitus cruentus.

- Peripneumonia biliosa.
- Febris quotidiana cum affectu pectoris.
- Dolor inflammatorius circa systema uropoieticum.
- Hepatitis biliosa.

Peri-

TOMI QUINTI.

Historia. Peripneumonia biliosa.

— — Scarlatina.

— — Pleuritis biliosa.

— — Idem.

— — Variolæ.

— — Ischias.

— — Pleuritis biliosa.

— — Pleuritis,

— — — — occulta chronica.

— — Pleuritis.

— — Idem.

— — — — biliosa.

— — Pleuritis.

— — — — biliosa.

— — Pleuritis.

— — Pleuroperipneumonia.

— — Dyspnoea.

— — Febris continua remittens biliosa.

— — Peripneumonia biliosa.

— — Saburra biliosa.

— — Pleuritis.

— — Id.

— — Saburra biliosa.

— — Rheumatismus non febrilis.

— — Saburra biliosa.

— — Pleuritis vera.

— — — — chronica.

— — — — rheumatica.

CONSPECTUS MATERIARUM.

Historia. Catarrhus.

- Febris rheumatica.
- Pleuritis latens.
- — — biliosa.
- Febris biliosa.
- Peripneumonia serosa.
- Parafynanche inflammatoria.
- Dolor ventriculi rheumaticus.
- Febris biliosa.
- — — continua biliosa.
- — — quotidiana.
- Anasarca.
- Hæmoptoës.
- Febris tertiana duplex.
- — — tertiana.
- — — biliosa.
- — — larvata continua.
- Hæmicrania chronica.
- Vermes.
- Febris continua remittens.
- Pleuritis cum labe biliosa.
- Peripneumonia mucosa inflammatoria.
- Febris inflammatoria biliosa.
- — — larvata.
- Saburra biliosa.
- Colica inflammatoria vel potius rheumatica.

Peripne

TOMI QUINTI.

Historia. Peripneumonia.

- Pleuritis biliosa.
- Ischias rheumatica.
- Latus semiparalyticum ob retro-
pressum erysipelas & achores.
- Vomitus.
- Pleuroperipneumonia.
- Continua remittens cum petechiis.
- Chlorosis.
- Continua remittens tertiana.
- Cardialgia.
- Pleuroperipneumonia rheumatica.
- Pleuritis rheumatica.
- — — — cum saburra
biliosa.
- Pleuritis.
- Febris quartana cum pleuritide.
- — — larvata.
- Peripneumonia.
- Febris rheumatica a pituita & bile.
- Paralysis brachii & pedis.
- Pleuritis rheumatica.
- — — rheumatico-biliosa.
- Pleuroperipneumonia bilioso-in-
flammatoria.
- Pleuritis latens.
- Febris biliosa.
- — — maligna.

Stoll, R. M. P. V.

K k

Pe.

CONSPECTUS MATERIARUM.

Historia. Petechiæ.

- Id.
- Pleuro peripneumonia rheumatica.
- Petechiæ.
- Icterus.
- Pleuritis spuria.
- Phtifici anatome.
- Pleuritis inflammatorio - biliosa.
- Pleuritis.
- Febris quartana in peripneumoniam abiens.
- Pleuritis rheumatica cum vitio bilioso.
- Febris biliosa vomitibus crebris spontaneis curata.

S E C T I O III.

Febris Rheumatica.

S E C T I O IV.

Arthritis.

S E C T I O V.

Annotationes in rheumatismum & arthritidem.

I N D E X.

In partem quartam & quintam.

I N D E X

I N

PARTEM QUARTAM ET QUINTAM.

A.

Abortus, IV. 76. 103., V. 27.

—— a materia arthritica, V. 460.

—— indicia, IV. 514.

Abcessus omnes caute curari debent, IV. 414.

Acetum & mel in delirio bilioso, IV. 285.

Acida fossilia in morbis biliosis, IV. 348.

Acidorum fossilium usus in variolis, IV. 211 —
214.

Acidum infantum, IV. 443.

—— in phthificis, IV. 473.

Adstringentia in sanguinis sputo damnanda sunt,
IV. 416.

Adstringentium cum pellentibus adhibendi ratio in
fluxu mensium nimio, IV. 351.

Aegri dysenterici anni 1780, IV. 85.

Affectiones hypochondriacæ, IV. 366.

—— rheumaticæ, quomodo cognoscuntur,
V. 409.

Aluminis usus antisepticus & antidyntericus,
IV. 523.

INDEX IN PARTEM

- Alvum emollientia euporista, IV. 460.
 — facilitantia, V. 195.
 Amara quælibet in doloribus ventriculi utilitas,
 IV. 295.
 Amissio subitanea lactis, IV. 525.
 Anasarca, V. 287.
 Angina a materia catharrhali, IV. 456.
 — oëdematosa, IV. 440.
 — phthysicorum, IV. 456.
 — pectoris, V. 416.
 — rheumatica, V. 408. 416.
 — variæ, IV. 457.
 Animadversiones practicæ circa variolas, IV.
 206 — 210.
 — variæ, IV. 516.
 — varii argumenti, IV. 411.
 Antarthriticum specificum non datur, V. 446.
 Antisalivatorium, IV. 294.
 Apepsia, IV. 379.
 Apoplexia, V. 128.
 — biliosa, V. 197.
 — cum febre, IV. 457.
 — inflammatoria, V. 197.
 — rheumatica, V. 416.
 — sanguineam, quæstiones circa, V. 32.
 Aqua hydropicorum crurum educta, IV. 439.
 Aristolochicis, de, IV. 388.
 Arnicæ florum pessimi effectus, IV. 62.
 — — tempore pituitoso usus, IV. 100.
 Arthriticæ materiæ proprietates, V. 444.
 Arthritici sæpe calculosi fiunt, V. 445.
 Arthriticorum proles præservandæ, V. 449.
 Arthritidis anomalia duplex ratione partis affectæ,
 ex diversa læsione partis affectæ, V. 433.
 434. Ar-

QUARTAM ET QUINTAM.

Arthritidis antiquitates, V. 429. 474.

— causa remota, V. 445.

— complicata cum aliis morbis, V. 450.

— complicatio cum febre inflammatoria,
V. 450.

— cura, V. 448.

— — quo tempore suscipienda, V. 450.

— formatae primum stadium, stadio primo
febris biliosae analogum, V. 444.

— quando guajacum conveniat, V. 459.

— varia nomina, V. 429.

Arthritis, V. 33. 198.

— acquisita, V. 447.

— aneurismata in abdomine mentitur, V.

— anomala, seu irregularis, V. 447.

— aperta, V. 448.

— cautelae in cura, V. 449.

— complicata, V. 448.

— connata, V. 446.

— continua, V. 447.

— cum symptomatibus hepatis turbati,
V. 445.

— encephalon occupans quomodo curatur,
V. 460.

— fixa, V. 447.

— formata, V. 446.

— haereditaria, V. 446.

— imperfecta, V. 446.

— imponit pro vermibus, V. 444.

— irregularis, seu anomala, V. 447.

— larvata, V. 448.

— morbus est totius substantiae, V. 446.

— non est contagiosa, V. 446.

INDEX IN PARTEM

Arthritis, qualem ætatem & sexum maxime afficit, V. 430.

—— quodnam vitæ genus maxime infestet, V. 430.

—— retropressa, V. 448.

—— subinde epidemica. Viennæ epidemica anno 1782 usque ad annum 1784. V. 430.

—— subinde pro febre intermittente larvata imponit, V. 437.

—— ubi potissimum regnet, V. 429.

—— vaga, V. 441.

—— vaga visceribus abdominis obstructis, IV. 156.

—— vere & autumnno frequentius occurrit, V. 444.

Asphyxia infantis, IV. 438.

Asthma arthriticum, quomodo curatur, V. 460.

—— chronicum, &

—— convulsivum a materia arthritica, V. 457.

—— inflammatoria, IV. 56.

Atrabilaris cum tumore jecinoris a *Tissoto* curatus, IV. 293.

B.

Balnei pedum in inflammatoriis noxa & utilitas, IV. 364.

Balneum pulmonicum, V. 195.

Boërhaavii de hæmorrhoidum origine sententiæ, V. 495.

Brendel prolapsum uteri a materia arthritica observavit, V. 499.

Buffelkuhe plurimum lactis dant, IV. 370.

C. Ca-

QUARTAM ET QUINTAM.

C.

Cacochymia biliosa post febres biliofas, IV. 296.

Cacochymici raro inflammationibus laborant, IV.

305.

Caffée usus noxius, IV. 527.

Calculus renum confunditur cum lumbagine, V. 417.

Calefacientibus in acutis, de, IV. 310.

Calefactio, IV. 296.

— vera, ib.

Calidorum & frigidorum usus, IV. 458.

Calomel Turqueti, IV. 308.

Camphora, de, IV. 472.

— mercurio addita, IV. 467.

— a *Tissoto* antifalivatorium dicta, IV. 294.

— in morbis malignis, IV. 348.

— usus in rheumatismo inflammatorio,
V. 421.

— usus in variolis, IV. 211. 212.

Cancer scrophulosus, IV. 414.

— verus, IV. 415.

Cardialgia, V. 335.

Catalogum morborum occurrentium medicum scire
oportet, IV. 416.

Catarrho, de, IV. 308, V. 163.

Catarrhus, IV. 457., V. 162. 267.

— mense Junii 1775 epidemice grassans,
V. 165.

— suffocativus, IV. 222.

Cautela in distinctione intercurrentium febrium bi-
liosarum &c. IV. 276.

Cautelæ in cura quartanarum, IV. 63.

Celsus podagram describit, V. 476.

Chlorosis, IV. 184., V. 330.

INDEX IN PARTEM.

Cholera, IV. 341.

— biliosa, IV. 269.

Chorea S. Viti, IV. 70. 78.

Clysmata in convulsionibus, IV. 307.

Coctio tarda post febres biliosas, IV. 365.

Colica a glutine, V. 46.

— arthritica, V. 440.

— biliosa, IV. 269.

— hæmorrhoidalis, V. 93.

— inflammatoria seu potius rheumatica, V. 312.

— pictonum, IV. 75. 79.

— rheumaticæ IV. 76.

Colluvies ferosa ad ventriculum, V. 34.

Constitutio epidemica, IV. 489.

— anni 1773. IV. 282.

— — — vernalis, IV. 492.

Constitutio epidemica anni 1774.

— Augusti & initii Septemb. anni 1775.
V. 196.

—	Januarii	1782.	IV.	55
—	Februarii	—	—	61
—	Martii	—	—	67
—	April	—	—	68
—	Maji	—	—	71
—	Junii	—	—	73
—	Julii	—	—	76
—	Augusti	—	—	81
—	Septembr.	—	—	87
—	Octobr.	—	—	91
—	Novemb.	—	—	95
—	Decembr.	—	—	101

Constitutionis arthriticæ connubia cum aliis morbis,
V. 431.

— inflammatoriæ imperium, IV. 56.

Con-

QUARTAM ET QUINTAM.

Convulsio a rheumate, V. 416.

—— a vermibus, IV. 469.

—— a vomitu biliosa, IV. 297.

—— capitis & brachiorum, V. 56.

—— frequens, IV. 80.

Convulsiones ante variolarum eruptionem, IV. 496.

—— universales a materia arthritica, quomodo ab epilepsia distinguuntur. V. 443.

Cortex peruvianus in malignis, IV. 348.

—— cum salibus, IV. 351.

—— optimum antisepticum, IV. 211.

Cortice peruviano, de, IV. 451.

Corticis peruviani usus in febribus, IV. 299.

—— — — cum caffee decoctum, IV. 378.

—— — — cum eccoprotico adhibendi ratio, IV. 351.

Crusta pleuritica, V. 402.

Cura febrium vernalium, V. 131.

Curatio pleuritidis, IV. 480.

Cutis hecticorum, IV. 432.

D.

Debilitas vera & fictitia non semper distinguitur, IV. 411. 454.

Defluxio IV. 457.

Delirium biliosum, V. 197.

—— — tollitur melle & aceto IV. 285.

—— — a bile sanguini mixta & obstructione hepatis ortum, IV. 294.

Dentitio & variolæ IV. 476.

Dentitionis signa, IV. 481.

INDEX IN PARTEM.

- Dentes** primi post annum IV. 514.
 ——— tertii, IV. 172.
- Depositio** materiæ rheumaticæ ad partem nobilio-
 rem, V. 422.
- Descriptio** brevis epidemicæ febris anni 1773.
 IV. 360.
- Diarrhœa** a debilitate intestinorum, IV. 152.
 ——— arthritica, V. 460.
 ——— biliosa, IV. 269.
 ——— & œdema crurum IV. 172.
- Diatheſis** phlogistica, V. 132.
- Differentia** peripneumonix & catarrhi, IV. 223.
- Digestiva** quid ſint? V. 283.
- Dispositio** phlogistica, V. 89.
- Dolor** acutus non ſemper eſt inflammatorius,
 IV. 77.
 — capitis ab inſolatione, IV. 503.
 — inflammatorius circa ſyſtema uropoieticum,
 V. 212.
 — lumborum ab hæmorrhoidibus internis,
 IV. 231.
 — pungens ad hypochondrium ſputu ſanguis
 ſolutus, IV. 437.
 — rheumaticus, IV. 310.
 — — — differt a dolore vere inflam-
 matorio, V. 407.
 — ſpurii gravidarum, IV. 433.
 — ventriculi abſtinentia vini curatus, V. 129.
 — — — rheumaticus, V. 280.
- Dolores** a ſecundinis, IV. 436.
- Dyſenterix** a rheumatis metaſtaſi IV. 92.
 ——— arthritica, V. 443. 460.
 ——— IV. 82.

Dyſen-

QUARTAM ET QUINTAM.

Dysenteriae subinflammatoriae, IV. 81.

—— venæ, IV. 68.

—— methodus medendi, V. 410.

Dysenterici ægri anni 1780. IV. 85.

Dyspnoia, V. 246.

Dysuria cum stranguria, IV. 330.

E.

Eccoprotica, IV. 460.

Efflorescentiæ Mens. Aug. anni 1775. V. 199.

Elixirii visceralis in doloribus ventriculi utilitas,
IV. 295.

Emaciatio post dysenteriam, IV. 95.

Emeticorum virtus in rheumatismo bilioso, V. 422.

Emollientia in febribus biliosis nocent, IV. 284.

—— nocent in putridis universalibus, IV. 348.

Emulsio camphorata in pollutionibus nocturnis,
V. 192.

Emulsiones nocent in putridis præcipue in bilio-
sis, IV. 285.

—— utilitas in inflammatoriis, IV. 285.

Emulforum abusus in morbis malignis, IV. 415.

Enteritis, IV. 71.

—— puerperarum, IV. 104.

Enteritites, IV. 90.

Epidemia regnante, an nosocomia convenient?
V. 193.

Epilepsia quomodo a convulsionibus universalibus
a materie arthritica distinguitur.
V. 443.

Epispasticorum locus, IV. 458.

Equitationis salubritas & noxa, IV. 412.

Equi-

INDEX IN PARTEM

Equitationis utilitas in quadam phthiferos specie;
IV. 450.

Erysipelas, IV. 430.

—— a materia arthritica V. 463.

—— faciei & parotis in morbo acuto, IV. 64.

Erysipelata, IV. 361.

Erysipelatis sedes, IV. 311.

Exanthemata, IV. 490.

F.

Faba St. Ignatii febrifugum, IV. 171.

Facies pustulosa a materia arthritica, V. 461.

Fames insolita in febris quartanæ paroxysmo
IV. 517.

Febres acutæ autumnales vel biliosæ sunt, vel in-
flamatorio - biliosæ, IV. 273.

—— biliosæ, IV. 279.

—— autumnales biliosæ sine cortice curatæ,
IV. ib.

—— biliosæ cum exanthematibus, IV. 525.

—— cum cholera, IV. 287.

—— — diarrhœa sola redeuntes a *Torti &*
Medico observatæ, IV. 287.

—— — neglectis evacuantibus gastricis in ar-
thritidem abeunt V. 444.

—— — vomita bilioso, IV. ib.

—— exanthematicæ, quædam circa, IV. 415.

—— — — methodus curandi, IV. 89.

434.

—— intermittentes, methodus rusticorum cu-
randi, IV. 430.

—— intermittentes, quando venæ sectio est fa-
cienda? IV. 459.

Fe-

QUARTAM ET QUINTAM.

- Febres remittentes, IV. 92.
- simpliciter biliosæ, IV. 274.
 - tertianæ vernaes, IV. 498.
 - intermittentes, IV. 91. 99. 476.
 - putridæ, IV. 80.
 - tertianæ, IV. 85.
 - — — M. Julii 1773, IV. 206. seq.
- Febris acutissima in pueris, IV. 308.
- arthritica, V. 432.
 - — — anomala, V. 433.
 - biliosa, IV. 269. 277. 332. 364. V. 136. 276. 282. 293. 371.
 - — — vomitibus crebris spontaneis curata, V. 403.
 - — — arthritidi superveniens, eam sæpe solvit, V. 444.
 - — — epidemica, IV. 240.
 - — — ejusd. meth. med. IV. 243.
 - — — ejusd. causâ, IV. 245. seq.
 - — — Lausanensis ex *Tissoto*, IV. 283.
 - — — primipara correpta, IV. 256.
 - — — vomitibus crebris spontaneis curata, V. 403.
 - continua biliosa, V. 283.
 - — — remittens, IV. 132.
 - — — — — IV. 208. 372. V. 299.
 - — — — — cum perechiis V. 328.
 - — — — — cum sputis puriformibus, IV. 150.
 - continua remittens biliosa, V. 248.
 - — — — — spec. IV. 217. 236.
 - — — — — spuria, IV. 218.
 - — — — — tertiana, V. 331.

Fe-

INDEX IN PARTEM

- Febris epidemica anni 1773. brevis descriptio, IV. 360.
- erysipelatosa, IV. 364.
 - hæmorrhoidalis conceptus apud diversos autores varius, V. 479.
 - — — — quomodo sananda, V.
 - hectica, IV. 503.
 - inflammatoria, V. 24.
 - — — — sub schemate febris putridæ, IV. 61.
 - — — — biliosa, V. 308.
 - inflammatorio - putridæ male curatæ sequelæ. IV. 59.
 - intermittens, IV. 177. 214. 506.
 - — — — attentione curata, IV. 446.
 - — — — cum acuta inflammatoria juncta IV. 233.
 - — — — cum pleuritide complicata, IV. 187.
 - — — — hyemalis varium hæmorrhagiis soluta, IV. 455.
 - — — — infantum, IV. 488.
 - — — — inflammationibus thoracis juncta, IV. 91.
 - — — — larvata, IV. 184.
 - intermittens aut remittens actu in continuam transiens cura, IV. 281.
 - ejusdem dispositio præservatio, IV. 282.
 - lactantium, IV. 259.
- Forestus* a qua causa hæmorrhoides deduxerit, V.
- Febris lactea, IV. 353.
- larvata, V. 309. 352.
 - — — — continua, V. 295.

QUARTAM ET QUINTAM.

Febris lenta puerorum ab obstructionibus orta,
IV. 505.

— maligna, IV. 509. V. 377.

— — — est incipiens gangræna, IV. 348.

— nosocomialis in castra epidemica transit,
IV. 60.

— pestilentialis, IV. 348. 509.

— — — — quomodo ex effectu digno-
sci queat? IV. 509.

— pituitosa, IV. 100.

— — — inter fœminas, IV. 102.

— podagrica, V. 432.

— putrida, IV. 61.

— — — cum inflammatione hepatis, IV. 84.

— putrido - inflammatoria, IV. 87.

— quartana, IV. 181. E07.

— — — cur. IV. 63.

— — — cum pleuritide, V. 348.

— — — in peripneumoniam abiens, V.
400.

— quotidiana, IV. 286. 507.

— — — cum affectu pectoris, V. 211.

— remittens biliosa, IV. 286.

— rheumatica, V. 269. 407.

— — — — a pituita & bile, V. 358.

— — — — simplex seu catarrhus, V. 412.

— — — — cum vitio bilioso, V. 401.

— rheumaticæ causa proxima, V. 421.

— — — — causæ remotæ, V. 412.

— — — — cura, V. 420.

— — — — definitio, V. 407.

— — — — divisio, V. 412.

— scarlatina, V. 218.

INDEX IN PARTEM

- Febris scarlatina inflammatorio - biliosa, IV. 96.
 ejusdem imperium, IV. 97.
 — tertiana, IV. 165. 271. V. 291.
 — — — duplicata, IV. 114. 272. V. 290.
 — — — inflammatoria, IV. 288.
 . cur non ex familia biliosarum, IV. 289.
 — tertiana pertinax, IV. 507.
 — tritæophys, V. 204.
 Febrium acutarum cura, IV. 455.
 — — cum vomitu aut cum cholera cura, IV. 280.
 — — absque vomitu aut cholera cura, IV. 281.
 — — epidemicarum studium, IV. 63.
 — — vernalium cura, V. 131.
 Fila pure varioloso tincta ante viginti sex mens.
 effic. IV. 296.
 Florum arnicæ pessimi effectus, IV. 62.
 — — — tempore pituitoso usus, IV. 100.
 Fluor albus, V. 179. 450. 441.
 — — — a materia arthritica, V. 461.
 — — — cum œdemate crurum, IV. 107.
 crurum, IV. 107.
 — — feminis a terrore, V. 181.
 Fœmina proles mortuas pariens, IV. 486.
 Fœtus diu non respirans excitatus, IV. 438.
 Frigidorum & calidorum usus, IV. 458.
 Frumentum turcicum tostum, IV. 171.
 Furunculi fors a metastasi biliosæ materiæ, IV.
 268.

G.

Gangræna, de, in morbis inflammatoriis post ni-
 mis eductum sang. IV. 306.

Glo-

QUARTAM ET QUINTAM.

Globus hystericus a materia arthritica V. 437.

Gonorrhæa a manuſtupratione orta, IV. 376.

—— arthritica V. 461.

—— ——— imponit pro carunculis, pro hæmorrhoidibus urethræ, V. 443.

Guajaci gummi in rheumatismo chronico exhibendi methodus, V. 424.

—— uſus, ſub quibus conditionibus rheumaticis conveniat, V. 425.

Guajacum, quando in arthritide conveniat, V. 459.

—— quomodo alteratur, V. 425.

Guguruz, IV. 171.

H.

Hænius. Primus omnium febrim hæmorrhoidalem, tanquam a reliquis febribus diſtinctam, deſcripſit, V. 479.

Hæmicrania chronica, V. 279.

—— periodica, V. 435.

Hæmoptiſis, IV. 520. V. 289.

Hæmoptoe arthritica, minus periculofe, quam reliquæ ſpecies hæmoptoes, V. 438.

Hæmorrhagia uteri, V. 185.

—— arthritica, V. 460.

—— uteri a materia arthritica, V. 440.

Hæmorrhagiarum ſpontanearum in morbis bilioſis, putridis ortus, IV. 305.

Hæmorrhoidarii & melancholici, IV. 462.

Hæmorrhoides, IV. 230. 444. 478.

—— ——— a materia arthritica, V. 441.

—— ——— confunduntur cum lumbagine, V.

417.

INDEX IN PARTEM

- Helleboro, de, *IV.* 475.
 Hepatitis biliosa, *V.* 214.
 Hirudinum effectus in convulsionibus difficilis den-
 titionis, *V.* 134.
 — applicatio utilis in rheumatismo inflam-
 matorio, *V.* 421. 469.
 Humeri ossis excrefcentia, *IV.* 352.
 Hydropes subinflammatorii, *IV.* 99.
 Hydrops, *IV.* 439.
 — & asthma inflammatorium, *IV.* 56.
 Hydrothorax, *IV.* 58.
 Hyosciami decocti vapor contra dolores dentium,
 IV. 445.
 Hypochondriacorum metus ab apoplexia, *IV.* 371.
 Hypochondriasis, *V.* 23. 135.
 — — — a materia arthritica, *V.* 439.
 Hypochondriorum tumor, *IV.* 464.
 Hysterica, *V.* 126. 170. 175.

I.

- Icteri inflammatorii, *IV.* 65.
 Icterus, *V.* 380.
 Idea acrimoniæ plerumque adcurata determinatione
 caret, *IV.* 414.
 Idioma ægrotantium morbos enarrantium diversum
 ab idiomate medico, *IV.* 416.
 Jejunii quadragesimalis translatio in æstatem, *IV.*
 361.
 Imperium febris stationariæ *IV.* 97.
 Incommoda hypochondriaca & hysterica M. Oct.
 Anni 1775. *V.* 201.
 Indicatorum adhibendi ratio, *IV.* 417.

QUARTAM ET QUINTAM.

Infarctus hypochondriorum a materia arthritica,
V. 439.

Infarctus mesenterii crudusque intestinorum apparatus, *IV.* 418.

Inflammatio musculi psoas, *V.* 417.

Inflammatione, de, *IV.* 307.

—— ——— hepatis vid. febris putrida, *IV.* 84.

—— ——— rheumatica in suppurationem abiens, *IV.* 68.

—— ——— totius massæ sanguinis, *IV.* 283.

Inflammationis rheumaticæ sedes, *V.* 407.

—— ——— causa proxima, *V.* 411.

—— ——— causæ remotæ, *V.* 412.

Inflammationes pectoris & intestinorum, *IV.* 74.

—— ——— viscerum cum labe biliosa, *IV.* 90.

Inoculatione variolarum, de, *IV.* 516.

—— ——— tempus, 497.

Infolatio, *IV.* 479.

Ischias, *V.* 225.

—— inflammatoria, *V.* 419.

—— nervosa, *V.* 419.

—— ——— antica, &

—— ——— postica, ib.

—— rheumatica, *V.* 321.

Ischias, *IV.* 80.

Juscula ex pedibus vitulinis &c. reconvalescentibus non conveniunt, *IV.* 413.

Jusculorum usus in reconvalescentibus, debilitatem veram fovet, *IV.* 411.

INDEX IN PARTEM

L.

- Lac matris febricitantis a pueris salutariter aver-
fatur, *IV.* 358.
Contrarium hujus observ. *IV.* 359.
Lactatione infantum, de, *IV.* 323. 357. 496.
—— ratio pro, *IV.* 329.
Lactis amissio, *IV.* 525.
Latus semiparalyticum ob retropressum erysipelas
& achores, *V.* 322.
Levistici radix contra hydropem, *IV.* 171.
Lichen islandicum cum rad. glycyrrhiza in mor-
bis systematis uropoietici, *V.* 193.
—— ——— in lue bovilla, *ibid.*
Lienes tumidi accedente febre acuta aut paroxys-
mo intermittentis dolentes, *IV.* 234.
Lippitudo arthritica, *V.* 460.
Liquor anod. min. Hoffmann. *IV.* 304.
Loquela deperdita ex dissimulata ira, *IV.* 435.
Lofoska rad. *IV.* 446.
Lue pecorum, de, *IV.* 309. 481. 488.
—— ——— & ovium, *IV.* 485.
—— ——— videtur esse febris putrida maligna,
IV. 369.
Lumbago, *V.* 417.
—— confunditur cum calculo renum, *ib.*
—— ——— cum hæmorrhoidibus, *ib.*
Lumbricus, *IV.* 111.
Lypyria, *IV.* 305.

M.

- Macbridius*, quomodo rheumatismum ab arthritide
discernit, *V.* 46.

Ma-

QUARTAM ET QUINTAM.

Maculæ cutaneæ, IV. 490.

— petechiales, IV. 274.

Massæ pilularum *Ruffi* usus, IV. 351.

Materiæ arthriticæ depositio ad pulmones, ad ventriculum, ad intestina, V. 448.

—— genitrix arthritidis videtur consistere in materia atrabilaria, cum excessu irritabilitatis, V. 445.

—— rheumaticæ depositio ad partem nobiliorem, V. 422.

—— ——— retrocessio, 408.

—— transpirabilis per alvum evacuatio, IV. 311.

Medici ad anni tempora mutationesque minimis parum attendunt, IV. 412.

Mel & acetum : in delirio bilioso utilitas, IV. 285.

Melancholici & hæmorrhoidarii, IV. 462.

Mensium fluxus nimius, sæpissime aut fere semper a corporis laxitate provenit, IV. 412.

—— suppressio, V. 181.

Mercurii usus in scirrho non venereo, IV. 445.

Metastasis biliosa ad parotides, IV. 263.

Meteorismus biliosus, IV. 269.

—— hypochondriorum, IV. 296.

Methodi curandi febres intermittentes, IV. 434.

Methodus antiphlogistica in affectione hysterica, IV. 365.

—— ——— in affectione hypochondriaca, IV. 363.

—— rusticorum curandi febres intermittentes, IV. 430.

INDEX IN PARTEM

Methodus *Sydenhamiana* curandi febres autumnales, IV. 345.

Metus ab apoplexia hypochondriacorum, IV. 371.

Monita, IV. 419.

Morbi biliosi cum inflammatione, IV. 336.

— chronici immedicabiles ab imprudenti detractione sanguinis, IV. 412.

— gastrici, IV. 526.

— — biliosi, IV. 336.

— intercurrentes, IV. 62. 97.

— nervorum a materia arthritica, V. 442.

— — facile in consuetudinem abeunt, IV. 297.

— pituitoso - inflammatorii, IV. 99.

— putridi & inflammatorii in Hungaria non internoscuntur, IV. 345.

— variolarum posthumi, IV. 439.

Morbilli, IV. 56., V. 26.

Morbis nervorum nimis mobilium, de, IV. 519.

— spasmodicis, de, V. 131.

— systematis uropoietici lichen island. cum glycyrrhiza, in, V. 193.

Morbo epidemico convenit statim abdomine providere, IV. 419.

— hypochondriaco, IV. 380. 401. 474. V. 202.

— — & hysterico, IV. 474.

Morborum biliosorum causæ, IV. 365.

— — fientium cognitionis necessitas, IV. 417.

Morbos biliosos, observationes circa, IV. 336.

— — — præservativum optimum contra, IV. 366.

Mor-

QUARTAM ET QUINTAM.

Morbos inflammatorios pertinentia, ad, IV. 368.

Morbus crassus a bile, IV. 294.

— hypochondriacus, IV. 399.

— — — a materia arthritica, V.
442.

— — — nervosus, IV. 391.

— hystericus, IV. 199. 438. 490., V. 166.

— niger *Hypocratis* a materia arthritica,
V. 445.

— — *Tissoti*, IV. 395.

Mors apoplectica, V. 31.

Motus oculorum læsus, V. 433.

N.

Nicotiana, de, IV. 466.

Nitro, de, IV. 311.

Notæ circa catarrhum, V. 163.

— — partum, V. 191.

— — pleuritides mense Aprilis 1776. V.
238.

— — variolas, V. 144. 161.

INDEX IN PARTEM

O.

Observanda circa puerperas, IV. 320.

Observatio constitutionum epidemicarum, IV. 82.

Observationes circa morbos biliosos autumnii 1773:
IV. 336.

—— — recens natos, IV. 326.

—— de febre epidemica æstate & autumnio anni 1773 factæ, IV. 298.

—— medicæ anni 1773 in Hungaria factæ,
IV. 105.

—— variæ, V. 128. 190.

—— varii argumenti, IV. 362.

Obstructio ex atonia & succis stagnantibus nondum
concretis orta, tonicis curanda, IV.
293.

—— hepatis post quartanam, IV. 162.

Obstructione viscerum, de, IV. 291.

Obstructiones viscerum abdominalium, IV. 191.

Oculorum morbi ex variolis, IV. 439.

—— motus læsus, IV. 433.

Odontalgia rheumatica, V. 416.

Oedema crurum, IV. 172.

Olea, oleosa nocent in putridis, præcipue in biliosis, IV. 285.

Oleoform abusus in infantibus acido laborantibus,
IV. 414.

—— usus non lactantium, IV. 323.

On-

QUARTAM ET QUINTAM.

- Opthalmia chronica, V. 435.
—— rheumatica, V. 416.
Opii usus in rheumatismo inflammatorio, V. 422.
Opio, de, IV. 308. 463.
—— in febribus, IV. 467.
—— in morbo hypochondriaco, V. 107.
Opisthotonos a materia arthritica, V. 443.
Örwéngyökér rad. IV. 446.
Ossis humeri excrescentia, IV. 352.

P.

- Papaver. alb. sem. pulverif. V. 192.
Paralysis, IV. 79. 440., V. 13.
—— brachii & pedis, V. 361.
—— a materia rheumatica, V. 420.
—— musculorum faciei a perfrigerio, V. 469.
Parasynanche inflammatoria, V. 279.
Paroxysmi hysterici, IV. 461.
—— hypochondriaci descriptio, IV. 371.
Partus, V. 190.
—— facilis, IV. 429.
—— naturalis hist. IV. 384.
Pellentibus, de, IV. 388.
Peripneumonia, de, V. 130.
—— biliosa, V. 82. 184. 196. 197.
209. 215. 249. 314. 354.
—— chronica, V. 113. 123. 133.

INDEX IN PARTEM

Peripneumonia cum largissima sanguinis refectione, IV. 373.

— mucosa inflammatoria, V. 306.

— notha, IV. 307. 308.

— per modum tertianæ invadens, IV. 498.

— ferosa, V. 277.

— vera, IV. 373.

— & pleuritis puerorum, V. 194.

Peripneumoniæ biliosæ a *Tissoto* curatæ, IV.

— — facile in malignas transeunt, V. 217.

— veræ & nothæ connubium, IV. 226.

— — a biliosa distinctio, IV. 312.

— nothæ, IV. 104.

Pestis, IV. 348.

— sine febre, IV. 470.

Petechiæ, IV. 484., V. 380. 383. 386.

Petechiarum theoriæ, IV. 274.

Petechiis, de, IV. 472. 497.

Philosophiæ prædominantis singulorum sæculorum ad intelligendos eorum libros necessitas, IV. 413.

Phrenitici exstispicium, V. 55.

Phrenitides cum pulsu forti &c. IV. 304.

Phrenitis biliosa, V. 197.

— deuteropatica, IV. 73.

— lethalis a metastasi ferosa, IV. 93.

Phthiæos species varia, IV. 121.

— — ubi equitatio prodest, IV. 450.

Phthi-

QUARTAM ET QUINTAM.

Phthifici anatome, V. 393.

Phthificorum mors frequens, IV. 55.

Phthisis, IV. 17.

— cum chronica inflammatione pulmonum,
IV. 57.

— ex catarrho neglecto, V. 198.

— pituita, V. 438.

— post hæmoptoën, IV. 158.

Pilulæ ex sapone veneto ubi sunt fugiendæ, IV.
294.

Plethora, V. 109. 132.

—— acris rheumatismi & arthritidis causa
proxima, V. 468.

—— pulmonum, V. 116. 117.

Pleuritide, de, V. 130.

—— duplex status est considerandus in, V. 12.

Pleuritides, IV. 69. 72. 102.

—— mense Aprilis 1776. V. 238.

—— multæ mense Januarii 1780. IV. 55.

Pleuritis, V. 5. 16. 228. 231. 233. 236. 243.
252. 255. 343.

—— biliosa, IV. 347., V. 197. 220. 221.
226. 235. 240. 272. 317. 397.

—— ——— inflammatoria, V. 255.

—— ——— ——— biliosa, V. 394.

—— chronica, V. 263.

—— cum labe biliosa, V. 300.

—— curatio, IV. 280.

—— & peripneumonia puerorum, V. 194.

—— frequens Januario anno 1780. IV. 92.

Pleu-

INDEX IN PARTEM

Pleuritis hieme anni 1774. grassantis ab essentiali differentia, V. 19.

- latens, V. 271. 370.
- occulta chronica, V. 230.
- rheumatica, IV. 176., V. 265. 338. 364. 408.
- rheumatico - biliosa, V. 365.
- cum saburra biliosa, V. 342.
- spuria, V. 391.
- vera, V. 261.
- cum vitio bilioso, V. 402.

Pleuroperipneumonia, IV. 196. 219. 312., V. 244. 326.

- absque sputis die septimo per diarrhæam judicata, IV. 198.
- bilioso - inflammatoria, V. 366.
- lethalis, IV. 59.
- rheumatica, V. 337. 384.

Plumbatorum usus externus suspectus, IV. 64.

Podagra anomala, V. 433.

Podagræ anomalæ causæ, V. 433.

- descriptio, V. 431.
- duplex stadium, V. 432.
- prodromi, V. 431.

Pollutiones nocturnæ quomodo possint caveri? V. 192.

- ——— remedium contra, IV. 448.

Pollutionum nocturnarum curatio, IV. 447.

- ——— effectus, IV. 453.

Pottjhydrocelem ab arthritide observavit, V. 499;

Præ-

QUARTAM ET QUINTAM

Præparatio ad emeticum, IV. 340.

—— ad partum, IV. 353.

—— ad variolas, IV. 528.

Præservativa a morbo putrido, ibid.

Præservativis, de, dictis, IV. 311.

Præservativum optimum contra morbos biliosos
putridos, IV. 366.

Primipara febre biliosa correpta, IV. 256.

Prolapsus vaginæ, IV. 487.

Puerpera, IV. 316.

—— febre acuta prehenfa, IV. 70.

Puerperas, mos tractandi in Hungaria, IV. 483.

—— observanda circa, IV. 320.

Puerperio, de, IV. 483.

Puerperis, annotata de, vere 1774. IV. 374.
379. 483.

Pulsu, nota de, IV. 519.

Pulsus celer post graves morbos diu debilis,
IV. 413.

Purgans in febre biliosa, IV. 270.

Purgantis per epicrasin post peripneumonias pue-
rorum necessitas, IV. 225.

Purgantium in obstructionibus noxa, IV. 293.

—— indicatio in quibusdam morbis bilio-
sis, V. 197.

—— usus in febribus putridis, IV. 504.

—— in rheumatismo cum febre, IV.
177.

Q. Quæ-

INDEX IN PARTEM

Q.

Quæstio de camphora in febribus autumnalibus, IV. 276.

— — cortice peruviano in febribus acutis autumnalibus, IV. 275.

— — venæ sectione in febribus acutis autumnalibus, IV. 473.

R.

Radix levistici contra hydropem, IV. 171.

Ratio pro lactatione, IV. 379.

Recens natos, observationes circa, IV. 326.

Recidivæ reconvalescentium, IV. 527.

Regulæ practicæ circa variolas, IV. 211.

— — in febre continua remittente, IV. 140.

Reliquiæ post morbum acutum auctoris, IV. 517.

Remedia domestica Hungarorum, IV. 445.

— — euporista in affectione hysterica, IV. 438.

— — varia in varia phthiseos specie, IV. 449.

Remedium contra pollutiones, IV. 448.

— — in acido infantum, IV. 443.

— — in tussi convulsiva, V. 130.

Rhazes arthritidis mentionem fecit, V. 475.

Rheuma, IV. 72., V. 91.

— — intestinorum, seu dysenteria, V. 409.

— — sedem figit in parte debilitata, V. 410.

Rheu-

QUARTAM ET QUINTAM.

Rheumata periodica cortice sanata, V. 471.

Rheumatismi divisio a parte affecta, V. 415.

Rheumatismo chronico remedia celebratiora, in,
V. 435.

Rheumatismorum cum dysenteriis affinitas, V. 473.

Rheumatismus ab arthritide essentialiter non differt,
V. 463.

———— biliosus, V. 198.

———— cura, V. 422.

———— biliosus subinde epidemicus, V. 413.

———— ——— quo tempore potissimum ob-
servetur, V. 470.

———— ——— emeticorum usus in hoc mor-
bo, V. 422.

———— cancrusus, V. 415.

———— effectus, V. 419.

———— intermittens, ibid.

———— inflammatorius, V. 412.

———— ——— quando fœminas præ-
cipue infestabat, V. 469.

———— camphoræ usus in h. morbo, V. 421.

———— judicatur varia crisi, V. 413.

———— non febrilis, V. 258.

———— pituitosus, V. 414.

———— putridus, V. 414.

———— ——— cura, V. 422.

———— scorbuticus, V. 415.

———— variolosus, V. 414.

Rheu-

INDEX IN PARTEM

Rheumatismus venereus, V. 415.
Roborantia in febribus biliosis, IV. 350.
Roborantibus, quædam de, IV. 377. 380.
Rotulæ anthelminticæ, IV. 433.

S.

Saburra biliosa, V. 251. 260. 311.
Sambuci gemmæ ramulorum cum oleo & aceto
usus, IV. 445.
Sanguinis disoluti in morbis putridis, biliosisque
sequelæ, IV. 277.
Sanguis venæ sectione eductus parum docet, IV.
416.
Sarcomata a materia rheumatica, V. 437.
Scabies, IV. 446.
— vesicæ, IV. 332.
Scarrificationis usus in rheumatismo inflammatorio,
V. 421.
Scarlatina, V. 218.
Scirrhus, IV. 414.
— non venereus cum mercurio sanatus,
IV. 445.
Scorbutus cum labe phlogistica, IV. 65.
Scrophulæ, IV. 414.
Sectio anatomica puellæ recens natæ, IV. 499.
Secundinarum extractione, de, IV. 386.
Secundinæ retentæ, IV. 387. 432.

QUARTAM ET QUINTAM.

Seminis caliditas causa pollutionum, *IV.* 447.

Sennertus quænam corpora hæmorrhoidibus obnoxia putaverit, *V.* 492.

Serum gustu falsum ex pustulis disruptis faucium, *V.* 153.

Signa dentitionis: *IV.* 481.

Somno a pastu, de, *IV.* 451.

Spasmi a coitu, *V.* 112.

Spasmus maxillæ, *IV.* 89.

Sputum sanguinis, *IV.* 437. *V.* 69.

Steatoma, *IV.* 292.

Stollii patria, *IV.* 1.

— prima institutio, *IV.* 2.

— Jesuitarum societati adscribitur. Eam iterum deferit, *IV.* 3.

— medica studia Argentorati incipit, *IV.* 3.

— ——— Vindobonæ duce *Hænio* prosequitur, *IV.* 4.

— Physici in Hungaria munus suscipit, *IV.* 4.

— *Hænio* defuncto docendi Medicinam clinicam munus ei defertur, *IV.* 5.

— Felicissimus practicus, ib.

— Indefessus naturæ indagator, *IV.* 6.

— Mors ex decubitu materiæ arthriticæ ad encephalon, *IV.* 9.

INDEX IN PARTEM

Stollii opera edita, *)

- Ratio medendi, P. V. 10.
- Operum posthumorum *Hænnii* editio, IV. 12.
- Observationes de colica pictorum, ib.

Stollii

*) *Stollii* scriptis, *Prælectionum in morbos chronicos* adhuc volumen secundum, quod nunc ex officina *Wappleriana* prodit, adnumerandum est.

Neque alia scriptiuncula, ad virum clarissimum *Nicolai Bibliothecæ germanicæ* inserta (*allgemeine deutsche Bibliothek*, 48 B. 2 St.) prætereunda. Iniquus enim censor quædam in *Partem tertiam Rationis* medendi animadverterat, quæ *errori practico* anam facile potuissent dare. Agebatur enim de usu emeticorum in *Hæmoptoë*. Alterantia remedia præplacuerunt censori, atque *Stollii* de his silentium mirabatur. Respondit *Stollius*: Febrim de qua sibi sermo erat, biliosam febrim fuisse, cum hæmoptoë symptomatice; febrim autem biliosam, *evacuantibus*, non *alterantibus* sanari, cæterum usum alterantium in aliis hujus sanguinei fluxus speciebus sæpius abse adhibitum fuisse, etsi in præserti nullam eorum mentionem fecerit; atque ita finit:

Wer mir zutrauet, im Buche der Natur selbst zu lesen, wird mir auch die weit bequemere, und weit leichtere Art, gemächlich die Schriften der Aerzte durchzublättern, zutrauen.

Wien den 3. December 1781.

Maximilian Stoll,
Prof. der medicin. Praxis.

QUARTAM ET QUINTAM.

Stollii L. B. van Swieten constitutiones epidemicas edidit, *IV.* 15.

— Oratio de sermonis græci præstantia, *IV.* 16.

— Aphorismi de cognoscendis & curandis febribus, *IV.* 17.

— Prætechiones in diversis morbis chronicas, *IV.* 17.

— Epistolæ de matrum infantes lactandi officium, *IV.* 18.

— De optima nosocomia publica constituendi ratione, *ib.*

— *Eyerel* Commentaria in *Maxim. Stollii*. Aphorismos varia continet Stollii adversaria, *IV.* 19.

— ——— Dissertationes medicæ in universitate Viennensi habitæ. Continent *Stollii* Dissertationem de morbis mulierum, *IV.* 20.

— Epistola ad *de Haën*, *IV.* *IV.* 21.

— ——— ad *W. Grant*, *IV.* 39.

— ——— Theses inaugurales medicæ, *IV.* 25.

— ——— Collectanea ad descriptionem febris Hungaricæ pertinentia, *IV.* 32.

— de optima discendi docendique sermonis græci ratione *IV.* 41.

Stimulantium in obstructionibus noxa *IV.* 293.

Stranguria senilis a materia rheumatica, *V.* 420.

Struma arthritica, *V.* 437.

Successio constitutionum, *IV.* 96.

INDEX IN PARTEM

- Succus ex radice arboris sambuci, *IV.* 445.
Succussio electrica in paralyfi, *V.* 15.
Sudoriferorum usus in acutis morbis, *IV.* 461.
Suppressio mensium, *V.* 181.
Sydenhamus quomodo rheumatismum ab arthride
discriminat, *V.* p. 466.
Syrupus mannatus in recens natis tormina excitat,
IV. 326 356.

T.

- Tâbes, *IV.* 304.
Tartarus emeticus alvum ducendi scopo adhibendi
ratio, *IV.* 304.
Tetani, *IV.* 76.
Tetanus maxillæ a rheumate, *V.* 416.
Thermarum usus in hydrope, *IV.* 441.
Tralliani Alexandri temporibus podagra frequen-
tius homines vexabat. *V.* 474.
Tuberculum hæmorrhoidale abscissum, *V.* 95.
Tumor a distento flexu coli. *IV.* 465.
Tumor a febribus, *IV.* 464.
—— a materia biliosa, *IV.* 266.
—— hypochondriorum, *IV.* 464.
Tumores rheumatici, illorum variæ proprietates,
V. 473.
—— biliosi, *IV.* 292.
—— rheumatici, *V.* 412.

QUARTAM ET QUINTAM.

Tumores farcomatici a materia rheumatica, *V.* 420.

Tussis convulsiva, *V.* 134.

—— remedium in *V.* 130.

—— infantum, 484.

U.

Ulcera tibiæ caute curari debent. *IV.* 414.

Ulcus cutaneum, *IV.* 290.

Unguentum contra scabiem, *IV.* 446.

Urina, qualis in rheumaticis ægris esse soleant. *V.*

Uteri hæmorrhagiæ, *V.* 185.

—— — a materia arthritica, *V.* 440.

V.

Varices pulmonum, *V.* 69. 133.

Variolæ, *V.* 144. 222.

—— — confluentes, *IV.* 199.

—— — & dentitio, 476.

—— — in lingua citius desquammatæ, *IV.* 497.

Variolarum inoculatio, *IV.* 516.

—— morbi posthumi, *IV.* 439.

—— prodromi, *IV.* 453.

Variolas, animadversiones practicæ circa, *IV.*
206. 210.

—— — regulæ pr. c. *IV.* 211.

INDEX IN PARTEM

- Variolas notæ, circa *V.* 144. 161.
- Variolis, de *IV.* 468. 513.
- Vegetius* de morbo articulari pecudum, *V.* 476.
- Venæ sectio in difficili dentitione, *V.* 134.
- in intermittentibus, *IV.* 459.
- sectio in phlogisticis, *IV.* 348.
- in putridis universalibus nocet, *IV.* 348.
- in quantum specie phthiferos? *V.* 133.
- sub nomine præservativi, *IV.* 301.
- sectione in gravidis de *IV.* 515.
- nota de, *IV.* 519.
- in pleuritide, *V.* 9.
- sectionis frequentior usus, *IV.* 520.
- ——— in morbis biliosis levamine ratio,
IV. 305.
- Ventriculi dolor rheumaticus, *V.* 280.
- functio læsa a materia arthritica, *V.* 439.
- Vermes, *V.* 293.
- Verminosorum vomitus a pastu, *IV.* 496.
- Vermium signum a *Stollio* observatum, *IV.* 491.
- Vertigo*, *V.* 195.
- arthritica, *V.* 435.
- Vesicantium indicatio in morbis biliosis, *V.* 197.
- — usus & abusus, *IV.* 191. *V.* 9.
- Vesicantibus, de, *IV.* 458.
- Vini abstinencia dolor ventriculi curatus! *V.* 129.
- usus, *IV.* 527.

QUARTAM ET QUINTAM.

Vomitoria in initio variolarum. *V.* 152.

Vomitoriorum in hominibus biliosis sæpissime præmitti debet, *IV.* 266.

— — — — — usus in febribus intermittentibus, *IV.* 442.

Vomitoriis, de, *IV.* 487.

Vomitum chronicum *IV.* 470. 500.

— — — *V.* 325.

— — — cruentum, *IV.* 480. *V.* 207.

— — — spontaneum in febre biliosa, *IV.* 270.

— — — verminosorum a pastu, *IV.* 496.

— — — a materia arthritica quomodo compescendus, *V.* 461.

W.

Whytt insaniam arthriticam observavit, *V.* 499.

— — — hydropem ad matulam ab eadem causa, *V.* 499.

Stoll, Maximilian, 1742-1787

Maximiliani Stoll M. D. Professor praxeos medicae publici Pars ...
rationis medendi in nosocomio practico Vindobonensi

Bd.: 5.

Viennae Austriae 1789

Bamberg, Staatsbibliothek -- M.o.414(5)
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11738544-0
VD18 80249795-001